BnF Gallica

Fraurlius de super rubrica testamentis ([Reprod.]) [Philipus Franchis]

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

BnF Gallica

Franchi, Philippus. Fraurlius de super rubrica testamentis ([Reprod.]) [Philipus Franchis]. 1499.

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF. Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :
- La réutilisation non commerciale de ces contenus est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source.
- La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service.

CLIQUER ICI POUR ACCÉDER AUX TARIFS ET À LA LICENCE

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

- des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.
- des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est le producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter
utilisationcommerciale@bnf.fr.

pleniſſime per glo. in. l. pupillus. ff. de regu. iur. glo. tamen in. l. cū ancillam. C. q cū eo. intelligit generaliter banc. l. in quolibet pupillo: vt accipiendo mutuū non obligetur et nō aliter. Sed hoc nō placet p iura allegata in. d. l. pupillus. et in. d. l. i. et. l. quod pupillus. ff. de condic. inde.

n **Unquam.** Si ex eodē facto plures actiones penales naſcunt̄ nulla impedit alteram quo ad natiuitatem: ſed quo ad exercitiū quatenus ꝯcurrūt: nō aūt in eo q plus eſt in vna q̄ in alia. h. d. et ceſſant omnia ꝯtra de quibus habes in. l. cum ex vno. et. l. qui ſeruum. ff. eo. et. l. nunq̄ plura. ff. de priua. delic. et nō. Inſti. ſi quadru. pau. feciſ. di. §. fi. et de regu. iur. l. nunq̄ actiões.

p **Procurator.** Verba epiſe procuratoris nō obligant dnm vltra q̄ dns procuratori dederit in mandato. h. d. Vel ſic. Fines mādati diligēter cuſtodiant̄. i. cuſtodiendi ſunt. ¶ In tex. ibi. Argētariū vaſculariū. i. qui faciebat vaſa argentea. ¶ In tex. ibi. Obligatus nō eſſet. ſubaudi nec dediſſet in mandatis ꝓcuratori ad obligandū eum: alioquin ipſe dns obligat⁹ eēt: procurator aūt nullo modo: ſicuti nec illi quos vulgo appellamus fancellos mēſe vel apothece ſcribendo litteras in pſonis eoꝝ de eo qđ illi quib⁹ ſcribit̄ ſūt receptiuri: nullatenus obligant̄: q. ſemp inſtitorio noīe litteras intelligunt̄ ſcripſiſſe: tex. eſt nobilis in. l. fi. ff. de inſtito. Ang.

Socia cum. Donatio ob cām et hoc iure ꝑficitur inter abſentes per nuntiū vel epſam et et nudo pacto. h. d. Et ad hoc allego tibi iſtum. §. Donatio ſimplex nō valet lꝫ hodie ſecus ſit. vt. l. ſancimus. et. l. ſi quis argentū. C. de dona. Et intellige qđ in donatione verſat̄ dati: ſecus ſi facti. vt pꝫ ex littera illi⁹ l. que venit ad correctionē iurium antiquoꝝ: vnde nō plus corrigit q̄ lex dicat. vt aucť. quas actiões. C. de ſa. ſanc. ecc. et. l. precipimus. C. de ap. Et et donatio cauſa mortis ꝑficitur hodie nudo pacto. vt nō. glo. ſingularis in. l. cum pater. § meuio. ff. de lega. ij. Vel ſic. Si gratia libidinis mulier viro promittit: et promiſſione non agitur: ſecus ſi cā ſit honeſta: et an ſit honeſta vel non: ex pſonis et cauſa ꝯſiderandum eſt. h. d. Et nō. hic caſū q lꝫ promiſſū meretrici poſſit exigi per eandem: q non turpiter accepit promiſſionem aut pecuniam ex quo meretrix eſt ſm vlpia mon. et bene equiperando promiſſum et receptum. vt. l. vlti. C. ad. l. fal. lꝫ glo. in promiſſo dicat oppoſitum q nō poteſt peti. vt. l. iij. ff. de condic. ob tur. cau. tamen ſi ipſa meretrix promittit alteri: verſatur hic turpitudo vtriuſq: et ideo in pari cā turpitudinis melior eſt cōditio ipſius meretricis poſſidentis: caſus ē hic ſm vnum intellectū. n. Vltimo dixit Cy. ſequendo opinionem aliorum in. l. ij. C. de condic. ob tur. cau. q de queſtu meretricali meretrix poteſt licite facere elemoſinam: et teſtamentum factū de tali queſtu valet: et debet executioni mandari: quod nō. Et predicta in pagano: miles aūt ſpoliari non debet a ſua focaria. C. de dona. inter vir. et vxo. l. ij. Ang. de peruſio legum doctor excellentiſſimus.

Finis.

¶ Huic aurec: et ad modum rare lecture: maximi legū interpretis: domini Angeli de Vbaldis de peruſio: ſuper titulo de Interdictis. ff. noui: finē impoſuit diligens librorū impreſſor Angelus Britānicus de pallazolo Ciuis Brixianus: Qui non modo curauit vt hec lectura pulchris litteraꝝ characterib⁹ Imprimeret. Sꝫ et caſtigatiſſima i lucē pdiret Die xxix. Auguſti. M. cccc. xcviij. Marco Sanuto vrbis pretore.

Franchis, Philippus Franchus de.
Super rubrica de testamentis. = Venice, Bernardinus
Benalius, ca. 1499?
30 l.
Collijn 425.

¶ Incipit ſollennis ⁊ perutilis Tractatus Eximij. J. U. Doc. dñi Philippbi Frãchi. de Peruſia: ſup Rica de Teſtamentis.

¶ Quãuis dñi dicamus ꝙ in iure noſtro nihil ſuṗfluũ: nihil inutile: nihilqꝫ ꝙ nõ ſit ſumme neceſſariũ exiſtat: vt. ẽ. in proḃe. huiꝰ
lib. ⁊ decre. ⁊ in. §. qbꝰ: in. i. ꝯſtõne. C. attñ iuriſcõſultus in. l. legaui. ff. de libe. lega. ⁊ Hierony. xvi. q. i. ſic viue nos admonet vtilio/
ra ⁊ quottidiana potiꝰ eẽ eligẽda: ⁊ in illis elaborãdũ eaqꝫ ſũme fore memorie ꝯmẽdãda: ⁊ in his ṗcipue ſtudiũ eẽ ponẽdũ ⁊ gẽ
toqꝫ magis: qͣ̃to illa freqũtiꝰ accidũt: vt in. l. nã adea. ff. de legi. Uñ his rõnibꝰ motus ꝯſiderãs vtilitatẽ hꝰ ſingulariſſime decre
talis: ac ẽt ꝙ frequẽter hꝰ decre. mã de fcõ ꝯtigat eã ad vtilitatẽ audire volentiũ diebꝰ feſtiuis legẽdaꝫ adſumpſi. Et hꝰ decre.
noticia ſũme ẽ neccĩa canõiſtis: cũ in toto corpe iuris canonici: hec decre. ⁊ eiꝰ mã vnica ⁊ ſingularis repiaẜ. Nec arbitror id minꝰ
vtile eẽ ipſis legiſtis cũ deci. hꝰ decre. emanauerit iter ardua dubia: de qbꝰ in. l. cẽturio. ff. de vulg. ⁊ pu. ⁊ in. l. ṗcibꝰ. C. de impu. ⁊
alis ⁊ ſub. Et lꝫ dicamꝰ ꝙ in mrĩmonijs vbiqꝫ ẽt i terris Imperij debeamꝰ ſuare canões: vt voluit glo. nõ. iſti. de gͣ̃dibꝰ in. §. ſepto
gradu: p q̃ eſt tex. i fi. ẽ. de ſcõis nup. ⁊ in. c. ad ſedẽ. xxxv. q. Sic ẽt dicimꝰ in bñficialibus ⁊ alijs oĩbꝰ ſpũalibꝰ in qbꝰ vbiqꝫ dꝫ ſer
uari ius canonicũ: vt voluit gl. nõ. in. c. cũ vos. ẽ. de offi. ordi. Sic ꝯ̃ dicimus ꝙ in ſucceſſionibꝰ dꝫ ſuari ius ciuile: vbiqꝫ ẽt in terris
eccłie: vt nõ. in. c. cã̃ el ſo: ⁊ in. c. p vene. ẽ. q̃ filij ſint leg. ⁊ in. c. cũ hr̃et. ẽ. de eo q duxit in matri. Attñ vbi in ſucceſſiõibus ⁊ in alijs
eſſent opi. de iure ciuili: ſi illa reperiunẜ deẜminata p ius canonicũ dubiũ nõ exiſtit: ꝙ vbiqꝫ ẽt in terris Impij dꝫ ius canonicum
obſuari: vt nõ. in. d. c. p vene. ⁊ in. c. lꝫ ex ſuſcepto. ẽ. de fo. cõpe. Cõſtat gͣ id qð in ipſis ſucceſſiõibus eſt: p hãc decretalẽ deciſum
debere vbiqꝫ ſuari reiectis opionibus gloſaꝝ ⁊ doc. iuris ci. Uidebimus gͣ ſingularẽ intellectum hꝰ decretalis: ⁊ dubia iuris ci. p
eaꝫ deciſa: ac ẽt videbimus pl'a notãda dcã p hũc tex. terminata p doctores in varijs ⁊ diuerſis locis: ad quẽ per doctores ⁊ legẽ
tes h: text. iſte nullo mõ nec notatus nec põderatus iuenitꝰ: ⁊ ſucceſſiue tranſitũ faciemus ad mãm gloſaꝝ ⁊ notabiliũ qõnuꝫ q̃ in
ipſis gloſis decidunẜ: de qbꝰ oĩbus Deo dãte. I. in locis cõgruis patebit. Obmiſſis gͣ alijs oĩbus ṗfationibus cũ ſatis habeamus
ponere tpus in neceſſarijs ⁊ alijs que cadũt hic dicenda. Reſtat deuenire ad lectionem noſtrã. Patris igitur ⁊ filij ⁊ ſpũs ſancti
totiuſqꝫ curie celeſtis nominibus inuocatis. Sequiẜ rubri. de teſtamentis ⁊ alijs vltimis voluntatibus.

¶ Rubrica de teſtamentis ⁊ alijs vltimis voluntatibus.

Icet regulariter

ipſe rubrice debeãt ad ꝓxima ṗceden
1 tia ꝯtinuari: vt in. l. ij. ff. de ſta. ho. Ru
brice tñ huiꝰ ſexti libri neccĩo ꝯtinuãde
nõ ſunt: ſm gl. in rub. ẽ. de ſum. tri. eo.
lib. Eo qꝛ ſicut occurrebant h aliq̃ iu/
ra mutanda: addẽda: vel corrigẽda: ita mutata: addita: vꝉ
correcta fuerũt. vñ certus ⁊ determinatus ordo dari nõ po
tuit: vt diẽ glo. ṗdicta: ⁊ ex eadẽ rõne idẽ obſeruaẜ in rubri
cis Clemẽ. ſm glo. in rub. de ſum. tri. in Cle. ⁊ hac eadẽ rõe
motus gloſator iuris ciuilis nõ ꝯtiuauit rubricas autẽtico
rũ. Quia tñ qñ ꝯtiuatio cõmode fieri põt nullo cãu dꝫ ob/
mitti: vt ſic oſtẽdaẜ ſingula iura in debitis tituł ſuiſſe ſitua
ta: vt dicit tex. ẽ. in ꝓhe. hꝰ lib. Cũ ẽt ⁊ ſi de lege ad legẽ nõ
ſit ipſa ꝯtinuatio neccĩa ſm glo. in. l. gallus in pñ. ff. de lib. ⁊
poſt. Si tñ id ꝯgrue fieri poſſet: nõ debeat obmitti: vt in. l.
iij. in pñ. ⁊ ibi p glo. ff. de ac. poſſ. Cuꝫ ẽt de. §. ad. §. ſit ipſa
ꝯtinuatio pmiſſa: vt p glo. in. d. l. iij. in. §. ꝯ̃trio. Põt gͣ hec
rub. cõtinuari ad ꝓxima ṗcedentia: ⁊ ſic dcm̃ eſt. ẽ. ti. ꝓxi.
ṗcedẽti de reꝝ pmu. p quã ius vnius ſupuiuẽtis in alterũ
ſupuiuẽteꝫ transferł: vt in. c. i. ẽ. ti. ꝓxi. ⁊ in. l. i. ff. de rerum
pmu. reꝝ qꝛ iterdũ transferẜ ius morientis in ſupuiuẽteꝫ:
vt eſt de teſtatore in heredẽ q̇ ſuccedit in oẽ ius dfuncti: vt
in. l. cũ heres. ff. de diuer. ⁊ tẽp. ṗſcrip. ⁊ q̇ repñtat pſonam
defuncti: vt in. l. hereditas. ff. de vſucap. cuꝫ ſi. merito fuit h
poſita pma ps hꝰ Rub. de teſta. reꝝ ẽt qꝛ dicta iuris trãſla
tio põt ẽt cõtingere p alias vltimas volũtates: vt in. c. vlti.
volũtas. xiij. q. ij. merito adnectiẜ ſcõa ps hꝰ Ru. ⁊ de alijs
vltimis volũtatibus. ¶ Et aduerte ṗ qꝛ cuꝫ in hac Rub.
teſtm̃ ⁊ alie vltime volũtates ponanẜ: vt diuerſa: daẜ itelli/
gi eſſe diãꝫ iter teſtm̃ ⁊ alias vltimas volũtates: tum qꝛ di
uerſis noĩbus appellanẜ: vt dicit tex. in. l. ſi ideꝫ. C. de codi/
cillis: tum ẽt: qꝛ h ponit copulatiua: ⁊ q̃ hꝫ copulare diuer/
ſa ſm glo. in Rub. ff. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊ nõ. in. c. lꝫ cãꝫ. ẽ. de
pba. ¶ Scõo aduerte: qꝛ cuꝫ hac in Rica de teſta. ⁊ aliis
vltimis volun. in pl'ali. Inferẜ ex h pl'es ⁊ diuerſas eẽ ſpẽs
teſtõꝝ: ⁊ vltimaꝝ volũtatũ: qꝛ pl'alis locutio cõtinet ſub
ſe multas ſingularitates: vt in. l. falſa in fi. ff. de ꝯdi. ⁊ de. ⁊ i
. l. ſi pl'es. C. de ꝯdi. i ſer. vñ cũ ṗus ſit exponẽda ⁊ declaran
da ipſa Rica q̃ nigꝝ: vt dicit tex. in. l. i. ff. ſi cer. pe. ⁊ h ne i/
lotis manibus ad nigri mã̃m accedamus: vt dẜ in. l. i. ff. de
reg. iur. ⁊ p gl. in Rub. ff. de teſtis: videndũ eſt de pma pte
ipſius Rub. ⁊ ſic de teſtis. ¶ Scõo de ſcõa eius pte. ſ. de
alijs vltimis volũtatibus. ¶ Pro declaratione igiẜ pme
partis ⁊ faciliori itelligẽtia dicendoꝝ: vidẽdũ eſt ṗ: qd ſit
teſtm̃. ¶ Scõo quot ſint ſpẽs teſtõꝝ. ¶ Tertio an oẽs
indiſticte poſſint facere teſtm̃ ⁊ q̇ ꝓhibeanẜ. ¶ Quarto q̃
ſolẽnitates reqranẜ: vt ſic teſtm̃ de iure ſubſiſtat. ¶ Circa
ṗmũ q̇d ſit teſtm̃ habeẜ in. l. i. ff. eo. ti. vbi dꝛ ꝙ teſtm̃ eſt vo
luntatis nr̃e iuſta ſnĩa de eo qð qs poſt morteꝫ ſuã fieri ve/
lit: ⁊ dꝛ ṗ voluntatis nr̃e: vt excludat diſpõnẽ enunciatiuaꝫ
de q̃ in. l. v̄bũ. C. eo. ẽ. de ſucceſ. abinteſt. Itẽ vt excludat di/
ſpoſitionẽ captatiuã de q̃ in. l. captatorias. ff. de her. inſt. dꝛ
iuſta qð glo. in. d. l. i. exponit. i. ſolẽnis: qꝛ lꝫ eſſet iuſta: ſi nõ
eſt ſolemnis nõ eſt teſtm̃: vt iſti. de here. que ab iteſt. in pñ.
¶ Itẽ exponit iuſta. i. legitia: qꝛ lꝫ eſſet ſolẽnis: ſi tñ nõ eſ/
ſet legitia nõ eſſet teſtm̃: vt. l. i. C. ſi qs aliquem teſtã ꝓhi. ⁊
ſic pꝫ ꝙ v̄buꝫ iuſta pluribus modis exponiẜ: ⁊ illa iterpta/
tio admittenda eſt que ꝯuenit ſm ſubiectã mã̃m: vt in. c. ṗ/
terea: ⁊. c. itelligentia. ẽ. de ver. ſig. ⁊ in. l. ſi vno. ff. locati.
¶ Tertio dꝛ ꝙ eſt ſnĩa qð gl. ibi exponit. i. diſpõ: ⁊ ſic ver
bum ſnĩa poniẜ idiffinite tanq̃ genꝰ: ⁊ dꝛ ſnĩa hoĩs ſiue ex/
preſſe ſiue tacite de eius volũtate appeat: vt in. l. ipuberibꝰ
. §. ṗterea. ff. de ſuſpec. tu. ¶ Quarto dꝛ de eo ꝙ qs pꝰ mor
tẽ ſuã fieri velit: vt ſic excludat ꝯ̃crꝰ: ⁊ an itelligaẜ de mẽte
nãli vel ciuili patebit. Sꝫ qꝛ oĩs diffõ dꝫ ꝯuerti cũ ſuo diffi
nito: vt in. l. i. ff. de dolo: ⁊ opponit gl. in. d. l. i. ꝙ dicta diffõ
nõ ꝓcedat: qꝛ ꝯp̄hẽdit codicillos ⁊ legata: vt. l. legatũ. ff.
de lega. i. ⁊. ij. ⁊ tñ codicilli nõ ſunt teſtã: vt. d. l. i. ſi idẽ: ⁊ in
l. nõ codicilluꝫ. C. eo. ti. ⁊ ideꝫ in dona. cau. mortis: ⁊ ſic non
cõuertiẜ cũ ſuo diffinito quare gl. ibi vt tollanẜ oĩa ꝯ̃ria ſub
audit dicte diffi. cũ heredis iſtõne legitie fcã. Sꝫ Bar. ibi
reṗhendit dcãꝫ ſubauditõeꝫ glo. qꝛ durũ eſſet dicere ꝙ iu/
riſcõſultus neſciuerit ibi diffinire teſtm̃. vñ dcã additio non
eſt neccĩa: qꝛ v̄bũ iuſta exponiẜ. i. pfecta: vt in. l. cũ filio. §. fi.
ff. de le. iij. q̃ ꝯṗhendit heredis iſtitutõeꝫ alꝛs nõ eſſet perfe
cta: vt in. l. ſi nemo. C. de teſta. tu. ⁊ i. l. ꝓxime. ff. de his que
in teſtõ delenẜ. Cũ ẽt nõ eſſet pſona heredis dfuncti repre
ſentãs: vt. l. hereditas. ff. de vſucap. Et in quẽ trãſeũt actio/
nes hereditarie: vt. ẽ. Et ita ſeq̇tur Bal. in. d. l. i. adducens
tres ſpẽs ad pfectiõeꝫ teſti de q̇bus. I. ¶ Et vide ẽt p glo.
in. d. l. i. vbi ponit aliã diffi. ⁊ breueꝫ. vꝫ. ꝙ teſtm̃ eſt q̇dã ſo/
lemnis ordiatio cuꝫ heredis iſtõne. ¶ Nõ aũt dꝛ iſtꝭ. eo.
ti. in pñ. ꝙ teſtm̃ eſt teſtatio mẽtis nõ eſt diffõ: cũ ꝯpreheu
dat codicillos: ſed eſt q̇dã dſcriptio ſeu ethimologia voca
buli a qua lꝫ ſit licitũ arguere: vt in. l. ij. §. appellata. ff. ſi cer.
pe. tñ fallit qñ diffõ repugnat: vt eſt h caſu: qꝛ diffi. ſemper
pfert. ¶ Itẽ fallit in noĩbus ꝓprijs: iõ eſt ꝙ ſi qs vocareẜ
peruſinus nõ ſeq̇tur eſt de puſia ſꝫ Bar. in. d. §. appellata

⁊ in rub. ff. ſolu. ma. ⁊ ibi per Inno. iducentes ꝓdicta ad re preſalias ↄ per uſinos cōceſſas: de qbus ēt late p. d. Rico. ⁊ Imo. in. c. i. ē. de iudicijs. Regulariter tñ dicimus ꝙ oīs diffi. in iure nrō eſſe piculoſā: vt in. l. oīs diffi. ff. de reg. iu. ⁊ de bijs diffi. vi) de plene per Bart. in. l. i. in ꝓn. ff. de ac. poſſ. ¶ Circa ſm quot ſint ſpēs teſtōꝝ ⁊ dic ꝙ plres: aliud eni eſt teſtm̄ in ſcriptis de quo i. l. hac ↄſul. C. eo. ti. ⁊ ibi ponūtur necīa ad h vt dicat teſtm̄ ⁊ de eius forma hr plene per Spe. in ti. de iſtru. edic. §. vt aūt. v. ad h̄ aūt mãe. ¶ Aliud vo eſt teſtm̄ p nūcupatōes qd hodie cōiter ē in vſu de quo in. d. l. hac ↄſul. §. p nūcupationē ⁊ dr p nūcupationē qꝛ ſine ſcriptis ⁊ ſine ſolēnitatibus reqſitis in teſtō i ſcript]. teſtator corā teſtibus ſuā voluntatē ⁊ heredis iſtōnem: ⁊ alia que in teſtō ordinant nūcupat ſeu ɗclarat: ⁊ ita exponit de cōſecrat]. di. iiij. queris ꝓpe fi. ⁊ ſic ſcriptura nō eſt de neceſſitate: ꝙuis p tabellionē redigat in ſcriptis ad faciliorē ꝓbationē: ꝓut dic glo. in. d. §. p nūcupatōes: fallit tñ in teſtō ceci ēt nūcupatiuo in quo de neceſſitate reqrit ſcriptura: vt in. l. hac ↄſul. C. q teſtā: dr ergo ſine ſcript]. i. ſine ſolēnitate: vt inſti. eo. ti. §. fi. ⁊. d. §. p nūcupationē. ¶ Aliud ēt ē teſtm̄ militare qd a milite ↄficit ⁊ de eius forma: ⁊ de ſolēnitatib⁹ reqſitis vide in. l. i. ⁊. ij. ⁊ in. l. milites. C. de teſtō mil. ⁊ i. l. i. C. eo. ti. Et qdaꝫ ē teſtm̄ qd a pagano ↄficit ⁊ ſic nō milite: de quo in h ti. ⁊ ff. ⁊. C. eo. ti. p totū. ¶ Circa tertium: qꝛ pmo de pſonis eſt querēduꝫ: vt in. l. ſi queramus. ff. eo. ti. ⁊ ij. q. i. in pmis ⁊ ꝑus pſone ꝙ iuris rō querēda ē: vt. l. quedā referūt. ff. de iur. codicil. ⁊ i. c. ad diſſoluēdū. ē. d deſpō. ipu. iō aduerte: qꝛ edictū de teſtis eſt ꝓhibitoriū: naꝫ regſr qlibet pōt teſtari q nō repit expſſe ꝓhibit⁹ ar. l. ſtatuas. C. de relig. ¶ Circa tertiū pncipale cū ꝑus ſit querēdū de pſona teſtātis ꝙ de ſolēnitate vl forma teſtādi: vt. l. ſi queramus. ff. eo. ti. ⁊ nō ꝑus iuris ꝙ pſone rō eſt habēda: vt in. l. qdā referūt. ff. de iure codi. ⁊ in. c. ad diſſoluēdā. ē. de dſpō. ipu. Et de pſonis aſi oīs eſt qrendū: vt. ij. q. i. i pmis: ⁊. d. l. ſi queramus. Ideo aduerte: qꝛ edictū de teſtis eſt ꝓhibitoriū: nā qlibet pōt teſtari: q non repit expſſe ꝓhibitus: vt pꝫ C. q teſta. fa. poſ. ⁊ Hoſt. eo. p totū ⁊ fac p ea pte. ff. de ꝓba. ⁊ pſonas ꝓhibitas enūerat glo. ordi. i. d. l. ſi queram⁹: ⁊ Spe. in ti. de iſtru. edict]. §. ↄpen. ⁊ ſolent hijs vſib⁹ ↄprehēdi. Teſtari nequeūt impubes ⁊ religioſus. Filius in ſacris morti dānatus ⁊ obſes. Prodigus ac ſtultus ſeru⁹ dubi⁹ ⁊ furioſus. Crimine dānatus cū muto ſurdus ⁊ ille. Qui maieſtateꝫ leſit: ſic cecus ⁊ ipſe. Primo ꝓhibet facē teſtm̄ impubes: ⁊ ſic maſculus mior. xiiij. ānoꝝ: ⁊ femia mior. xij. vt ē tex. in. l. qua etate. ff. eo. ti. ⁊ p Spe. in. d. §. ↄpen. v. vij. ⁊ dꝫ vltimus ānus eſſe ↄplet⁹: ſuffic tñ ꝙ vltis dies āni ſit cepta: lꝫ nō ↄpleta: qꝛ in h dies ceptus hr p ↄpleto: vt in. d. l. qua etate: vbi glo. allegat iura in qbus dies vel ānus ceptus hr p ↄpleto: de quo in. l. āniculus. ff. de ver. ſig. Et i cle. fi. ibi p glo. de eta. ⁊ qua. ⁊ in. c. ad nr̄aꝫ. ē. de regu. ⁊ p Arch. in. c. ſi ānū. ē. de iudi. e. li. ⁊ p Imo. i. l. q filium. §. ſabinus. ff. ad tre. Minor. xxv. annis: dūmō ſit pubes pōt facere teſtm̄ ſine curatoris auctāte ēt ſi curatorē hret: vt eſt tex. ⁊ glo. nō. i. l. ab aurelio. §. gaius. ff. de libe. leg. lꝫ ↄhere non poſſꝫ: vt i. l. ſi curatorē hñs. C. de iteg. reſti. ⁊ in teſtō poſſit diſpōere ⁊ diſtribuere bona ſua: qd alr non poſſꝫ ſine decreto ēt donādo cā mort]: vt eſt tex. nō. i. l. i. ff. de tabel. ⁊ rōnib⁹ diſ. vide bal. in. l. iiij. C. q teſtā. ¶ Et querit ꝓ quare citius pmittit facē teſtm̄ femie ꝙ maſculo: gl. in. d. l. qua etate: dixit ꝙ iō qꝛ femina ē citius ſagatior ⁊ viripo. potius ꝙ maſculus: vt in. c. puberes. ⁊. c. fi. ē. de deſpon. ipu. ⁊ rō rōnis ſm Hoſt. i. d. c. iij. eſt qꝛ mulier citius finit ⁊ ↄſumit: iō citius ꝑficit ⁊ rō eſt nālis: ſic nāſr videmus in plātis ⁊ in herbis ⁊ aīalib⁹ que ſicut cito ↄſumūtur: ita cito ꝑficiūt: ⁊ ita ſeqtur Bal. ⁊ alij doc. in. d. l. qua etate: ⁊ iō glo. i. l. ij. C. de hijs q venia etat]: dixit ꝙ ideo mulier citius ꝑficit: qꝛ mala herba cito creſcit. ¶ Scđo querit an ſicut ad ↄhēdū mr̄imoniū malitia ſupplet etatē: vt in. d. c. fi. ⁊. d. c. puberes: ita ⁊ ad teſtandum: ⁊ dic ꝙ nō: per textū in dcā. l. qua etate: ⁊ ita tꝫ Domi. Pe. ⁊ Imo. in cle. ij. ē. e. ti. ⁊ Jo. an. in. d. c. fi. vbi refert fuiſſe diſputatū ⁊ terminatū de ipubere multū ſagace ⁊ valde prudēte q fecerat teſtm̄ tpe quo diſtabat p tres dies ā. xiiij. an. ꝙ nō valēt teſtm̄: de quo ibi pleniſſime p Jo. an. ⁊ ſic ſeqtur ꝙ ipubes ēt ꝓximus pubertati etiaꝫ ſi malitia ſupplet etatē: lꝫ poſſit ↄhere: vt in. l. i. ff. de nouat]. vbi eſt gloſ. ordi. qñ dicat qs eſſe ꝓximus pubertati: tamē non pōt fa. teſtm̄. In tantuꝫ ꝙ ſi fecit teſtm̄ in pupillari etate: ⁊ poſtea decedat ipſo facto maiore: non tamē recōualeſcit teſtm̄: vt in. §. Preterea. Inſtitu. qui. non ē pmiſ. fa. teſta. ratio ē: qꝛ in teſtamētis duo tēpora ſpectant. ſ. teſti ⁊ mortis teſtatoris: vt in. l. i. §. exigit. ff. de ſcđis tabu. vbi ē gloſ. ſing. ⁊ ordi. qñ ſit ꝙ reconualeſcat teſtm̄ ſi ceſſat ex poſtfacto ipedimētū: ⁊ qñ ſit ꝙ annullet teſtm̄ legitime fcm̄ ex ipedimento ſuperueniente ex poſtfacto: de quo ēt per Bar. ⁊ Bal. in. l. i. de lega. iij. ¶ Tertio qrit an pupillus doli capax: in quo malitia ſupplet etatē poſſit teſtari ad pias cās cum auctāte tutoris vel ſine: Bal. in. l. iiij. C. q teſta. fa. poſ. tꝫ ꝙ non arg. l. fi. C. de teſtō mili. vbi pupillus lꝫ ſit miles teſtari non pōt. ¶ Idē tꝫ Bar. in. l. i. C. de ſac. ſanc. ec. ēt ſi eſſet ꝓximus pubertati. Pro quo facit. c. lꝫ de ſepulturis: vbi dr ꝙ ante pubertatē non pōt ſibi eligere ſepulturā. ¶ Itē tꝫ Bal. in d. l. i. in repe. dicēs de hac. q. eē caſuꝫ ſing. i. c. xxi. vbi pater pōt ſubſtituē filio pupillariter vſqꝫ ad pubertateꝫ ad pias cās. ergo ſeqtur ꝙ ipſe pupillus ad pias cās teſtari nō poſſit cū pupillaris ſubſtitutio ſit iducta in ſubſidiū: qꝛ pupillus ſibi teſtari non pōt: vt inſti. de pupillari ſubſti. poſt pn. ¶ Quarto qrit qd ſi maior. xiiij. dolo eſt iductus ad teſtādum: an teſtm̄ ſit nullū: ⁊ quō ſuccurrat vide p Bar. in. l. i. §. fuit queſitū. ff. ad trebel. ⁊ Bal. in. d. l. iiij. ⁊ tex. i. l. iiij. ē. de inoffi. te. ¶ Quinto querit: an valeat ſtatutū ꝙ pupillus ꝓximus pubertati idiſtincte poſſit facē teſtm̄: Bart. in. d. l. ſi queramus ꝙ ſic. ¶ Sꝫ Ang. ibi ↄ per tex. in. d. l. ibi nullo mō cōcedimus: ⁊ ſic Imperator vr ibi iprobare legē ⁊ ꝑuilegiū hoc ↄcedēs: vñ qd non pōt fieri p legē non pōt fieri p ſtatutū: vt in. l. nō poſſe: ⁊ ibi nō. ff. de pactis: ⁊ p glo. in Rub. C. de decret]. decu. lib. x. ⁊ ꝓ hac pte facit glo. ſing. in ver. nullo mō: in. c. vt hij q de etate ⁊ qua. vbi voluit ꝙ dicta vba nullo mō: de qbus in. d. l. fi. ſi ſunt appoſita in. l. vel alia ↄſtōne excludūt ꝙ non valeat diſpēſatio in ↄriū: ḡ ſeqtur ꝙ nullo mō p ſtatutū poſſit diſpēſari ↄ ꝓhibitione. d. l. fi. ⁊ ita reſidet Imo. in. d. l. ſi queramus: ⁊ in. d. c. ij. ⁊ maxie qꝛ ſi nō reddit habilis ad teſtādū ad pias cās: ⁊ ſic ꝑ an. a: ergo nullo alio reſpectu vr poſſe reddi habilis: arg. l. nulla C. de ſacro ſanc. eccle. ⁊. xxii. q. i. ꝓcipimus. ¶ Ultio qrit: an ipubes q non poteſt facere teſtā: an poſſit facē codicillos ⁊ dic ꝙ nō: qꝛ q non pñt teſta. non pñt ēt codicillari: vt in. l. ij. ff. de leg. i. cū ſimi. nec ēt poterit donare cā mor. Nā illa etas reqritur qd donādū cā mortis: que reqrit ad teſtādum: vt eſt tex. ſing. in. l. i. §. i. ff. de tutelis ⁊ rōnibus diſtra. ¶ Scđo ꝓhibet teſtari ꝓdigus. Cui bonoꝝ ſuoꝝ adminiſtratio p iudicē eſt iterdicta: teſtm̄ tñ ꝑus fcm̄ non tollit vt in. l. is cui. ff. eo. ti. ⁊ p Spe. i. d. §. ↄpen. v. iij. ¶ Et quis dicat ꝓdigus: vide i. l. i. ff. de crie fu. Sꝫ querit an poſſit teſtari ad pias cās: Bal. i. d. l. i. in lectura tꝫ ꝙ non: adeo ꝙ ēt iuramēto non firmaret: ⁊ refert Fede. i ↄſi. xxx. tenere ꝙ nō obliget ex iuramēto: vt ēt tꝫ Bar. ⁊ alij doc. i. d. l. is cui bonis: de. v. ſig. Itē qꝛ ꝓdigus eqperat pupillo: vt i. l. certi cōditio. §. qñ. ff. ſi cer. pe. Et eqperat furioſo: vt i. l. hijs q i fi. ff. de tuto. ⁊ cura. dan. Et i. l. fulcini⁹. §. adeo. ff. qb⁹ ex cā in poſſ. ⁊ ſic dficit i eo iudiciū rōnis: ⁊ ideꝫ tenuit Bal. i. l. ij. i ꝓn. C. cōia de. ⁊ ita ſeqt Pe. ⁊ Imo. i. d. c. ij. ē. eo. ni ꝓhibitus alienare vī ꝓhibitus ēt i eccleſiaꝫ: vt nō. i. l. ſi ūa qs §. ea lege. ff. de ver. ob. ¶ Sꝫ aduerte: qꝛ idē Bal. i repe. i d. l. i. tꝫ ↄriū: ex quo dī facere ſuā ↄditionē deteriorē: nō obſtat ſibi iterdictū: vt. ff. de nouat]. in. l. cui bonis: facit gl. i. l. ait ꝓtor in ꝓn. ff. de mino. ⁊ in. c. pe. ē. qd me. cā. volens ꝙ in

ſpiritualibus

ſpūalibus nō ſubueniaꝛ dolus paſſo: nec hēat locū in integ.
reſti.cū nō videanꝛ decipi q̄ meliorē vitam elegerūt: ⁊ hāc
ptē vꝫ tenē Lap.in ſua alle.xxvi. vbi voluit ꝙ taꝛ ꝓdig⁹ pt
intrare religionē cui eſt pmiſſa alienatio ſuoꝝ bonoꝝ: lꝫ alſ
ſit ei ꝓhibita:vt dixit Inno.i.c.in pñtia.ē.de pba. ⁊ fac qḋ
dixit Bal.in.l.gnāli.C. de ſac.ſan.eccl. ⁊ ē de mēte Bar.i
d.l.i.ꝙ lꝫ mulier ſit ꝓhibita teſtari p ſtatutū ſine certa ſolē
nitate:tñ nō itellr qñ teſtaꝛ ad pias cās: ⁊ lꝫ ſtatutū dicat
ꝙ mulier non poſſit ſe obligare:tñ poterit bona ſua offerre
eccl'ie vel ad pias cās:ita ḡ ſit dicēdū in ꝓdigo.Itē fac qꝛ
ex quo valēt ſtatutū ꝙ ꝓdigus cui ē bonis iterdictū poſſit
teſtari:vt tꝫ Bal.i.d.l.ſi queramus:⁊ ſeqꝛ Imo.in.d.c.ij.⁊
reddiꝛ tūc habilis.Ita ⁊ videaꝛ habilitat⁹ a lege qñ teſtaꝛ
ad pias cās:ar.d.l.i.⁊.l.ſi.C.de ſac.ſan.eccl.⁊.xij.q.i.pcipi
mus:cogita tñ qꝛ pma ps vꝫ verioꝛ:ex quo in ꝓdigo deficit
iudiciū rōnis:vt.ē.ꝓut dicet.j.i furioſo. ¶ Tertio ꝓhibeꝛ
teſtari furioſus:teſtm̄ tñ ꝑus fcm̄ tpe ſane mētis nō viciaꝛ:
vt in.l.furioſuꝫ.C.q teſtā.vbi ēt dꝛ ꝙ hñs dilucida iterual-
la pōt teſtari tpe ſane mētis:fac iſti.eo.ti.§.Itē furioſi:vbi
glo.dixit de mēte capto.Et vide i.l.nec codicillos.C.de co
dicillis.Sꝫ an in dubio pſumaꝛ teſtm̄ eſſe fcm̄ tpe furoris:
vel tpe ſane mētis:vide p glo.i.c.ſi.ē.de ſucceſ.ab iteſt. vbi
voluit Jo.an.ꝙ ſi teſtm̄ repiꝛ rite ⁊ recte fcm̄ : vt qꝛ ꝯtineꝛ
in eo iſtitutio filioꝝ ⁊ legatū ꝓ aīa:⁊ pſumiꝛ fcm̄ tpe ſane
mētis.alſ ſecus:de quo.⁊ p gl.iij.q.ix.iducas Hermānuꝫ
⁊ p Bar.i.l.i.⁊.ij.ff.de bonis poſſ.furioſo ōbita: ⁊ pleni⁹
⁊ nō.per Bal.in.d.l.furioſuꝫ. ¶ Nec ēt poſſꝫ furioſus fa
cere teſtm̄ ad pias cās:vt ē caſus in.d.c.ſi.⁊ ſeqꝛ Imo.⁊.d.
Pe.in.d.c.ij.in.vij.col.⁊ Bar.⁊ bal.i.d.l.i. nec ēt valeret
ſtatutū in ꝯ̄riū:vt tꝫ bal.⁊ doc.in.d.l.ſi q̄ramus. ¶ Quar
to ꝓhibeꝛ teſtari mutus ⁊ ſurdus a nā: vt in.l. diſcretis.C.
q teſtā:ſecus ſi ex accidēti ſi ſciat ſcribere:aliās nō poſſꝫ:ſi
vō ſit ſurdus tm̄:ſed nō mutus ⁊ pōt teſtari.Si vō ſit mu-
tus tātū ⁊ nō pōt niſi ſciret ſcribere vel id ipetraret a pnci-
pe:vt in.d.l.diſcretis:⁊ in.l.ſi mutus.ff.de teſt.⁊ p ſpe.in.d.
§.ꝯpen.verſi.x. ¶ Nec ēt valet ſtatutū concedēs eis teſti
factionē:vbi a iure ꝓhibenꝛ cū h̄ ſit reſuatū ſoli pncipi: vt
in.d.l.ſi mutus:⁊ tꝫ bar.in.d.l.ſi queramus: ⁊ Imo.in.d.c.
i. ¶ Sꝫ queriꝛ ꝑ qḋ ſi pp infirmitatē vel in extremo mor
tis poſit⁹ hēat ꝗs linguā ita igroſſatā:ꝙ ſuus ſmo nō poſ
ſit itelligi:an poſſit teſtari ⁊ dic ꝙ nō : qꝛ iſtitutio hr̄dis dꝫ
ꝓprijs v̄bis exꝑmi vꝉ per ꝓpriā ſcripturā:vt in.l.iubemus
C.eo.ti. Si vō lingua eſſꝫ balbutiēs:tñ pōt itelligiꝛ:ſꝫ cuꝫ
difficultate: ⁊ tūc talis pōt teſtari ſi hēat bonū itellectuꝫ:
vt eſt tex.nō.in.l.qm̄ idignū.C.eo.ti.⁊ ita tꝫ Ange.⁊ Imo.
in.l.i aduerſa.ff.eo.ti.ſic in ſili dꝛ de ſurdaſtro q̄ ē ille q cuꝫ
difficultate audit ſꝫ glo.ſing.in.l.ſi.ff.de legi.tutorib⁹:⁊ taꝉ
pōt teſtari:vt in.d.l.diſcretis. ¶ Scḋo q̄riꝛ an poſſit facē
codicillos vꝉ donare cā mor.⁊ dic ꝙ nō:ſi eſt ſurdus ⁊ mu-
tus a nā:vt i.d.l.diſcretis:nec aliū ꝯ̄trū facē:qꝛ ſiſis ē furio
ſo ⁊ eget curatore:vt p Bar.in.l.i.ff. de ver.ob. ⁊ i.d.l.i.⁊
ij.ō bono.poſſeſ.furioſo.Si vō ſit ex accidēti:tūc ſiue ſciat
ſcribere ſiue nō:pōt facē codicillos:vt in.l. nutu.ff. de leg.
iij.⁊ idē ſi eſſꝫ mut⁹ tātū:vt ibi nō.i.l.v̄bis nō voce.ff.ō reg.
iuris:⁊ ſic poſſꝫ oēs ꝯ̄tus nutu explicare:vt p glo.in.l.itēꝫ
qꝛ.ff.de pactꝭ.⁊ ēt donare cā mor.ſm Bal.i.d.l.diſcretis.
Et qualr notarius ōbeat ꝯficere iſtrm̄ muti: vide p Bar.
in.l.mutū.ff.de acq.here.⁊ in.d.l.i. ¶ Tertio q̄riꝛ an poſ
ſit teſtari ad pias cās:dic ꝙ nō ſi eſt mut⁹ ⁊ ſurdus a nā:qꝛ
ꝯ̄paraꝛ pupillo:vt i.l.ſeruo iuito.§.ſi pupillo.ff.ad trebel.
⁊ ita tꝫ bal.in.l.i.de ſac.ſan.eccl. in lec.fac.d.l.diſcretis:vbi
tūc nō pōt ēt libertates relinquere:qḋ dꝛ eē cā pia:vt in.l.i.
in ſi.C.de cōi ſuo ma.⁊c̄.Si vō ſit ex accidēti ſiue ſciat ſcri-
bere:ſiue nō:⁊ ſiue ſit mutus tm̄:⁊ tūc cū iſti poſſint facere
cia que nutu fieri pñt:vt nō.in.d.l.vbi nō voce: ⁊ i.d.l.item
qꝛ:⁊ in.d.l.nutu:⁊ ſic vꝫ ꝙ poſſint teſtari ad pias cās : ⁊ ita
eſt de mēte Bal.i.d.l.i.⁊.d.l.diſcretis:⁊ ita voluit gl.ſing.
in.c.cum tibi.ē.eodem:⁊ tenuit Bald.in.d.l.i.in repeti.ꝙ

valeat: inſtitutio heređis ad pias cās nutu:⁊ idē in.l.iube-
mus.C.eo.⁊ ſeqꝛ.d.Pe.⁊ Imo.i.d.c.ij.i.x.col. vbi referūt
ꝙ qdā pp ifirmitatē ⁊ in extremo mortis poſit⁹ ꝑdidit lo-
quelā:tñ hēbat bonū itellectū q̄ fuit iterrogatus ꝙ ſi vole
bat iſtituere hr̄ deos paupes xpī:ꝙ porrigeret illi manum ⁊
ſtrigeret:⁊ ille ita fecit ꝙ voluit talis iſtitutio:qꝛ de⁹ reſpi-
cit ad cor.xiiij.q.v.ſi qḋ iueniſti:⁊ p talē modū vel ſileꝫ ꝓ-
baꝛ ꝯ̄ſenſus p mutū:vt p gl.i.d.l. itēꝫ qꝛ:⁊ idē tenuit Imo.
in.d.c.cū tibi:ex q̄bus pꝫ ꝙ maius ē ꝑuilegiū pie cāe q̄ꝫ li-
beroꝝ:nā iter liberos nō valeret teſtm̄ nutu fcm̄:vt p bal.⁊
Ang.in.d.l.iubemus:de quo.j. ¶ Quarto ꝓhibeꝛ teſtari
cecus vtroqꝫ lūie ſiue a nā:ſiue ex accidēti:niſi ſeruet ſolē
nitas.l.hac cōſul.C.q teſtā:vt p Spe.in.d.§.ꝯpē.ver.xvij.
⁊ de forma dicti teſti ⁊ qualr ꝯfici debeat: vide p Spe.i ti.
de iſtru.edic.§.vt aūt.v̄.illud quoqꝫ:⁊ ꝯclude ꝙ ꝑ reqriꝛ
ꝙ teſtes ſint vocati vna cū tabelliōe. ¶ Scḋo ꝙ exꝑmaꝛ
nomē heredis:ita ⁊ talr ꝙ error eē nō poſſit. ¶ Tertio ꝙ
palā exꝑmat volūtatē ſuā: tā circa heredes q̄ꝫ circa legata
corā teſtibus ⁊ tabellione. ¶ Quarto ꝙ ōclaret ſe nūcu-
patiue ⁊ ſine ſcriptis velle teſtari:lꝫ in eius teſtō reqraꝛ ⁊ ē
vnus de caſib⁹ in q̄bus rūpiꝛ ſcriptura: de q̄bus p gl.ordi.
in.c.i.ſ.ō cēſib⁹. ¶ Quito ꝙ ſe ſubſcribāt teſtes ⁊ tabellio
vno ⁊ eodē tpe ⁊ loco. ¶ Sexto q⁹ ſigilla eoꝝ ponantur.
¶ Septio ꝙ vbi nō poſſꝫ hr̄i tabellio adhibeaꝛ eius loco
octauus teſtis ſ̄ꝫ ꝑ ꝑrimus q ſe ſubſcribat. ¶ Octauo ꝙ
dicta ſcriptura deponaꝛ penes notariū vel vnū de teſtibus
¶ Sꝫ queriꝛ ꝑ an idē ōbeat obſuari i codicillis: dic ꝙ ſic
ēt quo ad nūerū teſtiū:vt tꝫ bal.in.d.l.hac ꝯſul.licꝫ glo.ibi
aliud velit ⁊ nō bñ. ¶ Sec⁹ aūt in donatiōe cā mor.qꝛ i il-
la nō repiꝛ mutata alia ſolēnitas q̄ꝫ reperiaꝛ de iure cōi ſm
bal.ibi. ¶ Scḋo queriꝛ an valēt ſtatutū in ꝯ̄riū: bar.in.d.
l.ſi queramus:tꝫ ꝙ ſic:itellige ꝙ ſtatutū exꝑſſe loquaꝛ i ce
co:alſ ſi gnālr diſponeret:puta ꝙ valeat teſtm̄ cū qnqꝫ te
ſtibus in dubio nō itelligeꝛ de teſtō ceci vt ſic ſtatutū diſtin
guaꝛ ⁊ iterpteꝛ p ius cōe:vt in.c.cū dilectus.ē.de ꝯſuetudi
ne ⁊ in.l.ſi ſerui veſtri.C.de noxa.⁊ ita dixit ſingulr bal.i.d.
l.ſi queramus:⁊ ſeqꝛ Imo.i.d.c.ij. ¶ Tertio queriꝛ an di-
cta ſolēnitas reqraꝛ qñ teſtaꝛ ad pias cās: ⁊ vꝫ ꝙ ſic p tex.
iſti.q̄bus nō ē pmiſ.facere teſt.§.cecus: vbi dꝛ ꝙ cecus nō
pōt alr facere teſtm̄. Sꝫ bal.in.d.l.hac ꝯſul.tꝫ ꝙ cecus po
terit teſtari iter liberos cū duob⁹ teſtib⁹ p.l.hac cōſul.§.ex
iperfecto.C.eo. cuꝫ ſit ꝓuiſio ſpālis:ex quo ſeqꝛ ꝙ poterit
eodē mō ad pias cās:cū fauor filioꝝ ⁊ pie cāe eqꝑenꝛ ſꝫ
glo.in.c.cū eſſes:⁊ Inno.in.c.relatū.ē.eo.ti.⁊ ita vꝫ tenen-
dū ſm nō.p bar.in.d.l.i.de ſac.ſan.eccl. ¶ Sexto ꝓhibeꝛ
teſtari dubi⁹ de ſtatu ſuo.ſ.an ſit in ſtatu quo teſtari poſſit:
vt in.l.de ſtatu.ff.eo.vbi ē glo.nō.ponēs diuam iter dubita-
tionē:titubationē:ignorātiā:errorē:⁊ neſciaꝫ. Sꝫ an talis
poterit ad pias cās:bar.in.d.l.i.ꝙ ſic.Sꝫ bal.ibi ꝯ̄tra:nec
ob.l.ex militari.§.i.ff de milit.teſtō: qꝛ ibi nō dubitabat in
eo ꝙ erat cā ꝑuilegij:nā ſciebat ſe militē:ſꝫ dubitabat in ac
cidētibus : puta an eſſꝫ filiusfa.vel pꝛ merito pōt teſtari:qꝛ
vtroqꝫ caſu poſſꝫ:ſecus ſi dubitaret an ſit ſui iuris vel ſu⁹:
vꝉ ſi ſit captus ab hoſtib⁹ vꝉ a latronib⁹: vt tꝫ bal.in.d.l.ex
militari:referēdo ſic tenere Pe.⁊ Cy.⁊ ſic i foro iudicia-
li nō valꝫ teſtm̄ ad pias cās:⁊ ita ſeqꝛ.d.Pe.in.d.c.ij.ſꝫ in
foro ꝯſcie:bal.in.d.l.i.dic ſe dubitare:⁊ h̄ p.c.ſi.ē.de ſucceſ.
ab iteſt.dicit tñ ꝙ ex quo agiꝛ de aīa tutior pars ē eligēda
xiij.diſt.nerui:⁊ in.c.iuuenis.ē.de ſponſalibus:⁊ ſūma ē rō
que ꝓ religiōe:fac vt in.l.ſunt pſone.ff.de relig. ¶ Imo.tñ
in.c.ij.in.ix.col.vꝫ tenere ꝙ ēt in foro iudiciali poſſit teſtari
ad pias cās cū tale ipedimētū ſit iductū a iure ciuili.vñ nō
hꝫ nocere ad pias cās per nō.in. d.c.cū eſſes: ⁊.c.relatum.
¶ Septimo ꝓhibeꝛ teſtari obſides niſi ex ꝑuilegio pnci
pis.vt in.l.obſides.ff.eo.⁊ p Spe.in.d.§.ꝯpēdioſe ver.xii.
⁊ itellige de obſide dato pro pace vel treuga populo Ro-
mano:⁊ ſic ab hoſtib⁹ iperij ſeu Pape vꝉ eꝫ:qꝛ obſes da-
tus pro delicto ciuili idiſtincte pōt teſtari: qꝛ ſunt liberi ſm

Inno.in.c.ex reſcripto.ē.de iureiur an. Item obſides qui
dant de vna ciuitate ad aliā nō pdunt teſti factionem ſm
Do.ꝛ Bar.in.d.l.obſes ēt fidelliaz eēt iuſtū:q2 lꝫ qnqꝫ
permittatur indicere bellū:vt nō.in.l.hoſtes.ff.d captiuis:
ꝛ plene p Inno.in.c.olim cām.ē.de reſti.ſpol.tñ nō pōt fie
ri ꝙ capti i bello vel obſides ſint ſerui capientiū ſꝫ Inn.
in.c.ſicut.ē.de iureiurā.ꝛ ita ſequit Bal.i.d.l.i.Et an va
leat ꝯſuetudo que dat ō vna ciuitate ad aliā:vide p gl. ꝛ
Bal.in.l.ij.C.de patribus qui filios diſtinxe.ꝛ p doc. in
d.c.obſides. ¶ Nec pñt pdicti obſides teſtari ad pias
cāſ:eo caſu quo ſunt alſ ꝓhibiti:q2 iudicant eē ſerui ꝛ p
dunt dñia rex:vt p doct.in.d.l.obſides. ¶ Octano pro
hibet teſtari captus ab hoſtibus nec valeret teſtm̄ lꝫ po-
ſtea ab hoſtibus redierit:vt i.l.eius q.ff.e.rō q2 ſuus effi
cit:vt ibi p gl.ſecus in teſti factione ante captiuitatē: q2
valꝫ lꝫ talis apud hoſtes deceſſerit:vt.l.lege cor.ff.eo.ti.
Sꝫ predicta ēt hodie inter chriſtianos hēret locū in bel
lo indicto a Papa vel Imperatore: ſm Bar.in.l.hoſtes:
ff.de capti.ſecus ſi belluꝫ eſſet inter aliquas ciuitates ēt
ſuperiorem non recognoſcentes:quia tunc capti non effi-
ciunt ſui capientiū:ꝛ ita ꝯſuetudine obſeruat: ꝛ ſic ſeqt
ꝙ illoꝝ teſtm̄ valeret:facit qd nō.i.l.q a latronibus.ff.e.
ti.ſecus tñ eſſꝫ in captis i bello indicto a Papa vel Im
peratore ēt inter xpianos vl' iter ipſas ciuitates dicto caſu:
vt p.Bar.in.d.l.hoſtes:ꝛ in extrauag.qm̄ nup ſup ver.rebel
lādo circa intellectū cle.paſtoralis de re iudi.ꝛ p Jo.an.
in addi.Spe.i.d.§.cōpendioſe in additōe que incipit:
circa iſtud ſcire debes:vbi dixit ꝙ teſtm̄ ꝯditum p regem
enricū filiū Imperatoris Federici q mandato patris indi-
xit bellū ꝯ Bononienſes a qbus poſtea captus in tali ca-
ptiuitate ꝯdidit teſtm̄ ꝙ tale teſtm̄ nō vꝫ.Jō dicit ꝙ cau
tuꝫ ē ꝙ qñ fit pax belli indicti a Papa vel Imperatore fiat
expſſuꝫ capl'm de ꝯfirmatōe teſtōꝝ qd nō.nec ēt predicti
pñt teſtari ad pias cās:vt patebit.ī.ꝛ facit qd.ē.pxie di-
ctuꝫ fuit. ¶ Nono ꝓhibet teſtari deportatus ꝛ dānatus
in metallum : vt in.l..eius qui.§.fi.ff.eod.titu.damnatus
enim in metallū pdit libertatē ꝛ bōa:ſꝫ deportat9 nō pdit
libertatē:vt in.l.ſi deportari.ff.de leg.iij.ꝛ i.l.neqꝫ.§. de
portati.ff.de teſta.mili.pdunt tñ oia bona q hñt tpe ſnie:
vt ē tex.ꝛ gl.in.l.nā ad ea.ff.de ꝯdi.ꝛ demō.ſꝫ ex poſt fa-
cto bene pñt q̄rere:vt in.l.ſi tibi.§.is cuius.ff.man.ꝛ poſ
ſidere dū viuit:eo tñ moriente nō poterit de illis teſtari:
nec hře hēdeꝫ ēt ab inteſtō:ſꝫ fiſcus occupabit:vt ē caſus
ſing.i.l.ii.C.de bo.pſcrip.Intellige fiſco acceptante dcā
bona alſ ſuccedētes ab inteſtō hērent ſm glo.nō.in.l.ea
ſolet.ff.de reg.iur.remediū tñ eēt: vt illa bona nō deue
niāt in fiſcū ꝙ p euꝫ diſtribuant in vita ſm bal.i.d.l.eius
qui.Sed an talis poterit teſtari ad pias cās: Bar.in.d.
l.i.tꝫ ꝙ nō : ꝛ idē Bal.i.d.l.i.in repe.vt ibi plene p cos.
Dixit tñ ſinglr Bal.in.l.ſi qs filio.§.quotiens.ff.de iniuſto
teſtō.ꝙ ſi hoſtes i pu.vel eccleſie eēnt reſtituti ad grām
ꝙ tunc recōualeſcunt coꝝ teſtā:q2 teſtm̄ trahit ad diē:vt
in.l.i.C.de ſniaꝫ paſſ.ꝛ ideꝫ opatur ꝙ fictio poſtliminij:
vt in.d.§.quotiens.vñ dicit ibi Bal.ꝙ teſtā puſinorꝫ facta
tpe guerre quā hēbant cū eccleſia recōualeſcūt ſtatiꝫ eis
reſtitutis ad grāꝫ de quo ibi p Bar.ꝛ Imo.idē tenentē.
¶ Decimo ꝓhibet teſtari dānatus ad morteꝫ ꝛ rumpit
teſtm̄ prius factū:vt in.d.l. eius q.§.fi.ꝛ i.l.ſi qs filio.§.ir
ritū.ff.de iniuſt.teſt.rō q2 ſtatiꝫ ēt ante executioneꝫ talis
efficit ſeruus pene:vt in.d.§.irritū:ꝛ in.l.q vltio.ff.de pe
nis:adeo ꝙ fcā executiōe dr̄ his mori pmo errore ipſius
iudicis:ſcdo ſi pditione aie:vt dixit Bal.in.l.ſi is q.C.ſi
pen.appel.ꝛ ꝓcedunt predicta ēt ſi tales ꝯdēnati aufuge
rint ſeu euaſerint vel ēt ſi eximant p viꝫ vel aliter de ma-
nibus familie vel dñicis:q2 ſtatiꝫ lata ſnia ſunt ſerui pene
ꝛ inteſtabiles quocūqꝫ loco vadant ſm Bar.i.d.l.q vlti
mo:ꝛ in.l.i.C.de ſum.tri.circa fi.ꝛ idē tꝫ Bal.in.l.i.C.d
ſac.ſan.eccl.i repe.p tex.nō.in.l.mulier in opus Saly.ff.
de captiuis.Nō limita pmo niſi h fieret pncipis aucto-
tate:vt i.l.relegati.ff.de penis.Scdo limitat Ang.i.d.l.
eius q:niſi talis euadat:eo caſu quo ſnia agerer ꝯfirmatio
ne ꝛ nōdū eēt ꝯfirmata:vt i.d.l.ſi qs filio.§.eius. ¶ Ter
tio limitat niſi euadat:eo q2 ille ad queꝫ ſpectat executio
ſnie noluerit ipſiꝫ exequi:vt in.l.fi.ff.de lega. ¶ Quar-
to limitat niſi p ſniaꝫ fuerit impoſita pena que de iure ipo-
ni nō poterat:q2 tunc ante executionē talis dānatus non
reddit inteſtabilis:vt i.d.l.ſi qs filio.§.qd ſi qs fuerit ſm
Ang.in.d.l.i.ꝯ dicentē ex h ꝙ occiſus ad furorē ppl'i nō
eſſꝫ inteſtabilis:ſecus ſi ſnia eſt lata p iudicē:lꝫ ad tumul
tuꝫ populi:vt in.l.pe.ff.de ſicarijs.Et ideꝫ vr̄ velle Bar.
in.d.l.i.C.de ſum.tri.qd intelligit Imo.i.l.ſi qs poſt it.
ff.eo.niſi iudex pp impreſſionē ppl'i tulerit ſniam:q2 tunc
ſnia eēt nulla:ſecus forte ſi ſolū aggrauaret pēa ꝯ culpa-
pabiles pp ſedanō.tumultū ppl'i ſm eū : de h tñ qñ pena
eſt impoſita vel executio facta alr qꝫ a iure fieri debuerit:an
reddat quē inteſtabileꝫ:vide p Bar.ꝛ doc.in.d.§.qd ſi
qs.Et itellige pdicta de iudice.hñte iuriſdictioneꝫ cōpe-
tēteꝫ:alſ ſnia ꝛ executio fcā eſſꝫ ipſo iure nulla:ꝛ nō red-
deret quē inteſtabilē:vñ ſi ptās ꝯdēnat clericuꝫ: ꝛ mittit
euꝫ ad furcas nō facit eū inteſtabilē ſꝫ Bal.ꝛ Ang.i.d.
l.eius q:ꝛ i.d.§.qd ſi qs:ꝛ ibi p Imo. ¶ Sꝫ querit pqd
ſi a ſnia in cā capitali ſit appellatū an valeat tūc teſtm̄ fa
ctū añ ſniaꝫ:vel ēt poſt pendēte appel.ſi ꝯdēnatus interiꝫ
moriat ꝛ dic ꝙ ſic: vt i.l.q a latronibus.§.fi.ff.e.ꝛ in.d.l.
ſi qs filio.§.hij aūt oēs:rō q2 interiꝫ ſuſpendit ſeu extin-
guit pnunciatū:vt in.c.venientes.ē.de iureiur.ꝛ i.l.i.ff.ad
turp. ¶ Sꝫ aduerte q2 p ꝓcedūt pdicta qñ bōa fuerunt
expſſe publicata in ſnia:q2 tūc remanet qd pp bona etiā
poſt mortē:ꝛ ſi pbat crimē nō valebit teſtm̄:vt i.l.iii.C.ſi
pē.appel.ꝛ i.l.fi.C.ſi reus vel accuſator nō fuerit.Sed ſi
bōa nō fuerūt expſſe publicata in ſnia:ſꝫ veniebāt publi-
canda acceſſorie in ꝯñtiaꝫ crīs : tūc crimē extinguit morte
ēt quo ad bōa ꝛ teſtm̄ fcm̄ añ ſniam vel poſt pendēte ap-
pel.valebit:vt in.d.l.fi.ꝛ p gl.i.d.§.fi. ¶ Sꝫ aduerte: q2
i illis dlict9 q nō extiguūt p mortē pt ꝓcedi ēt p9 mortē dq
h9 p gl.i.l.ex iudicioꝝ.ff.d accu.ꝛ i.§.p ꝯtrariū iſti.d hēdi q ab
inteſta.ꝛ ſi ſnia poſtea ꝯfirmat teſtm̄ nō valēt:ſꝫ interiꝫ ap
pel.pē.añqꝫ fērat dcā ſnia teſtm̄ vꝫ:vt in.d.§.p ꝯtrariuꝫ:ꝛ in
l.donatiōes in fi.ff.de dona.imo voluit Bar.in.d.§.fi.ꝙ
tūc teſtm̄ irritat p ſniaꝫ que ſeqtur poſt mortē qñ eſt tale
crimē:ex quo dānat memoria defuncti:ſecus ſi eſſꝫ aliud
crimē : ex quo poſt mortē poſſit ꝓcedi:ſꝫ tñ nō dānaretur
memoria defuncti:q2 tūc teſtm̄ nō irritabit:lꝫ bōa auferā
tur hr̄dibus:ꝛ ſic remanebūt tabule pupillares ꝛ tutores:
de quo tñ vide ibi p Ang.ꝛ Imo.ꝛ ita ſequit bar.ꝛ doc.i
d.§.fi. ¶ Secūdo querit an idē ſit ſi nō eſt appellatū:tñ
morit ꝯdēnatus.ī.tpe appellādi:gl.ſing.in.d.l.ex iudicioꝝ
dixit ꝙ ſic:q2 paria ſunt eē appellatū: vl' eſſe.ī.tpe appel
di:ꝛ idē voluit gl.in.l.i.ff.nil noua:p qua glo.eſt tex.i.c.
nō ſolū.ē.de appel.eo.lib.ꝛ ita trāſit Ang.in.d.§.fi.qd p
cedit quo ad executionē facti ipediēdā:ſecus quo ad exe
cutiōeꝫ iuris:ꝛ ſic quo ad infamiā ſeruitutis q reſultat ex
ſnia: q2 tūc ēt pendēte dicto tpe ſnia hꝫ effectū: vt i.d.l.q
vltio: ꝛ in.l.furti.ff.de infa.ideꝫ q erit quo ad validitatē
teſti:q2 ſi i ſnia fuit expſſe fcā publicatio bonoꝝ appet ꝙ
hřs appellaret alias trāſiret in rē iudicatā quo ad bōa:ꝛ
p ꝯñs irritabit teſtm̄:vt.ē.ſꝫ bal.in.d.§.fi.ꝛ bar.in.d.l.ex
iudicioꝝ.Sꝫ Imo.i.d.§.fi.vult ꝙ oi caſu ſiue ſit fcā exp-
ſa publicatio bonoꝝ ſiue nō ꝯdēnatus moriēs añ appella
tionē moriat iteſtabilis:q2 ex quo ſtatim lata ſnia fuit fa-
ctus ſuus pene ꝛ ſic:vt i.d.l.q vltio:ꝛ in.d.§.penult:ꝛ lo
quit ꝙ ſi nō fuit appellatū añ morteꝫ talis deceſſit iteſta
bilis:cū ſtatiꝫ lata ſnia teſtm̄ fuit irritū: vñ nō tenet ꝙ ta
lis poſſit hře hr̄deꝫ:q fruſtra tractat an poſſit hře hr̄dem:
ex quo deceſſit i tali ſtatu quo nō habuit nec hře potuit hē

dem:nec

d͞enec bõa vt i.l.ij.C.de bo.ꝓſcrip.ſ3 Jmo.cogita tñ:ꝛ vi
de plenius p doc.i.d.l.ex iudicio ꝛ:ꝛ i.l.ↄ̃ func.ff.ↄ̃ pub.iu
di.ꝛ p Jmol.in.d.c.ij.in.xvi.col.vbi ſeqꝰ opi.bar. ¶ Ter
tio queriꝰ qd ſi ſnia ſuſp͞ediꝰ p reſcriptũ: an teſtm̃ fcm̃ an
te poſt valeat ſi talis moriaꝰ ſuſpẽſiõe durante: tex.i.d.l.
ſi qs filio:facit ꝙ ſic quouſqꝫ ſupioꝛ reſcribat:ꝛ iſpiciꝰ ibi
tp̄s dati reſcripti ꝛ nõ tp̄s p̄ſitationis: ↄ̃ quo tñ ibi p bal.
ꝛ Jmo. ¶ Quarto q̄riꝰ qd ↄ̃ carcerato ꝛ accuſato p cri
capitali: an valeat eius teſtm̃ ſi ibi moriaꝰ pendẽte pceſ
ſu ꝛ añ ſniaꝫ dic ꝙ ſic:vt i.l.ſi qs poſt.ff.e.ti.q: crĩs morte
extinguntꝰ quo ad oẽs effectus:nec dꝫ vel põt vlterius p
cedi ad ſniaꝫ:vt i.l.ij.C.ſi reus vel accuſatoꝛ: ſi tñ h̃rẽdes
defuncti p purgãda iſamia defuncti volũt ꝙ pcedaꝰ ad
ſniaꝫ h̃ fieri põt ꝛ dꝫ:vt eſt caſus vnicus i iure in.l.filio.§.
ſcio.ff.de admi.tu.ſ3 Bal.i.d.l.i.C.ſi ex delictis defũ.
i.iii.col. Et pcedũt p̃dicta ſ3 Bal.in.d.l.ſi qs poſt cuꝫ ſi
teſtm̃ taꝰ moꝛiẽtꝰ añ ſniaꝫ fieret i ipſo carcẽ.ꝛ an tũc poſ
ſit teſtari ad vtilitatẽ eius q detinet vel facit euꝫ detineri
in carcẽ:vide p Bar.ꝛ doc.i.d.l.cuꝫ q a latronibꝰ i pn.ff.
e.ti.ꝛ qd nõ.in.l.in carcerẽ.ff.qd met.cã. ¶ Nec ob.p
dictis.l.de ſtatu.ff.de teſtib:q̃ ſi exiſtens in carcere p cri
capitali pendẽte pceſſu dicaꝰ eẽ dubius ↄ̃ ſtatu ſuo: ꝛ ſic
videbaꝰ ꝙ dubitãs de futura ↄ̃dẽnatione mortis nõ poſ
ſit teſtari:nã.d.l.de ſtatu procedit qñ qs dubitat de ſtatu
ſuo p̄ñti:ſecus ſi dubitat ↄ̃ ſtatu futuro ſicut ẽ iſto caſu:q:
talis dubietas nõ ipedit teſtm̃:vt ẽ tex.ꝛ ibi Bal.i.d.l.ſi
qs filiis.§.hii aũt oẽs:ꝛ ſatis pbaꝰ i.d.l.ſi qs pꝰ. ¶ Qui
to q̃riꝰ an ↄ̃dẽnato ad mortẽ poſſit i ſnia reſeruari ius fa
ciẽdi teſtm̃: Bar i.l.i.C.de ſac.ſan.eccl.ꝙ ſic:ar.l.ex mi
litari.ff.de de teſt.mili.Sꝫ Bal.i.d.l.i.ſi cer.pe.tꝫ ↄ̃triũ
p plures rõnes:ꝛ maxie q: cũ h̃ ſit ſpecialꝰr inductũ in pri
uilegiũ militis:ſeqꝰ ꝙ in ↄ̃triũ ſit ius cõtrar.l.qd vẽ:ꝛ.l.
ius ſingꝰare.ff.de.ll.facit ẽt tex.i.l.nõ põt.ff.de fur.ꝛ hãc
ptẽ ſeqtur ang.ꝛ Jmo.i.d.§.irritũ. ¶ Sexto queriꝰ qd
de ↄ̃dẽnato p delicto ad mutilatõeꝫ mẽbri: an ſit iteſtabi
lis ſicut dãnatus ad morteꝫ:vꝫ ꝙ ſic:cũ pena mutilationis
mẽbri videaꝰ eẽ capitalis ſicut pena mortis:ex quo effici
tur ſuus pene:q: capitalis pena exqperaꝰ morti:vt voluit
gl.nõ.in.l.ij.C.de offi.eius q viceꝫ.Jõ ẽ ꝙ efficiꝰ qs irre
gularis p aſſciſſioneꝫ mẽbri: ſicut ꝛ p mortẽ: vt in cle.i.de
homicidio:ꝛ i.c.archiep̃atuꝫ de raptꝰ.Bar.i.d.l.q manꝰ
ff.e.ti.tꝫ ↄ̃triũ:niſi ſit talis ſnia q̃ iſamaret tali iſamia que
reddẽt eũ inteſtabilẽ:ꝛ ſic qñ eſſꝫ lata p tali crĩe: ex quo
auferaꝰ factio teſti:vt i.l.is cui in fi.ff.e.ti.ꝛ ita vꝫ tenere
Spe.i.d.§.cõpẽdioſe ꝛ Jmo.i.d.l.q manus. ¶ Sꝫ bal.
ibi ꝛ Ang.tenẽt ꝙ ſola infamia nõ reddat quẽ iteſtabilẽ
vt pꝫ i.l.eius q.§.fi.ff.d teſtib:ꝛ.J.dicet:lꝫ ſola ſnia faciat
quẽ iteſtabilẽ: vt ꝙ ſi p delicto capitali iponiꝰ ex cã pẽã
nõ capitalis nõ efficiꝰ qs iteſtabilis: tũc q: ſola ſnia facit
quẽ inteſtabilẽ:ꝛ nõ ipſuꝫ delictum: vt.ſ. q: tũc ſnia facit
quẽ inteſtabilẽ h̃ caſu qñ ẽ talis q̃ vitam adimat:vt ẽ tex.
nõ.in.d.§.irritũ:ꝛ fac.l.i.ff.de bo.dãnatoꝝ p quo ſcõ fa
cit q: ↄ̃dẽnatus ad mortẽ:ẽ inteſtabiꝰ ẽt ſi taꝰ euadat:vt
in.c.ſupradicto:q: forma ſnie attẽdiꝰ:ita ex q: nullus cõ
dẽnatus ẽt ex cã capitali ad penã ex q̃ dẽret ſupuiuere ef
ficiaꝰ ſuus pene:vt in auꝰ.hodie.C.ↄ̃ do.inter vir.ꝛ plene
p doc.i.d.l.eius q: ĝ cũ iſte dẽat ſupuiueꝰ nõ ẽ ſuus pene
ꝛ p ↄ̃ñs nec inteſtabilis:lꝫ p delicto capitali ꝛc. ¶ Ter
tio q: ↄ̃dẽnatus ad mutilationẽ mẽbri nõ pdit ciuitatem
nec libertatẽ:vt in.c.iꝰ§ ſi qs:de pace tenẽda ꝛ eius vio
latoꝛibus:imo tꝫ Bal.i.d.l.i.ꝛ i.d.l.q manus:ꝛ ibi ang.
ꝛ Jmol.ↄ̃dẽnato ex detrũcatione mẽbri ſtatim ſequaꝰ ex
h̃ mors nõ ppea talis ẽ iteſtabilis ex quo illud caſualꝰr nõ
ex oꝛdinatiõe ſnie ↄ̃tingit: ar.tex.nõ.in.l.q cũ maioꝛ.§.ſi
tñ.ff.de bo.lib.ſicut ĝ ↄ̃dẽnatus ad mortẽ efficiꝰ inteſta
bilꝰ dato ꝙ caſualꝰr poſtea euadat:vt ẽ dcm̃.ſ.ita ex dãna
tus ad mutilatiõeꝫ mẽbi nõ dꝫ effici inteſtabiꝰ dato ꝙ ca
ſualꝰr poſtea mors ſeqꝰ: cũ ↄ̃trioꝝ ea.ſit diſciplina:vt xxxii.

di.hoſpitiolũ ꝛ.l.i.ff.de h̃is q ſunt ſui vꝰ ali.iu. ¶ Sex
to queriꝰ qd de dãnato ad mortẽ ex forma ſtatuti. Et con
clude ꝙ ſi ſnia ẽ lata in p̄ñtem: ꝛ idẽ ꝙ i ↄ̃dẽnato de iure
cõi q: ex quo ẽ ↄ̃dẽnatus vltio ſuplicio ſtatiꝫ efficiꝰ ſuus
pene. Vñ ſiue moriaꝰ:ſiue cõſualꝰr euadat: idẽ ẽ dõꝫ put
ſ. ẽ dcm̃:voluit Jo.an.in.c.ii.J.de vſuris:idẽ eſſe ſi qs ↄ̃dẽ
natus ex forma ſtatuti in certa quãtitate quã niſi ſoluat J.
x.dies dẽat poſtea decapitari:q: ſnia lata in p̄ñtem ſi po
ſtea pp nõ ſolutũ J terminũ decapiteꝰ nõ valebit teſtm̃:ſ3
dubitatio ẽ qd ſi qs ↄ̃demnaꝰ ad morteꝫ in abſentia ſicut
ſunt banniti noſtri tpis:ꝛ in h̃ ſunt plura aduertenda. Et
ideo aduerte ꝙ aliqñ ↄ̃demnaꝰ qs i ere:ꝛ pſona:ꝛ ſic pu
blicantꝰ bona exp̄ſſe tunc Bar.in.d.l.eius qui:ↄ̃cludit ꝙ
talis pdat ſolũ iura ppꝛie ciuitatꝰ:vt nõ.in.l.amiſſione.§.
q deficiũt.ff.ↄ̃ capi.dimi.ideo nõ potuerũt teſtari vꝰ ↄ̃he
re ſ3 ſtatuta ꝛ iura ciuitatꝰ a q̃ eſt bãnitus ſꝫ ſi nõ pdit iu
ra ciuilia cõia:ꝛ iõ poterit teſtari ſm ius cõe:ꝛ q̃runt ſibi
bõa poſtea ẽt i illis p̄ñt hẽre hẽdes:ꝛ ita ẽt diſputãdo ter
minat Bar in diſpu.q̃ incip.lucane ciuitatis:ꝛ i.d.§.q ↄ̃
ficiunt:ꝛ i.l.ex fcõ.ff.ad treb.ꝛ in ext̃ag.q ſint rebelles in
ver.rebellãdo:ꝛ i.l.i.C.de hꝰ.inſti.ꝛ idem ſeqꝰ Bal.i.d.
l.eius q: p plures rõnes:ꝛ ꝓ q: bãnuꝫ nõ dꝫ ſnia diffiniti
ua q̃ in capitalibus nõ põt ferri in abſñteꝫ:vt in.l.abſñtem
ff.de penis:ſꝫ eſt interlocutoꝛia:vt nõ.in.l.i.C.de mõ mul
cta:q̃ interlocutoꝛia nõ infamat: vt.l.qd ĝ.§.ↄ̃trum.ff.de
infami:ĝ multo minus nõ tollit teſti factiõem de iure cõi.
¶ Scdo q: talis ſnia in abſñteꝫ eſt ↄ̃dictionalis ſi in foꝛ
ciã ciuitatꝰ pueneꝛit:vt i cle.paſtoꝛalis de re iudi.vñ ante
manus iniectionẽ eſt liber.l.titius.ff.de his expoꝛ.ꝛ q:
ſnia ↄ̃dictionaꝰ nõ hꝫ effectũ niſi aduenĩete ↄ̃dictiõe: vt
i.l.i.§.biduũ.ff.qñ appel.ſit. ¶ Tertio q: taꝰ ẽ dãnatus
ↄ̃ formã iuris cõis ꝛ ſic ↄ̃.d.l.abſñteꝫ: vnde tale bãnũ eſt
ↄ̃ ius:ĝ eſt ſtricti iuris ꝛ nõ opaꝰ niſi q̃tenus in ipſo repiꝰ
exp̄ſſuꝫ:ꝛ ſic cũ ſtatutũ nõ dicit eũ effici ſuuꝫ nõ opaꝰ ta
leꝫ effectuꝫ:vt in.l.qd vero.ff.de.ll. ¶ Quarto q: ſtatu
tum nõ põt pducere effectũ ext̃ territoꝛiũ qñ ſnia nõ ferꝰ
ſm formã iuris cõis ſicut ẽ ſnia bãni ſecus ſi ſ3 formã iu
ris cõia:ꝛ ita pcedat gl.i.l.ex ea.ff.de poſtulãdo: ꝛ facit
qd nõ.i.c.ij.§.ſtatuto.ſ.ↄ̃ſti.co.li.ꝛ p doc.i.l.i.C.ↄ̃ ſum.
tri.ꝛ ſic tale bãnũ nõ opaꝰ effcm̃ in q̃tuꝫ afficit pſonã niſi
i territoꝛio:vñ ex bãnitus cũ iuriſdictio cohartata quo ad
locũ nõ extẽdit ſe vltra:vt.l.ij.ff.de offi.pcon.ꝛ.l.i.§.ini
tio.ff.de offi.p̄fec.vrbis intra centeſimã ꝛc. Et q: iuriſdi
ctio cohereret territoꝛio: vt in.l.fi.C.vbi ꝛ apud quos: er
go ext̃ territoꝛiũ ſe nõ extendit.l.fi.ff.de iuridi.om.iudi.
nec trahiꝰ ad bõa ext̃ territoꝛiũ illius ciuitatꝰ:ↄ̃ quo
tñ plene p Bar.ꝛ Bal.in.d.l.i.C.de ſum.tri.in ſua repe
titio.circa fi.ꝛ in.l.i.poſt mediũ.C.de here.inſti.vbi bal.
ſequiꝰ hanc partẽ:ꝛ in auꝰ.item nulla cõitas in fi.C.de ſa
cro ſan.eccl.ꝛ in.l.gallus.§.qd ſi tñ.ff.de libe.ꝛ poſthu.
Et idem Ang.in.d.l.i.ꝛ in.d.§.ex facto:ꝛ Jmol.ibi:ꝛ in
d.l.eius qui: ꝛ procedunt predicta etiã ſi ſtatutũ diſpo
neret ꝙ cõtumax habeaꝰ p cõuicto ꝛ confeſſo ꝛ ſnia lata
in euꝫ habeaꝰ ac ſi eẽt in p̄ñtẽ:nã talis ſnia lata nõ iſamat
nec libertateꝫ tollit: nec põt talis fictio inducta a ſtatuto
tollere teſti factionem extra territoꝛiũ:vt determinat nõ.
Bal.in.d.l.i.circa fi.C.de here.inſti. ¶ Secũdo aduer
te an tales bãniti ſicut pdunt iura ꝛ priuilegia ſpãlia ciui
tatis:vnde ſunt banniti:ita ẽt pdant iura cõia ꝛ canonica
in eo loco:de quo p doc.vt.ſ. ꝛ plene p Jmol.in.d.§.ex fa
cto:ꝛ p Saly.in.d.l.i. ¶ Tertio aduerte qd ſi in ſnia bã
ni in qua qs ẽ condẽnatus ad morteꝫ bona nõ ſunt expreſ
ſe publicata:dic ꝙ qcqd dixerit glo.inſti.qui.mo.ius pa.
po.ſol.§.relegati ꝙ quãtuꝫ ad teſti factioneꝫ ẽ idem di
cendũ qd eſt dictuꝫ.ſ. q: talis pdit iura ꝛ priuilegia ppꝛie
ciuitatis:nõ aũt iura cõia:ꝛ ſic valebit teſtm̃ factũ ſ3 ius
cõe etiaꝫ de bonis exiſtentibus in territoꝛio ciuitatis ſm
Bal.in.l.fi.i fi.C.ſi a nõ ↄ̃pe.iu.q: cũ dãnatus ad morteꝫ

ſm ius cōe tacite intelligat pdere bona: vt.l.iij.C.ſi pendē
te appel.tn̄ ſecus ē in ſnia bāni lata ēt ex crīe capitali: qꝛ ex
quo ſtatutū obmittit de bonis nō debem⁹ ſupplere ſꝫ bal.
in.d.§.ꝛ q̇d ſi tm̄:ꝛ in.d.l.i.in pe.col.dicēs ꝙ ſnia bāni eſt
ſtricti iuris:ꝛ qcq̇d i ea nō inuenit expſſum: intelligit oino
obmiſſuꝫ:ꝛ idē voluit in.l.ij.in ſi.C.q teſta.fa.poſ.dicēs ꝙ
h̄ caſu ſuccedit tali bānito de iure cōi p filios ꝛ ꝯſanguine-
os: q̄ꝺ tn̄ an ꝓcedat:ꝛ ſic an ſnia bāni trāſeat ad h̄edes quo
ad bōa exiſtētia intra territoriū vide plene p bal.i.l.i.C.ex
delic.defun.in.iiij.col.ꝛ in.l.q̇ a latronibus.§.ſi.ff.ꝺ teſta.ꝛ
ibi plene p Jmo.ꝛ p Bar.i.l.ex iudicioꝝ.ff.ꝺ accu. ¶ Se
ptimo querit: q̇d ſi poſtea talis bānitus capiat ꝛ ſiat execu
tio ad mortem: Bal.in.d.l.eius qui.§.ſi.in ſi.tꝫ ꝙ tūc eius
teſtm̄ ſiat irritū in quocūqꝫ loco:ꝛ quocunqꝫ ſit fcm̄ p tex.
in.d.§.ſi.ꝛ p nō.p glo.in.l.i.§.exegit.ff.de ſecū.tab.ꝛ q̄ꝺ te
nuit i.l.i.C.ꝺ here.inſti.i vi.col.in pn̄.ꝛ i.d.l.iij.ꝛ idē Ang.
in.l.ſi q̇s filio.§.iuratū:in prin.ff.ꝺ iniuſt.teſt. Sꝫ idē bal.in
d.l.i.C.ex delic.defun.in.vij.col.tꝫ ꝯtriū.qꝛ ex quo bānuꝫ ē
ſnia interlocutoria: vt i.d.auṫ.nulli:ꝛ in.l.i.ff.de requi.reis:
ſeqtur ꝙ p bānū nō pditur factio teſti: qꝛ p iterlocutoriaꝫ
nō efficit q̇s inteſtabilꝭ.vt ē tex.in.d.l.ſi qs filio.§.eius:ꝛ ſic
interlocutoria nō mutat ſtatū: vn̄ talis nō decedit ſeru⁹ pe
ne: cū hoc depēdeat a ſnia diffinitiua: vt i.d.l.abſente:ꝛ i.l.
ij.ff.ꝺ penis: nō aūt ab interlocutoria que fert in abſñteꝫ ex
ꝯtumacia:ꝛ idē ſentit Bal.in.d.§.ei⁹:ꝛ ita trāſit Jmol.in
d.§.irritū. Sꝫ idē Bal.in.l.ſi.in ſi.C.ſi a nō cōpe.iudi.itel
ligit p̄dicta vera niſi ſtatutū diſponat ꝙ ēt in abſñteꝫ poſſit
ferri ſnia diffinitiua: qꝛ tūc ſi poſtea capiat ꝛ fieret exequtio
decederet inteſtabilis: ex quo ē dānatus diffinitiue. Sꝫ cer
te idē Bal.in.l.i.C.ꝺ here.inſti.voluit ꝙ ſtatutū nō poſſit
facē ꝙ abſñs ex ꝯtumacia poſſit diffinitiue dānari vt ſic re-
ſultet talis effectus ꝙ quis efficiat ex hoc inteſtabilꝭ: vt ibi
p eū:ꝛ.ſ.ē dcm̄. Quare Jmol.i.d.l.eius q̇.§.ſi.p plures rō
nes ꝛ p ea que dicta ſunt.ſ.ꝯcludit ꝙ ſi bānitus ē capt⁹ ex
v̄tute illi⁹ bāni ſiat executio ad mortē ꝙ talis nō decedit in
teſtabilis. Sꝫ ſi poſtq̄ꝫ eſt captus de nouo ꝯfitetur crimē:
tūc qꝛ in ꝯfeſſuꝫ nulle ſunt ptes iudicis niſi dānandus poſ
ſet diffinitiue dānari ad mortē abſqꝫ alio ordie iudiciario:
vt voluit nō. Jnno.in.c.qualr:el.ij.ſ.de accu.ꝛ Bar.in.l.ſi
ꝯfeſſus.ff.de cuſto.reo.ꝛ tūc talis ēt de iure cōi efficiet ſer-
uus pene: ex quo ē ꝯdēnandus diffinitiue in pñtia:ꝛ ſic ei⁹
teſtm̄ nō valeret ſm Jmol.ibi. Et ita in effectu voluit bal.i
in.d.l.q a latrōibus.§.ſi.poſt prin.ꝛ ita eſt cautela nō.vt ſic
bānitus captus ex poſtfacto de nouo ꝯfiteat delictuꝫ ac ēt
ꝯfiteatur ꝙ ſit ille idē de quo in ſnia bāni ꝯtinet ſm bar.in
l.diuus.ff.de cuſto.reo.ꝛ in.l.demōſtratio ea.ff.de ꝯdi.ꝛ de
mon.ꝛ poſtea diffinitiue ꝯdēnetur vt.ſ. ¶ Sꝫ aduerte qꝛ
Jmol.in.c.ij.ſ.ꝺ teſta.in.i.col.dicit p̄dicta vera de iure cōi
ſm ſtatu.ꝛ ꝯſuetudines locoꝝ vꝫ ꝙ ꝯdēnatus ad mortē ſi
bona nō publicant nō ꝓhibeat h̄re h̄edeꝫ:ꝛ ꝯñter vꝫ ꝙ nō
ſiat ſuus pene:ꝛ iō quotidie obſeruat ꝙ i carcerib⁹ faciat
teſtā ꝛ ſeruant: nec reſcindunt: ſꝫ h̄ ꝓcedit ex vi ſtatuti vel
ꝯſuetudis: ſꝫ de iure cōi eſſꝫ ſecus ſm Jmol.ibi. Sed certe
nec ſtatutū: nec ꝯſuetudo poſſꝫ introducere ꝙ dānatus ad
mortē diffinitiue ꝛ iuris ordine ſuato: nō pdat libertatē:ꝛ
ſic ſiat ſuus pene p nō.in.l.i.§.de qua.ff.de poſtulādo:ꝛ p
bar.in.l.ſi queramus.ff.eo.ti.cū ēt tale ius teſtādi nō poſſit
expſſe reſuari i ſnia: vt.ſ.eſt dcm̄.ꝛ ita ſentit Jmol.in.d.l.
ei⁹ q.§.ſi.in ſi.vbi tn̄ itelligit p̄dcā niſi ſtatuta eēnt ꝯfirma
ta p papā vel Jmpatorē. Et q̇d i ciuitatib⁹ nō recognoſcē
tibus ſupiorē: vide p Jmol.i.l.inferiorē.ff.de publi.iudi.ꝛ
pro hac pte facit q̄ꝺ.ſ.pxi.dicet. ¶ Octauo querit: an te-
leo deſtiati ad mortē ſiue ꝺ iure cōi: ſiue ex forma ſtatutoꝝ
poſſint teſtari ad pias cās: eo caſu quo alꝭ eſſent ꝓhibiti:ꝛ
dic ꝙ nō: ex quo efficiunt ſui pene:ꝛ ita nō.voluit Jo.an.in
c.q̄ꝫq̄ꝫ.ſ.de vſur.vbi referēdo ar.p ꝛ ꝯ.dicit ita fuiſſe diſpu
tatuꝫ ꝛ terminatū.ꝛ idē ēt tꝫ Bar.i repe.l.i.C.ꝺ ſa.ſan.ec.
ꝛ Bal.i lec.ꝛ in repe.ibi:ꝛ in.l.eius q.§.i.ff.de teſta.c.ii.in
xvi.col.ꝛ in.l.ſi queram⁹:in ſi.ff.de teſta.ꝛ.d. Nico.i rub.ſ.
de teſta.circa ſi.dixit tn̄ Jo.an.in.d.c.q̄ꝫq̄ꝫ: p̄dcā ꝓcedere
niſi relicta in tali teſtō eſſent obligata reſtōni: puta qꝛ eēnt
relicta ꝓ male ablatis certis illis q̇bus debebant: vel incer
tis relictis paupib⁹: qꝛ talia debētur nō tā iure legati q̄ꝫ pꝛ
mee obligatōis:ꝛ ſic deducit es alienū debitū deo vl certe
pſonis:ꝛ ſic talia bōa trāſferunt cū ſuo onere: vt i.c.ex litis
ſ.de pignorib⁹: ſm Jo.an.ibi:ꝛ facit.l.ij.C.ad.l.iul.de vi.ꝛ
idē ſeq̇tur Bal.i.d.l.ſi.C.ſi a nō cōpe.iudi.in ſi.dicēs ꝙ ta
lis vlti.volūtas nō valebit vt teſtm̄: ſꝫ vt quedaꝫ diſpoſitio
ex offō iudi.debebit exeqꝫ:ar.l.illicitas: in pn̄.ff.de offi.pſi.
ꝛ in.l.ſi qs ſepulcruꝫ: in pn̄.ff.ꝺ relig.ꝛ nō.in.c.ſi.ſ.de ſepul.
vn̄ dicit Bal.ibi ꝙ lꝫ talis nō poſſit teſtari: poterit tn̄ ꝯhe
re ꝛ inter viuos ordinare de bonis ſuis: ar.l.deportati ſuo:
ff.ꝺ le.iij. ¶ Tu aduerte p̄: qꝛ an talis poſſit ꝯhere depen
det ex his q̄ h̄ñtur i.l.poſt ꝯctū.ff.de dona.ꝛ ibi plene per
bar.ꝛ doc. ¶ Scdo aduerte: qꝛ deberet de dictꝭ male abla
tis ꝛ incertis ꝯſtare alr q̄ꝫ p ꝯfeſſionē illius: ar.eius q̄ꝺ dꝫ p
glo.i.l.ſit de natura.C.ꝺ colla.alꝭ ſi de eis nō ꝯſtaret alr q̄ꝫ
p eius ꝯfeſſionē factā in teſtō: tūc eēt potius legatū q̄ꝫ es
alienū: vt i.l.luti⁹.§.qſqs.ff.ꝺ leg.ij.q̄ꝺ maxime ꝓcedēt qñ
talis ꝯfeſſio fieret poſt delictū cōmiſſuꝫ: qꝛ vꝫ fieri i fraudē
ſm nō.in.d.l.poſt ꝯctū. Et ſi diceremus ꝯtriū ſequeretur ꝙ
ſemp reus cui⁹ bona p ſniaꝫ veniūt publicāda: vel alijs ap
plicāda ꝯfiteret ſe debere ꝓ incertis ꝛ male ablatꝭ totā ſuā
ſubāꝫ: vt ſic potius ad paupes q̄ꝫ ad eos q̇bus iura deferū
tur deuoluerent q̄ꝺ eēt abſurdū: facit.l.ſi q̇s poſt hec.C.de
bonis dāna.ꝛ ita ſeqtur Pe.de anch.in.d.c.q̄ꝫq̄ꝫ.in.ii.col.
ꝛ ita eſt de mēte Jo.an.in.d.c.q̄ꝫq̄ꝫ ibi: an dicit ꝙ p̄ter cē
obligatiōis ꝛc̄.dānatus ad mortē an poſſit teſtari ad pias
cās. ¶ Nono ꝓhibet teſtari ob carmē famoſum: puta ꝙ
ꝯfecit libellū famoſuꝫ i iniuriā alteri⁹:ꝛ ex h̄ fuit ꝯdēnatus
nā eſt iſamis ꝛ inteſtabilꝭ: vt i.l.is cui.§.ſi q̇s ob carmē ſic.
ꝛ q̄ꝺ dicat famoſuꝫ carmē: vide i.l.i.ex cor.§.ſi qs.ff.ꝺ iniur.
ꝛ.v.q.i.p totū. Alij aūt infames ex alijs delictis q nō pdūt
vitā: libertatem: vel ciuitatē ſine dubio pñt facere teſtm̄: vt
ꝓbat i.l.ei⁹ q:i ſi.ff.e.vbi dꝫ ꝙ relegat⁹ pōt facē teſtm̄:ꝛ tn̄
eſt iſamis: vt i.l.cognitionū.§.minuit.ff.de varijs cog. Ad
ideꝫ ēt ē tex.in.l.i.C.de ſcd̄is nup.ꝛ ita ſequnt oēs doc.i.d.
§.ſi qs ob carmē. ¶ Nec p̄dictis ob.ꝙ iſamis repellat a
legitis actib⁹: vt i.c.lꝫ ex quadā.ſ.de teſti.qꝛ non repellit in
actib⁹ ꝯcernētibus p̄uatā vtilitatē: vt ex p̄dictis pꝫ:ꝛ quo
p Jmo.in.d.§.ſi qs. ¶ Sꝫ querit an talis poſſit teſtari ad
pias cās: Bar.i.d.l.i.C.de ſac.ſan.eccle.in.v̄.ſexto q̇ro: di
cit ꝙ ſic: ſi talis retinet bona vſqꝫ ad mortē: qꝛ ex quo poſſꝫ
donare:ꝛ in termis ad pias cās eodeꝫ mō pōt relinquere.
¶ Tu aduerte qꝛ talis eodeꝫ modo non pōt ꝯtrahere qñ
faceret in fraudē ſm ea que h̄ñtur in.d.l.poſt ꝯctum. Nec
p̄dicta diſtinctio an retineat bona vel nō: poſſꝫ ꝓcedere: qꝛ
cū ex tali delicto ſit pena capitalis: vt i.l.i.C.ꝺ famoſis lib.
ſeq̇tur ꝙ dānatus ex tali crīe tacite pdat bona: vt i.l.iij.C.
ſi pēdēte appel. Jdeo Bal.i.d.l.i.in repe.tenuit ꝙ iſamis
eo caſu quo ē ꝓhibitus teſtari: intelligatur ēt ꝓhibitus ad
pias cās:ꝛ h̄ p plures rōnes de q̇bus ibi p eū:ꝛ maxie ſum
pto ar.a pari: qꝛ ex quo talis nō poſſꝫ teſtari inter liberos:
eodē mō nec ad pias cās: cū ꝑuilegiū filioꝝ ꝛ pie cāe eqpe
rant ſm glo.in.c.cū eſto:ꝛ Jnno.in.c.relatū.ſ.eo.ti.ꝛ pro
hac pte faciūt nō.ſ.proxime de dānato ad mortē: an poſſit
teſtari ad pias cās. ¶ Decimo ꝓhibet teſtari dānatus ad
ꝑpetuū carcerē: qꝛ talis pena eqpeꝛat morti:ꝛ ꝺ capitalis
ꝛ eqperat dānationi in metallū: vt dixit ſing. Jnno.i.c.quā
liter:el ſcd̄o.ſ.de accu.ꝛ ſeq̇tur Bar.in.l.ij.ff.de pub.iudi.
ideo dicebat bal.in.l.i.C.ꝺ his qui non pñt ad lib.ꝓue.ꝙ
talis ē inteſtabilis actiue ꝛ paſſiue:ꝛ ſic nō pōt facē teſtm̄
nec ab alijs pōt ſibi per teſtm̄ relinqui niſi loco alimentoꝝ
arg.l.legatuꝫ.ff.de capi.diml.ꝛ ita ſequitur Jmol.in.c.ij.ſ.
eo.in.xviij.col.q̄ꝺ tamē intelligit Ang.ꝛ poſt euꝫ Jmo.in
l.ſi quis mihi bona.§.ſi iuſſu.ff.de acqui.here.qñ potuerunt
ſic fieri dānatos

ſic fieri ꝺ͂nato:qꝛ ꝺe iure ciuili nõ põt quis ꝺ͂nari ſed ꝑpe
tuꝫ carcerẽ:vt in.l.incredibile.C.ꝺ penis:vñ ꝺ͂nati in ter
ris impij ad ꝑpetuꝫ carcerẽ:ſi ibi moriant̃ poterunt ꝯdẽ
teſt ĩ:qꝛ nõ ꝺ͂r ſerui pene:ar.glo.nõ.in.d.§.ſi fiſci:vbi vo
luit ꝙ tũc ꝺ͂natus ad mortẽ ſit ſeruus pene qñ eſt ꝺ͂nat⁹
ad gladiũ vel cũ ferro ꝯſueto:ſec⁹ ſi cũ alio ferro:puta cũ
ſecuri:vel vt ꝓiciat̃ ꝺe feneſtris:vel occidat̃ malleo vel ve
neno:qꝛ cũ tales pene ſint interdicte a iure:nõ reddũt tũc
illũ ſuũ pene ⁊ ſic inteſtabilẽ:facit.l.aut ꝺ͂nũ.ff.ꝺ penis:
eſt tex.nõ.ꝙ iudex nõ põt ꝺare electionẽ morꝫ moriẽdi ſeu
ipſi ꝯdẽnato.Jta ꝗ ſi ĩ ꝺ͂nato ad ꝑpetuũ carcerẽ eo caſu
quo nõ potuit ꝺ͂nari:vt ſic nõ fuit inteſtabil̃ dato ꝙ ĩ tali
carcere moriat̃.Et aduerte qꝛ de iure cano.bene ẽ ꝑmiſſa
pena ꝑpetui carceris:vt ẽ tex.nõ.in.c.q̃uis.ꝫ.de penis.Sꝫ
dubitatũ eſt an indiſtincte tã laici q̃ꝫ cleri poſſint in terris
eccleſie ꝑ iudices eccleſiaſticos ꝯdẽnari ad perpetuũ car
ceꝫ:ideo Jo.an.in addi.Spe.in rub.ꝺe offi.or.tenuit ꝙ
epus poſſit ſolũ hãc penã ipſis clericis iponere:non aũt ꝯ̃
laicos ẽt pro crib⁹ eccl̃aſticis niſi ĩ crie hereſis:ꝺ quo nõ du
bitat̃:vt ĩ.c.vt cõmiſſi.⁊.c.vt inq̃ſitiõis.ꝫ.de here.Jdeo tex.
in.d.c.q̃uis:ſolũ loq̃tur ꝺe clericis.Ad idẽ ẽt facit tex.in
c.cũ epus.ꝫ.ꝺe offi.or.eo.lib.⁊ idẽ ſeq̃tur Oldr.in ſuo ꝯſi.
lxxxviij.iura ꝗ loquẽtia ꝺe ꝑpetuo carcẽ ſolũ loquunt̃ in cle
ricis:⁊ ſic nõ ſunt extẽdenda ad laicos:cum expediat.ꝫ.ꝺe
dec.eo.li.⁊ in regu.odia.ꝫ.eo.li.quare.d.Nico.in rub.ꝫ.ꝺe
teſt.in.ij.col.ꝺicit ꝙ in laico ꝺ͂nato ad ꝑpetuũ carcerem
cõis ſnĩa eſt ꝙ ſit inteſtabil̃ ꝑ nõ.in.d.l.ij.Sꝫ ĩ clerico ꝺicit
varie fuiſſe ꝯſultũ:⁊ ꝯſulentes pro pte affirmatiua mouent̃
qꝛ ius canonicũ nõ imponit ꝑpetuum carcerẽ ad penã:ſꝫ ſi
ad pniãꝫ:vt ĩ.c.nouim⁹.ꝫ.ꝺe v̂b.ſigni.⁊ in.c.tue.ꝫ.ꝺ penis:
⁊ in.c.pe.ꝫ.ꝺe here.ꝗ ex ſola ſnĩa ⁊ nõ ex pena nõ põt inſur
gere inhabilitas teſtãdi:cũ iſti nõ ſint ſui pene cuꝫ iponat̃
ad pniam:vt.ꝫ.⁊ ſic nõ ſuccedit loco morꝫ.ſꝫ ipe.d.Nico.
ibi tꝫ pteꝫ negatiuã:cũ nõ poſſit negari qn talis ꝑpetuo car
ceratus ſit ibi q̃ſi mortuus ſm eũ.❡ Sꝫ aduerte:qꝛ lꝫ ipe
teneat ꝙ ꝺ͂natus ad ꝑpetuũ carcerem ſit inteſtabilis:tñ
dubiũ vꝫ id qꝺ ꝺicit ꝺ laico:ex eo qꝛ vꝫ ꝙ ipſe non poſſit ſic
ꝺ͂nari:vt.ꝫ.quo caſu redderet̃ inteſtabil̃:vt.ꝫ.ꝑ Ang.Sꝫ
idẽ.d.Nico.in.d.c.tue nõ faciẽdo ꝺĩaꝫ inter laicũ ⁊ cleri
cuꝫ inclinat in pteꝫ affirmatiuã:vt indiſtĩcte talis ꝺ͂natus
teſtari ꝑ rõnẽ ꝺe qua.ꝫ.vt ibi plene ꝑ euꝫ:⁊ hãc pteꝫ ſequit̃
Bal.in.l.i.C.ꝺ ſa.ſan.eccle.in fi.qꝛ hodie nemo bene natus
ſit ſeruus pene:vt in auĩ.ſꝫ hodie.C.ꝺe dona.inter vi.:nec
ꝓbatur iure cuꝫ talis ſic ꝺ͂natus equiperat̃ ꝺeportato ſm
eũ ibi.Sed certe ps negatiua vꝫ verior:qꝛ ꝑpetuus carcer
lꝫ iponatur ꝑ penã:tñ ꝺꝫ pena ⁊ imponit̃ loco pene:vt pꝫ ĩ
tex.in.d.c.q̃uis:⁊ ibi in.i.glo.⁊ in.d.c.cũ epus:in ver.carce
ri:⁊ ſic efficit̃ ſeruus pene:ꝗ eſt inteſtabil̃:pro quo ſo facit:
qꝛ talis pena ẽ quedã ſeruitus:vt ĩ.d.l.incredibile:⁊ in.l.ti
tio centũ.§.titio centũ ita relicta ſunt:vt a momẽto.ff.ꝺ cõ
di.⁊ ꝺemõ.ergo tãq̃ꝫ ſeruus nõ põt facere teſtm̃:vt in.l.ſi
lius fa.ff.ꝺ teſt.❡ Tertio facit glo.nõ.in.c.qꝛ diuerſitateꝫ
ꝫ.ꝺe ꝯceſ.prebẽ.volẽs ꝙ bõa clericoꝝ ꝺ͂natoꝝ applicant̃
fiſco eccl̃e:ꝗ tãq̃ꝫ nõ hñs bõa teſtari nõ põt:vꝫ ĩ auĩ.ingreſ
ſi:ꝺe ſa.ſan.eccle.❡ Nec ob.qꝺ ꝺicit Bal.ꝑ.d.auĩ.ſꝫ ho
die:qꝛ lꝫ nõ efficiat̃ ſuus pene ex quo ꝺꝫ ſuperuiuere:tñ ex
quo ꝑdit bona impedit̃ facere teſtm̃ ſicut ꝺꝫ in ꝺeportato:
vꝫ ĩ.l.eius q:in pñ.⁊ ibi ꝑ glo.in fi.ff.ꝺe teſta. Et hec opi.ẽ
cõis:vt.ꝫ.quã ẽt ſeq̃tur Pe.ꝺe anch.in.d.c.q̃uis:qꝛ.ſ.
genus ꝺelicti pro quo talis fuit carceratus:redderet quẽ in
teſtabilẽ:al̃s ſecus arg.l.ictus fuſtiũ.ff.ꝺ infa.⁊ ita vꝫ tenẽ
duꝫ:put ẽt ẽ ꝺe mẽte Ang.i.d.§.ſi fiſci:⁊ facit qꝺ nõ.Spe.
in.d.§.cõpẽdioſe.v̂.xi.⁊ ver.qꝺ de bãnito.Et ex his iſert̃
⁊ ꝑ rõnes ꝺe qbus eſt ꝺictũ.ꝫ.in ꝺ͂natꝫ ad carcerẽ:vel ĩ de
portatꝫ:qꝛ talis ꝺ͂natus ad ꝑpetuũ carcerẽ nõ poterit te
ſtari ad pias cãs:eo cãu quo ẽ al̃s ꝓhibitus.❡ Decioter
tio ꝓhibet̃ teſtari reus ꝑ ꝺuelliõis ſeu cris leſe maieſtatis:
vꝫ.l.pe.in fi.C.ad.l.iul̃.maie.⁊.vi.q.i.§.verũ:ver.ſi ꝗs ⁊ ꝑ

Spe.i.d.§.cõpendioſe.v̂.xiiij.⁊.l.panconius.§.vel ꝑ ꝺuel
liõis.ff.ꝺ acq̇.here.❡ Decioquarto ꝓhibet̃ teſtari interfi
ciẽs ſeipm̃:vt i.l.ſi q̇s filio.§.eius.ff.ꝺ iniuſt.teſt.⁊.l.ij.C.q
teſt.fa.poſ.⁊ ibi ꝑ glo.nõ.⁊ ꝯclude ſi querat̃ an interficiẽs
ſeipm̃ poſſit hr̃e hr̃dem:vtꝫ aliq̃n q̇s interficit ſeipm̃ tedio
vite:vel pudore cris alieni:vel ꝑꝑ impatientiaꝫ alicui⁹ ꝺo
loris:vel ꝑꝑ ꝺeſpationẽ:vel ꝑꝑ cãm iactãtie:vel ꝑꝑ rabieꝫ
furoris ſupueniẽtis:vel ĩ caute ꝓicit ſe in flumieꝫ:vel ꝺ fe
neſtris:⁊ talis hꝫ hr̃dem ⁊ valet ei⁹ teſtm̃:vt i.d.l.ij.⁊.d.§.
eius.❡ Aliq̃n q̇s interficit ſeipm̃ metu pene alicuius cris
cõmiſſi ꝑ euꝫ:⁊ tũc aut erat tale crimẽ ꝺe quo poterat ꝓce
ꝺi poſt mortẽ:vt hꝫ ꝑ glo.or.in.l.ex iudicioꝝ.ff.ꝺ accu.⁊ in
ſtitu.ꝺe here.que ab iteſt.§.ꝯtrariũ:⁊ tũc indiſtincte teſtm̃
irritat̃.Si v̂o eſt tale crimẽ ꝙ extinguit̃ morte:tũc aut ex ta
li crie veniebãt bona ꝯfiſcãda:ſi eſſꝫ ſequta ſnĩa:⁊ ſi talis in
terficit ſe ãteq̃ꝫ eẽt ꝺeꝑhẽſus vel accuſatus ꝺe tali crie nõ
ꝑdit bona:⁊ hꝫ heredeꝫ:vt in.l.ſi.in pñ.ff.ꝺe bo.eoꝝ.Sꝫ ſi
interficit ſe poſtq̃ꝫ erat captus vel accuſatus ꝺe tali crie:⁊
nõ valet eius teſtm̃:vt i.d.l.ij.⁊ in.d.§.eius:⁊.d.l.ſi.⁊ ratio
ꝺ͂ie eſt:qꝛ captus vel accuſatus ꝺe crie interficiẽdo ſe vꝫ cõ
fiteri ipſius ꝺelictũ:⁊ ipſe quaſi iudex ſui ipſi⁹ vꝫ ſe ꝯdẽnat̃
ſe:vt iñ.d.l.ſi.ſecus in eo q nõ erat captus vel accuſat⁹.Si
v̂o extitit tale crimẽ ꝺe quo nõ veniebãt bona publicãda ſi
fuiſſꝫ ſequta ſnĩa:⁊ tũc ẽt ſi talis interficiat ſe poſtq̃ꝫ eſt ca
ptus vel accuſatus valet teſtm̃ ⁊ hꝫ heredẽ:vt in.l.ij.⁊ ſi.ff.
ꝺe bo.eoꝝ:⁊ ita ꝯcludit glo.in.d.l.ij.C.q teſtã:⁊ Bal.ibi
⁊ Jnno.in.d.c.ij.in.vij.col.❡ Sꝫ querit̃ ꝑ an heres volẽs
ꝓbare innocẽtiã ꝺefuncti omni caſu admittat̃:⁊ ea ꝓbata
valeat teſtm̃ ꝺefuncti:⁊ ꝺic ꝙ ſic:vt eſt tex.in.d.l.ij.⁊ ibi ꝑ
Bal.Et qual̃r ꝓbet̃ innocẽtia:ꝑ Bal.i.d.l.ſi.❡ Scꝺo
querit̃ ſi aliq̇s interficit ſeipm̃:an in dubio ꝑſumat̃ ſe in
terfeciſſe rõne cris:an v̂o tedio vite:vel furoris vel ſimis cãe
⁊ ꝺic ꝙ ſi erat accuſatus ꝺe ꝺelicto vel captus ꝑſumit̃ ſe
occidiſſe rõne cris vt eſt tex.in.d.l.ſi.in pñ.al̃s ſecus:ꝺ quo
ibi ꝑ Bar.⁊ Bal.⁊ Jmol.in.d.§.eius.❡ Ulti.queritur
an valeat teſtm̃ ad pias cãs eius qui ſeipꝫ interficit:eo caſu
quo alios nõ valeret.Bar.in.l.i.C.ꝺe ſac.ſan.eccle.in ver.
ſexto q̃ro tꝫ ꝙ nõ:ex quo notorie ꝯſtat eũ ꝺeceſſiſſe ĩ pecca
to mortali:pro quo faciunt rõnes adducte.ꝫ.in ꝺ͂nato ad
mortẽ:qui ẽt non põt teſtari ad pias cãs:imo ẽt nõ valeret
electio ſepulture facta ꝑ illũ qui ſeipꝫ iterficeret:ſed ꝺꝫ ca
rere eccleſiaſtica ſepultura:nec ẽ pro eo orandũ:vt.xxiij.q.
v.placuit:qꝺ intelligit ibi glo.niſi rõne furoris hoc feceri:
vt in.c.ille:⁊.c.ſi q̇s inſanus.xv.q.i.⁊ vide ꝑ glo.⁊ ꝺoc.in.c.
ex pte.ꝫ.de ſepul.vbi ponunt̃ oẽs caſus in q̇bus ꝺꝫ q̇s care
re eccleſia.ſepultura.❡ Decimoq̇nto ꝓhibent̃ teſtari infi
deles:put ſunt heretici pagani:⁊ oẽs alij infideles:vt tenet
Spe.in.d.§.cõpendioſe:ver.quãto:⁊ ꝺe hereticis ꝺefenſo
ribus fautoribus ⁊ receptatoribus hereticoꝝ:eſt tex.in.c.
excõicamus.§.credẽtes.ꝫ.ꝺe hereti.⁊ in auĩ.credẽtes.C.ꝺ
hereti.⁊ ꝺ apoſtatꝫ.⁊ alijs ĩfidelib⁹:eſt tex.i.l.iij.C.ꝺ apo.
vbi actiue ⁊ paſſiue nõ hñt teſti factionẽ.⁊ idem iuris ẽ de
paganis qꝺ de hereticis vel alijs infidelib⁹ ſm glo.in.c.ſi
q̇s epus.ꝫ.de hereti.⁊ facit.c.in eos:eo.ti.Sꝫ in iudeis ad
uerte:qꝛ cũ ipſi teneant̃ viuere ſm iura ⁊ leges nr̃as:⁊ gau
deant ꝑuilegio ipſaꝝ legũ vt ẽ tex.nõ.i.l.iudei romano.C.
de iude.ſatis vꝫ ꝙ poſſint facere teſtm̃:⁊ ꝺebꝫ ſeruari tale
teſtm̃:cuꝫ iudei ſint capaces ſucceſſionũ hꝺitatis pr̃is vel
alioꝝ eoꝝ ꝯſanguineoꝝ inter ſe:vt ꝓbat tex.nõ.in.c.iudei
el.ij.in fi.ꝫ.de iudeis:vbi idẽ tꝫ.d.Pe.⁊.d.Nico.imo ſi fi
lius iudei baptizat̃ ꝑ ꝯuerſionẽ ad fideꝫ nõ perdit iura ſan
guinis nec agnatiõeꝫ:iõ iudeus baptizatus ꝺꝫ ab inteſtato
equaliter ſuccedere patri ſuo iudeo cũ alijs ſuis fratribus
iudeis:⁊ idem in hereditatibus aliorum ꝯſanguineoꝝ iu
deorum:vt ꝓbatur in.d.c.iudei ⁊ facit.xxvi.diſt.deinde
poſt medium:poſſꝫ pater iudeus exheredare filium ex hac
cã ꝙ ſit factus chriſtianus:vt ꝓbatur ꝑ rõnem tex.i.d.c.iu
dei:⁊ facit.l.ꝺeo nobis.C.de epiſ.⁊ cleri.❡ Scꝺo aduer

te:qꝛ in hoc differũt iudei ab alijs infidelibus. Ni iudeus poteſt facere teſtm̃:nec cogitur ſi hꝫ filium xp̃ianuꝫ:illi ſoli totaꝫ ſub ĩm ſuã relinquere:ſed tñ ſuaꝫ portioneꝫ: ⁊ ab inteſtato ſuccedẽt fili⁹ xp̃ianus p̃ri inuito:⁊ alijs ꝯſanguineis iudeis tñ ꝑ ſua protiõe:vt.ſ. Sꝫ i alijs infidelib⁹ hñtibus filios fideles:⁊ alios infideles:ſoli fideles ſuccedunt ⁊ alij nõ:⁊ ſolis filijs infidelib⁹ tñ pñt eoꝝ bona relinq̃re:vt i.l. cognouim⁹.C.ð hereti. An tñ hodie bõa hereticoꝝ publicent:ita ꝙ nõ reſeruent filijs legitĩs:vide i.c.vgentis.ſ.de hereti.⁊ ibi plene p doc. ¶ Tertio aduerte:qꝛ d̃ria ẽ inter iudeos ⁊ alios ĩfideles ⁊ xp̃ianos:qꝛ infideles pñt tam ex ꝯtribus q̃ʒ ex vlti.volũtate xp̃ianis relinq̃re:nec ꝑderet factus xp̃ianus iura ſanguis ⁊ ſucceſſiõis i bonis ipſoꝝ ĩfideliuꝫ:vt.ſ.⁊ tñ ſecus eſt eꝯ.qꝛ xp̃ianus nihil põt relinq̃re infideli ẽt ſi pr̃ xp̃ianus vellet relinquere ſua bona ſuo filio infideli ſeu iudeo:nec infideles ſuccederẽt xp̃iano ab inteſtõ cũ ꝑdat iura ſanguis ⁊ ſucceſſiõis: vt probat̃ p glo.iuncto tex.in.d.c.iudei:⁊ in.d.c.ſi qs ep̃us:⁊.c.in eos:vbi eſt tex. nõ.ꝙ q̃buſcũqꝫ nõ catholicis: ⁊ ſic generaliter nihil põt p xp̃ianos ꝯferri:nõ ſolũ ex vlti.volũtate: ſed ẽt nec inter viuos:⁊ ſic nec in morte:nec in vita:vnde ẽ ibi caſus ꝯ glo.in l.i.C.ð iudeis volentẽ ꝙ lꝫ nõ poſſit relinqui ex vlti.voluntate collegio ſeu vniuerſitati iudeoꝝ:tñ ſinglr̃ ipſis iudeis hñ poſſit:qð eſt falſuꝫ:vt ex p̃dictis pꝫ:⁊ ita voluit glo.i.c. ſane ꝑfert.xxiiij.q.ij.ꝙ nullo tit.lucratiuo põt xp̃ianus aliquid ꝯferre ipſis infidelibus ẽt refragãtis vel filijs:vt.ſ. Cõtractus tñ ex tit.oneroſo nõ improbat̃ inter xp̃ianos ⁊ iudeos ſeu alios infideles:vt ẽ tex.nõ.in.c.ex ſp̃ali.ſ.de iudeis. ¶ Quarto aduerte:an infidelis alr̃s ꝓhibitus teſtari poſſit ſaltẽ ad pias cãs:ita ꝙ tale relictũ gaudeat priuilegio pie cãe. Bar.in.l.i.C.ð ſa.ſan.eccle. i ver.ſexto quero tꝫ ꝙ nõ:dicẽs generalr̃ idem eẽ in oĩbus quos ꝯſtat notorie deceſſiſſe in mortali peccato:ar.c.qui cũ fure.ſ.ð fur. qꝛ cũ ſint extra vnitatẽ eccleſie: nõ põt dici relictũ pro aĩa: ideo eccl̃a pro talib⁹ nõ orat : vt in.c.placuit.xxiij.q.v.⁊ in c.pro obeũtibus:⁊ ibi glo.xiij.q.ij. Sed Bal.ꝯ in.d.l.i.in repe.p tex.in.l.nulli.§.ꝙ ſi teſtõr:in ver.barbare ſit nationis.C.de epiſ.⁊ cle.nã tales ſunt infideles:⁊ tñ teſtm̃ eorũ ad pias cãs gaudet ꝓuilegio vt ibi:⁊ dato ꝙ reſpectu ꝑſone ipſi⁹ teſtantis helemoſyna illa nõ ledat in piuꝫ vſum: cedit tñ quo ad recipiẽtes:⁊ ſic quo ad alios q̃bus cõfertur. ¶ Nõ ob.d.c.q cũ fure:⁊.l.q.i.nõ eſt par rõ:qꝛ ibi ð alieno:hic vo q̃rit̃ de ꝓprio:nõ aũt de re aliena vel furtiua:cuꝫ ẽt apud infideles ſint licita d̃ñia reꝝ:vt p Inn.in.c.qð ſuper his.ſ.de voto. ¶ Sꝫ aduerte:qꝛ lꝫ helemoſyne recipiant̃ a q̃buſcunqꝫ ẽt ab excõicatis:vt in.c.cũ volũtate.ſ.de ſnia excõ.in.c.publicis peccatorib⁹:cũ ſit cõe preceptũ quo ad oẽs.lxxxvi.di.in ſingulis:tñ ex quo ĩfideles ꝓhibent̃ teſtari:vt.ſ.vr̃ ꝙ ẽt nec ad pias cãs poſſint:cũ hic nõ prohibeat̃ iure:⁊ ita vr̃ eſſe de mẽte Inno.i.c.cũ volũtatis. Nõ ob.d.l. nulli:qꝛ nõ ſumit̃ ibi ꝓbatio.i.pro ĩfidelibus:ſꝫ pro ꝑſonis ignotis:vt ĩtelligit glo.ibi de quo.ĩ. ¶ Decimoſexto ꝓhibet̃ teſtari excõicatus:vt voluit glo.ſing.in.c.decernim⁹.ĩ. de ſnia excõ.cũ equiparetur deportato ex genere pene. Nã aqua ⁊ igni interdicit̃ excõicatis ſm glo.inſti.ð capi.di.§. minor:⁊ hãc opi.tenuit Hoſt.⁊ Io.mo.vt refert glo.⁊ Io. an.in.d.c.decernimus. Sꝫ glo.in.c.paſtoralis:in fi.ſ.de appel.exꝑerat excõicatuꝫ relegato ex quo retinet d̃ñiuꝫ ⁊ adminiſtrationẽ reꝝ ſuaꝝ:⁊ põt ꝯhere vt plene nõ.c.veritat̃ ſ.de dolo ⁊ ꝯtu.⁊ in.d.c.cũ voluntate:ſꝫ cũ relegatus poſſit teſtari:vt in.l.eius qui.ſ.⁊ excõicatus cum teſtari poſſit oĩs ille qui retinet ciuitatẽ:libertatẽ:familiã:⁊ bona vt.l.i. §.his q̃bus.ff.de leg.iij.ſicut eſt excõicatus vt.ſ. Itẽ teſtari põt oĩs ille q nõ reperit̃ expſſe ꝓhibitus: vt ẽ dictũ.ſ.in prin.⁊ pꝫ inſti.qui.nõ eſt ꝑmiſſuꝫ fa.teſtm̃ circa fi.ſꝫ excõicatus nõ repitur ꝓhibitus a iure:ergo põt teſtari: ⁊ ita tenuit Inno.in.d.c.cũ volũtate: ⁊ Archi.in.c.pia.ſ.ð excep. eo.lib.⁊ qꝛ cũ ſit ſp̃ale i excõicato ꝑꝑ hereſim:ꝙ teſtari nõ põt:vt in.c.excõicamus.§.credentes.ſ.de here. ergo in cõtrariũ eſt ius cõe.xxv.di.qualis:⁊.l.i.in fi.ff.ad muni.⁊ hanc partem tenuit Ia.de bel.in auč.de ſanctiſ.epiſ.§.oĩbus:vbi hanc.q.diſputauit referẽdo arg.pro ⁊ ꝯ.que ẽt plenius refert Io.an.i.d.c.decernimus:in nouella:⁊ ibi eodẽ mõ determinat p hãc partem ẽt ſi talis eſſꝫ publicus ſeu manifeſtus excõicatus. Et ideꝫ tenuit Fede.de ſe.in ſuo cõſi.lxxi. qð incipit:vetus querela:⁊ in ꝯſi.cxiij.qð incipit: factũ tale eſt:vbi ẽt arguẽdo pro ⁊ ꝯ ſequit̃ hãc partẽ:⁊ idẽ Bar. ⁊ Bal.in.l.ſi queramus.ff.de teſt. Et iſta eſt cõis opi.quã etiã ſeqtur Bal.in.l.i.C.de ſac.ſan.eccle.in repe.⁊ in lectu. in.d.§.his q̃bus:⁊ in.l.i.C.de here.inſti.in.vij.col.⁊ in.l.fi. C.ſi a nõ cõpe.iudi.⁊ Pe.de anch.⁊ Do.⁊ alij doc.i.d.c. decernimus:⁊.d.Nico.in rub.ſ.de teſt.⁊ Imol.i.c.ij.eo.ti. in.ix.col.⁊ Rota in deci.cxcv.que incip. Itẽ ꝙ acceptatio: ſꝫ limita predicta ꝓcedere niſi in excõicato ꝑꝑ hereſim:q ar.talis teſtari nõ põt:vt in.d.§.credentes. ¶ Sc̃do limita niſi in excõicato pro tali crimine ꝑꝑ qð interdiceret̃ factio teſti:vt ꝑꝑ vſuras:vt in.c.q̃ꝫq̃ꝫ.ĩ.de vſuris ſm Bal.in c.d.decernimus. ¶ Tertio limita niſi fuiſſꝫ qs anathematizatus ſeu ſolẽniter excõmunicatus : vt in.c.debẽt.xi.q.iij. qꝛ talis teſtari nõ põt ſm Bal.in.c.ſi is cui.ff.de offi.dele. ⁊ ratio ẽ:qꝛ talis anathematizatus vr̃ incidere in ſuſpectioneꝫ hereſis:vt dixit Bal.in.d.c.decernimus:dicẽs tñ ꝙ lꝫ qs decedat in excõicatione ẽt ſolẽni:attñ ex hoc nõ irritatur eius teſtm̃:ſed heres dꝫ purgare defunctum a ſuſpitiõe hereſis:ſi ep̃s indicit ei purgationẽ ſꝫ Bal.ibi. ¶ Quarto limita niſi ſit qs excõicatus:eo qꝛ precuſſerit: ſeu ceperit cardinaleꝫ vel auxilium ꝯſilium dederit:qꝛ talis eſt inteſtabilis actiue ⁊ paſſiue:vt in.c.felicis:in prin.ff.de penis.

¶ Sꝫ queritur h̃:an excõicatus poſſit heres inſtitui ⁊ ſibi relinqui ex vlti.voluntate: Hoſti.in ſum.eo.ti.ver.quis ſit effectus:ver.⁊ prodeſt:tꝫ ꝙ nõ p tex.in auč.vt cũ de appel. cognoſcitur.§.generalem: prout refert Archid.in.d.c.pie. Bal.tamẽ in.d.l.i.C.de ſac.ſan.eccle.in repe.diſtinguit ꝙ ſi tp̃e quo cedit dies legati ille repitur excõicatus : ⁊ tunc nõ ſit capax:ſecus ſi repitur abſolutus:ar.l.intercedit.ff.de leg.preſt. Sed certe Io.an.hic vr̃ indiſtincte ſentire ꝯtrarium:dũꝫ rñdendo ad.d.§.generaleꝫ:dicit ꝙ loqtur nõ ſolum de excõicato:ſed ẽt de heretico:⁊ hanc parteꝫ vr̃ ẽt ſentire Fede.in.d.ꝯſi.cxiij.⁊ Domi.in.d.c.decernimus:in pe. col.qꝛ cum ſm cõem opi.ſit teſtabilis actiue : multomagis paſſiue:vide tñ per doc.in.c.paſtoralis.§.verũ.ſ.de appel. ⁊ ibi p.d.Nico.in.vij.col.in fi.imo poſſꝫ dici ꝙ excõicatis ⁊ hereticis ⁊ alijs infidelibus poſſet in vlti.voluntate relinqui ẽt ad pias cãs rõne pauptatis:vl̃ alimẽtoꝝ:vel alteri⁹ iuſte cãe ſm glo.nõ.in.c.in eos.ſ.de hereti. ¶ Sc̃do queritur ſm opi.illoꝝ qui tenẽt ꝙ excõicatus nõ poſſit teſtari ſi talis tp̃e teſtamẽti erat excõicatus ⁊ tp̃e mortis non: ⁊ cõtra: an valeat teſtm̃:vide p Io.an.in.c.q̃ꝫq̃ꝫ.ĩ.de vſuris ſup vlti.glo.⁊ p Fede.in.d.ꝯſi.cxiij.⁊ vide in.l.i.in prin.§.i.de leg.iij.⁊ ibi per doc.⁊ per glo.nõ.in.l.i.§.exigit.ff.de ſecũ. tabulis. ¶ Tertio querit̃ ſm p̃dictã opi.ſi a ſnia excõicationis ſit appellatũ:an valeat teſtm̃ factũ pendente appellatiõe:⁊ vr̃ ꝙ nõ:cuꝫ ſnia excõicationis trahat ſuã excõicationem:vt in.c.preterea requiſiſti.ſ.de appel.ſed glo.in.l. fi.C.ſi a nõ compe.iudi.tꝫ ꝯtrariũ:naꝫ ſnia vltimi ſupplicii trahit ſecũ executionẽ:vt in.l.q vltimo.ff.de penis: ⁊ tamẽ pendente appellatiõe valet teſtm̃:vt i.l.ſi qs filio.§.hij ẽt oẽs.ff.ð iniuſto teſta.vnde lꝫ p appellationeꝫ non tollatur excõicatio:tñ elidit̃ur : ⁊ h̃ ne ſit in p̃tãte excõicatoris perhas ⁊ nephas tollere teſti factionẽ: ⁊ ita vr̃ velle Bal.in in.d.l.fi. ¶ Vlti.q̃rit̃:an excõicatus poſſit teſtari ad pias cãs:ita ꝙ gaudeat teſtm̃ ⁊ legatũ ꝓuilegio pie cãe. Bar.i d.l.i.⁊ in.d.ver.ſexto quero tꝫ ꝙ non:ex quo ꝯſtat notorie deceſſiſſe in mortali peccato:qꝛ cũ ſit extra vnitateꝫ eccleſie non põt dici relictũ pro aĩa:nec relicta p tales ſunt accipiẽda:vt i.c.qꝛ in oĩbus.ſ.de vſuris : ⁊ ita trãſit Bal.in.l. iubemus:

ſubemus in pn.C.de teſtis ⁊ Lap. in ſua alle.xxiiij. que incipit. In dei nomie ⁊ Do.in.c.ij.ẜ.de vſuris.§.fi.in iiij. colū.in pr..vſi dicebat Inno.in.d.c.cū voluntate ꝙ mortuaria vel relicta que dant̄ ꝓ aīa nō ſunt a talibus recipienda cū non ſit ꝓ eis orandū: vt in.c.pro obeuntibus ⁊ ibi glo.xiij.q.ij.ſecus ſi nō pro aīa: ſed alia ɔ̄ cā excōicatus relinquat aliquid eccleſie:qꝛ tūc poterit recipi ex quo excōicatus nō ꝓhibet̄ teſtari ſꝫ Inn. ¶ Sꝫ Bal. in.d.l.i.de ſacroſanc. ecclijs in repet̄.⁊ in lectura cꝫ indiſtincte ɔ̄triū:vt relicta per tales gaudeant in oib⁹ ꝓuilegio pie cāe:qꝛ lꝫ quo ad teſtatorē tale relictū ſi cedat in peccato mortali ſibi nō ꝓſit: ⁊ ſic ceſſat fauor aie ipſius relinquētis:tñ remanet alia rō.ſ. fauor pauperuꝫ ⁊ pie cauſe in quem dꝫ conuerti tale relictuꝫ: ⁊ ſic ſufficit ꝙ remaneat vna ratio finalis de qua in.d.l.i.lꝫ alia ratio ceſſet:vt i.§. affinitatis.C. de nup.nā miſericordie cā diſtribuere ad pias cās cōis eſt vſus ⁊ nō publicanus nec miles excipit̄:vt in.c.in ſingulis.lxxxvj.diſtin. ⁊ tñ ɔ̄ſtat in diuina ſcriptura publicanū ſumi pro publico peccatore:vt.ij.q.i.multi ibi data dicit dño cuꝫ publicanis ⁊ peccatoribus comedis ⁊c̄. ¶ Nō ob.d.c.qꝛ in oibus:q lo

quit̄ qñ in rebus ab illo ꝗſitis ex [illegible] ſuris alienis ⁊ in.d.nō

eſt punienda.i.q.i.ſecus ꝗ ſi [illegible] iuſte queſitis fieret

relictū ad pias cās:⁊ it [illegible] l.traſit.d.Pe.i.c.

ſcdo.ẜ.eo.ti. ¶ Id [illegible] o.in rub.ẜ.eo.ti.in

fi.dicēs ꝙ eccl'ia [illegible] ꝓ aia ab excōica-

tis ⁊ publicis p [illegible] obligare ad orā-

dum ꝓ talibu [illegible] o peccato po

teſt ⁊ dꝫ ⁊ [illegible] ceat:nā lꝫ bo

na que fiu [illegible] o ad vitam

eternā:vel [illegible] os ſuppli-

cium ſube [illegible] af corda

illor dum [illegible] glo.nō.

in.c.qd qd [illegible] ¶ Sed

Imola in.d. [illegible] Bart.⁊

Inno.cū qua [illegible] ratermā

incōgruum v [illegible] us quē

ɔ̄ſtat deceſſiſ [illegible] uū ꝙ ec

leſia talia re [illegible] ēm mali

exempli [illegible] in.c.cuꝫ

ab omni [illegible] d aduer-

te:qꝛ hoc [illegible] in publi-

co ⁊ in e [illegible] ōibus ex

quo eſt ca [illegible] diſtin.ſic⁹

aūt in elem [illegible] crare:pp

hoc natura [illegible] enēt doc.i

.d.c.cū volu [illegible] liqd relin

quat̄ eccl'ie [illegible] relinquitur

eccl'ie videat̄ [illegible] et in.c.requi-

ſiti.ẜ.de teſti [illegible] no:⁊ tenet glo⁊

⁊ Bal.in [illegible] oē relictū ꝓ aīa

dr̄ ad pias [illegible] ritio.ff.de le.ſcdo

vñ ergo lꝫ ex [illegible] idet̄ ꝙ eccl'ia poſſit

recipe legatuꝫ:⁊ nō te [illegible] nec [illegible] eat pro talibus orare nō tñ ſtat p eccl'iaꝫ:ſed īpedimentū eſt:pp delictū ipſi⁹ delinquētis ar.l.miles.§.fi. ff.de adulterio:⁊ facit .l.ab admīſtratiōe.C.de legatis iō eſt ꝙ ſi teſtator relīqt decem eccl'ie ꝓ ſua ſepultura:⁊ talis ɔ̄cedat excōicatus ⁊ ſic nō pōt hr̄e eccl'iaſticā ſepulturā nec eſt ꝓ ipſo orandum:vt in.c.ſacris.ẜ.de ſepulturis:ꝙ ex quo nō ſtat per eccl'iaꝫ debebit ɔ̄ſeq̄ legatū: ⁊ ita tenuit Bal.in.d.l.deſ fi.C.de his que ſine noie ⁊ eſt de mēte Inno.in.c.in nr̄is .ẜ.de ſepulturis:⁊ tñ ɔ̄ſtat ꝙ q̄cq̄d reliquit̄ eccl'ie ſepulture cauſa: dr̄ relinq̄ ꝓ aīa:vt per Inn.in.d.c. in noſtris itellige pro orationibus ex hijs:vt ſic nō obſtet anie de-

functoruꝫ.xiii.q.ij.cogita tñ in ṗdictis:⁊ vidē.xiiij.q.v. per totū:⁊ ibi per glo.in ſūma:⁊ in.d.c.nō eſt punienda ⁊ in.d.c.oblatiōes. ¶ Decimoſeptimo ꝓhibet̄ teſtari vſurarius manifeſtus:vt eſt tex. ſing.in.c. q̄꜓q̄꜓ in fi.ẜ.de vſuris eo.li.vbi dr̄ ꝙ teſtm̄ eſt ipſo iure irritū: niſi ſeruata forma illius.c.que eſt ꝙ fiat ṗus reſtō vel ṗſtetur cautio de reſtituendo: nec ſufficeret ꝙ teſtator in ſuo teſtamēto mādaret vſuris reſtitui expſſa certa q̄ꜩtitate vl' nō expſſa prius fieret reſtitutio vel idonee caueret de reſtituēdo hoc mō.vꝫ.ꝙ ṗſtet̄ cautio illis quibus dꝫ fieri reſtitutio ſi ſunt p̄ñtes:vel alijs pſonis ex q̄bus queratur directa actio de quibus perſonis ibi per gl.in.v̄. poſſint vel iſtis pſonis abſentibus epō loci aut eius vicario ſeu rectori parochie in qua teſtator habitat p̄ñtibus aliquibus pſonis fide dignis de ipſa parochia : aut tabellioni de ipſius epi mādato ⁊ cautio dꝫ eē idonea cū fide iuſſore vel pignore:⁊ dꝫ in cautiōe exp̄mi q̄ꜩtitas certa:quando de h̄ manifeſte appet:al's dꝫ exp̄mi ⁊ moderari arbitrio recipientis cautionē ṗdcām : vt hec oia hn̄t in.d.c. q̄꜓q̄꜓ de q̄bus ibi plenius per gl.⁊ doc.⁊ nō.per Bal.ad intelligētiā ṗdcōꝝ in.l.executorē.C.de execut̄.rei iudi. in.v.⁊.vi.colū. ¶ Sed querit̄.ꝓ an ois vſurarius idiſticte ſit inteſtabilis:⁊ dic ꝙ nō ſed ſolū ille qui eſt manifeſtus: dē quo loquit̄ tex.in.d.c.q̄꜓q̄꜓.Et quis dicat̄ vſurarius manifeſt⁹: vide per glo.in.v̄. manifeſtos in.c.i.ẜ.de vſuris e.li.⁊ ibi p doc.⁊ in.c.iij.ẜ. de vſuris: ⁊ ibi p Inn. ⁊ p Bal.in.d.l.executorē:⁊ p Bar.in.l.ij.ff. de furtis ⁊ p Fede.in ſuo ɔ̄ſilio.viij. ¶ Scdo querit̄ an vſurari⁹ manifeſtus nō ſeruata forma ſupradca poſſit facē codicillos:⁊ dic ꝙ nō ſicē nō pōt facē teſtm̄:vt in.l. ij.ff.ōle.l. ⁊ ita tꝫ glo.⁊ doc.ſequūt̄ in.d.c.q̄꜓q̄꜓ in fi. imo voluit ibi glo.nō.ideꝫ eſſe in q̄libꝫ alia vltia volūtate: vt ɔ̄beat ſeruari forma ſuṗdcā:⁊ al's ipſo iure nō valeat:⁊ ita ſequūtur ibi doc.⁊ Lap.in ſua alle.xxiiij.que icipit indi. noie iō ſi ſit vltia volūtas ab ipſo vſurario p ep'laꝫ:vt fieri pt vt in.l.⁊ i ep'la.C.de fidei cō.non valebit:vt voluit ang. in ſua diſpōne que icipit a ſenſus miles in.v̄.de quito ⁊ i ver.de tertio ⁊ in.v̄.ſexto tñ dubiū idē eſſe ſi ab ipſo vſurario ſit fcā vltia volūtas tal'r ꝙ nō hēat ſingl'are nomē ſꝫ ſit vltia volūtas in gn̄e de q̄ in.l.lꝫ.C.de pac. ¶ Tertio querit̄ qd in ɔ̄natione cā mortis Lap.in ſua alle.tꝫ idē eē qd in teſtō ⁊ codicillis cū ſit ſpēs vltie volūtatis vt plene nō.in.d.l.ij.⁊ ita diſputādo ɔ̄terminauit Jo.cal. in ſua diſputatōe que icipit canonica ɔ̄ſtitutiōe cauetur: ſꝫ Bal.in.d.l.executorē in.iij.colū. determiat ɔ̄triū ſupponēs:ꝙ ſi tñ in h̄ iudicio eccl'ie ⁊ addūt pl'es nō.rōes de quibus ibi p eū. ¶ Idē ēt ſequit̄ ange.in.d.diſput̄. in.v̄.ſꝫ de q̄rto dubitat̄:quare Pau.in.d.c.q̄꜓q̄꜓ reducit opiones ad ɔ̄cordiaꝫ: vt ṗma opio ꝓcedat qñ donatio cauſa mortis fieret in ipſo teſtō vl' codicillis:cum tūc ſapiat nāꝫ vltie volūtatis facit qd notat Bal. in.l.hr̄des palā.§.fi.ff.de teſtis ⁊ in.l.ſeniū.C.qui teſt ſ. Si vo dōatio cauſa mortis fiat ſepatim ⁊ de pſe: ⁊ tunc valeat nec locū hēat.d.c.q̄꜓q̄꜓ cū tūc donatio accedat ad nām ɔ̄ct⁹ p nō.in.c.de hijs.ẜ.de ſepulturis:⁊ in.c.ranuti⁹.ẜ. de teſtamētis:⁊ ita tꝫ Lap.⁊ abbas in.d.c.q̄꜓q̄꜓ ⁊ ita tranſit ibi Do.Et Imo.dicētes ṗdcā vā niſi donatio cā mortis ſepatiꝫ fcā eēt de oibus bonis vl' maiori pte:qꝛ tūc pſumet̄ fcā i fraudē ⁊ nō valēt:vt hētur in.l.oēs.§.luci⁹.ff. que in frau.credi.cogita:tñ qꝛ cum diſpō.d.c.q̄꜓q̄꜓ hēat locū in oi vltia volūtate:vt pꝫ ibi in tex.⁊ tꝫ ibi gl.⁊ oēs doc.ſequūt̄ ſtat dubitatio an donatio cā mortis magis accedat vltie volūtati ſiue ɔ̄ctui de q̄ plene p doc.i.d.l. .ij.ſꝫ cū.d.c.q̄꜓q̄꜓ emaneuerit fauore aie ſatis vr̄ ideꝫ eſſe dicendū idiſticte in donatiōe cā mortis cū ſit eadē rō:⁊

Defect in paper of original reflected in oval spot; original in KB Stockholm

q2 fauore aīe ſit extenſio legis correptiue ēt ex identita
te rōis:vt dixit ſingulr̄ Bar. in auſ.ſacra pub.C.ſi ad-
uerſus vin. ℂ Quarto querit̄. Eo caſu quo teſtm̄ vſura
rij vel codicillus vl̄ alia vltia volūtas eſt ipſo iure nll̄a
an ſaltim valeant ad pias cāis Bar.in.l.i.de ſacro ſanc.
eccl'is in.ỽ.ſexto quero tꝫ: ꝙ ēt ad pias cāis nō valeret
p ea que dcā ſūt.ꝟ.in excōicato:idē tenꝫ Lap.in.d.alle.
xxiij.ꝛ in alle.xxx.in p̄n.ꝛ idem Domi.in.d.c.q̄ꝫq̄ꝫ.§.ſi.
in.iij.colū.in p̄n.ꝛ idē Bal.in.d.l.i.in repet.ꝛ lectura
ꝛ idē.d.Nico.in rub.ꝟ.de teſtis. ℂ Sꝫ limita:ꝓ niſi ap
paruiſſent ſigna ꝯtritiōis in ipſo vſurario manifeſto: q2
tūc quo ad relicta pie cāe valēt vltia volūtas vt ꝯſtituit
.d.Anto.ꝛ Pe. de ancha.p.d.l.i. put refert Do.in.d.
c.q̄ꝫq̄ꝫ.§.ſi. Sꝫ cogita in ꝭ q2 cū in.d.c. q̄ꝫq̄ꝫ in p̄n.dicat̄
nō ſufficē lꝫ vſurari⁹ mādet reſtitui vſuras niſi ꝑus ſatiſ
faciat vel caueat:put ibi dī. Et cū illud ſit ſignū ꝯtritio-
nis ſm̄ notata p doc.in.c.a nobis el ſo.ꝟ. de ſnia excō. ꝛ
tn̄ ꝭ nō ſuffic.ꝗ ſeqtur ꝙ ſola ſigna ꝯtritōis nō ſufficiant
niſi ſeruet̄ forma.d.c.q̄ꝫq̄ꝫ ēt ad pias cāis cū doc. vt.ꝟ.te
neāt ꝙ eo caſu quo nō valēt teſtm̄ vſurarij: non valēt ēt
ad pias cāis voluit.ꝗ papa idiſtincte ſeruari formā.d.c.
q̄ꝫq̄ꝫ qꝺ potuit facē ipſe papa:vt ibi p glo.in ſi.ꝛ ſic non
ob.d.l.i. ℂ Scdo limita qn̄ in tali vltia volūtate vſura
rij manifeſti eſſent annuatim relicta alicui alimenta ꝛ p
trienniū ad herede ſcienter p̄ſtita:q2 tunc poterant peti
ꝓ futuris ānis:vt in.l.i. C.de fideicō .ange. in.d.diſpu.
in.ỽ.de nono. ℂ Sꝫ certe idē ange. in repet.l.ſi certis
ānis.C.de pact.voluit ꝯriū dicens ꝙ.d.l.i.hꝫ locū i vl-
tima volūtate min⁹ ſolēni fcā ab eo q̄ erat habilis ad te-
ſtādū:ſecus ſi talis eēt ihabilis ad teſtādū:q2 tūc.d.l.i.
locū nō hr̄et p nō.p Bar.in.l.cū lex.ff.de fide iuſ. Sed
vſurarius māifeſtus ſit ipſo iure ihabilis niſi ſuata for-
ma.d.c.q̄ꝫq̄ꝫ ꝗ ſeqtur ꝙ in eo.d.l.i.locū nō hēat tex.ꝑte
rea in.d.l.i.eſt ſpāle fauore alimētoꝝ eo q2 tale legatū
dī ad pias cāis qn̄ ſit pauperi: ꝛ ita intelligi dꝫ.d.l.i. ſm̄
ang.in.d.l.ſi certis ānis: ꝛ eſt de mēte bar.ibi dicētis ꝙ
.d.l.i.hēt locū in legato fcō in refectiōe pōtis vel viaꝝ
qꝺ cenſet̄ ad pias cāis ſm̄ glo.in auſ.ſiſr.C.ad le.falci.ꝛ
ſic gn̄alr̄ i oī legato ad pias cāis:puta ꝓ dote ſꝫ Bar.
ibi vel ꝓ redēptiōe captiuoꝝ ſm̄ Ang.ibi. Sꝫ iſta vltia
rō nō ꝯcludit:q2 doc. ꝯcludūt ꝙ ad ꝭ vt hēat locū.d.l.
.i.eſt nece ꝙ ꝯcurrāt oīa requiſita in.d.l.i.ita ꝙ nō ſuffi-
ceret ſolus fauor pie cāe:ꝛ tn̄ ad pias cāis nō valēt talis
vltia volūtas vſurarii:vt.ꝟ.ꝗ nec dꝫ valē in alimētis:ꝛ i
alijs pijs cauſis. ℂ Tertio limita: niſi qn̄ relicta in tali
vltia volūtate vſurarij māifeſti eēnt ſoluta: q2 tūc n̄ poſ
ſent repeti ēt ſi talia nō eēnt relicta ad pias cāis:ꝛ ꝭ p p
n ālēꝫ obligatōeꝫ q̄ orit̄ ex tali volūtate:vt voluit ang.in
.d.ỽ.de nono. ℂ Sꝫ cogita:q2 vr̄ ꝙ ēt nec n āl is obliga
tio oriat̄ ex tali vltia volūtate:ex quo lex reſiſtit:ꝛ ſic tol
lit n ālē obligatōeꝫ ſm̄ nō.in.d.l.cū lex:ꝛ in.l.ſi nō ſortē
.ff.de ꝯdict.in debiti:ꝛ ſic vr̄ ꝙ ēt ſi eēnt ſoluta poſſint
repeti p nō.in.l.i.ff.de ꝯdi.in ðbiti:ꝛ ita eſt de mēte ang.
in.d.l.ſi certis ānis dū alle.d.l.cū lex. ℂ Quarto limi-
ta niſi in tali vltia volūtate vel teſtō eēt fcm̄ relictū cer-
tis pſonis ꝓ reſtitutiōe vſuraꝝ extortarum vl̄ alꝛs male
ablatoꝝ:cū tūc quo ad illos valēt teſtm̄ vſurarij quo ad
illā q̄ꝫtitat q̄ apperet extorta:vt vr̄ velle Lap. in.d.
alle.xxx.in p̄n.vt referūt doc. in.d.c.q̄ꝫq̄ꝫ. lꝫ certe Lap.
ibi vr̄ velle ꝯriū dū dicit ꝙ ſi teſtator mādat in ſuo teſtō
reſtitui vſuras illis pſonis de q̄bus i libris ſuis ſit metio
ꝙ ex ꝭ deꝑhēdit̄ eē vſurarius māifeſt⁹ ēt quo ad rūpē
dū teſtm̄:ꝛ ſic tꝫ ꝙ teſtm̄ nō valēt. ℂ Preterea hec li-
mitatio eēt ꝯ.c. q̄ꝫq̄ꝫ i p̄n.hēt ꝙ ēt ſi vſurarius mādet
in teſtō vſuras reſtitui certis pſonis exp̄ſſa certa q̄ꝫtita-
te de q̄ ꝯſtet tn̄ non valet illa diſpō niſi ſuata forma.d.c.
q̄ꝫq̄ꝫ ꝓ quo ēt facit:q2 cū de vſuris extortis debeat ꝯſta
re alr̄ q̄ꝫ p ꝯfeſſionē:vt dicet̄.ꝟ.tūc legatū eſſet in vtile:vt
in.l.ſi creditori.ff.de le.i. ℂ Quito limita qn̄ i teſtō vſu
rarij ſeu vltia volūtate fuiſſet relictū pauperib⁹ ꝓ in cer
tis ꝛ male ablatis cū valēt teſtm̄ vſurarij:ſicut quo ad ꝭ
valēt teſtm̄ ꝯdēnati ad mortē:vt tꝫ Jo.an.ꝛ Pe.de an-
cha.in.d.c.q̄ꝫq̄ꝫ dicētes ꝙ de in certis ꝛ male ablatis dꝫ
ꝯſtare alr̄ q̄ꝫ per ꝯfeſſ.ita voluit glo.in.l.ſi donatiōe.C.
de collat:ideo dicit Jo. an.ibi ꝙ tale legatū debet̄:tūc
nō tā iure legati q̄ꝫ ꝑmene obligatiōis.vn̄ deducit̄ vt es
alienū:vt ibi p eū. ℂ Sꝫ aduerte:q2 lꝫ ꝭ ꝓcedat in con
dēnato ad mortem:vt dcm̄ fuit.ꝟ.tn̄ in vſurario hec limi
tatio nō ꝓcedit dato ꝙ vſurarius māifeſt⁹ in ſua vltia
volūtate relinq̄t ꝓ in certis ꝛ male ablatis ꝛ dato ꝙ de
i certis ꝛ male ablatis notorie ꝯſtaret: ꝛ dato ꝙ relinq̄-
ret pauperib⁹ qꝺ ꝓbat̄.ꝓ q2 vſurarius nō pōt teſtari ēt
ad pias cāis:vt.ꝟ.ſicut eēt iſto caſu. Scdo q2 diſtributio
in certoꝝ poſt mortē eſt caſus reſuatus ſoli epō ſꝫ glo.
ordi.in.c.ij.ꝟ.de penitētijs dꝫ ꝗ diſtributio fieri p epm̄ ꝛ
nō p ipm̄ vſurariū q̄ eſt pſona ſuſpecta:ſic alꝛs dixit Ar-
chi.in.c.religioſ.ꝟ.eo.ad itellectū.c.cum ſit.ꝟ. de iudeis.
Tertio quia lꝫ vſurarius māifeſtus mādet reſtitui vſu-
ras certis pſonis ꝛ exp̄ſſa certa q̄ꝫtitate ꝛ de illis: cōſtet
tn̄ nō valet tal̄ diſpō:vt in.d.c.q̄ꝫq̄ꝫ in p̄n.in tex.ꝛ gl.niſi
ſuata forme ſupdcā ꝛ eſt dcm̄.ꝟ. in ꝓxia limitatiōe for-
tius ergo nō dꝫ valēt ſi ꝓ in certis: ꝛ ſic paupib⁹ mādet
reſtitui ar.c.cū tue.ꝟ.de vſuris. ℂ Quito q̄rit̄ qd ſi tpe
ꝯditi teſti nō erat vſurarius māifeſt⁹:ſꝫ poſtea ſic vl̄ tpe
mort an irritet̄ teſtm̄: ſi nō ſatiſfec vl̄ p̄ſtita cautōe dce-
ſit ꝛ dic ꝙ ſic vt tenuit Pau. Jmo. ꝛ.d. Flo. in cle.i.de
ſepl'turis ꝛ Lap.ꝛ Do.in.d.c. q̄ꝫq̄ꝫ i ſi.ꝛ Jmo.i. d.c.iii.i
.xviii.colū.ꝛ Bal.in.l.ij.C.de bo.poſ.ꝯ tab.q2 i teſtato
re req̄rit̄ habilitas duob⁹ tpibus.ſ.tpe cōditi teſti ꝛ tpe
mortis:vt.l.i.§.ſi filius.ff.de le.iii.cū fenerari ſit delictū
qꝺ in aliū ꝯmittit̄:vt nō.in.l.iii.ꝟ. de vſuris ergo ihabili
tas ſupueniēs rūpit teſtm̄:vt in.l.i.§.exigit.ff. de ſꝫ tab.
ꝛ ibi p glo.nō.ꝛ ita vr̄ velle Fede.in ſuo ꝯſilio.vii.ꝛ ita ē
tenendū lꝫ Ang.voluerit ꝯriū in.d.diſputatōe in.ỽ.ſup
xii.ꝓ quo ēt facit qꝺ.ꝟ.ꝓxime dicet̄: ꝛ ſatis ꝓbat̄ in.d.c.
q̄ꝫq̄ꝫ. ℂ Sexto querit̄ quid ſi vſurarius p̄ſtita cautiōe
fac teſtm̄ deide ꝯtinuauit vſuras occulte an irritet̄ teſtm̄
Fede.in.d.ꝯſilio.vii.nō.p plures rōnes termiauit ꝙ ſic:
ꝛ ita ſequitur Lap. ꝛ Do.in.d.c. q̄ꝫq̄ꝫ ꝛ Jmol.in.d.c.ii.
ꝛ Bal.in.d.l.executorē in.ix.colū.ēt ſi p̄ſtitiſſꝫ cautio-
nē noīe vſuraꝝ exactaꝝ vl̄ que fuerint in futuꝝ: q2 de re
ceptis ex poſt:q̄rum eſt certa quātitas nō eſt fcā cautio
ſpecificata prout reqritur:ꝛ hāc ptēꝫ ſeqtur.d.Anto.in
d.c.iii.vbi plene examinat iſtū articuluꝫ licꝫ.d.Nico.ibi
ſentiat ꝯriū:nā ex quo talis nō fuit poſtea māifeſt⁹ vſu-
rarius nō vr̄ annullari teſtm̄ ar.gl.nō.i.ỽ.publice i cle.i.
de vita ꝛ hone.ꝛ in.c.notificaſti in.ỽ. cū ois.xxxiii.q.v.ꝛ
maxime cuꝫ illa ſit pena dꝫ reſtrigi: vt in reg.hodie.ꝟ.eo.
li. Sꝫ certe ꝑma ps verior de iure:q̄re cū reſpiciat fauo-
rem aiaꝝ dꝫ latiſſime iterp̄tari: vt p Bar.i.d.auſ.ſacra
pub.ꝛ p Joā.an.in.c.pe.ꝟ.qui filii ſint le.ꝛ per doc.in.c.
ſi.ꝟ.de ſimo.ꝛ ad ſupdcās glo.rn̄det Fede.in.d. cōſilio
ꝛ.d.Anto.in.d.c.iii.vn̄ dicebat Bal.in auſ.cui relictū
.C.de indic.vidui.in.iii.colū.ꝙ p̄ſtita cautione ſi poſtea
vſurarius iterpellat⁹ nō ſeruauit cautionē ꝓinde eſt ac
ſi nunq̄ꝫ caui ſſet:idē ergo ſi continuauit vſuras. ℂ Se
ptio querit̄ an valeat teſtm̄ vſurarii ſi ex poſt fcō ꝛ poſt
teſtm̄ conditū p̄ſtat cautionē ſupdcām glo.in.d.c.q̄ꝫq̄ꝫ
.§.ſi.dixit ꝭ ſufficere qn̄ cū q̄ꝫ p̄ſtet̄ an mortē: ꝛ ita tꝫ ibi
Jo.an.per plꝛes ratiōes referēs Nico.matta.diſputādo

tenuiſſe

tenuiſſe ar.l.vniuerſa.C.de pꝛecibus iperato.offe. Sꝫ Jo.
mo.in.d.c.q̄ꝫq̄ꝫ tꝫ ꝯtriuꝫ ar.l.i.§.i.vide ibi p Bal.ff.ꝺle.
iij. qꝛ in teſtō requirit̄ habilitas pſone tpe teſti ⁊ moꝛtꝭ
⁊ ita tꝫ Dy.i.d.§.i.⁊ Jo.de lig.i.d.§. fi.c.q̄ꝫq̄ꝫ: ⁊ Bal.p
plures rōnes in.l.ij.circa fi.C. de bo.poſſ.ꝯ tab. Quare
Pau.⁊ lo.de ſan.in.d.§.fi.dicūt ꝙ hec opio pcedit de
rigoꝛe iuris ſꝫ de eq̄tate pcedit opio gloſe: ⁊ idem dicit
Bal.in.d.l.executoꝛē in.viij.colū.⁊ in.l.ex libera.C.de
ſuis ⁊ legitimis: ⁊ in.l.ſuus.C.ꝺlegatis: ⁊ in.d.l.vniuer
ſa: ⁊ ang.in.d.diſput.in deciſ.pꝛie q̄ōis. ¶ Sꝫ certe ꝙ
opio glo.pcedat ēt de iure tenuit Bar.in.l.filio ꝑteri
to.ff.ꝺ i iuſto teſtō ar.illius.l.⁊.l. ſi is q ſoluēdo nō erat
duos.ff.de heredi.inſti.⁊ ita ſeq̄t Jmo.in.d.c.ij.in. xviij.
colū.⁊ Do.in.d.§.fi.⁊ Pe.de ancha.in.d.c.q̄ꝫq̄ꝫ in.xv.
colū.⁊ plene p eum in.c.ſi eo tpe.ē.de reſcript.co.lib.⁊
.d.Anto.in.c.iij.ē.de vſuris ⁊ de hijs oībus vide plenꝰ
in dictis locis p doctoꝛes. ¶ Octauo querit̄ q̄d ſi talis
cautio pſtet̄ p heredē poſt moꝛtē vſurarij an eius teſtm̄
firmet̄ Glo.nō.in.v̄.manifeſtos in cle.i.de ſepulturis di
xit ꝙ nō: ⁊ ita ſequit̄ hic Pau.⁊ Bal.in.l.ſi hereditas
.C.de teſta.vbi dixit: ꝙ heredes etiam ſatiſfaciendo non
faciūt ꝯualeſcē teſtm̄: cū nemo poſt moꝛtē poſſit fieri te
ſtabilis: vt in.d.§.exigit. ¶ Sꝫ Pe.de ancha. in.d.c.ſi
eo tpe limitat hoc verū niſi tal̄ cautio pſtet̄ poſt moꝛtem
de ſpāli mādato teſtatoꝛis: ⁊ idē ſequit̄.d.Flo.i.d.cle.i.
dicens ita fuiſſe diſputatū. ¶ Sꝫ certe h̄ pcedēt: vt tali
nō deneget̄ ſepultura: ſed quo ad teſtm̄: ſecꝰ eſt cū teſtm̄
ꝯfirmet̄ moꝛte ⁊ nō poſt: vt i.l.cū moꝛte.ē. de celebꝛat.
miſſa: ⁊ qꝛ ſi de rigoꝛe iuris cautio ſupueniēs poſt teſtm̄
ēt in vita teſtatoꝛis nō firmat teſtm̄: vt tenēt doc.ē. pꝛi
me foꝛtius ⁊ ſine dubitatiōe nō firmat poſt moꝛtē teſta
toꝛis. ¶ Item h̄ eſſet ꝯ caſuꝫ expſſuꝫ in.d.c.q̄ꝫq̄ꝫ ⁊ ibi p
glo.in.v̄.mādauerint: nō ſufficit ḡ cautioneꝫ pſtari poſt
moꝛtē ēt de mādato teſtatoꝛis. ¶ Vñ dicebat Bal.in
d.l.executoꝛeꝫ in.iij.colū. ꝙ q̄ꝫtūcunq̄ꝫ vſurarius faciat
teſtm̄ de licētia ⁊ pñtia epi ⁊ mādet vſuras reſtitui ōpu
tato executoꝛe ad diſtribuendū: tñ ſi ipſe nō pſtat cau
tioneꝫ pdcām nō valꝫ teſtm̄: qꝛ epūs nō pōt mutare foꝛ
maꝫ traditā a canone: imo ēt nec legatus de latere poſſꝫ
diſpenſare ꝯ foꝛmā ꝯcilij in.d.c.q̄ꝫq̄ꝫ vt in.c.dilecto.ē. ꝺ
pbendis: ⁊ per glo.nō.in.c.cū dilect.in pnc.ē.de elect.
¶ Decimoctauo phibet̄ teſtari filius vel filia in ptāt
pr̄is: vt in.l.q ptāte.ff.de teſtis ⁊ in.l.ſeniū: ⁊.l.pe.C.qui
teſtā: vbi dꝛ ēt de licētia ⁊ ꝯſenſu pr̄is h̄ nō poſſꝫ qd̄ pce
dit nō ſolū in bonis pfectitijs: ſed ēt ad vētitijs ⁊ nō ſo
lum in hijs in q̄bus pr̄i querit̄ vſus: ſed ēt in hijs in q̄bus
nō querit̄ de q̄bus in aut̄.excipit̄: ⁊ ibi per doc.C.ꝺ bo.q
lib: ⁊ ita nō. pbat̄ in.d.l.pe. Et ita tꝫ ſpe.in.d.§. ꝯpēdio
ſe.v̄.ſexto. ¶ In tātū ꝙ ēt filia fa. ſiue nupta ſiue nō nō
poſſet facere teſtm̄ ēt in ſua dote. ⁊ ēt pr̄e ꝯſentiente: vt
nō.in.l.filie mee.ff.ſolu.ma. ⁊ tenet Bal.in.d.l.ſenium
circa fi.dicens ꝙ filia fami.in dote nō habꝫ heredem ex
teſtō ſꝫ ab iteſtato ſic: vt ibi per eū: ⁊ per Bar.in.l.poſt
dotem.ff. ſolu.ma. ¶ In caſtrenſibꝰ tñ bonis vel quaſi
pōt filius teſtari ēt ſine cōſenſu pr̄is: vt in.l.fi.C.q teſtā.
¶ Limita ſingulariter tñ pdcā pcedē ꝑterq̄ꝫ in filijs
fami.clericis: q lꝫ ſint in ptāte pr̄is: vt in.c.ſi.ē.de iudici.
eo.lib.⁊ in.l.ſacro ſanc.⁊ aut̄.pſbiteros.C.de epis: ⁊ cle.
cū nullus oꝛdo ad epatū.l.liberet filiū a pr̄is ptāte vt ſin
gul̄r pbat̄ in.c.per veñ.q filij ſint le.⁊ in aut̄.ſꝫ dignitas
.C.de epis ⁊ cle.⁊ plene p Innoc. in.c.in dñoꝝ.ē.de eta
te ⁊ quali.tñ pñt teſtari in oībus bonis ꝑterq̄ꝫ de patrimo
nialibus: ⁊ ſic pfectitijs. ¶ In aduētitijs ergo pñt idi
ſtincte teſtari ēt ſine conſenſu pr̄is: vt in.d.l.ſacro ſanc.⁊
aut̄.pſbiteros: ⁊ in.c.qꝛ nos.ē.de teſtis: ⁊ ita voluit glo.
in.c.qꝛ ingrediētibus.xix.q.iij. vnde in filio fami.clerico
bona pfectitia dicunt̄ qd̄ pueniūt a pr̄e vel de bonis ec
cleſie vel eius intuitu ⁊ de talibus nō pōt teſtari: vt.d.c.
qꝛ nos: ⁊.l.certū.C.fami.hercif. aduentitia v̄o dicuntur
oīa alia bona aliunde q̄ſita ſm Jo.an.in rub.ē. de pecu
lio cle.vbi Jmo.⁊ alij dōc.ꝯcludūt ꝙ in clerico oīa ad
uentitia poſt clericatū cenſent̄ quaſi caſtrēſia: vt ſic de il
lis teſtari ⁊ diſponere poſſit ſine pr̄is ꝯſenſu: ⁊ rō eſſe ꝑt
qꝛ clericus dꝛ eſſe miles celeſtis militie: vt voluit glo.nō.
in.l.miles in pn.ff.de re iudi.vñ qcquid q̄rit dꝛ caſtrenſe
vel quaſi: vt.d.aut̄.pſbiteros: ⁊ ita tꝫ ſpe.in ti. de actoꝛe
.§.i.v̄.ſed cū clericoꝝ ⁊ pcedūt pdcā nō ſolum in pſbite
ris: ſed ēt in ꝯſtitutis in minoꝛibus oꝛdinibus: vel ēt ha
bentibus ſolū pmā tonſurā cū ⁊ iſti clerici appellent̄: vt
in.c.clericis.xix.diſtin.⁊ ita ſequit̄.d.Anto.⁊ Jmo.in.d.
c.qꝛ nos de q̄bus ibi plene per eos: ⁊ per doc.in.d.c.ſi.⁊
ibi quādo ſit ꝙ filius poſſit eē i iudicio ſine ꝯſenſu pr̄is.
¶ Sed querit̄ pmo an filius fami.poſſit facere codicil
los eo caſu quo nō pōt teſtari: ⁊ dic ꝙ nō: vt i.l.ij.de le.i.
⁊ ita tꝫ gl.in.l.cum is.§.i.ff.de donat.cā moꝛ.⁊ ita ſequū
tur ibi doc.de quo ēt nō.in.l.fi.C.de codicill. ¶ Scdo
querit̄ quare ſit ꝙ filius pōt donare cā moꝛ. cōſentiente
pr̄e: vt.d.§.i.⁊ nō teſtari ⁊ dic qꝛ nō ſicuti viuentium ita
defunctoꝝ actus ſuſpendi receptum eſt: vt in.l.fi.in fi.ff.
cōia pdioꝝ ſm Bal.in.d.l.ſeniū in pn.vñ teſtm̄ nō pōt
dependere ex alieno arbitrio: ⁊ ſic a ꝯſenſu pr̄is.l.illa i
ſtitutio.ff.de heredi.in fi.ſed donatio cā moꝛtis vꝫ acce
dere potiꝰ ad nām ꝯctus q̄ꝫ vltie volūtatis: vt dixit glo.
nō.in.l.ij.in pn.ff.de dote plegata ⁊ ꝯctus pñt pendere
ex alieno arbitrio: vt in.l.fi. De ꝯhē.emp. iō donatio cā
moꝛtis pōt fieri pr̄e cōſentiente ſm glo.⁊ Bar.in.d.l.⁊
Jmolā ibi ⁊ in.d.c.ij.⁊.xij.colū. ¶ Tertio querit̄ q̄d ſi
filius fecit teſtm̄ de ꝯſenſu pr̄is qd̄ fieri non pōt: vt.ē.⁊
appoſuit clauſulaꝫ: ſi nō valꝫ iure teſti valeat iure cuiuſ
libꝫ alterius vltie volūtatis an valeat tūc vt donatio cā
moꝛ.ex quo iure teſti vel codicilloꝝ valere non pōt: vt
.ē.⁊ videt̄ ꝙ ſic: vt.d.§.i. Sed ꝯtriuꝫ tꝫ ſpe. in.d.v̄.ſexto
ver.quid ſi filius ⁊ rō eſt: qꝛ vt filius poſſit donare cauſa
moꝛ.requirit̄ ad hoc ſpālis ⁊ expſſa licentia pr̄is: vt in.l.
filius fa.ff.de dona.⁊ ſic requirit̄ ꝙ fiat mentio de dona.
cā moꝛtis fac.l.ſcia.ff.de dona.cā moꝛ. ⁊ ita ſequit̄ Cy.i.
.d.l.ſenium ⁊ Bal.in.d.l.qui in ptāte in fi. Sed Guiel.
de cu.in.l.i.C.de codicillis itelligit pdcā vera: niſi pr̄ ſit
pñs: qꝛ tunc bñ valeret: vt donatio cā moꝛtis que reqrit
pñtiaꝫ pr̄is: vt i.l.inter moꝛtis.ff.de dona.cā moꝛ. ¶ Sꝫ
certe hoc dcm̄ pcederet ſm Bal.in.d.l.ſeniuꝫ qñ filius
expſſe dixiſſet dono vel pmitto cā moꝛtis: ⁊ ſic qñ v̄ba
ad aptant̄: ita ꝙ donās obliget̄: ⁊ ēt in dōatario appa
rerent aliq̄ ſigna ꝯſenſus cum donatio cā moꝛtis reqrat
nudū pactū ⁊ ſic ex illo ſolo pficit̄ ſm glo. nō.in.l. cū pꝫ
.§.meuio.ff.de le.ſo: ⁊ in.l.ſa.C.de iure dotiuꝫ: al̄s vero
pcederet pma opio: qꝛ dcā clauſula ſi nō valꝫ iure teſta
menti ⁊c̄.non operat̄ vbi eſt defectus pſone: ſed vbi eſt
defectus ſolemnitatis: vt nō.in aut̄.cū.C.de libe.⁊ po.ſꝫ
Bal.in.d.l.ſenium: ⁊ ita etiā videt̄ velle in l.i. de ſacro
ſanc.eccleſiis in rub. ¶ Sed Ange.in.d.l. qui in ptāte
tꝫ ꝙ ſi donatarius fuit pr̄is ⁊ acceptauit: ex quo talis ac
ceptatio tranſit in pactuꝫ ꝙ valebit: vt donatio cā moꝛ.
⁊ maxime poſt enūeratas ſpēs vltie volūtatis: ⁊ h̄ ope
rat̄ nā dictionis cuiuſlibꝫ que idē ipoꝛtat qd̄ ſingularis
demonſtratio: vt.l.q liberis.§.hec v̄ba.ff.de vulga.⁊ pu
pil.⁊ in.l.ſi pluribus.ff.de le.ſo. ¶ Sed Jmol.in.d.l.q
in ptāte intelligit h̄ verū qñ eſſꝫ ſcā expꝛeſſio ſpērūꝫ pu
ta qꝛ ſit dcm̄: ſi non valꝫ iure teſti vel codicilloꝝ valeat
iure cuiuſlibꝫ alterius vltie volūtatis: al̄s non ſufficeret

generalis enumeratio ex quo reqrit̃ ſpālis expſſio ar.c. qui ad agendus.ē.de pc.ii.co.lib.ꝛ facit.l.ſed ꝛ ſi qs.§. queſitū.ff.ſi quis caut̃. ¶ Ubi vō pcedit enūeratio ſpecierum: tunc ſub illa vniuerſali cuiuſlibꝫ vel alterius vꝉ ꝯprebēdi donatio cā mortis cū alia nō ſit ſpēs vltime voluntatis que poſſit ꝯpr. bēdi qꝫ teſti codicilloꝝ ꝛ donatiōis cā mortis:vt.l.fi.C.de donat̃.cā mor.ꝛ hētur: tunc p ſpālr̃ expreſſa p nō.in.l.i.ꝛ.ii.ff.de libe.ꝛ poſtbu.ꝛ per Bar.in.l.ſi quis in pn.teſti.ff.de le.iij. ¶ Sꝫ idē Jmo. in.d.§.i.ſequit̃ dcm̄ Ang.ēt ſi nō expſſe ſit fcā enūeratio ſpēꝝ:ꝛ h ppter illā dictionē vniuerſalē cuiuſlibꝫ:ex quo late ſumpto vocabulo donatio cā mortis dī vltia voluntas ſm glo.in.d.§.i.ꝛ in.d.l.fi.ꝛ ſic vī ꝙ illa includat̃:vt ſic actus potius valeat qꝫ peat.l.quotiēs.ff.de reb⁹ dubijs ꝛ in.c.abbate.ē.de vbo ſig.ꝛ qꝛ in teſtis dꝫ fieri largiſſima interpretatio : vt in.l.in teſtis.ff. de regu.iuris. ¶ Nō ob.d.l.filius fami.qꝛ ibi loquit̃ qn̄ ꝯcedit̃ adminiſtratio iter viuos quo caſu nō vī concedi poteſtas donandi cā mortis niſi exp̄mat̃ :ſed in caſu iſto ꝯcedit̃ relinqui in vltia voluntate ꝛ vult ꝙ valeat omni mō quo pōt ſm eum. ¶ Sed aduerte p̄ qꝛ opio ſpe.vꝉ verior nō ſolum qn̄ nō eſt fcā expſſio ſpērū: ſꝫ ēt qn̄ eſſet fcā: qꝛ illa vba cuiuſlibet alterius rei pñt ꝯtinere ēt aliā vltimā voluntat̃ qꝫ ſit teſtm̄ codicillus vꝉ donatio cā mortis: put habet̃ in.l.lꝫ.C.de pac.ꝛ in.l.fi.C.fami. hercīſ. ꝛ in.l.hac ꝯſult̃.§.ex in pfcō. C.de teſtis.vn̄ nō includūt donationeꝫ cā mortis in qua requirit̃ expſſa mētio:vt ſupra ꝛ ſic ceſſat rūcrō Bart.de q̄ in.d.l.ij.ꝛ in.d.l.ſi quis in pn.ꝛ qꝛ omni caſu vꝉ ꝙ reqrat̃ ſpālis expſſio de donatione cā mortis:vt.d.l.filius:ꝛ.l.ſcia.Et ſic ſequit̃ ꝙ ad h vt teſtamentū ꝯſeruet̃ p viaꝫ donatiōis cā mortis ſit de neceſſitat̃ exp̄mendꝰ in dcā clauſula de donatiōe cā mortis dicendo ſi nō valet iure teſti vꝉ codicilloꝝ valeat iure cuiuſlibet vltie volūtatis ꝛ donatiōis cā mortis:ꝛ vba generalia nō ſufficiunt:vt.§.ſed ꝛ ſi qs ꝛ.d.c.q ad agendū ꝛ.d.l.ſcia:ꝛ.d.l.filius vt ex pdictis pꝫ. Sꝫ dubitatio remanet pmo p ea que dicit Bal.in.d.l.ſeniū qꝛ teſtādo nō couenium vba donatiōi cā mortis que pactiōe vꝉ traditiōe conficit̃: vt.d.l.inter mortis:ꝛ ſic nō ſufficiūt vba apta ad teſtm̄:vt.l.vba geſſerat.ff.de vbo ſig.ꝛ.l.nō codicillum.C.de teſtis. ¶ Sꝫ certe ex quo donatio cauſa mortis pficit̃ ꝯſenſu partiū:vt.ē.ſi de illo apparet ſatis ſufficiunt verba equipollētia: vt in.l.certum.ff.ſi cer.pe. ¶ Scdo remanet dubitatio an ſit neceſſe ꝙ donatarius qn̄ eſt pñs debeat expſſe cōſentire ꝛ acceptare ꝛ doc.vt .ē.tenēt ꝙ ſic vꝉ debet notarius ſtipulari vꝉ recipere pro abſente ſm Bal. in.l. cā qꝫ in quita colū.C. de fideicō. ſed Bar.in.l.que dotis.ff.ſoluto ma.tꝫ ꝙ ſi ille talis eſt pñs nō ſit neceſſe ꝙ alr̃ appeat de ſignis ſui ꝯſenſus:qꝛ ſemp vī ꝯſentire. Sꝫ certe cū donatio cā mortis reqrat ꝯſenſum vtriuſqꝫ ptis:vt.ē. nō vī qꝛ debeat preſtari niſi appareat:vt per glo.in.l.illud.C.de ſacro ſan. eccl̃ijs:ꝛ nō.in.l.ꝯſenſu.ff.de act̃.ꝛ obligat̃. ꝛ in.l.i.ꝛ in.l. iteꝫ qꝛ .ff.de pactis:ꝛ per Bal.i.d.l. ſeniū de quo tn̄ plenius p doc.in.d.l.que dotis. ¶ Scdo aduerte:qꝛ eo caſu quo ſuſtentaret̃ teſtm̄ fcm̄ a filio in vi donationis cā mortis: tunc ſicut qn̄ teſtm̄ ſuſtentat̃ in vi codicilloꝝ per clauſulam codicillareꝫ heres inſtitut⁹ in teſtō nō eſt heres directo: ſed p fideicō. dꝫ cōſequi hereditat̃ a veniētibus ab iteſtato:vt nō.pbat̃ in.l.querebat̃.§.ex.ff.de teſtō militis ꝛ p Bar.in.l.i.ff.de iure codicill̃. ꝛ bn̄ fac.l.ſceuola .ff.ad trebel.ꝛ.l.poſſum⁹.§. ſi pagan⁹.ff. de iniuſto teſtō ita vī dicendū in herede. iſtituto a filio fami. in teſtō qō ſuſtentat̃ in vi donatiōis cā mortis:ꝛ fac tex.ꝛ glo. ꝛ ibi Bar.in.d.l.lꝫ. Sꝫ certe cuꝫ iſto caſu valeat:vt donatio cā mortis ꝛ ſic vt ꝯctus vī: ꝙ ceſſet tunc ſupdcā dubitatio ꝛ diuerſa rō eſt in donatione cā mor.qꝫ in codicill̃:vt .ē.ꝛ ſic vī ēt ꝙ ad ꝯfirmationē dicte donatōis cā mort̃ ꝛ vt ſuū ꝯſequat̃ effectū non magis reqrat̃ aditio hereditatis iſto caſu qꝫ in alijs caſibus de quo ar. p Bar.in .l.mortis.ff.de donat̃.cā mortis ꝛ p Jmo. in.l.fi.co.ti.ꝛ per Bal.in.l.cū virū.C. de fideicō. ¶ Iteꝫ ēt ſequit̃ ꝙ p hac donatiōe cā mortis fcā in teſtō ꝯpetit ſoluꝫ actio ex ſtipulatu ſi interceſſit vel ꝯditio ſi qs argētū.C.de donat̃.ꝛ nō remedia trebelliani vꝉ teſti qō ipſo iure nō valet. ¶ Itē ēt videt̃ ꝙ nō detrahatur trebel.nec ēt falcidia ex quo iure ꝯctus hētur de quo tn̄ vide in.l.ſi mort̃. .C.ad le.falci.ꝛ per Bal.in.l.executoreꝫ.C. de except̃. rei iudi.cogita tn̄ ſupradicta. ¶ Et vltio ſeqtur ꝙ tal̃ donatio reuocet̃ illis tribus modis ſicut reuocat̃ quelibet donatio cā mortis.ſ. pmutatiōeꝫ volūtatis:ꝛ ſic per pniaꝫ p recōualeſcentiā ꝛ per ingratitudinē: vt in.l.nō ois.ff.ſi cer.pe. Quid aūt ſit in dōatiōe iter viuos fcā in teſtō an poſſit mutari ſicut ꝛ ipm teſtm̄ Bal.in.l.ex teſtamēto.C. de fideicō.dixit ꝙ ſic:ꝛ idē dixit i.l.heredes palā in fi.ff.de teſtis ꝛ Ang.ibi de quo tn̄ ibi p Jmo.ꝛ p Bar.in.l.i.C.de falſa cā adiecta le. ꝛ ibi p Bal. ꝛ in.l. ſancimus.C.de teſtis:per doc.in.l.ſtipu.h mō ꝯcepta.ff. de vbo obligat̃. Et per Dy.in reg.qō ſemel.I.eodem li. ¶ Quarto querit̃ an pr̃ poſſit emancipare filiū quo ad actū teſtandi tantū Bart.in.l.i.§.in filij.ff.ad trebel.vī velle ꝙ ſic. ¶ Sed Bal.ꝯ in.d.l.ſeniū qꝛ pꝛia ptās eſt īdiuiſibilis ꝛ nō pōt quis eſſe in duplici ſtatu ꝯrio: vt in .l.i.§.i.C.de latina libertat̃ facit qō notat Bal. in.l.ſi is qui pemptor.ff.de vſucap.in vltia carta vbi voluit ꝙ fictio nō poſſit iduci per hoiem ſicut eſſet iſto caſu in quo eſſet quis ptim ſui iuris ꝛ ptim nō. ¶ Ad ideꝫ facit.l. ſi ab eo.C.de legi.heredibus:qꝛ ſpāle eſt ibi vt p reſcriptum pncipis ꝙ legitimatio vel emācipatio poſſit fieri ad vnū actū.ergo eꝯrio hoc ipſe hō facē nō poterit ꝛ eodem mō pōt rn̄deri ad.l.cōeꝫ.C. de nālibus lib.qꝛ illud pōt fieri per legeꝫ ꝛ ex legis diſpōne:ſecus ſ ex diſpōne hoīs:ꝛ ita ſequit̃ Jmo.in.d.§.in filij:ꝛ in.d.§.i. ¶ Quito querit̃ an valeat ſtatutū ꝙ filius fami.poſſit idiſtincte facere teſtm̄ ſine ꝯſenſu patris Bar.i.l. ſi queramus.ff. de teſtis tꝫ ꝙ ſic: qꝛ illud eſt ipedimentū iuris ciuilis cū patria ptās ſit inducta tm̄ de iure ciuili:vt in.l. nā ciuiuꝫ .ff.de his qui ſunt ſui vꝉ al.ergo pōt tolli p ſtatutū: vt i .l.oēs populi.ff.de iuſti.ꝛ iure:ꝛ idē ſeqtur Jmo.in.d.c. ſcdo in.xiij.colū.dūmō talr̃ teſtet̃ ꝙ non fiat piudicium patri circa vſumfruc.Et idē tenuit Bal.in.d.l.ſi queramus in fi.dicēs nō.ꝙ tale ſtatutū debet iterpretari ſine ꝑiudicio vſufruc.patris cū de iure ſuo ꝛ nō alieno ſit teſtādū.l.vxor patrui.C. dele.ꝛ.l.ex facto i pn.ff. de vulg. ꝛ pupill̃. ¶ Sꝫ tu vide eundem Bal.in.l.i.C.de ſūma tri.circa mediū vbi voluit ꝙ dictum ſtatutū valeat quo ad ipſos ſubditos tm̄:ſecus vō quo ad forenſes: vn̄ filij fami.forenſes accedentes ad illū locuꝫ non poſſent: pp hoc teſtari ar.l.fi.C.de teſtis:ꝛ qꝛ nūqꝫ ſtatutū pōt legitimare pſonaꝫ ſibi non ſubditā nec circa illā aliqd diſponere:vt in.l.i.fi.ff.de tutoribus ꝛ cura dan. ¶ Non ob. .l.i.C.de mancipat̃.lib.qꝛ iſta ē talis inhabilitas que nō poteſt tolli p ꝯſenſum hoīs pūati: vt.ē. ſed ibi ſecus.vn̄ dicit Bal.ꝙ cautela eſſet ſi vellet teſtari filius forenſis ꝙ conſentiente patre conſtituat ibi domicilium: qꝛ tunc ſit ciuis illius ciuitatis:vt.l.i.C.vbi petent̃ tuto. ¶ Et an filius habilitatus p ſtatutū poſſit teſtari extra territorium illius ciuitatis:ꝛ Bal.ibi cōcludit ꝙ ſic ex quo ſtatutuꝫ habilitat pſonaꝫ. ¶ Sed an tale teſtm̄ trahat̃ ad bona extra territorium illius ciuitatis Bar.in.d.l.i.

condudit

concludit q̄ nō ⁊ idem Bal. ibi ⁊ rationem vide ibi p coꝰ. ¶ Et vide ēt per Bal. in auſ. ingreſſi in p̄n.C. de ſacroſanc.eccleſiis tenentem q̄ conſuetudo poſſit cōferre filio ius teſtandi ⁊ valeat ar.c.rainutius ⁊ ibi per Jn no.ē.eodem ti. ¶ Sexto querit an filius fami.poſſit teſtari idiſtincte ad pias cās ⁊ ɔclude:vt.ē. q̄ in caſtrenſibus:vel quaſi pōt teſtari de iure cōi ⁊ ſine patris ɔſenſu etiā in pſanis:vt in.l.fi. C.qui teſtā ⁊ in.l.fi.C.de in offi. teſtō. Sed in pfectitiis non pōt cum illa ſint ꝓpria bona patris:vt in.l.certū.C.fami.herci. ¶ Jn aduentitiis aūt in quibus querit vſuf. patri non ſolū in vſuf. ipſius patris:ſed etiā nec in ꝓprietate dcōꝝ bonoꝝ que ꝓprietas eſt ꝓpria ipſius filij teſtari nō poſſet: vt ē tex.in.l.fi. §.filius.C.de bo. que lib.ēt cōſentiente patre: vt.d.l.ſenium ⁊.d.l.qui in ptāte. Sed in aduentitiis in qbus patri non querit vſufru.ſed filius hꝫ ꝓprietatē ⁊ vſumfru. eodem mō teſtari nō poterit etiā ɔſentiente patre:⁊ ita nō.ꝓbatur in.d.l.pe.C.qui teſtā ibi ſiue ſine parentū cōſenſu bona poſſideant ſm noſtre.l.diſtinctionē ⁊c̄. ⁊ ſic clare loquit in aduētitiis in qbus patri nō querit vſufr. vt in.l.cum nō ſolū.§.ſi vero filius circa p̄n.C. de bo.que lib. ⁊ ita tenuit glo.in.d.l.i.§.in filij. Et ita cōiter omnes doc.ſequntur:vt patet.ē.in p̄n. ¶ Nō ob.text.in auſ.vt liceat matri ⁊ auie.§.i. ibi quacunqꝫ velint via diſponere loquens in hiis in quibus patri non querit vſufruc.nam debet intelligi alio modo q̄ꝫ per viā teſti vel codicilloꝝ vt.ē.patet ⁊ de hiis.vnde ſ̄ querit an in hiis in quibꝰ teſtari non pōt de iure cōi de quibus.ē. poſſit ſaltem teſtari ꝑuilegio pie cauſe:⁊ Bar.i.d.l.qui in poteſtate tenet q̄ ſic ɔſentiente patre:⁊ idem Bal.⁊ Ang.ibi per text. ſingu.in.c.licꝫ.§.fi.a ɔtrario ſenſu.ē.de ſepulturis eo.lib. vbi etiā eſt tex.q̄ filius pōt ſine patris cōſenſu libere ſibi eligere ſepulturam ⁊ hanc parteꝫ ſequit Bal. in.d.l. ſeniū in fi.⁊ in.l.i.§.i.in fi.ff. de leg.iij. ⁊ Fede. de ſenis in ſuo conſilio.cclxxxiiij.q̄ꝛ verbum iudicare poſitūꝫ. in.d. §.fi.dꝫ ſumi large non ſolum donādo cā moꝛ.ſed etiā teſtando ⁊ codicillando:⁊ ita intelligit glo. ibi in.v̄.iudicare:alꝰ ſi voluiſſet itelligere de dōatiōe cā mortis illud expreſſiſſet:vt in.c. ad audiētiā.ē. de decimis : ⁊ q̄ꝛ tunc illud verbum pro aīa ibi poſitū nihil operaret eo q̄ꝛ nō ſolum pro aīa:ſed etiaꝫ qūocunqꝫ filius fami.de cōſenſu patris pōt donare cā mortis:vt.d.§.i.vt ergo verba aliquid operent:ꝓut debēt: vt in.c. ſi papa.ē.de priuilegiis dꝫ illud verbū iudicare intelligi latius:⁊ ſic quo ad aliā vltimam volūtatē. ¶ Et idem tenuit Fede.in conſilio. cclxxxviij.alia rōne nam exceptio declarat regu.in nō exceptuatis:vt in.l.nam qd̄ liquide.§.fi.ff. de pecu. lega.⁊ in aliis firmat eandem regu. vt in.c.ſcdo.ē. de coniugio leproſorum ⁊ in.l.queſitū.§.idē reſpōdit.ff.de le.iij. ⁊ in auſ.de nō al.§.ſin aūt ſed cuꝫ in.d.§.fi.dicat q̄ pro anīa abſqꝫ patris ɔſenſu filius iudicare non pōt niſi in caſtrēſi vel quaſi etiaꝫ ſi excipit caſtrenſia:vel quaſi in quibus filiꝰ teſtari ⁊ ɔ̄here pōt:vt.ē.ergo reg.que ibi ſumit a ɔ̄trio ſenſu q̄ poſſit filius in aliis bonis cum patris cōſenſu iudicare pro anīa dꝫ eodē modo itelligi etiaꝫ quo ad actum teſtandi p intra ſupradicta: ⁊ adducit etiaꝫ alias rōes dicit tamē q̄ nō auderet ſic cōſulere:ꝓpter auctoritatē Joan.an.tenentis ɔ̄riuꝫ in.c.ſi pater in p̄n.ē.eodeꝫ vbi voluit Joan.an.q̄ verbuꝫ iudicare exponit pro donatione cā moꝛ.⁊ idem voluit in.d.§.fi.dicens q̄ iudicare non ſumit ibi p teſtō:⁊ idem Arch.ibi:ſed pro donatione cā moꝛ.per.l.tn̄ is.§.i.ff.de donatē.cā moꝛ. ⁊ ſic q̄ filius etiā de cōſenſu patris nō poſſit teſtari ad pias cās ⁊ idem tenet Jo. de ſan.in.d.§.fi.hanc ēt partem ſequit ibi Pet.de ancha.dicens q̄ opinio Joan.an.eſt magis tuta.⁊ q̄ de facto interrogatus noluit cōſulere ɔ̄riuꝫ:⁊ lꝫ ſm eum durum videat q̄.d.§.fi. nihil iducat de nouo pro anima tn̄ durius videt q̄ ibi per ar.a ɔ̄trio ſenſu corrigant leges in caſu tn̄ quo per teſtm̄ ad pias cās de patris conſenſu nō p̄iudicaret niſi ipſi patri qui conſenſit poſſet tollerari ſimplicitas canoniſtaꝝ que nō curat de vtilitatibus:vt in.c.dilecti.ē.de iudi.ꝓut dicit Fede.i.d. ɔſilio:ſed q̄ꝛ ad bona aduentitia ipſius filij nō valentis teſtari ſuccedit nō ſolum pater: ſed etiā mater ⁊ fratres vt in auſ.defuncto.C. ad tertulſ. q̄ ſolus conſenſus patris non poſſit iſtis preiudicare:ſicut nec illoꝝ ipſi patri iſta non eſt ſimplicitas ſed equalitatis obſeruantia iter pares ⁊ coniunctos ⁊ grata legibus:vt.l.fi.C.de fructibus ⁊ litē.expenſis:⁊.l.cum pater.§.libertis de le.ſecundo:⁊ in.c.i.ē. de mutē. petē.ſm eum. ¶ Sed certe contrariam partem ſeqtur idem Bal.in.l.i.in ver.tertio q̄ro.C.de ſacroſanc.eccleſiis:q̄ꝛ ratio quaſi ſm leges filiꝰ non poteſt teſtari etiā de cōſenſu patris eſt:p̄mo q̄ꝛ vltime voluntates non debēt dependere ex alieno arbitrio vt.d.l.Jlla iſtitutio:ſed ad pias cās poſſunt depēdereꝫ vt in.c.cum tibi.ē.de teſtamētis ergo ceſſat dicta ratio. ¶ Scḋa ratio eſt ꝓpter preiudiciū patris: vt in.d.l.fi. §.filiis aūt:ſed iſta ratio ceſſat conſentiente patre: ideꝫ etiam ſequitur Bal.in.d.l.i.in he. ⁊ in repitē. ¶ Jdem etiam ſeqtur Jmola ⁊ Domi.in.d.§.fi.referens ēt Jo. cal.ita tenuiſſe in ſuo cōſilio.x.de teſtamētis. ¶ Et idē tenet.d.Anco.in rub:.ē.de teſtamentis : ⁊ Jmola in.d.c. ſecūdo in.xij.colūna. vnde pro hac parte:vt ex p̄dictis patꝫ. ¶ Faciunt p̄mo auctates tantoꝛuꝫ doc.a quo fortiſſimū eſt argumentū:vt.xix.di.in canonicis. ¶ Secūdo faciunt q̄ꝛ ad pias cās ceſſant rōnes que prohibēt filiuꝫ teſtari etiam de conſenſu patris.vt.ē. ¶ Tertio adducitur.d.§.fi. in verbo pro anima qd̄ verbum alꝰ nihil operaret. ¶ Quarto q̄ꝛ exceptio ibi poſita dꝫ declarare regu.vt.ē.eſt dictum. ¶ Quinto q̄ꝛ quādo vnum determinābile apponit poſt plura determinabilia:dꝫ pariter determinare:vt in.l.iaꝫ hoc iure.ff.de vulg.⁊ pupilſ.ergo ſi verbum iudicare ibi:poſituꝫ determinat exceptionem caſtrenſis peculij:vel quaſi quo ad actuꝫ teſtandi:vt.ē.debet eodeꝫ modo regu. in alio peculio aduentitio loquenteꝫ ⁊ ibi ſumptū a contrario ſenſu determinare quo ad actum teſtandi. ¶ Sexto q̄ꝛ dictū verbum iudicare eſt verbum latiſſimuꝫ aptum cōprehendere actum teſtandi ⁊ quālibet vltimaꝫ voluntatē: vt ibi p glo.⁊ in reg.in iudiciis.ē.eodem lib.⁊ ſic ſeqtur q̄ nō ſolum conſtitutio veteris iuris limitatiua: ꝓut eſſꝫ.d.§.fi. ſed etiam ſi eſſet correptiua in totum: ſi hꝫ fauorē aīarum ⁊ contineat ſub ſe verba habētia latuꝫ ſignificatum:ꝓut eſt ibi dictuꝫ verbuꝫ iudicare:dꝫ largiſſime interpretari ⁊ non reſtringi:vt dixit in ſili Bar.in auſ.ſacramenta pub.C.ſi aduerſus ven.⁊ Jo.an.in.c.pe.ē.qui filij ſint legitimi ⁊ tenēt doc.i.c.fi.ē.de ſimo. ¶ Septimo quia illa verba latum ſignificantia debent ita interpretari:vt cōtineant potentiaꝫ ⁊ valorem teſtamenti ex quo ipſa iura fauent ipſis teſtamentis: vt in.c.fi.ē.de re iudi.⁊ in.l. in teſtamētis.ff. de reg. iur.⁊.l. vel negare.ff. quēadmodū teſtā. ¶ Octauo:nā lꝫ intellectus.d.§.fi. poſſit eſſe dubius p vtraqꝫ parte:tn̄ dꝫ ſumi ille intellectus qui magis fauet ipſi anime:⁊ ſic pro teſtō:q̄ꝛ ſūma eſt ratio que pro religione fac:⁊ ſic pro ipſa anima:vt in .l.ſunt pſone.ff.de religioſ. ¶ Nono q̄ꝛ ſi hoc poſſet induci per ipm̄ ſtatutū ēt in ꝓphanis: ⁊ non curatē rationibus facientibus in contrariū:vt.ē.eſt dictum.ergo nō eſt abſurduꝫ intelligere papam in.d.§.fi. ita diſpoſuiſſe fauore anime:immo fortius ⁊ a maioritate rōnis eſt ita

preſumendum cum papa ibi loquaꝛ in cócernentibus fa
uoꝛé anime ar.l.ſanamus.C.de ſacro ſan.eccleſiis: ⁊.xii.
q.i.pꝛecipimus. ¶ Decimo qꝛ ad pias cās in teſtis n.ó
curatur de ſolénitatibus inductis a iure poſitiuo per ea
que habenꝛ in.d.c.cum tibi ⁊ in.d.c.cū eſſes:⁊.c.relatuꝫ
eo.li.hétur ⁊ in.d.l.i. vbi ad pias cās ſine alia ſolénitatꝭ
vnuſquiſqꝫ pót in iure teſtari. Et ſic videꝛ ꝙ in talibus
relictis ceſſet ois ſolénitas:⁊ magis per illā auctoꝛitaté
quā habet ꝙ ea que ſpū dei aguntꝛ nó ſunt ſub lege:vt in
c.licet .ē. de regularibus ⁊.xix.q.ii.due ſunt. ¶ Sꝫ ad-
uerte:qꝛ pro alia parte contraria eo. modo poſſet argui
per locū ab auctoꝛitate:vt pꝫ.ē. p doctoꝛes hanc parteꝫ
tenentes.Qui etiam tenet ⁊ ſequiꝛ.d. Pet.de peruſio
in.d.c.ſcdo.Et Imola in.d.l. qui in poteſtate vbi matu
rius ⁊ plenius húc ar. qꝫ alibi examiat. ¶ Pro qua ét
ſcdo facit:qꝛ ⁊ alie plures ſunt rónes que ꝓhibent filiuꝫ
teſtari cum auctoꝛitas ⁊ habilitas teſtandi ſit publici iu
ris ⁊ de iure publico ꝯcediꝛ:nó autem pactis ꝑuatoꝛuꝫ
⁊ ſic a patre:vt in.l.teſtaméti factio.ff.de teſtis. ¶ Iteꝫ
qꝛ patria poteſtas eſt publici iuris. vnde pater non pót
eam a ſe abdicare nudo conſenſu : vt.l.abdicatio.C.de
patria poteſtate: ⁊ lꝫ in hiis que ſūt publici iuris patria
poteſtas nó curetur:vt in.l. nam qḋ.ff. ad trebel. tamen
illud verum in his que fiunt:vt publica pſona ſecus ſiꝛt
ꝑuatus:vt per Bar.⁊ Bal.in.d.l.ſenium in pn.licꝫ er-
go ceſſent alie ſupradicte rónes : tñ nó ceſſant iſte ſupra
ꝓxime:⁊ ſic licꝫ vna ex duabus rónibus vnius legis ceſ
ſet ſi altera remanet:remanet etiā firma ipſa lex. vt in.§.
affinitatis inſtꝭ.de nu.⁊ in.l.ſi nó lex in pn.ff.de here.inſtꝭ.
¶ Tertio facit:qꝛ arg.a ꝯtrario ſenſu in.d.§.ſi.nó de-
bet ſumi ex quo ꝯtrariū reperitur expſſum in iure: vt vo
luit glo.oꝛdi.in.c.i.ē.de etate ⁊ quali.eodé lib.qꝛ reſulta
ret iuri ꝯtrius ⁊ abſonus intellectus:vt in.l.ſcda.C.de có
ditꝭ.inſertis:ſicut eſſꝫ in caſu iſto. ¶ Quarto: qꝛ p ſub-
auditos ⁊ coniecturatiuos itellectus nó debet induci le
gum coꝛreptio ſm gloſ.nō.in.c.cupientis.§. ꝙ ſi pro.xx.
.ē.de electꝭ.eo.lib.ſed ad qḋ ſumiꝛ per arg.a ꝯtrario ſen
ſu dicit ſūmi cóiecturatiue:vt in.l. apud antiquos.§.per
cóiecturam.C.de furtis. ¶ Quito: qꝛ licꝫ dcm̄ verbum
iudicare ſit latiſſimū:tamé debet interpꝛetari ſꝫ reg.iuris
ciuilis:⁊ ſic pro mortis cauſa dóare ⁊ hec iterpꝛtatio in-
ſta videꝛ:tamé qꝛ nó incóuenit:vt etiam in materia vlti-
marum voluntatū lex ciuilis interpꝛeteꝛ canonicam ſm
glo.in.c.ſi heredis.ē.de teſtis. Tum etiā qꝛ per hoc ius
canonicū ad concoꝛdiaꝫ reduciꝛ cum iure ciuili:vt in.c.
cum expediat.ē.de electꝭ.eo.lib.⁊.l.i.C. de in offi.dotibꝰ
Tum etiā qꝛ ſimilis interpꝛtatio ſit in ſimilibus terminis
nam ius nouiſſimū autenticoꝛuꝫ in auꝛ. vt liceat matri ⁊
auie in pn.ibi quacūqꝫ velint via diſponē loqtur per ver
bum generaliſſimū aptum ꝯpꝛehédere teſtm̄:cū oro vni
uerſalis eſt oiuꝫ incluſiua ⁊ nullius aūt caſus excluſiua:
vt.l.Iul.de le.tertio ⁊ i.c.ſolite.ē.de ma. ⁊ obe.⁊ tñ dcm̄
verbum diſponere ſumiꝛ alio mó qꝫ teſtando vel codicil
lando:vt.ē.eſt dcm̄:⁊ per glo.in.d.l.qui in ptāte in pnc.
ita ergo ſumaꝛ dictum verbū iudicare in.d.§.ſi. cū nó ſit
nouuꝫ leges poſterioꝛes a pꝛioꝛibus iterpꝛtationé recipe
re:vt in.l.nó eſt nouū ⁊ iteꝫ duabus ſequen.ff. de legibꝰ
⁊ facit glo.in.l.ſciendū.ff.qui ſatiſdare coganꝛ.Et maxi
me cuꝫ nó ſit pſumenduꝫ papaꝫ ſolénitaté teſtamétꝭ.vo
luiſſe ibi vnico verbo tollere ar.l.ſi quando.C.de in offi.
teſtó ⁊ ad tex.ibi pro anima ſubaudiꝛ maxime ſm Imo.
in.d.l.qui in ptātꝭ in ſi. ¶ Sexto:qꝛ filius etiā cum con
ſenſu patris non poſſet teſtari iter liberos ſuos:vt tenet
Bal.in.d.l.i.in repetꝭ.⁊ nō.in.l. hac ꝯſultꝭ.§.ex in pfcó
.C.de teſtamétis. ergo nec ad pias cās cū ꝑuilegiū libe

roꝫ ⁊ pie cauſe equiperenꝛ ſm gl.in.c. cū eſſes ⁊ Imo.
in.c.relatum.ē.de teſtamétis. ¶ Septimo:qꝛ licꝫ teſta
mentum militis ſit redactum ad ius gentium ⁊ nó cure-
tur de ſolemnitatibus iuris ciuilis:vt in.l. neqꝫ eniꝫ ver.
⁊ deportati ⁊ ver.ſi ſeruuꝫ.ff.de teſtó militis: ⁊ lꝫ patria
poteſtas ſit de iure ciuili:vt in.d.l. nam ciuiū tñ non pót
miles in patris poteſtate in alio peculio qꝫ caſtrenſi vel
quaſi teſtari:⁊ ſic in aduentitio:vt inſtꝭ.quibus nó eſt p-
miſſum facere teſtamétū.§.ꝓter hos ⁊ inſtꝭ.de teſtamé-
to mili.in.§.ſi.ergo ſi hꝫ nó poteſt filius fami. miles ex ꝑ-
uilegio militari ſm qḋ nó curantur ſolénitates iuris ciui
lis:⁊ tamen curaꝛ patria poteſtas:vt.ē. codeꝫ mó: ergo
nó debet hec poſſe filius ex ꝑuilegio pie cauſe obſtante
patria poteſtate:⁊ ſic nó obſtante nō.in.d.c. cum eſſes ⁊
.c.relatuꝫ. ¶ Octauo:qꝛ licꝫ dicatur ꝙ que ſpiritu dei
aguntur non ſint ſub lege:dꝫ tñ intelligi de lege peccati:
ſed bene ſunt ſub lege poſitiua pceptoꝛia ⁊ hóeſta ſicut
eſt iſto caſu:⁊ ita intelligit glo.nō.in ver.libertas in c.
ad noſtram de hereticis. ¶ Nono: qꝛ licet iura faueát
teſtamétis ⁊ ipſi pie cauſe:tamen non ſic ꝙ aliis debeat
fieri in iuſtitia:vt dicit tex.in ſimili in.c.ex tenoꝛe.ē.de fo
ro competꝭ.ſicut eſſet iſto caſu:ꝑut patꝫ ex dictis ſupra
per Pe.de ancha. ¶ Decimo:qꝛ tex.in.d.§.ſi.nihil vi-
deꝛ voluiſſe inducere pro anima: ſed videꝛ tollere vnaꝫ
dubitationem:qꝛ videbaꝛ ꝙ ex quo poterat ſibi eligere
ſepulturam ſine patris conſenſu ꝙ poſſet etiaꝫ pro aīa
diſponere ſine patris conſenſu:⁊ hoc impoꝛtat ibi illa ad-
uerſatiua tamen ⁊ ſic que dubitationis tollende cā inſe-
runꝛ ius tamen nó ledunt:vt in.l.qui mutuā.ff. mádati.
vnde vult ꝙ pro anima nó poſſit licꝫ poſſit in ſepultura:
⁊ dum poſtea videꝛ pro anima tñ ſua pter ipſius aſſen-
ſum ⁊c̄.poſito ꝙ illud v̄buꝫ iudicare ſūmaꝛ generaliter
tamé ꝯtrarius ſenſus ad illum tex.ſ. cuꝫ patris conſenſu
nó eſt ꝙ poſſit iudicare gñaliter: ſed vt ſit directe cótra
rius eſt ꝙ poteſt aliquid iudicare cum patris cóſenſu.ſ.
donando cā moꝛtis:qꝛ eſt contrariuꝫ vniuerſalis negati
ue ⁊ verificatur: cótrarium etiā ꝓpter qḋlibet minimuꝫ
affirmatiuū ſm nō.in.l.ſi is qui ducenta.§.vtruꝫ.ff. de re
bus dubiis:⁊ verbum pro anima ibi fuit poſituꝫ dubie-
tatis tollende cā vt.ē.cogita tamen in pdictis. ¶ Vn-
decimo:qꝛ illa verba poſita i.d.§.ſi. pro anima ⁊c̄. ſtant
vt ex ſe patent abnegatiue:verba aūt negatiua nó indu-
cunt affirmationem:vt in.l.titia.§.ſi.ff.de in offi.teſtó ⁊c̄.
Sꝫ de iſto arti.vide nōſtr per Lodo.in auꝛ. ſimili.C.ad
leg. falci.in ſua ſin.in. viii.⁊.ix.carta. ¶ Septimo que-
ritur poſito ꝙ filius poſſit ad pias cauſas an in aduen-
titiis in quibus patri non queritur vſufruc.poſſit teſta-
ri ſine conſenſu patris Bart. in.d.l.i. ꝙ ſic pꝛimo quia
tunc ceſſat vna ratio pꝛohibitionis ex quo nó itereſt pa
tris ex quo nó habet vſum fructuꝫ:⁊ ſic eius ꝯſenſus nó
eſt neceſſarius:⁊ qꝛ tunc nó eſt legitimus adminiſtratoꝛ
filii:vt per glo.⁊ Bartolum in.l.ſi filio.ff.comodati ⁊ in
.l.ſi.§.i.ff.de v̄bo. ¶ Scdo qꝛ ad pias cās nó videꝛ ne-
ceſſe ſeruare ſolemnitateꝫ iuris poſitiui p nō.in.d.c.cum
eſſes ⁊.c.cum tibi:⁊ ita tranſit Imo.in.d.c.ſcdo. ¶ Sꝫ
Bal.in.d.l.i.tꝫ contrariuꝫ ꝙ ſine cóſenſu patris nó poſ
ſet per tex.expꝛeſſum in.d.§.ſi.vbi facere conſenſuꝫ pris
nó pót niſi in caſtrenſi vel quaſi. ergo in aduétitiis qui-
cunqꝫ non poteſt adducit ét alias ⁊ plures nō. rónes in
.d.l.i.in ſua repetꝭ.de quibus ibi per eum: pro quo etiaꝫ
faciunt omnes rónes adducte ſupra ꝙ filius nó poſſit te
ſtari etiam de conſenſu patris: ⁊ maxime in.vii. ratióe ⁊
hác parté ſequiꝛ.d. Nico.in rub.ē.de teſtamétis. Pro
quo etiam adduciꝛ:quia in hiis in quibus patri nó que-
ritur vſufr.filius fami.nó poteſt eſſe in iudicio ſine eius
conſenſu

conſenſu ſm veram opi. de qua in.c.fi.ſ. de iudi.eodē li. ſi ergo in hijs requirit ꝯſenſus in iudicio fortius i teſtō in quo regulr̄ cōſenſus patris nihil operatur: vt.d.l. qui in poteſtat. ¶ Octauo queritur tenendo opionem ꝙ filius poſſit teſtari ad pias cauſas patre cōſentiente: tūc ſi filius partim legaret ad pias cauſas ⁊ partim: non an portio ad nō pias cauſas que ē pro nō ſcripta accreſcat illis relictis ad pias cauſas Bal.in.d.l.ſeniū in fi. tenet ꝙ nō per.l.mulieri ⁊ titio.ff.de cōdit. ⁊ demonſtra. ſed certe ibi contra voluntatē teſtatoris quis admittitur idō non habet locum ius accreſcēdi ſm Imola in.d.l.iūcti ſ.i.vbi videtur velle ꝙ non habeat locū ius accreſcēdi ſed ius nō accreſcēdi per nō.in.l.filiū.ſ.fi.ff.de le. pſtan. ⁊ per Bar.in.l.re coniuncti.ff. de le.iij. Sz idez Bal.in d.l.i.in repet. dixit ꝙ dcā reſpōſio ad.l.mulieri videtur ꝯtra.l.iij.ſ.ſed ſi coniuncti3 de le.pſtandis videt̄ tamen velle ꝙ in hereditat. hēat locū ius accreſcēdi ſm nō.in d.l.re coniuncti: ⁊ in.l.i.ſ.ſi ex fundo.ff.de heredi.inſt. ſecus vero in legatis: qꝛ in pro nō ſcriptis nulla eſt coniunctio: vt nō.in.l.ſcda.ff.de cōdit. ⁊ demonſtra. ⁊ in.l. ſi duobus.ſ.i.ff.de le.i. Non ob.l. pe.ff. de iniuſto teſtamento: qꝛ ibi teſtamētum ex toto erat non ſolemne: cogita tamē in pdictis ⁊ vide tex.in.l.hac conſul.ſ.ex imperfecto i fi.C.de teſtamētis. ¶ Nono querit̄ an filius ad pias cauſas de conſenſu patris poſſit in teſtō diſponere de rebus ꝓprijs ipſi[illegible] Bal. in.d.l.i. in lec.
videtur velle ꝙ ſic per[illegible] nonis.ff. quibus
mo.pig.vel ypo.ſolui[illegible] d.l.i.ſ.i.in fin.
de le.iii. ⁊ ita etiam tra[illegible] do. ¶ Sz in
contrarium facit: qꝛ [illegible] atio que eſt
prohibita inter patr[illegible] mortem filij: vt in.l.ſecunda.C[illegible] do.l.in edibus.ſ.ꝙ ſi filius.ff.de [illegible] nat filio: vt
ſic filius donet alteri [illegible] io apud filium non eſt manſura: [illegible] ndo filius
ita donet ꝙ ad eum re[illegible] euerſura: ſecus autez ſi ad filium re[illegible] in.l. ſi cum
filius.ff.de donat. ſicut [illegible] o filius donat per viam vltime volu[illegible] cabilis vſqz
ad extremum vite exitum [illegible] umentis leg.
Quare poſſet dici ꝙ in vſu[illegible] i ipſi patri filius volēte patre bene poſſit t[illegible] illo vſufruc. tenet donatio inter patrem ⁊ filium[illegible] tex.ſing.in.l.cū
oportet.ſ. ſin autem.C.de bo.que li[illegible]. Sed in alijs bonis remāet dubitatio ſupradicta: ideo cogita ⁊ vide nō. in.d.l.ſecunda. ¶ Decimo querit̄: ſi filius de conſenſu patris fecit teſtamentū ad pias cauſas an pater poſtea poſſit reuocare talem conſenſuz: ⁊ videt̄ poſſe concludi ex nō.per Bal.in.d.l.ſeniū: ꝙ ſic viuente filio: ſecus vero poſt mortem: de quo tamen dicas: vt per glo. ⁊ Cy. ⁊ alios doc.in.l.nec fratris. C.de donat. cauſa mortis ⁊ i .l.qui pcio.ff.eodem ti. ⁊ per Bal.in.d.l.i.in repet. vbi nō. querit an ſolus pater poſſit reuocare tale teſtamētū ſcm per filiuz ⁊ concludit ꝙ nullo modo poſſit per plures rationes de quibus ibi per eum: ⁊ ſi non pōt reuocare teſtamentuz. ergo fortius nec cōſenſuz: ſed dic vt per doc.in iuribus.ſ.alle. ¶ Undecimo querit̄ an ſufficiat generalis licētia patris de teſtando: an vero requiratur ſpecialis ꝙ filius poſſit teſtari ad pias cauſas: ⁊ videt̄ ꝙ ſpecialis ex quo dz interuenire in ipſo actu.l.obligari.ſ. fi.ff.de aucto.tutorum: facit etiam.l. filius.ff.de donat. Sed contrariū tenet Bal.in.d.l.i.in repet. ꝙ ſufficiat licentia generalis ar.l.ſi duo.ff.de admi.tuto. ⁊ adducit nota.per ſpe.in ti.de actore.ſ.i. ver. quid ſi pater dedit filio: ⁊ qꝛ licentia debet adaptari ad caſum de iure poſſibilem ar.l.ſi quādo ⁊.l.ſi pf.C.de in offic.teſtamēto: ⁊.l. ſuis quoqz circa mediū.ff.de heredi.inſt. de quo ibi plenius per eum. ¶ Duodecimo querit̄ ſi filius fecit teſtamentū ad pias cauſas ſine conſenſu patris: an pater poſſit conſentire ex poſt facto viuente filio: ⁊ videtur ꝙ ſic per nota.per Bar. ⁊ Imolaz in.d.l.tamen is.ſ.i. in fi. ⁊ in.d.l.filius: ⁊ hoc quando filius perſeuerat in eadez voluntate per nō.in.d.l.i.ſ.i.de le.iij. ⁊ facit quod dicetur.ſ. in pxima.q. ¶ Ultimo queritur filius fecit teſtamentū ad pias cauſas ſine conſenſu patris deinde pater deceſſit non pſtito aliter conſenſu: poſtea moritur filius cū eodem teſtamento an reconualeſcat tale teſtamentuz ⁊ de iure ciuili certum eſt ꝙ nō vt.d.l.i.ſ.i. ⁊.l.i.ff.de regu. catoniana: ſed de equitate canonica ſic: qꝛ re.catoniana non habet locum de iure canonico. vnde ſufficit ꝙ ſtante eadē voluntate ſuperueniat habilitas ſm Bal.in.d. l.i.in repet. ⁊ adducit nota. in.ca. qꝛqꝛ de vſuris in.vi. de teſtamento vſurarij manifeſti ꝙ reconualeſcit ſequta poſtea cautione de quo eſt dictum.ſ. in teſtamēto vſurarij in.vij.q. ¶ Decimo nono ꝓhibetur teſtari ſeruus vt.xiij.q.ij.illud ⁊.l.filius.ff.de teſtamētis qꝛ non eſt cognitus de iure ciuili. Et pro mortuo hētur: vt in.l.qd̄ attinet.ff. de regu.iuris: ⁊ ita tenet ſpe. in.d.ſ. cōpendioſe in pn̄. quod procedit etiam permittente dn̄o ar.l.que in ptāte.ff.de teſtamētis: qd̄ etiaz procedit ſi vellet teſtari ad pias cauſas: vt tenet Bart.in.d.l.i. de ſacro ſanc. eccleſijs in.ꝟ.tertio quero ⁊.d.Nico.in rub. de teſtamētis in fi. Et licz ſeruus equiperet̄ monacho ſm Inn.in.c. cum olim el ſcdo ſupra de puileg. qui monachus nō pōt ſibi eligere ſepulturā: vt in.c.fi.ſ. de ſepulturis. tn̄ ipſe ſeruus bene poſſet ſibi eligere ſepulturaz: vt tenet hoſt. ⁊ d.Nico.in.c.de vxore.ſ.de ſepulturis. Et rōnē vide ibi per eos. ¶ Limita tn̄ pdcā ꝓcedere niſi in aſcripticijs vel cenſitis qui licz videant̄ eſſe deterioris conditiōis qꝫ ſui: vt in.l.ne diutius.C.de agricolis ⁊ cenſitis: tamē teſtari poſſunt ſz formā tamē.l.ſi quis pſbyteri.C.de epis ⁊ cle. ⁊ ibi vide: ⁊ ita tenet ſpe.in.d.ſ.cōpēdioſe. ¶ Liberti vero teſtari poſſunt relicta tn̄ patronis ꝯgrua portione: vt patet inſt.de ſucceſ.libertorum per totum.
¶ Uigeſimo ꝓhibētur teſtari omnes clerici ſeculares ⁊ perſone eccl̄iaſtice de bonis eccleſie ſeu acquiſitis intuitu eccleſie ſiue immobilibus ſiue mobilibus: vt in.c.quia nos ⁊.c.relatum el ſcdo.ſ.de teſtamētis. Et idem ſi ſint bona queſita ex re eccleſie vel ex reddittibus vel oblationibus eccleſie: vt in.c.epi.xij.q.i. Et idem ſi ſint queſita intuitu eccleſie: puta ex ſucceſſionibus vel donatiōibus extraneaꝝ perſonaꝝ quo caſu in dubio pſumunt̄ queſita ītuitu eccleſie: vt eſt tex.in.c.reqſiſti.ſ. de teſtamētis.
¶ Sed limita pdicta: pmo qꝛ ēt de rebus imobilibus eccleſie poterit plarus vel clericus teſtari ⁊ valebit teſtamētum: ⁊ dz dicta diſpō ſeruari qn̄ tantundē ōderit ipſi eccl̄ie de ſuo proprio qꝛtum bonis ipſius eccl̄ie reliquerit: vt eſt tex.nō.in.c.ſi epus.xij.q.v. ⁊.xij.q.ij. ſi qs quelibet. ⁊ tenet Inno. ⁊ alij doc.in.c. cū in officijs ſupra de teſtis: De ꝯſuetudie iteſtādo: vide i.c.ſcdo.ſ. de teſtis. ⁊ tex.nō.in.c.cū tibi.ſ.de.ꝟ.ſig. ⁊ in.c. relatū el ſcdo.ſ.de teſtis per locū a ſpāli a ꝯrio ſenſu: ⁊ Io.an. refferentem Hoſt.in.c.pn̄ti.ſ.de offō ordi.eo.li.dū dicit ꝙ valeret ꝯſuetudo vel ſtatutuz eccl̄ie: quo tn̄ nimis nō grauet̄ eccleſia quo clerici ſecularis poſſint de reddittib⁹ eccleſie teſtari alr̄s nō valeret: vt.d.c.relatum: ⁊.d.c.ex parte.
¶ Scdo limita nā rōe ꝯſuetudinis poterit clericus teſtari de aliqbus mobilibus eccl̄ie: vt refert Inn. in.d.c. cū in officiis ⁊ tenet Huguit.in.d.c. ſi epe intelligēdo in modica qꝛtitate: qꝛ ſic valet ꝯſuedo: vt modica ⁊ bo-

Defect in original
in KB Stockholm

nis eccleſie poſſit donare:vt in.c.ceterū.ꝫ. de donat. ita
vt poſſit teſtari:⁊ ita reſidet Jmola in.d.c.cū in officijs
in rebus vero magnis ↄſuetudo nō valeret tanꝙ oneroſa
ipſis eccleſijs:vt in.c.i.ꝫ.de conſuetudine reſpectu tñ
bonorum imobiliū nullo modo valeret cōſuetudo ſm
d. Nico.in.d.c.cum in officijs. ¶ Valeret etiā ↄſuetu-
do vt canonicus poſſit teſtari de fructibus percipiēdis
anno ſequēti poſt mortē ſuam: qꝛ tunc potius ꝑiudicat
canonico ſucceſſori ꝙ eccleſie: vt vide plene per Jo.an.
in reg.nemo.li.eodē lib. Et licꝫ clericus in egritudine cō
ſtitutus vel in ſanitate poſſit aliq̄ bona eccleſie vel eius
ītuitu acq̄ſita per viā elemoſine dōare:vł i remūeratōeꝫ
ſuitioꝝ: receptoꝝ ēt ab cōſanguineis vel alijs:vt in.d.c.
relatū tñ per viam teſti h̄ facē non poſſet: vt in.c.ad hec
eo.ti.qꝛ nō lꝫ eis teſtari niſi vt.ꝫ.de quo p Jo.an.⁊ doc.i
d.c.ad hec. ¶ Jn bonis vero ꝓprijs ipſoꝝ clericoꝝ bñ
pñt teſtari:⁊ idē in bonis de q̄bus ↄſtat ꝙ ſint acq̄ſita i-
tuitu pſone lꝫ ſint acq̄ſita poſt clericatū:vt ſūt bona q̄ſi-
ta ex ſucceſſiōe parentū vel ↄſanguieoꝝ ſiue ex teſtō ſiue
ab iteſtato ſiue ex donatōe:qꝛ iſta in dubio pſumunꝭ ac-
quiſita intuitu pſone: ⁊ idē ſi ex ſucceſſiōe vel donatione
amicoꝝ ⁊ idē ſi ex ſuo artificio vel doctrina:vt in.d.c. qꝛ
nos ⁊ i.d.c.relatū:puta ſi erat ſcriptō vł pictor vł magr
gramatice vel erat doctor: naꝫ clericis honeſta artificia
ſunt per miſſa: vt per gl.xiiij. q.iii.in ſūma ⁊ in.c.cleric⁹
victuꝫ.xix.diſtin. Et in predictis bonis poſſunt teſtari:
vt.ꝫ.⁊ in iſtis ſi nō faciat teſtamentū ſuccederent ab ite-
ſtato proximiores cōſanguinei ⁊ non eccleſia:vt in.c.i.⁊
ſcdo:⁊ ibi per doc.ꝫ.de ſucceſ.ab inteſt.in bonis vero ec
cleſie vel eius intuitu acquiſitis teſtari nō poſſūt : niſi vt
.ꝫ.etiam ſi faceret teſtamētum ad pias cauſas:⁊ ſic reli-
queret pauperibus vł pro ſubſidio terre ſancte:⁊ ita ꝓ-
batur iuribus ſupradictis:⁊ tenet Bal. in.d.auſ.licen-
tiam in fi.C. de epiſcopis ⁊ clericis. ¶ Sꝫ queriꝭ pmo
quid de eo qđ querit clericus rōne officii vel ſeruitiū per
eum pſtiti:puta qꝛ fuit capellanus alicuius dñi vel pnci
pis q multa ſibi donauit an poterit de illis teſtari Hoſt.
cum quo reſident doc. in.d.c.qꝛ nos tenet ꝙ ſic cum vi-
deantur queſita intuitu amicitie:⁊ ſic perſone:idem etiā
tenet Jac.butri.in auſ.pſbyteros: ⁊ in.l.ſacroſanc.C.de
epiſcopis ⁊ cle.in hiis que coferuntur clericis ratiōe di-
gnitatis vel officii:puta pro miſſis vel orationibus dicen
dis:qꝛ illa queruntꝭ ipſis ⁊ de illis poſſunt teſtari cuꝫ cē
ſeantur queſita ituitu perſone: ⁊ ita tenēt doc. in.d.c.qꝛ
nos:⁊.d.Nico.in.d.c.cum in officiis:⁊ Cy.in auſ.licen-
tia.C.de epiſcopis ⁊ cle. Et idem eſſet in clericis haben
tibus capellanos in certis eccleſiis ad vitam ⁊ revoca-
bilis nō in titulū quo pro eorum labore pcipiunt in āno
certum ſtupendiuꝫ in pecunia vel alr : nam poterunt de
hijs teſtari cum donat.intuitu pſone. Et idē in clericis
qui in certis eccleſiis alicuius vniuerſitatis vel collegii
ↄueniſſent ad celebrandū : ⁊ eis aſſignanꝭ certi reddit⁹
de poſſeſſiōibus dictaꝝ vniuerſitatuꝫ:qꝛ poterunt de il-
lis teſtari ex quo danꝭ intuitu ſeruitū pſonalis ſm Do.i
c.pñti.ꝫ.de offō ordi.eodem lib. ¶ Scdo queriꝭ quid
de acquiſitis per ſacerdotem a parochianis rōne paro-
chie iniungendo penas per parochiā vel alr Jnno.in.c.
cum inter.ꝫ.de v̄bo ſig.dixit ꝙ videnꝭ acquiſita intuitu
eccleſie ⁊ nō pſone:⁊ ideꝫ videꝭ finalr tenere in.d.c. req
ſiſti in fi.vbi.d.Anto.⁊ Jmo.circa fi. ↄcludūt pdcā pce
dere in eo qui erat pncipalis rector eccłe ſecus ſi erat ca
pellanus:qꝛ tunc videntur queſita intuitu perſone:vt.ꝫ.
⁊ poſſet teſtari de talibus redditibus : vt ibi vide p eos
¶ Tertio queritur qđ de rebus acq̄ſitis nō ex re eccle
ſie:ſed ꝓpter rem eccleſie:puta ſi plaꝰ eſt lucratus pe
nam ex ↄditiōe.l.ſi quis in tantū.C.vñ vi vel penā ↄuen
tionaleꝫ in ↄtractib⁹ appoſitā: vel qꝛ egit actiōe iniuria
rum vel actiōe furti vel ſilibus caſibus:vide nō.p Bar.

in.l.pter.§.qđ de fructibus.ff.de bo.aucto.iudi.poſſi.⁊ i
.l.at vbi cū.l.ſequēti.ff.de pet.heredi.⁊ plene p Jmo.in
d.c.relatū in.xi.colū.⁊ vide p glo.⁊ doc.in.c.ↄtingit.ꝫ.
de ſniā excō. ¶ Quarto queriꝭ q̄d ſi clericus poſt cleri
catum acq̄ſiuit multa bona ⁊ nō apparet an ſint queſita
ex rebus eccleſie vel eius ituitu:vel an ſint queſita de ꝓ-
prijs bonis vel ituitu pſone clericoꝝ: in dubio quid pſu
mendū:⁊ dic ꝙ licꝫ tex.⁊ glo.in.c.i.ꝫ.de peculio clerico
rum videaꝭ velle ꝙ in dubio plaꝰ preſumaꝭ acq̄ſiuiſſe
de bonis eccleſie:⁊ ita voluit glo.in auſ.licentiam .C.de
epis:⁊ cle.ſicut vxor in dubio pſumiꝭ queſiuiſſe de bōis
mariti:vt in.l.ēt.C.de donat.inter vi⁊:⁊ ſic admiſtrator
ſeu officialis pſumiꝭ in dubio q̄ſiuiſſe de bōis admiſtra-
tiōis:vt voluit gl.in.l.facultas.C.de iure fiſci.li.xi.tñ Jn
no.i.d.c.cū in officiis dic in h̄ debē attēdi pſumptōes ⁊
coniecturas ⁊ hēbit iudex arbitrari q̄ꝫtum ſit patrimo-
nium clerici ⁊ quot ſint eius redditus ⁊ q̄ꝫtū potuerit lu
crari de artificio ſuo ⁊ ei⁹ doctrina ⁊ eꝯ quot ſint bona ⁊
redditus eccleſie vel acq̄ſita ituitu eccleſie ⁊ ſꝫ pſūptio
nes pdictas poterit fieri diuiſio bonorū:de quo tñ arti.
pmo vide pleniſſime p Jmo.in. d.c.cū in officiis: ⁊ in.c.
pmo:⁊.c.tertio.ꝫ.de peculio clericoꝝ:⁊ p glo.in.c.pōti-
ficis.xii.q.iii.⁊ p Bal.in.d. auſ.licētiā. Et ſi ↄtingat ꝙ
bñficiatus hēat pres eccłias ſeu pła bñficia dic ꝙ eodē
mō dꝫ iter eos fieri diuiſio ꝓrata bonoꝝ:vt in.d.c. rela-
tuꝫ:⁊ ibi p Jmo.in tertia ⁊ q̄rta colū. ¶ Quito queriꝭ
an clerici poſſint teſtari de fructib⁹ pcept ex reb⁹ eccłie
vide glo.ordi.i.v̄.reſuari i.c.pñti.ꝫ.de offō ordi.eo.lib.
vbi dixit ꝙ clericus hñs adminiſtratiōeꝫ bñficii eq̄peraꝭ
vſufructuario i vita:qꝛ pōt de fructib⁹ diſponē:ſed eius
morte finiꝭ taꝭ ptās:imo cū icipit ifirmari eq̄peraꝭ vſura
rio:⁊ ita nihil hꝫ niſi vſuꝫ tātū:⁊ ſic nō pt ō illis teſtari.
Si v̄o ſit cleric⁹ nō hñs admiſtratōeꝫ:ſꝫ ſimplr ⁊ pſona
liꝭ bñficiat⁹ ſic eſt canōic⁹ ſecularis:tūc in vita ⁊ i morte
eq̄paꝭ vſufructuario:⁊ fac fruct⁹ ſuos ⁊ pōt ō illis teſta
ri:⁊ lꝫ de ↄſuetudie ſueꝭ opio illi⁹ glo.tñ de iure dicēdū
eēt ↄriū idiſticte vt nłłs cleric⁹ faciat fruct⁹ ſuos:⁊ ſic ō
illis teſtari nō poſſit:vt tenuit Archidia.i.c.ſtatu.§.aſſeſ
ſum.ꝫ.de reſcript.eo. li.in.c.epi.xij.q.i. ⁊ i.§.vlti.⁊.§.ſi
ꝙ cū ſi.de quo tñ art.vide plene p doc.in.d.c.pñti:⁊ per
Jmo.⁊.d.Nico.i.d.c.ſi.ꝫ.de peculio cle.⁊ i.d.c.relatū ⁊
plene p.d.Nico.i repet.c.cū eſſes.ꝫ.eo.ti. circa mediū.
¶ Sexto q̄riꝭ vtꝝ cleric⁹ ſecularis de acq̄ſit ex rebus
eccłie vel ituitu eccłie poſſit facē teſtm̄ de licētia pape ⁊
ↄclude ꝙ nō vt ſinglr ōtermiat.d. Nico.i repet.d.c.cū
eſſes circa fi.tenēs ꝙ papa h̄ facē ñ poſſit niſi ſubſiſtēte
iuſtiſſima cā:qꝛ cū illa bona ſint eccłie:vt.ꝫ.appꝫ.Et do
miniū reꝝ eccłie nō ē apud papā:ſꝫ apud deuꝫ:vt ꝓbat
tex.i.c.vnico.li.de voto eo.li.⁊ i.c.cū ex eo.ꝫ.de elec.e.li.⁊
ibi glo.i.v̄.xpi.vñ nō pmittiꝭ pape alienatio reꝝ eccłie
ſine iuſta cā:vt i.c.nō liceat pape.xij.q.ij.de quo ibi ple-
niſſime p eū:de quo ēt pleni⁹ diceꝭ.xi.q. an monach⁹ de
licētia pape poſſit facē teſtm̄:⁊ ibi vide plene de hoc.
¶ Septio q̄riꝭ qđ ō hēmit ⁊ aliis fraticelꝭ an poſſint
facē teſtm̄ ⁊ ↄclude ꝙ ſic dūmō ñ ſint ꝓfeſſi aliquā reg.
approbatā:qꝛ tūc nō poſſūt: vt ē tex.nō.xix.q.iii.i.§.cōi
ter:nā heremite i ſe pñt hře ꝓpriū:vt dic gl.ibi ⁊ ē tex.in
c.cū Joānis.ꝫ.de fide iſtꝝoꝝ:⁊ glo.i.c.i.li. de excel.pla.⁊
d.Nico.i rub.ꝫ.de teſtis:⁊ ita ↄcludit bal.i auſ.ſi q̄ mu
lier i pn.C.ō ſacroſan.eccle. ⁊ an hēmita poſſit ↄhē mřł
mōiū:vid p gl.⁊ doc.i.c.ex pte el ſo.ꝫ.de cōuerſ.coniu.
⁊ ibi an dicanꝭ eccłiaſtice pſone ⁊ gaudeāt puilegio cle
ricoꝝ:ō quo ēt p Jnno.i.c.cū monaſteriū.ꝫ. de elec.⁊ p
doc.in.c.ii.ꝫ.de foro cōpet. ⁊ per glo.xvi.q.i. qui vere.
¶ Xi.prohibētur teſtari epi:archiepi:⁊ alij plati ō
bōis epat⁹ vł eccłie ſeu ei⁹ intuitu acq̄ſitis:vt in.c.i.ꝫ.de
teſta.⁊.xij.q.i.epiſcopi:⁊.c.ſint māifeſte:ſecus vero i bo
nis ꝓprijs vel acq̄ſitis ituitu pſone : vt in.d.c.i.⁊ in.d.c.

epiſcopi. ¶ XXij. ꝓhibetur teſtari cardinalis de bonis
eccl'e in qua ē intitulatus: vel eius intuitu: vel noīe digni
taris acquiſitis: ſecus de bonis proprijs vel acquiſitis in
tuitu perſone: q2 de illis poſſet teſtari ſicut epiſcopi ⁊ alij
prelati: de quibus eſt dictum. ſ. dūmodo cardinalis non
ſit regularis: q2 tūc nullo mō poſſ3: ex quo nulla dignitas
liberat que3 a ſubſtātialibus regule: vt. xviij. q. i. c. i. ⁊ .j. dicet.
Alias vō ſi eſt ſecularis: ⁊ pōt teſtari vt. ſ. ⁊ ita t3 Bal. i
d. auť. licentiā: in pn. ⁊ de eccleſijs ⁊ titulis cardinaliū h3
h. c. hijs que. ſ. de maio. ⁊ obe. ⁊ in. c. ex geſtis. ſ. de cleri.
nō reſi. vbi eſt tex. ꝙ de iuř cardinalis d3 reſidere i ti. ſue
eccleſie ſicut alij prelati: alias poſſ3 deponi prout dicitur.
¶ Uigeſimotertio prohibetur teſtari papa de ipſo pa-
patu: q2 non poteſt poſt mortem eligere ſeu relinquere ſi
bi ſucceſſorem ſm glo. ſing. viij. q. i. in. §. hijs omnib9. Et
generaliter an papa poſſit facere teſtamentum poſſet ſic
concludi. ¶ Uigeſimoquarto prohibetur teſtari Impe
rator de ipſo imperio vel iure ipſius: cum non transfera-
tur per ſucceſſionem: ſed per electionem ſicut dicitur. ſ. in
papa ⁊ patet. ¶ Octauo queritur quid de epiſcopis ⁊
archiepiſcopis ⁊ alijs platis: an poſſint facere teſtamen-
tum: ⁊ dic ꝙ ſi ſunt regulares nō poſſunt: vt dicetur. j. Si
vero ſunt ſeculares ⁊ tūc poſſunt: ⁊ idem eſt dicendu3 in
his quod eſt dictum. ſ. in alijs clericis ſecularibus: vt in
c. epiſcopi. xij. q. i. ⁊ in. c. i. ſ. de teſta. vbi p3 ꝙ etiam epiſ-
copus vel alij prelati non compelluntur inſtituere here-
dem in teſtamento eorū eccleſias vel aliquid eidem relin
quere: ſed poſſunt cui volunt relinquere bona eoru3 pro-
pria vel acquiſita intuitu perſone: prout. ſ. in clericis ſecu
larib9 ē dictū: ⁊ ita ſeqtur. d. Nico. in. d. c. i. in ſi. ⁊ in auť.
licentiā. C. de epiſ. ⁊ cleri. Et ſi clericus vel epūs h3 filios
pōt oīa ſua bōa ꝓpria vel intuitu pſone acqſita filijs ſuis
relinqre: ⁊ eccleſie nihil relinqre teneť: vt in. c. ſint manife
ſte. xij. q. i. ⁊. q. ij. epūs qui filios: intellige de filijs legitis
natis añ ſacerdotiū vel epatu3: q2 ſi eēnt illegitimi ſecus
eſſet. Nam l3 de eqtate canonica filij ſpurij vel inceſtuoſi
debeāt alimētari a pře vt eſt tex. ſing. in. c. cū haberet. ſ. de eo
qui duxit in matri. l3 ſecus ſit de iure ciui. cū tales nō ſint
noiandi filii vt in auť. ex cōpleſſu. C. ď inceſt. nup. tñ ēt de
eqtate canonica tales filii ſpurii vľ inceſtuoſi nō ſuccedūt
při nec ex teſtō nec ab inteſtō: vt t3 glo. ⁊ doc. ſequntur in
d. c. cū hřet: vnde dixit ſing. Bar. in. l. ſi. §. ſi a ſocero. ff. q
in frau. cre. ⁊ Bal. in. d. auť. ex cōpleſſu: ꝙ cū dos ſucce-
dat loco alimtoꝝ: vt. l. ſi. C. ad. l. iul. maie. ꝙ poterit ſacer
dos dotare filiā ſuā illegitimā de ꝓprio pňmonio: ex quo
tales filii ēt inceſtuoſi pñt capere ꝓ alimētis: vt. ſ. nec ēt
intelligas ꝙ ſacerdos vľ alius ꝯſtitutus i ſacris poſſit do
nare vel bona ſua relinqre ſue ꝯcubine: vel ꝯtubernali cū q̄
poſſit eſſe ſuſpitio: q2 cū miles armate militie hoc nō poſ
ſit: vt in. l. ii. C. de dona. inter vir. ⁊ i. l. miles ita. §. mulier:
ff. ď teſta. mili. eodē mō hoc nō pōt miles celeſtis militie:
pro quo glo. ſing. in. l. miles. ff. de re iudi. ⁊ ita tenēt doc.
in. d. l. ii. cū ēt de iure ciui. ipſis clericis nō liceat tenē ꝯcu
bina3: vt in. l. cu3 q ꝓbabilē. C. ď epiſ. ⁊ cle. l3 alijs pſonis
ſit pmiſſu3: vt p3 in ti. ff. ⁊ C. ď ꝯcubi. ¶ Nono queritur
qd de cardinalib9: an poſſint facere teſtm̄: ⁊ ꝯclude ꝙ ſi
eēnt regulares nō poſſēt: q2 nulla dignitas liberat quē a
ſubſtālibus regule: vt. xviii. q. i. c. i. ⁊ dicet. j. alr̄s vō ſi ſunt ſe
culares ⁊ poſſent teſtari de ꝓprijs bonis vel acqſitis in-
tuitu pſone: ſecus ſi intuitu eccl'e ſicut ē dictū. ſ. in epo ⁊
alijs platis: ⁊ ita t3 bal. i. d. auť. licētiā: i pn. ¶ Decimo
queriť: an pp̄ poſſit facē teſtm̄: ⁊ dic ꝙ ſi ē regľaris puta
q2 p̄ fuiſſ3 mōachus vel canonicus regularis: vľ de ordie
mēdicātiū: ⁊ tūc an poſſit diceť. j. Si vō ē ſecularis: tūc vi
ꝙ nō poſſit: nā ſubſtāle teſti eſt ꝙ qs poſſit ſibi hēdes ⁊ ſibi
relinqre ſucceſſorē p9 mortē: vt i. l. ſi nemo. ff. ď teſta. tute.
⁊ i. l. prime. ff. ď hřs q̄ in teſtō delē. qđ papa facē nō pōt:
q2 poſt mortē nō pōt eligē ſeu relinqre ſibi ſucceſſore3 in
papatu: vt dixit gl. ſing. viii. q. i. §. hijs oibus. S3 ꝯclude
ꝙ aut pp̄ vult facē ſibi ſucceſſorē in papatu ⁊ nō pōt: cu3
papatus nō trāſferať iure ſucceſſiōis: ſ3 p electionē cardi
naliū: vt in. c. vbi piculū. ſ. ď elec. eo. li. ⁊ ibi de mō ⁊ forma
electiōis pape. Si vō vult facē teſtm̄ de reb9 eccl'e Ro.
⁊ de pňmonio beati Petri: ⁊ tūc vi ꝙ eode3 mō nō poſ
ſit niſi ſicut licēt alijs ſimplicib9 clericis ſecularib9: de q-
bus eſt. ſ. dictū: ⁊ h̄ p rōnē pdicte gl. in ſi. ⁊ q2 nō pōt pre
dicař ſucceſſori cū par ipare ⁊c. vt i. c. ſi. ſ. ď reſcrip. eo. li.
⁊ i. l. nā magiſtratus. ff. ď arbi. Nā ēt pape nō l3 aliēare res
eccl'e: vt i. d. c. nō liceat pape: ⁊ q2 dñium reꝝ eccl'e ro. nō
eſt penes papā: vt pleniſſime diceť. j. g nō pōt bōa eccl'e i
teſtō relinqre: q2 ꝓhibit9 alienare: vř ꝓhibit9 ēt in vltia
volūtate relinqre: vt ē tex. i. l. peto. §. frē. ff. ď leg. ii. Si vō
papa vellet facē teſtm̄ de bōis ſuis pňmonialib9 vel acq
ſitis intuitu pſone: ⁊ tūc poſſ3 ſicut dř. ſ. i alijs platis: ⁊ ita
d3 itelligi gl. ſing. i. l. cu3 hr̄ des. C. q teſt. ſ: quā ſeqtur bal.
ibi ſimplr̄ dixit ⁊ voluit papā poſſe facē teſtm̄ ſicē ⁊ alij: ⁊
an h̄ ꝓcedat ſi papa eēt regularis: puta q2 p̄ fuiſſ3 mona
chus vel ď ordie mēdicātiū diceť. j. ¶ Undecimo q̄riť qđ ď
impatore: an poſſit facē teſtm̄: ⁊ dic puť. ſ. in papa: q2 de
impio nō poſſ3: cū trāſferať p electionē ⁊ nō p ſucceſſio-
ne3: vt i. c. venerabilē. ſ. de elec. ⁊. xciij. di. legim9. Et vide
glo. or. in v. illi: in. c. ad apl'ice: de re iudi. eo. li. ponentes q
ſint electores impij: ſeu ad quos ſpectet electio. Si vero
vult teſtari de reb9 ⁊ ciuitatib9 impij vel rōne dignitatis
acqſitis ⁊ eodē mō nō pōt: cū nō poſſit p̄iudicare ſucceſſori
vt. ſ. dř in papa: ⁊ ſic nō pōt alienař bōa impij ēt ſi vellet
relinqre ad pias cāsas: iō eſt ꝙ doc. diſputant: an valuerit
dōatio fcā p Cōſtantinū pape Silueſtro ď bonis ⁊ ciui
tatib9 impij: de q̄ donatiōe h̄r in. c. Cōſtātinus. xcvi. di. de
quo tñ arti. vide p doc. i ꝓhe. C. ⁊ ff. ꝑ. S3 ſi vult teſtari
de bonis ꝓprijs pňmonialibus vľ acqſitis intuitu pſone
⁊ tūc pōt: vt eſt tex. in. d. l. cum heredes: q ita intelligi d3.
¶ Uigeſimoqnto ꝓhibenť teſtari reges de ipſo regno
ſeu de iure regni in quo daľ nō a teſtōre ſ3 ab ipſa lege ex
ordie geniture: ⁊ ſic i ipſis ſuccediť per filiū primogenitū
⁊ eo defuncto ſine ſobole ſuccederet ſcđs filius vt eſt tex.
nō. i. c. l3. ſ. de voto: ⁊ i. c. grādi. ſ. de ſupplē. negli. eo. lib.
Ex qb9 p3 nō ꝓcedē qđ dixit gl. viii. q. i. moyſes: volens
p illū tex. ꝙ regna trāſferanť p electi. ſic obſuaľ i impio.
na3 certe regna ipſa de ꝯſuetudie approbata i dictis iuri
bus trāſferunť p ſucceſſionē ⁊ nō p electionē: vt ꝓbant iu
ra pdicta: ⁊ ita voluit glo. ſing. vii. q. i. deniq3: dicēs ꝙ fi-
lius Regis d3 eē Rex ⁊ ſic iuř ſucceſſiōis: nō aūt iure ele
ctiōis: ⁊ ita ſeqtur Archi. i. d. c. moyſes: ⁊ facit tex. ⁊ glo.
i. c. impiale3. §. pterea: de feu. nō alie. vbi idē dř in alijs di
gnitatib9 ſecularib9: ⁊ ſic nō ſolū regna: ſ3 ēt ducat9: mar
chionatus: ⁊ comitatus: nō trāſferunť iure electiōis: ſ3 ex
iure ſucceſſiōis ex ordie geniture: ⁊ h̄ fuit ſtatutū in bono
re3 ⁊ fauorē impij ſeu pape: vt ſic pncipatus q ſub eis ſt
nō diuidanť: ſ3 integri pmaneāt: ar. c. maiorib9. ſ. ď pbē.
⁊ ita voluit glo. ſi. i ſi. i. d. c. l3. Alr̄s ſi plures ſuccederēt le
dereť ēt ipſa res pub. q2 ſ3 philoſophū multitudo princi
pu3 noxia ē: vnde ēt ex ordine nāe vnus d3 eē pnceps: vt
i. c. i apib9. vii. q. i. Et ex his oīb9 p3 ꝙ reges: duces: mar-
chiones: ⁊ comites nō pñt teſtari ď ipſis dignitatib9 ⁊ iu
rib9 eaꝝ: nec poſſent i eoꝝ teſtō relinqre alijs pſonis q̄3 a
iuř deferanť: ⁊ ita ſing. tenuit Jo. an. i. d. c. l3: ⁊ i. d. c. grā-
di dicēs ꝙ rex i vita ſua vľ in morte nō poſſ3 pňuare filiu3
ſuu3 pmogenitū iure regni dādo illud poſteriori vel alte
ri donādo niſi iuſtiſſima cā ſubſiſtēte: imo ſing. ꝓbaľ i. d.
c. l3: ꝙ et pp̄ vel impator h̄ facē nō poſſ3 niſi legitima cā
ſubſiſtēte: ⁊ ita t3 Inno. ⁊ Jo. an. i. d. c. grādi ⁊ i. d. c. licz.
Que aūt ſint iura pmogeniture ⁊ i qbus ꝯſiſtāt: vide gl.
or. in. c. q̄3 ſit piculoſu3. vii. q. i. ⁊ p Jo. an. i. d. c. l3: ⁊ qs dī
catur pmogenitus: vide i. c. Joſeph. ſ. ď ver. ſigni. Eo tñ
caſu quo a iure vľ ꝯſuetudie hr̄ditas deferť ad pmogeni

tum:nõ debent propter hoc alij filij mendicare: ſed cogi
tur primogenitus aſſignare eis tantũ attenta facultate ⁊
dignitate principatus vel hereditatis: vt ſic poſſint con
grue ſubſtentari ſm Jo.and.in.d.c.licet:⁊ in regula ſine
culpa.li.eo.lib.in mercurialibus. Patet ꝗ Reges ⁊ alios
de quibus.ſ.non poſſe teſtari de ipſo regno ⁊ de acqui
ſitis intuitu regni:ſed illa tranſferuntur a iure ex ordine
geniture: vnde dicebat Bal.in ti.de pace conſtantie.§.
amplius:ꝙ nec per contractum nec alio modo princeps
vel rex põt concedere regalia in preiudiciũ ſucceſſoꝝ qđ
tene mẽti:ꝙ alias princeps vel rex bene obligatur ex cõ
tractu:⁊ trãſit talis obligatio in ſucceſſorem actiue ⁊ paſ
ſiue: vt ſing.probatur in.c.i.ſ.de proba. Et an ipſi reges
⁊ alij domini temporales poſſint aliẽare particularit̃ de
rebus regni in preiudicium ſucceſſoris: vide tex.⁊ ibi per
doc.in.c.abbate.§.pro pte.ſ.de re iudi.eo.lib.⁊ p Bal.
in.l.i.C.ſi plures vna ſnia:⁊ in prima conſtitutione ffõrũ:
⁊ ibi per Bal.⁊ in.l.prohibere.§.plane.ff.ꝙ vi aut clã:
dixit tamẽ ſingulariter Specu.in ti.de inſtrumẽtoꝝ edi
ctione.§.vt autem in fi.ꝙ ſi Imperator vel Rex vel alij
de quibus.ſ.de bonis regni vel imperij cõſtruunt mona
ſterium ⁊ dotant de bonis predictis ꝙ ſucceſſor non põt
reuocare: niſi imperium: regnum: vel ducatus enormiter
lederetur: qꝛ tũc poſſz niſi eccleſie ex preſcriptõe vel alia
cauſa legitima eſſz ius queſitum: vt ibi p eũ:⁊ vide ibi p
Jo.an.in addi.⁊ per doc.in.c.intellecto.ſ.de iureiuran.
vbi eſt tex.ꝙ Rex aſtringitur ex vinculo iuramenti non
alienare res vel iura regni. ¶ Uigeſimoſexto ⁊ vltimo
prohibẽtur teſtari monaci: moniales: canonici ⁊ regula
res:⁊ oẽs alij profeſſi regulam approbatã: vt in auc.in
greſſi.C.de ſacroſanctis eccleſijs:⁊ in.c.qꝛ ingredientibꝰ
⁊ in.§.ecõtra:⁊.§.nũc autẽ.xix.q.iij.⁊ in.c.ij.ſ.de teſta.
⁊ hoc ex tribus rõnibus. Et primo qꝛ nõ habent nec ha
bere poſſunt aliquid proprium vt in dictis iuribus:⁊ in
c.cum ad monaſterium:in fi.ſ.de ſta.mo.⁊ in.c.nolo:⁊ in
c.non dicatis.xij.q.i.⁊ ita tz Specu.in.d.§.compendio
ſe:ver.ij. Ideo eſt ꝙ ẽt veſtis qua vtitur monachus non
dicitur ſua: nec poterit dicere ꝙ ſua ſit: nec dicit̃ eaz poſ
ſidere ſm glo.in.d.c.nõ dicatis: qꝛ qui ab alio poſſidetur
ipſe nihil poſſidet.ff.de adulterijs.l.ſic euenit: nec ẽt poſ
ſet vel debet facere helemoſynã de bonis monaſterij ſine
licentia abbatis: niſi eſſet periculum ꝙ pauper fame non
moriatur: vt dicit glo.in.d.c.nõ dicatis: vel niſi eſſet mo
nachus habens adminiſtrationem: vel niſi eſſet in ſtudio
vel in peregrinatione de licentia abbatis: qꝛ iſtis caſibus
poſſz facere gratuitam helemoſynaz moderataz ſicut di
xit glo.nõ.in ver.cõuertendum: in cle.ij.de vita ⁊ honeſta.
de quo p Archi.in.d.c.nõ dicatis:⁊ per doc.in.c.ex par
te.ſ.de accuſatõ.⁊ per glo.in.c.alia cauſa.xvi.q.i.
¶ Scõa ratio: qꝛ tales non habent nolle nec velle:⁊ ſic
non habent arbitriũ proprie volũtatis: vt in.c.quorũdaz
⁊.c.ſi religioſus.ſ.de electõ.eo.lib. Ideo eſt ꝙ nõ poſſunt
ſibi eligere etiaz ſepulturã: vt in.c.fi.ſ.de ſepulturis. Nec
etiaz agere poſſunt de iniuria ſibi illata: ſed actio cõpetit
mõaſterio ſicut cõpetit dño qñ iniuria fit ſeruo: nec poſſz
mõachus remittere iniuriã ſm glo.nõ.in.c.parrochiano
ſ.de ſnia excom.de quo ibi plene nõ.in.d.c.ex parte:⁊ p
glo.in.l.ſi longius.§.ſi filius.ff.de iudi.⁊ in.d.c.non dica
tis. Et ſi ſpoliaretur cappa vel libro non poſſet petere re
ſtitutionez niſi eſſent in ſtudio de licentia abbatis: vt per
glo.⁊ doctõ.in.d.c.ex parte:⁊.d.c.nõ dicatis. Nec poſ
ſunt facere compatres ſeu contrahere cognationem ſpiri
tualem: vt in.c.peruenit.xviij.q.ij.⁊ ibi per gloſam.
¶ Tertia ratio qꝛ mõachus dicitur ſeruus: vt.liiij.diſt.
multos ſeruos: vbi ẽ tex.notabilis ꝙ monachus dicitur

aſtrictus duriori ſeruitute ſuo monaſterio ꝙ̃ ſit ſeruus do
mino ſuo. Et ex his omnibus infertur primo ꝙ etiã per
mittente abbate monachus non poſſet facere teſtamen
tum: arg.l.qui in poteſtate.ff.de teſta. ¶ Secũdo infer
tur ꝙ cum appellatione monachoꝝ veniat ipſe abbas:
cũ ⁊ abbas monachus ſit: vt in.c.fi.ſ.de ſimonia:⁊ ſicut
nec monacho: ita nec abbati licet habere proprium: vt in
c.abbate.liiij.diſt.ꝙ ẽt abbas ipſe non poſſit facere teſta
mentũ:⁊ idem in abbatiſſa: vt eſt tex.in.c.ij.ſ.de teſta.qꝛ
appellatione monialium venit etiam abbatiſſa: cũ ⁊ ipſa
monialis ſit: vt in.c.verum.ſ.de ſtatu regularium.
¶ Tertio infertur idem eſſe dicendum non ſoluz in mo
nacis ⁊ canonicis regularibus: ſed etiam in omnibus mẽ
dicantibus ⁊ ſic in fratribus minoribus: predicatoribus
heremitanis:⁊ carmellitis: de quibus in.c.i.ſ.de religioſ.
domibus: cum ⁊ in ipſis fortius predicta locum habeant
vt.ſ.patebit:⁊ de his plene per Bal.in.d.auc.ingreſſi.
¶ Sed limita predicta primo qꝛ etiam monachus pro
feſſus poteſt facere teſtamẽtum in vno caſu ſingulari in
auc.ſi qua mulier.C.de ſacroſan.eccleſijs:⁊ in auc.nunc
autem.C.de epiſcopis ⁊ cleri.canonizate.xix.q.iij. Nam
ingrediens monaſterium ⁊ faciens profeſſionem ſi habet
liberos poteſt teſtari ⁊ relinquere tenetur filijs legitimã
ad minus ⁊ monaſterio reliqua eius bona: aut monaſte
rio legitimam computato ipſo monaſterio ⁊ numero li
berorum:⁊ reliqua bona ſuis filijs. Si vero decidit nõ fa
cto teſtamẽto: tunc filijs debetur legitima:⁊ reliqua bo
na debentur mõaſterio prout ibi habetur:⁊ ita tz Bal.
i.d.l.i.in repetõ.⁊ in.d.auc.ſi qua mulier: ante fi.⁊ Imoli
l.i.ff.de teſta.in.viij.col. ¶ Sed aduerte primo quid ſi
monachus profeſſus non habet deſcendentes: ſed aſcen
dentes: an teneatur vel poſſit relinquere ad minus legi
timam: vel debeatur eis a monaſterio ſi non fecit teſtamẽ
tum: glo.in.d.auc.ſi qua mulier: tenet ꝙ non:⁊ idem.xix.
q.iij.in.c.ſi qua mulier: qꝛ monaſterium habetur loco fi
lij:⁊ in ſucceſſione prima cauſa eſt filiorum:⁊ ſic excludun
tur ipſi aſcendentes: vt in auc.in ſucceſſione.C.de ſuis ⁊ le
gitimis:⁊ hoc quando filius monachus eſt profeſſus: ſe
cus tamen videtur quando eſſet infra annum probatio
nis de quo.ſ. Et dicit Cy.in.d.auc.ſi qua mulier: ꝙ mona
ſterium apud quem ſunt bona: cogitur tunc alimentare
parentes ipſius ingreſſi: de quo ibi per eũ: vide p Spe.
in ver.liiij.de quo.ſ.in.ij.limitatiõe. ¶ Secundo aduer
te: qꝛ predicta procedunt niſi quis perſuaſiõe monacho
rum ⁊ dolo ſit inductus ad intrandum monaſterium: qꝛ
licet talis dicatur bonus dolus:⁊ propter hoc non vitie
tur monachatus: tamen bona non deferuntur ad mona
ſterium: ſed ad deſcendentes vel deſcendentes: vel veniẽ
tes ab inteſtato: vt eſt caſus ſing.xx.q.iij.conſtituit:⁊ per
Inno.in.c.dudum.ſ.de conuerſ.coniug.⁊ per Bald.in
d.auc.ſi qua mulier: circa fi. ¶ Tertio aduerte: qꝛ eo ca
ſu quo pater profeſſus nõ facit teſtm̃ ⁊ ſic legitima tantũ
debetur filijs:⁊ reliqua bona mõaſterio: vt in.d.auc.ſi q̃
mulier: tunc lz alias filius viuente patre non dicatur ha
bere ius in legitima: ſed expectat mortem naturalez ipſiꝰ
patris:⁊ ſic debetur tm̃ poſt mortez: vt.l.cuz queritur.C.
de inoffi.teſta.⁊ per glo.in.c.raynutius.ſ.de teſta.⁊ per
Bar.in.l.pe.ff.de libe.agnoſcen.tamẽ de equitate cano
nica patre ingreſſo monaſterium imediate debetur filijs
legitima viuente patre: nec expectatur mors naturalis
ipſius patris: vt eſt tex.ſing.in.c.cum ſimus.ſ.de regula
ribus:⁊ ita ſequitur ibi Innocẽ.⁊ cõmuniter doc.⁊ Bal.
in.d.auc.ſi qua mulier: circa finez:⁊ ita eſt tenendũ: quic
quid dicat glo.ibi ⁊ Barto.in.l.poteſt.ff.de adoptõ.
¶ Scdo limita predicta procedere qñ infra annuz pro
bationis poteſt

bationis pōt mōachus libere teſtari ſm̄ Inno.in.d.c.ij.
⁊ glo.in ver.in ditijs:in.c.nō ſoluꝫ.ẜ.de regularibus: ⁊ ſe-
quitur Archi.⁊ Jo.an.in.c.beneficiū: eo ti.⁊ Jmol.in.d.
c.ij.in prin.⁊ Bal.in.d.auſ.ſi q̄ mulier:poſt prin.qꝛ tunc
ante profeſſionē non eſt vere religoſus:vt dicit text.in.c.
religioſo.ẜ.de ſnia excom.⁊ ſic vi ꝙ tunc nō poſſet priua
re aſcēdentes legitima:⁊ in caſu quo puaret vel aliter nō
faceret teſtm̄ videtur ꝙ ipſis aſcēdentibus debeẜ legiti-
ma:qꝛ ceſſat ratio de qua per glo.in.d.auſ.ſi qua mulier:
qꝛ ibi erat profeſſus expreſſe vel tacite a prin.ſecus ergo
in nō profeſſo exiſtente infra annuꝫ probatiōis: qꝛ nō vi
ꝙ aſcēdētes poſſint puari legitima: de quo ẜ.in.vi.⁊.vij.
q.Et an ſi fecit teſtm̄ nō facta mētione de aſcēdentibus
an vitietur teſtm̄:⁊ quid ſi omnia reliquit monaſterio:⁊
quid ſi extraneis pſonis:⁊ quid ſi aliter non fecit teſtm̄:
an ipſis aſcēdentibus debeatur legitima vel non:de quo
per Spe. i ti.de ſta.mo.§.i.ver.liiij.⁊ ver.ad premiſſoꝝ.
¶ Sed queriẜ primo quid de moriētibus infra annum
pbationis nō facto aliter teſtō:ſiue ſint mēdicantes ſiue
nō:an bona vadant ad monaſterium:an vero ad venien-
tes ab inteſtō. Cy.in.d.auſ.ſi qua mulier:videẜ velle ꝙ i
dubio ad monaſteriū:qꝛ ſic moriēdo i habitu vi voluiſſe
eſſe monachus: Bar.ibi arguit pro ⁊ cōtra ⁊ nō decidit
B.Anto.in.c.in preſentia.ẜ.de probatio.ſequiẜ opi.Cy.
⁊ idem.d.Pe.in.d.c.ij.Sꝫ certe verior vi opi.ꝙ vadāt
ad veniētes ab inteſtō.qꝛ interim nō dicitur vere religio
ſus:vt dicit tex.in.d.c.religioſo:⁊ ita ſeqtur Jmol.in.d.c.
in preſentia:⁊ ideꝫ videtur tenere in.d.c.ij.in.vi.col.⁊ ita
diſputando determinauit Pe.de anchara.prout ipſe re
fert in.d.c.beneficium : de quo ibi plene per eum.
¶ Scōo principaliter queritur de ipſis mēdicantibus:
an mēdicantes ipſi infra annuꝫ probatiōis poſſint facere
teſtm̄:⁊ vr̄ ꝙ ſic:ex quo nō ſunt profeſſi etiam ſi tales mē
dicantes eſſent fratres minores : vt in.d.cle.exiui.§.nos
autem:⁊.§.cum vero.ẜ.de verbo.ſignifi.⁊ ita eſt de mente
Bar.⁊ Bal.in.d.auſ.ſi qua mulier:⁊ Jmole in.l.i.ff.de
teſta.in.ix.col. ¶ Tertio queritur an mēdicantes cogā
tur relinquere aliqd eoꝝ eccleſie:⁊ dic ꝙ in fratribus mi
noribus eſt claruꝫ ꝙ nō:qꝛ etiaꝫ in cōmuni nō poſſunt ha
bere propriuꝫ:vt.d.cle.exiui.Sed in alijs mēdicantibus
vr̄ ꝙ nō cogantẜ aliqd relinquere:qꝛ lꝫ ſit dubiū:an eccle
ſia mendicantiū poſſit petere bona ipſoꝝ mēdicantiū qn̄
mēdicātes pfeſſi deceſſerūt nō facto teſtō : vel qn̄ expreſ
ſe bona reliquiſſent eoꝝ eccleſie:vt.ẜ.diceẜ: tamē ſine du-
bio vi ꝙ eccleſia aliqd petere nō poſſit ꝯtra eoꝝ volunta
teꝫ:⁊ ita vr̄ de mēte Jo.de imol.in.d.c.in pn̄tia:in pe.col.
⁊ Bal.in.d.auſ.ſi qua mulier:vbi ēt notabiliter determi
nat hoc ꝓcedere nō ſolū ſi facerent teſtm̄ infra annū pro
bationis:ſed ēt ſi longe per prius feciſſent ēt nō cogitan
tes de ingreſſu religionis:qꝛ nō rumpitur teſtm̄ prius fa
ctuꝫ i ipſis mēdicantib⁹ qd̄ nota. ¶ Quarto queriẜ: qd
ſi mēdicantes decedant profeſſi i ordine mēdicantiū nō
facto teſtō:nec ante nec poſt:an monaſteriū poſſit petere
eoꝝ bona:dic ꝙ nō in fratribus minoribus:ſꝫ vadunt ad
venientes ab inteſtō:vt in.d.cle.exiui: ⁊ ita cōiter tenent
doc.in.d.c.in preſentia:⁊ ſequiẜ Jmol.in.l.i.ff.de teſta.cir
ca fi.Sꝫ in pdicatorib⁹ ⁊ alijs mēdicantib⁹ tenuit Spe.
in ti.de ſta.mo.§.i.ver.tertio ⁊ quarto:ꝙ eccl'ia poſſit pe
tere bona : qꝛ lꝫ nō poſſint retinere ꝓpriuꝫ vt in.c.i.ẜ.de re
ligioſis do.tn̄ poterūt vēdere ⁊ de precio ſubuenire eorū
neceſſitatib⁹:⁊ idem vr̄ velle glo.in.d.c.i.⁊ Archi.xix.q.
iij.in.c.qꝛ ingredientibus:⁊ Jmola in.d.l.i.in fi.⁊ in.d.c.
in pn̄tia:de hoc tn̄ vide per Bal.in.d.auſ.ſi qua mulier:
⁊ per Fede.in ſuo ꝯſi.xij.⁊ plene p doc.in.d.c.i.⁊ voluit
ſing.Spe.in.d.v.iij.predicta ꝓcedere ēt ſi tales haberēt
deſcēdētes vt ſic ſola legitima debeat eis reſeruari ſicut
dr̄ in.d.auſ.ſi qua mulier:⁊ cetera bona vadant ad eorū
eccleſiam:cogita tn̄ in hoc. ¶ Quinto queritur quid in
alijs nō mēdicantibus:an cogantẜ aliqd relinquere mo-
naſterio:⁊ ꝯclude ꝙ ſi faciunt teſtm̄ infra annum proba
tionis videtur ꝙ nō cogātur aliqd relinquere mōaſterio
nec monaſteriū aliquid petere poſſit ⁊ valeat teſtm̄. Nō
ob.d.auſ.ſi qua mulier:qꝛ ibi loqtur in profeſſis:ſecus in
his qui poſſunt libere teſtari:vt ẜ.proxime patebit.
¶ Sexto queritur an teſtm̄ factū ante ingreſſuꝫ mona-
ſterij rumpatur per ingreſſuꝫ religionis ſi aliqd nō eſt re
lictum monaſterio iure inſtitutionis:glo.in.d.auſ.ſi qua
mulier:tenet ꝙ ſic:quaſi agnatiōe poſthumi:cū monaſte
riuꝫ habeatur loco filij:vt in.d.c.in preſentia:⁊ ideꝫ tenet
glo.in.d.c.ſi qua mulier:⁊ ideꝫ Inno.in.d.c.in preſentia:
Spe.in.d.§.i.ver.quinquageſimo:refert opi.⁊ nihil fir-
mat. Bar.in.d.auſ.ſi qua mulier:ꝯcludit ꝙ aut talis fe
cit teſtm̄ cogitans de ingreſſu:⁊ tamē nihil reliquit mo-
naſterio:⁊ tūc non rumpitur teſtm̄:ſecus ſi nō cogitaue-
rit de ingreſſu:qꝛ tūc rumpiẜ quaſi mutata voluntate:qꝛ
offerēdo bona ſua expreſſe vel tacite monaſterio vi peni
tuiſſe teſtamēti ⁊ ademiſſe heredi ſcripto: ⁊ ita ēt ſequiẜ
Bal.ibi:dicens ꝙ in dubio ſi ingreſſus monaſteriū fece
rit ī proximo teſtm̄:preſumiẜ ꝙ cogitauerit de ingreſſu
⁊ nō penituerit teſtamēti ingrediēdo poſtea : ſecus ſi ex
interuallo:arg.l.naꝫ ad ea.ff.de cōdi.⁊ demō.Et cū opi.
Bar.tꝫ ſe Jmola in.l.i.ff.de teſta.in.vij.col. ¶ Tu ad-
uerte qꝛ opi.Bar.in quātum vult ꝙ per ingreſſum mo-
naſterij non rumpatur teſtm̄ quando fecit in ingreſſu vel
cogitans de ingreſſu:procedit etiā ſi ingreſſus obtuliſſꝫ
expreſſe ſe ⁊ ſua bona monaſterio : qꝛ non preſumitur ꝙ
ſe correxerit ⁊ voluerit reuocare teſtamētuꝫ ſm̄.d.Ant.
in.d.c.in preſentia:quem i hoc ſeqtur Jmol.ibi. Si vero
eſt ingreſſus monaſteriū ex interuallo quo caſu nō preſu
mitur tpe teſtamēti cogitaſſe de ingreſſu:tūc ſi ingrediẜ
do monaſteriuꝫ offert expreſſe ſe ⁊ ſua rumpatur teſtm̄:
qꝛ vi aliter diſponere de ſuis rebus:ſecus ſi ſimplr̄ ingre
diatur religionem:qꝛ tūc vi remanere in primo teſtō ſm̄
d.Ant.in.d.c.in pn̄tia.Sꝫ i hoc vltimo Jmol.ibi ſeqtur
opi.Bar.vt ēt ſimplr̄ ingrediēdo monaſteriuꝫ rumpaẜ
prius teſtm̄:lꝫ alr̄ nō offerat expſſe bona ſua:qꝛ tacite vr̄
offerre:vt.d.auſ.ingreſſi:⁊ ſic aliter diſponere de rebus
ſuis:vnde talis expreſſio non vr̄ neceſſaria:arg.l.cum qd
ff.ſi cer.pe.Sed certe verior vr̄ opi.d.Ant.p tex.in.d.c.
ſi qua mulier:in.§.nūc aūt:ibi ſi pri⁹ teſtatus nō ſit quaſi
ſi prius feciſſꝫ teſtm̄ illud nullo mō rumpitur p ingreſſuꝫ
monaſterij:ſꝫ oꝫ ſeruari : ⁊ ita ēt vr̄ tenere Spe.in.d.§.i.
in fi.⁊ in v.li.⁊ maxime qꝛ monaſteriū nō hr̄ loco filij niſi
in caſib⁹ expſſis i iure:⁊ iſte caſus nō repiẜ expſſus: facit
tex.i auſ.de monachis.§.illud.Nō ob.ꝙ ingrediēdo mo
naſteriū vr̄ velle aliter diſponē de reb⁹ ſuis: nā illud ꝓce
dit niſi prius feciſſꝫ teſtm̄:vt eſt tex.nō.in.d.§.nūc autēꝫ
⁊.d.§.illud. Cū in dubio teſtator ſemp videatur velle ꝙ
teſtm̄ ſuuꝫ valeat ⁊ ꝯſeruetẜ:vt in.l.ſi iure.ff.de leg.iij.⁊ in
dubio volūtas nō preſumiẜ mutata:vt i.l.cū q.ff.de pba.
⁊ ceſſat tacita oblatio vbi appet de expſſa p teſtm̄:vt.d.
§.nūc aūt:qꝛ prouiſio hoīs tollit ꝓuiſionē.l.vt in.l.mari
tus.C.de procu.Et qꝛ inſtitutio heredis ſemel facta non
reuocatur niſi per aliam voluntatem ſolemnem : vt ple-
ne nō.in.l.ſi iure:que iſto caſu ceſſat:cogita.
¶ Septimo queritur qd ſi ingrediens monaſterium in
teſtamēto omnia reliquit monaſterio ⁊ ſuis deſcendenti-
bus nihil:an valeat teſtm̄: Bar.in.d.auſ.ſi qua mulier:
tꝫ ꝙ ſic per tex.in.d.§.illud:vbi pmittitur teſtari quo vult.
Sꝫ Jmol.⁊.d.Ant.in.d.c.in preſentia: circa fi.tꝫ ꝯtrariū

⁊ bene:qꝛ nõ eſt veriſimile ꝙ imperatoꝛ in tantũ voluerit
priuilegiare teſtm̃ in priuilegiũ filioꝝ per nõ.per glo.i.l.
ſi quis ad declinandã.C.ð epiſ.⁊ cle.pꝛo qua glo.eſt tex.
xvij.q.iij.c.ſi.⁊ illa verba quõ vult:de qbus in.d.§.illud⁊
debent intelligi dũmodo legitime teſtet̃:arg.l.i.C.de ſa.
ſan.eccle.⁊ in.l.ſi quãdo.C.de inoffi.teſta.vnde vi ꝙ iſto
caſu nõ rumpat̃ teſtm̃ in totum: ſed filius debeat̃ ſola legi
tima:⁊ reliqua bona mõaſterio:arg.d.aut.ſi qua mulier:
⁊ facit bonus tex.⁊ glo.in.c.cuꝫ ſimus.ẽ de regularibus.
¶ Octauo querit̃:an cogatur relinquere ad minus legi
timaꝫ ſuis parẽtibus:⁊ ſi nõ relinquit in teſtamẽto an de
beatur a monaſterio:glo.in aut.ſi qua mulier:⁊ in.d.c.ſi
qua mulier:videtur velle ꝙ non. Sed certe ibi loquit̃ qñ
monachus pꝛofeſſus fecit teſtm̃: de quo eſt dictum.ẽ.in
ij.limitatiõe.ſecus ergo ſi ante pꝛofeſſioneꝫ infra annum
ꝓbationis vel ante ingreſſuꝫ:qꝛ vi ꝙ debeatur ipſis aſcẽ
dentibus ad minus legitima:ar.l.nam ⁊ ſi parentibus ff.
de inoffi.teſta.⁊ ſic dꝫ legitime teſtari:vt di.ẽ.in pꝛoxima
q.imo etiaꝫ vi velle Specu.in.d.§.i.ver.liij.⁊ i.§.ad pre
miſſoꝝ:ꝙ etiam in caſu.d.aut.ſi qua mulier:parentes nõ
poſſint priuari legitima poꝛtione:foꝛtius ergo quãdo añ
ingreſſum vel infra annum pꝛobatiõis facit teſtm̃ qð nõ.
⁊ vide ibi per Jo.an.in addi. ¶ Nono queritur an poſt
ingreſſum monaſterij poſſit reuocari teſtm̃ iam factuꝫ: ⁊
ꝯclude ꝙ infra annuꝫ pꝛobationis põt:ſicut poteſt teſta
ri:vt eſt dictum.ẽ.in.ij.limitatiõe:⁊ ita tꝫ Jmo.in.d.l.i.in
vij.col. Sed poſt pꝛofeſſionem:Bar.in.d.aut.ſi qua mu
lier:⁊ in.d.l.i.tꝫ idem:arg.l.ſed ſi moꝛs.ff.de donatꝫ.inter
virũ:etiam coꝛam duobus teſtibus:arg.c.relatum:⁊.c.cũ
eſſes.ẽ.de teſta.⁊ ita tranſit Jmol.poſt.d.Ant.in.d.c.in
pꝛeſentia:circa ſi. ¶ Bal.in.d.aut.ſi qua mulier:intelli
git hoc ꝓcedere quãdo reuocando mutaret de extraneo
in filium vel monaſterium:vel de liberis in liberos: vel de
liberis in monaſteriũ:vel de monaſterio in aliud mona
ſterium qð eſſꝫ ingreſſus:alias mutatio nõ eſt ꝑmiſſa: vt
vide plene p Bal. Sed Ang.in.l.i.tꝫ ꝯtrarium indiſtin
cte:vt nullo modo poſſit reuocari poſt pꝛofeſſioneꝫ:qꝛ cũ
ſit priuatus poteſtate teſtandi:ergo ⁊ poteſtate reuocã
di:⁊ hanc parteꝫ ſequit̃ Jmol.in.d.l.i.per rõnem Ange.
argu.l.tria pꝛedia.ff.de ſeruitutibus vrba.⁊.l.iiij.ff.de re
iudi. Non ob.d.l.ſed ſi moꝛs:qꝛ loquit̃ in donatõe cauſa
moꝛtis. Item ibi loquit̃ in depoꝛtato qui retinet liberta
tem:ſecus in monacho pꝛofeſſo qui cenſet̃ ſeruus: vt.ẽ.in
pꝛin. Iteꝫ qꝛ ſola reuocatio verbalis nõ ſufficeret niſi fiat
aliud teſtm̃ de nouo:vt nõ.in.d.l.ſi iure:qð iſte facere nõ
poteſt. ¶ Et pꝛo hac parte facit optimus tex.i.d.aut.ſi
qua mulier:qꝛ ſi ſpeciale eſt in illo caſu vt poſſit aliqd oꝛ
dinare:ergo in ꝯtrarium eſt ius cõe:ſed illo caſu non põt
aliquid oꝛdinare quãdo pꝛius eſt teſtatus:vt pꝛobat tex.
ſing.in.d.§.nunc aũt:ergo nõ poterit reuocare:⁊ ita tenẽ
duꝫ vi. Et pꝛedicta pꝛocedunt in ingreſſo in monaſterio
non mendicantiũ:ſed in monaſterio mendicantium indi
ſtincte poſtꝗ̃ eſt pꝛofeſſus nõ poſſꝫ reuocare teſtm̃: vt tꝫ
Bal.in.d.aut.ſi qua mulier:⁊ Jmola in.d.l.i.in.viij.col.
Sed poſſꝫ dici ꝙ omni caſu poſſit reuocare quo de nouo
facere poſſet. ¶ Decimo queritur an teſtm̃ factuꝫ ante
pꝛofeſſionem ꝯfirmetur irreuocabiliter per pꝛofeſſionem
⁊ ſic per moꝛtem ciuilem:an vero expectetur moꝛs natu
ralis ipſius teſtantis: Bar.in.d.l.i.concludit ꝙ in fratri
bus minoꝛibus pꝛofeſſio confirmat teſtm̃:ſed in alijs mẽ
dicantibus vel nõ mendicantibus dꝫ expectari moꝛs na
turalis:vnde nõ debebunt heredes vel legatarij habere
bona niſi poſt moꝛtem naturalem:ſed interim ſtabit do
minium penes monaſterium ⁊ fructus percipiet: ⁊ idem
ſequitur ibi Ange.⁊ Bal.arg.l.ſtatius.§.coꝛnelio.ff.de
iure fiſci:⁊ idem Jmola in.d.c.in pꝛeſentia:circa ſi. Sed
tu vide Jmol.i.d.l.i.in.ix.col.vbi melius ꝗ̃ alibi examiat
iſtũ arti.⁊ ꝯcludit ꝙ ſi ꝯſtat de mẽte diſponẽtis ꝙ volue
rit teſtm̃ hr̃e locũ poſt moꝛteꝫ nãleꝫ tm̃:vel ẽt ante ſerua
ri dꝫ volũtas:qð pꝛocedit ẽt in ingrediente religionẽ fra
truuꝫ minoꝝ vel alioꝝ mẽdicantiũ:vt vult Bal.ibi:h vl
ꝓcedere in alijs mẽdicantibus:ſed i minoꝛibus bona ſta
bunt apud veniẽtes ab inteſtõ. Si vo ſum⁹ in dubio tũc
aut facit quis teſtm̃ ſciens ſe ingreſſuꝝ monaſteriũ: ⁊ ſta
tim fcã pꝛofeſſione teſtm̃ hẽbit effectuꝫ:ſiue ſit ingreſſus
monaſteriũ mendicantiũ:ſiue alioꝝ: aut facit teſtm̃ non
cogitans de ingreſſu monaſterij:tunc ſi intrat monaſte
rium nõ mendicantiũ ⁊ dꝫ expectari moꝛs nãlis vt.ẽ. Si
vo intrat monaſteriũ mendicantiũ:⁊ tũc aut ſi fratruum
minoꝝ teſtm̃ ſtatim hꝫ effectũ:aut alioꝝ mendicantiũ: ⁊
tũc expectat̃ moꝛs nãlis:⁊ interiꝫ monaſteriũ vtatur fru
ctibus illoꝝ bonoꝝ ad vitam illius ingreſſi ſm eum. Sꝫ
certe hoc vltimũ vi dubiũ:qꝛ aliud ẽ querere qñ bona re
linquntur eccleſie mendicantiũ: vbi di ꝙ pñt illa vendẽ
⁊ pꝛeciũ ꝯuertere i eoꝝ neceſſitates:vt i.d.c.i.⁊ ibi glo.⁊
aliud ẽ iſto caſu quo caſu vẽdere nõ pñt:ex quo bona ſũt
ſubiecta reſtõni:nec vi ꝙ poſſint interim fructus annua
tim percipere vel fructus vendere: qꝛ hoc nõ conuenit re
gule mendicantiũ:ex quo pꝛohibet̃ hr̃e certos redditus
vt in.d.c.i.§.ꝯfirmatos:⁊ ſic vr̃ ꝙ in religiõe mẽdicãtiuꝫ
ſtatiꝫ fcã ꝓfeſſiõe teſtm̃ habebit effectũ per ꝓdicta:vide
tñ p Spe.in.d.§.i.ver.li.⁊ ibi p Jo.an.in addi.⁊ in ti.de
teſta.in ver.tertio querit. ¶ Undecimo querit̃:quid de
ꝯuerſis ſeu oblatis:an poſſint facẽ teſtm̃: glo.ſing.xvij.
q.i.vt lex:ꝯcludit ꝙ aut offert ſe ⁊ ſua eccleſie regulari ⁊
tales non pñt teſtari nec ꝓpꝛiũ hr̃e:nec mr̃imoniũ ꝯhere
Aut eccleſie ſeculari ⁊ pñt teſtari ⁊ matrimoniuꝫ ꝯhere:
qꝛ tũc nõ trãſeunt bona futura:ſꝫ tm̃ bona tpe oblatiõis
exiſtentia:ar.l.ſi ita.ff.ð auro ⁊ argẽ.le.⁊ ita vr̃ ſeq Bal.
in.l.generali.C.de ſa.ſan.eccle.⁊ Bar.in.d.aut.ingreſſi.
Sꝫ aduerte qꝛ Bal.ibi in.ij.col.ꝯcludit:ꝙ aut offert ſe
qs eccleſie ſeculari:⁊ tũc nõ trãſeũt bona niſi ea expꝛeſſe
offerat:vt in aut.pꝛeſbyteros:de epiſ.⁊ cle.vnde dicit ꝙ
qui offerũt ſe alicui eccleſie vel hoſpitali nõ ꝑdunt bona
niſi expꝛſſe offerãt. Si vero offert ſe eccleſie regulari: tũc
vi velle Bal.ꝙ tacite tranſeant bona:ſꝫ idẽ Bal.ibi in
iiij.col.in pñ.ꝯcludit ꝙ offerẽtes ſe eccleſie regulari: aut
totaliter renũciãt ſeculo:faciẽdo ꝓfeſſionem ⁊ nõ pñt te
ſtari nec matrimoniũ ꝯhere:aut nõ renũciant:ſed retinẽt
vxoꝛes:⁊ tũc pñt teſtari ⁊ equiperant̃ clericis ſecularib⁹
⁊ ita dicit debere intelligi dictũ glo.in.d.c.vt lex:⁊ ita vi
ſequi Jmol.i.c.ij.ẽ.de teſta.in.vij.col.de quo ibi p Spe.
in.d.§.i.in ver.lviij.⁊ per Archi.i.c.ex eo ꝙ.ẽ.de elec.eo.
lib.⁊ in.d.c.vt lex:ponẽteꝫ an offerẽtes ſe eccl̃ie regulari
pꝛeſumant̃ tacite ꝓfiteri:vi tñ ibi velle ꝙ nõ ſufficẽt pꝛo
mittere ſimplr̃ obedientiã niſi ꝓmittant obedientiã mo
nachaleꝫ:qꝛ talis obediẽtia pꝛo ꝓfeſſiõe habet̃:ð quo ibi
p euꝫ:⁊ vide qð nõ.in.c.nõ dubiũ.ẽ.ð ſnia excõ. ¶ Duo
decimo querit̃:an rõne cõſuetudinis poſſit monachus ⁊
alij regulares facẽ teſtm̃: Bal.in.d.aut.ingreſſi:in pꝛin.
dixit ꝙ nõ valeret talis ꝯſuetudo:nec etiã poſſꝫ ꝯſuetu
do ꝯcedere ipſis regularibus ius teſtãdi ſm Bal.ibi:lꝫ
ipſis clericis ſecularibus ꝯſuetudo poſſit ꝯcedere ius te
ſtandi in caſibus in qbus alias nõ poſſent:vt eſt dictũ.ẽ.
in clericis ſecularibus:⁊ lꝫ etiaꝫ ꝯſuetudo poſſit ꝯcedere
etiaꝫ ipſis pꝛelatis regularibus ptãteꝫ donãdi in vita de
aliqbus bonis mobilibus eccleſie:poteſt ergo conſuetu
do concedere ipſis regularibus poteſtatem diſponendi
de rebus eccleſie in vita: ⁊ tamen non in moꝛte: vt ẽ tex.
ſing.in.c.ceterum.ẽ.de donatꝫ.de quo ibi per Jmolam.
¶ Decimotertio

¶ Decimotertio querit an ipſi regulares poſſint ſaltem
teſtari ad pias cãs: ⁊ dic ꝙ nó vt tȝ Bar. in. l. i. de ſa. ſan.
eccle. in ver. tertio quero: ⁊ ſeqtur. d. Nico. in rubri. ẽ. de
teſta. q2 ẽt nó poſſunt facere helemoſynã in vita: vt eſt di
ctum. ẽ. in prin. multo minus poſſunt diſponere i morte: ex
quo propriũ non hñt: vt in. c. nó dicatis. xij. q. i. ⁊ in. c. cum
ad monaſteriũ: in fi. ẽ. de ſta. mo. ¶ Decimoquarto qrit
ſi monachus vel canonicus regularis ſeu exiſtens de or
dine mẽdicantiũ promouet in epm vel archiepm qd pót
vt in cle. i. in fi. de elec. ⁊ in. c. quorũdã. ẽ. de elec. eo. lib. an
tũc poſſit facere teſtm̃ ⁊ dic ꝙ nó: vt voluit glo. pe. in. c. i.
ẽ. de teſta. q2 nó liberat pp hoc ab alijs ſubãlibus regule
vt voluit glo. in. d. c. quorũdã: in fi. ⁊ in ver. mendicantiũ
ẽ. de elec. eo. lib. vnde nó poteſt pp hoc habere ꝓpriũ:
ímo quicqd acquirit: poſtea acquirit epiſcopatui vel ar
chiepatui: vt ẽ tex. nõ. in. c. vnico. xviij. q. i. ⁊ in. c. cum olim:
el. ij. ẽ. de priuile. ⁊ ſeqtur glo. in. c. q2 tua. xij. q. i. in prin. ⁊
ita tȝ Jo. an. ⁊. d. Nico. i. d. c. i. in fi. de teſta. ⁊ idẽ Jmol.
ibi in. vij. col. dicens ꝙ talis nó poſſȝ teſtari ẽt de acquiſi
tis intuitu pſone: cum regularis quicqd acquirat: querat
eccleſie: vt. ẽ. ⁊ in. c. requiſiti. ẽ. de teſta. Et lȝ monachus
factus epus nó deſinat eſſe monachus: vt dicit glo. in. d.
c. quorũdam: tamẽ liberat ab obedientia abbatis: q2 iam
factus eſt de filio pater: vt in. d. c. i. xviij. q. i. ⁊ ibi glo. Jtẽ
abſoluit ab alijs accidẽtalibus regule: puta a ieiunijs: vi
gilijs: a ſilentio. Jtem poſſȝ facere cõpatres qd prius non
licuit: ⁊ ita dicit glo. in. d. c. vnico. Jtem nõ tenetur dicere
officium monachale ſed aliud: facit cle. ij. de celebra. miſ.
ſed ab alijs ſubſtãtialibus regule: vt a ꝯtinentia vel a vo
to paupertatis non liberat: vt dicit glo. in. c. iij. xvi. q. i. di
cens ẽt ꝙ non liberat ab habitu: ideo tenetur portare ha
bitum ſue ꝓfeſſionis: ⁊ ſic monachale vel mendicantium:
⁊ idem voluit glo. xvi. q. vltima in nouatiõe. Pro quo ẽ
tex. nõ. in. c. pe. in fi. ẽ. de vita ⁊ hone. Sed an abſoluat ab
eſu carniũ: vbi Hu. tenet ꝙ nó: de ꝯſe. diſt. v. carnẽ: ⁊ idem
tȝ in. d. c. vnico: cum quo trãſit ibi Archi. Sed glo. in. d. c.
iij. i fi. videtur velle ꝯtrariũ: qd procedit vt ipſa ſentit qñ
ſine ſcandalo nó poſſet ſe abſtinere: alr̃ ſi poſſet ſine ſcan
dalo: ⁊ tunc nó intelligitur abſolutus: ⁊ ita tranſit ibi Ar
chidia. Ex quo infertur ꝙ ẽt in ieiunijs ſi poſſet ſine ſcan
dalo obſeruare nó intelligẽtur abſolutus ſm Jmol. ⁊. d.
Nico. in. d. c. pe. in fi. ⁊ vide glo. in. d. cle. ij. ¶ Decimo
quinto queritur: qd ſi mõachus vel canonicus regularis
vel de ordine mendicantiũ factus ſit cardinalis: an poſſit
facere teſtm̃: ⁊ dic ꝙ non: q2 lȝ liberetur ab accidentali
bus regule a qbus ſupra liberatur epus: tñ non liberatur
a ſubſtãtialibus regule: ſicut dicitur. ẽ. in epo: ⁊ ita tȝ no
tabiliter Bal. in aut. licentiam: in pn. C. de epiſco. ⁊ cleri.
Licȝ idem Bal. ⁊ Ang. in. l. ſi quis mihi bona. §. ſeruus:
dicant ꝯtrarium: dicentes ꝙ tunc poſſunt habere propriũ
⁊ ſibi querere: ſed male dicũt: q2 nó liberant ab alijs ſub
ſtantialibus regule: ⁊ ſic a voto pauptatis vel ꝯtinentie:
vnde nó poſſunt habere proprium ſȝ querunt ſue eccleſie:
vt in. d. c. i. xviij. q. i. vt tȝ ibi Jmol. i. d. §. ſuus: ideo eſt ꝙ
nó poſſunt cardinales mutare habitum ſue ꝓfeſſionis: ⁊
ſic relinquere habitum monachalem vel mendicantium: ⁊
ita obſeruatur: ⁊ ita tenet Jmol. ⁊. d. Nico. in. d. c. pe. ⁊ in
d. §. ſeruus: de quo per doc. in cle. i. de elec. ¶ Decimo
ſexto queritur: quid in papa ſi prius fuit monachus vl̃ ca
nonicus regularis: vel de ordine mẽdicantiũ: an poſſit fa
cere teſtm̃: ⁊ an liberetur a ſubſtãtialibus regule: ⁊ vȝ ꝙ
non: ⁊ ſic ꝙ nó liberetur a voto pauptatis vel ꝯtinẽtie: q2
vt dicit Bal. i. d. aut. licentiã: nulla dignitas liberat quẽ
a ſubſtantialibus regule: ideo eſt ꝙ doc. tenent ꝙ i papa
ſit ſola iſta ſpẽalitas vt liberet a delatiõe habitus ſue pro
feſſionis: ⁊ ſic ipſe ſolus habitum illum mutat: lȝ ſecus ſit i
cardinalibus vel epiſcopis vt. ẽ. ſm Jmol. in. d. §. ſeruus:
in fi. ⁊ in. d. c. pe. ergo in alijs ſubſtãtialibus nó liberatur:
cũ per monachationẽ imprimat quidã caracter ꝙ ab oñi
bus vnqȝ euelli nó poſſit: vt dicit glo. nõ. in. c. ad noſtram
ẽ. de regularibus: ⁊ vide per docto. in. d. cle. i. Jdeo dixit
ſing. Hguitio in. d. c. iij. quẽ ſequitur ibi Archi. ꝙ mo
nachus nõ lȝ comedere carnes etiam ſi eſſet factus papa qñ
ſine ſcandalo hoc facere poſſet: vt in. c. carnem: de conſe.
diſt. v. q2 ex honore non dȝ ꝯſequi peccandi licentiam ſm
Archi. in. d. c. iij. referendo Laurentiũ idem dicentem in
c. vnico. xviij. q. i. ſi ergo papa non abſoluitur in totum ab
iſtis accidentalibus regule ſicut eſt ab eſu carniũ: fortius
non eſt abſolutus a ſubſtãtialib9 regule: q2 lȝ ab ipſo deo
recepit ptãtem ⁊ dignitatem ſummi pontificatus: non tñ
recepit ptãtem peccandi: vt dicit text. nõ. in. c. i. xl. diſtin.
que omnia ſing. nota: ⁊ vide dicta. ẽ. in clericis ſeculari
bus in. viij. ix. ⁊. x. queſito. ¶ Decimoſeptimo ⁊ vltimo
queritur ſing. an canonicus regularis vel monachus ſeu
alij mẽdicantes poſſint facere teſtm̃ ſaltẽ de licẽtia pape
Et quid de epõ vel cardinali qui prius fuit mõachus ſeu
regularis: ⁊ lȝ iſte articulus i nulla parte reperiatur exa
minatus p docto. tñ videretur primo loco dicendũ ꝙ ſic
Nam fortius vȝ impedimẽtum qd a natura cauſatur qȝ id
qd ex ꝯſtitutiõe eccleſie: vt inſtitu. de iure naturali. §. ſed
⁊ naturalia: ſed ſic ẽ ꝙ mutus ⁊ ſurdus eo caſu quo a iure
ꝓhibetur facere teſtm̃ dȝ impeditus ex impedimẽto nãli
vt in. l. diſcretis. C. qui teſta. ⁊ tñ ex licentia principis põt
talis facere teſtm̃: vt in. l. ſi mutus. ff. ó teſta. ergo ⁊ fortius
hoc poſſȝ monachus ex licẽtia pape: cũ ſolẽnitas voti ſit
inducta ex ꝯſuetudine eccleſie: vt in. c. i. Ꝉ. de voto: qua ceſ
ſante ſine dubio valeret matrimoniũ ꝯtractum a monacho vl̃
a ꝯſtituto in ſacris: vt dixit glo. nõ. quã oẽs doc. ſequuntur
in. c. rñſ. ẽ. qui cleri. vel vo. Ergo cum papa ſit ſupra ius
⁊ ꝯſtõnes eccleſie: vt in. c. ꝓpoſuit. ẽ. de ꝯceſ. prebẽ. pote
rit monachus de licẽtia pape facere teſtm̃ ſicut mutus ⁊
ſurdus hoc põt de licẽtia ꝓncipis: vt in. d. l. ſi mutus: qd
impedimẽtũ tãqȝ nãle fortius vȝ vt. ẽ. ¶ Scdo ad idem
facit: nã obſides dati romanis ab ipſis hoſtibus imperij
non pñt facere teſtm̃: vt in. l. obſides. ff. de teſta. eo q2 iu
dicant ſerui: ⁊ in ptãte hoſtiũ et perdunt oñia rex: vt per
doc. i. d. l. obſides: ⁊ tñ de licẽtia ꝓncipis tales pñt teſta
ri: vt. d. l. obſides: ẽ idẽ ſit dicendũ in monacho: vt lȝ pdi
derit oñia rex ⁊ ſuus iudicet: ⁊ ſit in ptãte abbatis: ⁊ nó
hȝ velle nec nolle: vt in. d. c. ſi religioſ: ⁊. d. c. nó dicatis: tñ
ex licẽtia pape teſtari poſſit. Cũ ſit dubius de ſtatu ſuo ⁊
nó hẽat teſtamẽti factionẽ: vt in. l. de ſtatu. ff. ó teſta. ſicut
nec deportatus: vt in. l. eius q. ff. eo. ti. q deportatus pdit
oñia rex put ibi nõ. ⁊ tñ tales ex licentia ꝓncipis teſtari
pñt: ſm glo. in. l. ſi qñ in pn. C. de inoffi. te. vbi ẽ tex. nõ. te
ſtamẽti factionẽ ex ꝯceſſione ꝓncipis poſſe ꝯcedi alr̃ nó
hñtibus ſeu ꝓhibitis a iure: cũ maiora vel ſaltem equalia
videant impedimẽta muti ⁊ ſurdi vel dati in obſidẽ ⁊ du
bij de ſtatu ſuo vel deportati quo ad teſtamẽti factionem
qȝ ſit impedimẽtũ ipſius monaci: ⁊ tñ dictis impedimẽtis
nõ obſtãtibus põt Jmpator illis ꝯcedẽ teſtamẽti factio
nem: fortius ergo poterit papa ipſi monacho: cum longe
maior ſit poteſtas pape qȝ Jmperatoris: vt in. c. ſolite. ẽ.
de maio. ⁊ obe. ideo eſt ꝙ Jmperator a papa deponitur
⁊ ſua dignitate priuat: vt in. c. ad apoſtolice. ẽ. de re iudi.
eo. lib. Et per rõnem. d. l. ſi quãdo: Bal. ibi in fi. prin. vi
detur tenere hanc partem: dicẽs ꝙ ſi papa cõcedit mona
cho vt poſſit teſtari de honis paternis ſicut plerũqȝ ipſe
papa facit: ꝙ talis ꝯceſſio intelligitur vt ſeruatis ſolẽni
tatibus iuris debeat facere teſtamẽtum: ⁊ ſic expſſe innuit

Bal.papã monacho hoc ↄcedere poſſe: Jdeȝ etiã vi ſentire idem Bal.in auť.niſi rogati:circa fi.C.ad trebel. dicens monachum poſſe habere priuilegium a papa: vt poſſit teſtari de rebus maternis: vt ibi per eum.

¶ Tertio hoc ꝓbatur ex generali pťate data ipſi Petro ⁊ ſucceſſorib⁹ de ligãdo ⁊ ſoluendo: vt.xxiiij.q.i.quodcunq;:⁊ q᷑ dixit quodcunq; nihil excepit: vt in.c.ſolite.ẽ.de maior.⁊ obedientia. Jdeo eſt ꝙ papa facit de monacho clericum ſecularem:vt in.c.quorũdam.lxxiiij.diſt.⁊ q᷑ in votis ſemp intelligiť excepta auctoritas ſuperioris: vt in c.veniẽtes.ẽ.de iureiuran.⁊ in.c.nõ eſt.ẽ.de voto:vnde ſi papa abſoluit a iuramẽto per qḋ ipſe iurans deo ⁊ homini obligatur:vt in.c.auctoritatem.xv.q.vi.⁊ nõ.in.c.quanto.ẽ.de iureiur.⁊ tȝ glo.in.d.c.propoſuit:Fortius a voto per qḋ obligať ſoli deo:hinc dicebat notabiliter Hoſtiẽ. in.c.quãto.ẽ.de trãſla.prela.ꝙ dei ⁊ pape idem eſt cõſiſtoriũ:arg.c.ij.⁊.iij.ẽ.de tranſla.prela.⁊ in.c.romana.ẽ. de appel.eo.lib.⁊ breuiter dici põt papaȝ quaſi oia poſſe ſicut deum:peccato excepto:vt de peni.diſt.ij.caritas:de quo ibi p euȝ:faciunt pro hac parte notanda dicta Spe. in ti.de legato.§.nũc oſtendendum:ver.lxxxix.dicens ꝙ papa eſt vicarius xpi vicem nõ puri hois: ſed veri dei gerens in terris:vt in.d.c.ij.⁊.iij.vnde oia regit:diſponit: ⁊ iudicat prout ſibi placȝ.ix.q.iij.cuncta per mundũ: ⁊.c.p principalem:habet ẽt in terris plenitudinem pťatis:vt.ij. q.vij.de cetero:⁊ dũmodo ↄtra fidem nõ veniat in oibus ⁊ per omnia põt facere ⁊ dicere quicqḋ placet auferẽdo ius ſuum cui vult: q᷑ non eſt qui ei dicat cur ita facis.xix. diſt].in memoriã. Et apud euȝ eſt pro rõne volũtas:⁊ qḋ ei placȝ legis hȝ vigorem:inſti.de iure naturali.§.ſed qḋ principi:poteſt ẽt ius tollere:⁊ de iure ſupra omne ius diſpenſare:vt.d.c.propoſuit. Jtem nõ hȝ ſuperiorẽ: vt in.c. licet.ẽ.de elect].⁊ hȝ celeſte arbitriuȝ:vt.l.i.C.de ſumma trini. Et ei ab ipſo ſunt cõmiſſa iura celeſtis ⁊ terreni imperij:vt.xxij.diſt.c.i.de quo plenius ibi vide p Spec.per totum illum.§. Et idem Spe.in ti.de diſpenſatiõe.§.nũc breuiter:ponendo regulã notabiliter dixit papam poſſe ĩ oibus caſibus diſpenſare in qbus a iure nõ reperitur expreſſum ↄtrariũ. Et Hoſti.in.c.rurſus.ẽ.qui cle.vel vo. cum quo trãſit ibi Jo.an.ſing.determinat ꝙ in opinionibus iuris ⁊ doctoꝝ quaꝝ altera detrahit:altera fauet po teſtati clauiũ ſemp ſtandũ eſt ei que fauet qḋ nota:vnde ex hijs Bal.in.l.certũ.C.vnde cognati:vltra mediũ:precise firmat hanc parteȝ dicens nõ eſſe dubiũ papaȝ poſſe ↄcedere monacho licentiã teſtandi de bonis que obtulit monaſterio:⁊ alleg.nõ.per glo.in auť.ſi qua mulier.C.de ſacro ſan.eccle.vbi glo.in ver.diuidere tȝ ꝙ.d.auť.ſi qua mulier:potuiſſȝ ↄcedere pťateȝ teſtandi ẽt ſeruo:ſicut cõcedit ibi ipſi monacho ꝓfeſſo:ſicut ꝗ hoc potuit ibi cõcedi per viam legis:ita eodem modo poterit p viaȝ diſpenſationis: vt.ẽ.patet: q᷑ princeps dicitur eſſe lex animata in terris. ¶ Quarto hanc etiam parteȝ videtur tenuiſſe Ange.⁊ poſt eum Jmol.in.l.ſi ſeruus cõmunis meuij.ff. de ſtip.ſeruoꝝ:dicẽtes ꝙ ſi cardinali qui prius fuit monachus vel regularis non poteſt facere teſtm̃: vt eſt.ẽ.dictum:concedatur a papa factio teſtamẽti:ꝙ tale teſtm̃ ſi ex obmiſſione alicuius ſolemnitatis nõ valeret iure teſtamenti:dato ꝙ ſit appoſita clauſula codicillaris:tamẽ nõ valebiť in vi codicilloꝝ:ex quo ſolum habuit poteſtatem teſtandi:q᷑ regula.l.ↄficiuntur ff.de iure codicilloꝝ:⁊.l. ſi.ff.de leg.i.que habȝ ꝙ qui põt teſtari:poteſt codicillari habet locũ in hijs qui poſſunt teſtari de iure cõmuni:ſecus ſi ex priuilegio ↄceſſo per principem viuentẽ: ⁊ ſic tacite ſentit ibi Ang.⁊ Jmola papam poſſe cõcedere ipſis monacis facultatem teſtandi. Pro quo ẽt facit:q᷑ nõ videtur hoc caſu diſpenſari vt ipſe monachus habeat proprium:⁊ ſic vt retineat:ſed vt in alium trãſferat ⁊ diſtribuat qḋ vi permiſſum:arg.l.cogi.§.hij qui ſollidũ.ff.ad trebel.⁊.l.ſi iudicibus.§.ꝙ ſi filius.ff.de donat]. vnde vi quodammodo executor ⁊ diſtributor: quod non improbatur ipſis regularibus de licentia ſuperioris : vt in.c.ij.x eo.ti. ¶ Jn ↄtrariam vero parteȝ videtur tex.expreſſus in.c.cuȝ ad monaſteriũ in fi.ẽ.de ſta.mona.vbi diciť ꝙ ẽt papa nõ poteſt diſpenſare cũ ipſis regularibus ↄtra votum paupertatis vel cõtinentie:diſpenſando.n.vt monachus poſſit teſtari de rebus paternis vel alijs videť permittere ꝙ habeat proprium:arg.l.i.ff.de teſta.cuȝ de ſuis proprijs ⁊ nõ de alienis ſit teſtandum: vt in.c.filius.ẽ.de teſta.vnde dicebat glo.i.d.c.propoſuit : ꝙ vt monachus habeat proprium:papa nõ diſpenſat:⁊ idem tenet glo.in d.c.cum ad monaſteriũ:in fi.⁊ Specu.in.d.§.nunc breuiter:ver.xiiij.⁊.xv.⁊ hanc partem vĩ velle Jmola in.d.l.ſi quis mihi bona.§.ſi ſeruus:in fi.vbi dicit ꝙ ↄſentiẽte papa cardinalis qui fuit monachus põt eſſe capax proprij quo ad adminiſtrationem:nõ auteȝ quo ad dominiũ : vt in.d.c.cuȝ ad monaſteriũ:⁊ ſic teſtari nõ poterit nec alienare:vt per Jnno.in.d.c.cum ad monaſteriũ:in prin.⁊ ibi per Jo.an.in prin.ſuper verbo proprietas:⁊ in regula nõ eſt obligatorium.Leo.lib.in mercuria.in ver.circa primũ. ¶ Scḋo pro hac parte facit:q᷑ etiã conſuetudo nõ poſſet concedere ipſis regularibus ius teſtandi:vt tȝ Bal. in.d.auť.ingreſſi:⁊ eſt tex.nõ.in.c.ij.ẽ.de teſta.per quem hoc ſequitur Jo.an.in regula nemo põt plus: in fi.Leo.li. in mercurialibus:dicens ꝙ conſuetudo nõ põt cõcedere mõacho aliquid ↄtra tria ſubſtãtialia regule: ⁊ tamẽ certum eſt ꝙ conſuetudo eſt ius quoddaȝ quod pro lege ſuſcipitur:vt prima diſtin.conſuetudo:imo derogat ipſi legi:vt in.l.de quibus.ff.de legibus : ſi ergo ↄſuetudo q̃ hȝ vim legis etiã poteſt ↄferre ordinariam iuriſdictioneȝ ẽt priuate perſone:vt eſt tex.nõ.in.c.cum contingat.ẽ.de foro compe.hoc nõ poteſt: eodem modo papa hoc nõ poterit:⁊ lȝ papa ſit ſupra ius conſuetudinis cum poſſit illã tollere:vt in.c.i.ẽ.de conſti.eo.lib.tamẽ eodeȝ modo conſuetudo eſt ſupra ius cum deroget iuri:vt.ẽ.⁊ tamen non poteſt derogare illi iuri ꝙ monachus habeat proprium: ita ergo nec papa poſſit. Eſt eniȝ votũ de iure diuino : vt in.c.maior.ẽ.de voto:cõtra quod ius diuinũ papa diſpẽſare non poteſt:vt in.c.ſunt quidam.xxv.q.i.imo vſq; ad animã ⁊ ſanguinem defendere tenetur vt ibi dĩ. Cum imprimatur eniȝ quidã caracter per monachũ:ita vt ab oſſibus vnquã euelli nõ poſſit ſm glo.in.c.ad noſtram.ẽ.de regularibus:etiã ex diſpenſatiõe pape:vt ibi per.d.Ant. ex quibus vĩ ꝙ cõtra votum paupertatis monachus vel alius regularis etiã de licentia pape teſtari nõ poſſint:cũ papa in hoc diſpenſare non valeat:vt plene determinant theologi:⁊ ſanctus Thomas ſcḋa ſcḋe.q.lxxxviij.arti.xi. prout refert Jo.an.in regula ſemel deo.Leo.lib.⁊ i.d.c.cũ ad monaſteriuȝ. ¶ Tertio ad idem facit arguendo per locum a minori qḋ licet vt in.c.cuȝ in cunctis.ẽ.de elect]. ⁊ in auť.multo magis.C.ḋ epiſco.⁊ cleri.q᷑ ſi clericus ſecularis non poteſt facere teſtm̃ de queſitis intuitu eccleſie de licentia ⁊ diſpenſatiõe ipſius pape vt late determinat.d.Nicola.in ſua repet].c.cum eſſes.ẽ.de teſta. circa finẽ:⁊ eſt dictum.ẽ.in clericis ſecularibus in ſexto queſito fortius non poterit ipſe monachus qui ex voto eſt aſtrictus paupertati:vt in.d.c.cum ad monaſterium.

¶ Quarto pro hac parte adduci põt vt etiaȝ ex alio impedimẽto ꝗ rõne voti papa diſpenſare nõ poſſit: nam p ꝓfeſſioneȝ oia iura ⁊ bona ipſius monaci querũtur monaſterio:vt in.d.auť.ingreſſi:ita ꝙ nõ reſident penes monachum:ſed

na:bbuz:ſʒ penes monaſteriū:vt p Jo.an.in.d.c.in pñtia:
de probat.ʒ ſic dicunt bona eccleſie:cuʒ quicqd querat
monachus querat monaſterio:vt in.c.quāto.ē.de offi.oz.
ʒ per Inno.in.d.c.cū olim.ē.de priuile.vnde cum ex hoc
ſequeretur quedā alienatio de bonis eccleſie:qꝛ prohibi-
tus alienare videt etiaʒ ꝓhibitus vltima volūtate diſpo
nere:vt in.l.peto.§.fratre.ff.de leg.ij.ʒ in alienatione rex
eccleſie eſt data certa forma de qua i.c.i.ē.de rebus eccle
eo.lib.ʒ per glo.xij.q.ij.in ſumma. Non vī ꝙ in hoc ſola
diſpenſatio pape ſufficiat:ʒ maxime qꝛ dominiū rex eccle
ſie nō eſt apud papam:ſed apud deum ſm verā opi.glo.
in.c.cūm.ē.de verbo.ſigni.ʒ facit tex.in.c.cum ex eo.ē.de
elec.eo.lib.ibi de xpi patrimonio ſubiūmatis:ʒ glo.ibi in
verbo chriſti hoc idem tenet:ad idem ēt tex.in.c.i.ē.de vo
to:ʒ ita ēt videtur tenere Inno.ʒ Jo.an.in.c.cum ſuper
ē.de cā poſſeſſiōis:ʒ Archi.in.c.ſtatutum.§.aſſeſſoreʒ.ē.
de reſcript.eo.lib.ʒ in.c.preſenti.ē.de offi.ordi.eo.lib.de
quo ibi p doc.ʒ p glo.in.c.expedit.xij.q.i.ʒ p Archid.in
c.decet.xij.diſt.vbi poſt beatuʒ Bernardum notabiliter
dicit papaʒ nō habere dominiū rex eccleſie:ſed ſolaʒ ad
miniſtrationē:ʒ lʒ papa ſit vicarius xpi:tamē debʒ legiti
me adminiſtrare ʒ potius ꝯſeruare q̄ʒ bona dei diſſipa-
re:cum ex officio ſuſcepto non licentiā peccandi ſed bene
viuendi aſſecutus ſit:vt in.c.i.xl.diſt.ſunt eniʒ preſeruata
eccleſie dicta bona vt ex fructibus ipſoꝝ ſubueniat egen
tibus:vt.xij.q.ij.vienētes: ʒ in.c.qm̄ quicquid.xvi.q.i.ʒ
nulla ratio permittit:vt quod pro cōmuni vtilitate datuʒ
eſſe dignoſcitur vſibus cuiuſq̄ʒ applicetur:vt i.c.ratio.ē.
de preben.vnde qui ſubtrahit bona eccleſie dī homicida
cum necare videat illos pauperes qui fuiſſent ex illis bo
nis ſubſtentati:vt in.c.qui xpi:ʒ.c.qui abſtulerit.xij.q.ij.ẽg
papa hoc facere nō pōt:qui lʒ receperit a deo poteſtateʒ
ʒ dignitatem pontificatus: non tñ poteſtatē peccandi vt
in.d.c.i.Et qꝛ vicarius nō hʒ minoreʒ ptāteʒ q̄ʒ ipſe deus
qui peccare non poteſt:vt de pe.diſtinct.i.ij.§.ñ.ergo nec
papa qui eſt eius vicarius dʒ hoc poſſe:ar.c.cum in gene
rali.ē.de offi.vica.eo.lib. ¶ Et vltimo pro hac parte vī
tex.in.c.non liceat pape.xij.q.ij.vbi expreſſe cauetur de
papa ꝙ ei nō lʒ alienare bona eccleſie:ergo nec ptāteʒ te
ſtandi dare:cū ex hoc ſequatur alienatio: vt i.d.§.fratres
Ideo dixit notabiliter Hghuitio in.d.c.nō liceat: ʒ ſeq-
tur ibi Archi.papam peccare mortaliter ſi bona eccleſie
alienat in caſu nō licito:ʒ in caſibus a iure non permiſſis
qd dictum ſing.tene mēti: ʒ ita ſeqtur.d.Nico.in.c.ꝯſti
tutus.ē.de relig.domi.in.iiij.col.vnde cum papa nō ha-
beat ptātem peccandi vt.d.c.i.nō poterit dare licentiā te
ſtandi ʒ alienandi res ipſius eccleſie:vt.ē.pʒ. ¶ Quare
pro deciſiōe huius articuli poſſʒ adduci qd dicit Jo.an.
in regula actus legitimi.i.eo.lib.in mercu.in fi.vbi in fine
li.q.ʒ in eius ſolutione vtitur his verbis.vʒ.Solutio ne
lingua trāſiens ſup terram os ponat in celum:ꝯtra id qd
dicit tex.in.c.in tantū.xxi.diſt.Ipſe papa de cuius poten
tia queritur qōneʒ ſoluat:conſulendū eſt tamē ſibi ꝙ ab
hijs abſtineat:vt ibi p Jo.and.Et forte in hoc poſſʒ dici
ꝙ ſubſiſtēte magna ʒ legitima cā ʒ vera papa poterit ſu
per hoc diſpenſare p ea que tʒ ipſe Jo.an.in regula ſemel
deo.i.eo.lib.in mercurialibus:ʒ Inno.in.d.c.cū ad mona
ſterium:vbi determinat papā poſſe tunc diſpenſare cum
regularibus ēt in voto cōtinentis vel paupertatis:lʒ ſan-
ctus Thomas vt.ē.ʒ alij theologi teneant ꝯtrarium : de
quo tamē arti.vide p glo.ʒ doc.in.c.i.ē.de voto : ʒ i.d.c.
cū ad monaſteriuʒ:ʒ p Jo.an.in regu.ſemel deo:vñ dicit
Inno.in.d.c.cū ad monaſteriuʒ:ſup v̄bo ſūmus:in pn.ꝙ
ad hoc vt monachus ex diſpenſatione pape poſſit teſtari
reqritur ꝙ ſubſit magna ʒ vera cā:alſ diſpēſatio non va

let ʒ eſt nulla ſm Jo.an.ibi:ʒ alſ ſm Inno.peccaret tam
papa diſpenſans q̄ʒ ipſe cū quo diſpēſatur:ʒ diſpēſatio il
lum nō excuſaret:qd generaliter dicit ꝓcedere in oibus
que ſunt ꝯtra votū tacitū vel expreſſuʒ:ʒ ita ſequitur ibi
Hoſti.ʒ Jo.an.ʒ ita cōiter trāſeunt ibi doc.ʒ lʒ i alijs ca
ſibus vbi ēt ꝯtra ius poſitiuuʒ requirit diſpēſatio debeat
ꝯcedi ſubſiſtente iuſta cā:ʒ alſ diſpenſatio nō valeret:vt
in.c.lʒ canon.ē.de elec.eo.lib.ʒ tʒ Jo.an.ʒ.d.Nico.in.c.
de multa.ē.de p̄ben.lʒ Inno.in.d.c.cū ad mōaſteriū aliō
velit ʒ non bene:tñ requirit ꝙ cā ſit magna ʒ vera:vt pʒ
ex dictis Inno.ʒ Jo.an.in.d.c.cū ad monaſteriū: alſ diſ
penſatio eſſʒ nulla:nec excuſat:vt ibi per eos:ʒ generalr
in qbuſcūq̄ʒ votis qñ diſpenſatur dʒ cauſa eē vera ʒ legi
tima exiſtēter:nō aūt apparēter:alſ ille cuʒ quo diſpēſat
ēt per papaʒ nūq̄ʒ eſſet tutus quo ad deū:vt voluit glo.
ſing.in.c.nō eſt.ē.de voto:ʒ facit glo.in.d.c.quāto:dicēs
ꝙ lʒ qs abſoluat a iuramēto p papam: tñ niſi ſubſit iuſta
cā ʒ vera nō eſt tutus quo ad deū: ʒ idē tenuit Inno.i.c.
cū inter.p.ē.de renū.qꝛ papa nō pōt ſaluare ꝯſciētias no
ſtras.Ad ideʒ ēt facit glo.nō.in.c.mōachi vagātes.xvij.
q.i.volens ꝙ lʒ de iure ſit vt monachus poſſit promoueri
ad eccſaʒ ſecularē curatā:vt in.c.qd dei.ē.de ſta.mo.tñ il
lud verꝫ qñ ꝓmouet vt proſit:ʒ ſic ex iuſta ʒ vtiliſſima cā
ſecus ſi vt preſit qꝛ peccat mortalr:ʒ venit ꝯ votū:ex qb⁹
oibus poſſʒ ꝯcludi ꝙ ex diſpēſatiōe pape ſubſiſtēte vera
ʒ magna cā monachus poterit facē teſtm̄ de bonis p euʒ
oblatis mōaſterio:alias vero ſecus:ʒ alſ diſpēſatio eſſet
nulla ēt in foro iudiciali vt.ē.ʒ maxime qꝛ i votis nō pōt
diſpenſare:ſʒ fit cōmutatio in cām que ſit deo magis acce
pta:vt in.c.i.ē.de voto: vnde ſi in teſtō fiat p monachum
diſtributio in cām maioris boni q̄ʒ ſi ille res remanerent
apud monaſteriū:ʒ illa cā ſit talis ex qua eſſʒ pmiſſa alie
natio de reb⁹ ipſius eccleſie: puta i caſu.c.aurꝫ:ʒ.xij.q.ij.
vel ſimili caſu ſatꝫ poſſʒ ſubſtentari ꝙ talis diſpēſatio va
leat:alſ ſecus:non ẽ ſufficēt quelibʒ iuſta cā: ſʒ dʒ eē ma-
gna ʒ vera:vt.ē.p Inno.ʒ dʒ eſſe talis ex q̄ alienatio de
rebus eccleſie eſſet pmiſſa:ex quo dñiuʒ rex eccſie nō eſt
apud ipʒ papā diſpēſantē:vt.ē.pʒ:cogita tñ in pdictꝫ qꝛ
nō trāſeunt ſine dubio.Et dubietas ſtat in h̄ an p̄p̄ poſſe
diſpēſare ꝯ ſubālia regule.Et an dicat hic dñiuʒ rex ec-
cleſie vel non : ʒ poſito ꝙ ſm cōem opi.canoniſtarum ex
iuſta cā papa poſſʒ diſpēſare ꝯ ſubālia regule vt.ē.dī qꝛ
tñ ſm cōem ʒ veriorē opi.nō dī hic dñiuʒ rex eccleſie nō
vī ꝙ poſſit pmittere alienationē rex eccleſie ſic eēt diſpē
ſando ꝙ monachus teſtet:ex quo oīa bona ʒ iura ipſius
monaci ſunt mōaſterij vt.ē. ¶ Circa quartū principale
hui⁹ R.que ſolēnitates reqrant:vt ſic teſtm̄ de iure ſubſi
ſtat.vide in.l.hac ꝯſultiſſima:ʒ in.l.iubemus.C.de teſta.
ʒ in.l.inter cetera.ff.de libe.ʒ poſthu.ʒ p doc.in.l.i.ff.de
teſta.ʒ plene p Spe.in ti.de inſtru.edic.§.compendioſe:
ver.ſo oppone:cum ver.ſeq.ʒ hic per Pe.de.ancha.
¶ Quāruʒ vero ad ſcdam parteʒ huius rub.de hijs vl-
timis voluntatibus dic ꝙ vltra teſtm̄ quatuor ſunt ſpēs
vltimaꝝ volūtatum.Quaꝝ pma eſt codicillus: de quo
vide in ti.ff.ʒ.C.de codicil.ʒ ibi in quo differat a teſtō: ʒ
que ſolēnitas reqratur:ʒ p Spe.in ti.de inſtru.edic.§.vl
ſo.Alia ſpēs eſt donatio cā mortis:de qua vide in ti.ff.ʒ
C.de dona.cā mor.ʒ p Spe.in ti.de inſtru.edic.§.porro
ʒ in quo ꝯueniat cū vltima volūtate vel cū ꝯctibus:vide
p doc.in.l.ij.ff.ō leg.i.Tertia ſpēs eſt mortis cā capio de
qua vide plene p Bar.ʒ doc.in.l.qui pretio.ff.de dona.
cā mor.Et quarta ʒ vltima ſpēs eſt que i certo caſu locū
hʒ:de qua in.l.licʒ.C.de pac.ʒ ibi p doc.Et de hijs oib⁹
vide plene p Imol.in R.ē.de teſta.ʒ ibi quare dicant vl
time volūtates:ʒ de eoꝝ ſpeciebus. Nobi.Fran.

Jpater filium et.

¶ Licet glo. prima hic ponendo caſum ex eo ſummariū eliciat: tamē pōt aliter ſic ſummari. Subſtitutio breuiloqua ⁊ cōpendioſa facta p̄ pātrem filijs impuberibus dʒ in dubio intelligi directa pupillaris ex qua ſubſtituti admittūt: ⁊ mater in totū excluditur ſi īfra pubertatis tpa deceſſerint. h. d. Et diuidit in. v. partes. Quia p̄mo ponitur teſtm̄ patris tria ɔtinēs. ſ. filioꝝ inſtōnem: legatū vxoris: ⁊ ſubſtōnem quā fecit filijs. Scdo ibi teſtōre: narrat q̄ poſtea emerſerūt. Tertio ibi abſqʒ: ſoluit dubiū emergentis qōnis: qd̄ oritur ex predictis. Quarto nō. ibi premiſſe: pōitur ratio deciſionis ⁊ ɔfirmatio rōnis p̄ aliaʒ quā ſubuertit. Quinto ibi: licʒ autēʒ: rn̄det de duabus tacitis obiectionibus. ¶ Et pro faciliori intelligētia hui⁹ ſingulariſſime decī. ⁊ dicendoꝝ. j. Premitte p̄mo ꝙ in teſtamētis eſt dare inſtitutionē heredis ⁊ ſubſtōnēʒ: inſtitutio dr̄ primus gradus: ⁊ ſubſtitutio ſcōs: vt pʒ hic: ⁊ in. c. raynucius. ē. eod. Jdeo dicebat glo. in rub. ff. de vulg. ⁊ pupil. qd̄ ſubſtitutio dr̄ ſcōa inſtitutio: qꝛ oīs heres inſtitutus pōt dici inſtitutus ſm̄ glo. in. l. gallus: in prin. ff. de lib. ⁊ poſthu. ⁊ pʒ. j. in tex. in ver. inſtituendo: ⁊ ibi p̄ Archi. ⁊ Jo. an. Cum ḡ ſubſtitutio dr̄ ɔditionalis inſtitutio: vt ff. de vulg. ⁊ pup. in. l. qui lib. in p̄n. Et dr̄ ſubſtitutio ſcōa inſtitutio ēt ſi ſit vlterioꝝ: puta in defectū multoꝝ graduūʒ: ⁊ ſic poſt primas ɔſtōnes oēs ſubſtōnes ſcōe dicunt: vt p̄ glo. i dicta rub. ⁊ in rub. C. de ſcōis nup. vnde pōt teſtōr plures gradus heredūʒ facere: puta ſi filius me⁹ mihi heres nō erit ille ſit heres: ⁊ ſi ille nō erit ſit alius: ⁊ ſic deinceps: vt i. l. pe. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ pʒ hic i tex. vbi pater fecit tres gradus heredū: primo filios inſtituendo. ſcōo eos adinuicēʒ ſubſtituēdo. tertio in eoꝝ defectū pauperes: ⁊ ſimiliter i defectū paupeꝝ potuiſſʒ de alio ɔuidere: ⁊ hec poteſtas prouidendi de pluribus gradibus hʒ locū non ſolū in hereditatibus: vt hic: ſʒ ēt in legatis ⁊ donatione cā mortis: vt in. l. vt heredibus. ff. de leg. ij. de q̄bus oībus latius. j. dicetur in materia ſubſtōnum. ¶ Scdo premitte ꝙ principaliter due ſunt ſpēs ſubſtitutionū. Nam alia eſt directa alia obliqua ſeu fideicōmiſſaria: ⁊ dr̄ directa qn̄ quis a ſe ipſo capit bona: ⁊ non p̄ obliquum ⁊ manuʒ alterius: ⁊ ſic qn̄ ſuccedit teſtatori ex ſolo aio ⁊ ſine alterius miniſterio quis efficit heres ⁊ dn̄s: vt in. l. cum heredis. ff. de acqui. poſ. ⁊ ita dicit in. l. precibus: in prin. C. de impub. ⁊ alijs ſubſti. ⁊ idem dicit Jo. an. hic ſup glo. ideſt: dicēs ꝙ tūc eſt directa ſubſtitutio qn̄ directe ⁊ nō p̄ perſonā mediaʒ capit bona: ⁊ ſic qn̄ directe ⁊ nō p̄ perſonaʒ mediam ſubſtitutus venit vel venire pōt ad hr̄ditatē ſubſtituētis vel ſubſtituti de quo. j. Obliqua vō ſeu fideicōmiſſa. ē qn̄ p̄ manū alterius capit bona: vt in. l. eam q̄ʒ. C. de fideicō. ⁊ ſic qn̄ ſucceditur teſtatori alio mediante d̄ cuius manu pcipiatur bona puta fideicōmiſſarius de manu heredis vt pʒ. ff. ⁊ C. ad treb. ⁊ de tali fideicōmiſſaria ſeu obliqua tractatur i dictis ti. ¶ Tertio premitte ꝙ directa ſubſtō ſubdiuidit in quinqʒ. ſ. in vulgareʒ: pupillarē: exemplarē: reciprocā: ſeu breuiloquā: ⁊ cōpendioſam: quas vide per textum in. d. c. raynutius in magna glo. in prin. ⁊. j. in glo. in ver. abſqʒ: ⁊ ibi dicetur: ⁊ p̄ glo. inſti. de pupil. ſubſti. in glo. mag. ¶ Quarto premitte ꝙ in directis ſubſtōnib⁹ nō hʒ locū quarte deductio: ſʒ tm̄ in fideicōmiſſarijs ſeu obliquis: vt hic: ⁊ in. d. c. raynutius: ⁊ in. l. coheredi. §. cū filie. ff. de vulg. ⁊ pupil. ¶ Quinto premitte ꝙ i materia teſtamētoꝝ multe ſunt quarte: de q̄bus vide p̄ glo. ordi. in. d. c. raynutius: in glo. que incipit: nota ḡ ꝙ quartaruʒ.

¶ Sexto premitte ꝙ in materia ſubſtōnum quedā ſunt verba directa: quedā obliqua: quedā ſunt cōia de quib⁹ per Bar. in. l. centurio. ff. de vulg. ⁊ pupil. per glo. j. in v̄. filie morirentur: ⁊ ibi plene dicetur. ¶ Nō. primo ibi pater: ꝙ paterfami. pōt facere teſtm̄: intellige ſi nō ſit i aliē ptāte: alias filiuſfami. in ptāte patris teſtm̄ facere nō poſſet etiā conſentiēte pr̄e: vt in. l. qui in poteſtate. ff. de teſta. lʒ ɔſentiente patre poſſit donare cā mortis: vt in. l. tam is: §. i. ff. d̄ donat. cā mortis: ſm̄ Jo. an. de quo plene vide dicta. ē. in rub. ¶ Scdo nō. ibi ipuberes: ꝙ pater pōt ſuis filijs tam maſculis q̄ʒ feminis pupillariter ſubſtituere: ⁊ ſic reqritur ꝙ ſint impuberes: reqritur ēt ꝙ ſint in ptāte: alias pupillariter ſubſtitui nō poſſet: vt in. l. ij. circa p̄n. ff. de vulg. ⁊ pup. ſm̄ Archi. ⁊ Jo. an. ponētes hic quedam alia reqſita ad ſubſtōnem pupillarem: de q̄bus p̄ glo. iij. in. d. c. raynucius: ⁊ in. d. l. ij. ⁊ ibi per Bar. ⁊. j. dicetur. ¶ Tertio nō. ibi in re certa: ꝙ lʒ ab inteſtato filij maſculi ⁊ femine equaliter ſuccedant parentibus: vt in. l. maximuʒ vitium. C. de libe. prete. tamē pōt pater in teſtō plus vni q̄ʒ alteri relinquere: vt pʒ hic vbi filia fuit īſtituta heres in re certa puta in fundo vel vinea vel in certa quātitate: ⁊ filius fuit heres vniuerſalis in certis bonis: immo poſſet p̄ pātrem tam filius q̄ʒ filia inſtitui heres in re certa: ⁊ extraneus poſſet inſtitui heres vniuerſalis: vt i. l. quotiens. C. de heredi. inſti. qꝛ filij tenent ſtare ɔtenti ſola legitima: lʒ ſi minus relinquat poſſint agere ad ſupplementum legitime: vt in. l. omnino. C. de inoffi. teſta. ⁊ quāta ſit legitima filioꝝ dicetur. j. ¶ Quarto nō. ibidē ſm̄ Bal. ꝙ ſicut pōt pupillariter ſubſtitui filijs in vniuerſo heredibus inſtitutis: ita ⁊ inſtitutio in re certa: ⁊ ita ēt tʒ ſede. per hunc tex. in ſuo ɔſi. cclix. ⁊ vide plene p̄ Bar. in. d. l. centurio: ⁊ ibi qd̄ de ſubſtōne facta in re certa: de quo ēt ibi per Jmol. in. xxiiij. col. ⁊ vide text. in. d. l. coheredi. §. fi. Sic ergo ⁊ ipſi inſtituto in re certa. Et inſtitutio in ſola legitima poteſt directo ſubſtitui pupillariter: vt hic: ⁊ in. l. ſed ſi plures. §. in arrogato. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ ibi p̄ doc. ⁊ ſatis probatur in. l. papi. §. ſed nec impuberis. ff. de inoffi. teſta. ⁊ hoc ideo qꝛ ſubſtitutio pupillaris cenſet fauor filij cū per eam habeat heredē ex teſtō: ideo eſt promiſſa in legitima: arg. l. ex tribus: ⁊. l. filijs matrem. C. de inoffi. teſta. alias pater in ipſa legitima nō poſſʒ filijs nec grauamen: nec ɔditioneʒ apponere: ⁊ ſi apponeret ipſo iure ſubducitur ⁊ remouetur vt in. l. qm̄ in prioribus. C. d̄ inoffi. teſta. Jdeo eſt ꝙ filio inſtituto tm̄ in legitima non pōt ſubſtitui fideicōmiſſum: ⁊ ſic non poteſt ab eo tūc fideicōmiſſuʒ relinqui in legitima: vt in. d. l. ex tribus: ⁊ ibi per Cy. qd̄ fallit niſi ſubſtituant ſibi venientes ab inteſt. qꝛ tunc p̄ hoc ipſi pupillo nulla infert iniuria: ex quo eodem modo illi erant ſucceſſuri: ⁊ poſſunt tunc venientes ab inteſtō grauari in illa legitima: qꝛ teſtator videt illos oneraſſe nō priuādo eos: ex quo in totū poterat illos priuare ab hereditate pupilli ſubſtituendo ei pupillariter: talis tamē ſubſtitutio ſeu fideicōmiſſuʒ nō durabit vltra pupillarem etatem: vt de hijs eſt tex. ſingu. ſm̄ Dy. in. l. ſi fundū p̄ fideicōmiſſuʒ. §. fi. cuʒ. l. ſeq. ff. de lega. i. lʒ ipſi filio impuberi inſtituto in vniuerſo bene poſſet indiſtincte p̄ fideicōmiſſuʒ ſubſtitui: vt i. d. c. §. cū filie: ⁊ ibi p̄ Ang. ⁊ p̄ predicta habetur vna cautela ex qua filius pupillus in totuʒ poteſt priuari legitima. ſ. relinquēdo fideicōmiſſum in ipſa legitima: ⁊ tunc legitima filij non detrahetur de hereditate teſtantis: ⁊ de hijs vide per doc. i. l. i. §. i. ff. de vulg. ⁊ pupil. vbi idem tenent: de quo etiam vide per Jmol. in. d. §. qui filie. Et non ſolū filijs inſtitutis i re certa vel in legitima pōt pupillariter ſubſtitui: ſed etiā filijs exheredatis: vt in. d. l. i. §. ſecus in preteritis ſm̄ glo. ibi: ⁊ rationem

& rõnem:vide ibi p Ang. & p Jmo.in.l.ſi qs cum.§.i.ff.ð
vul.& pup. ¶ Quinto nõ.ibi in ceteris bõis:q dictio ce
tera ſcripta extẽſe eſt apta includere oia cõgruentia ter
mino cui adiungiẽ qñ vero ſcribiẽ abbreuiate qd impor
tet:vide p Bar.& doc.in.d.l.gallus.§. idem credendũ.
Et veniũt hic appel.bonoꝝ:tã mobilia q̃ imobilia:& ẽt
noia debitoꝝ:vt in.l.bonoꝝ: & in.l.princeps bona.ff. de
ver. ſig.& plene nõ.in.c.ij.ĩ.de reb.eccle.co.lib. ¶ Sex
to nõ.ibi legauit q lʒ marit⁹ nõ poſſit donare vxori cum
donatio inter viꝝ & vxo.ſit ꝓhibita:vt in.l.i.& ij.ff.ð do
nat.inter virũ & in.c.ſi.ĩ.eo.ti.& lʒ legatum ſit donatio:
vt in.l.legatũ.ff.de leg.ij.tñ hñ põt maritus in teſtõ lega
re ipſi vxori: & rõ eſt q legatũ nõ hʒ locuʒ niſi poſt mor
tem:vt in.l.a titio.ff.de furtis:& .l.ſi ſeruus cõmunis me
uij.ff.de ſtip.ſer.& lʒ maritus poſſit in teſtamẽto aliqd re
linquere ſue vxori ſi velit: vt hic dĩ:tñ de neceſſitate ad id
non arctaẽ ſm Jo.an.imo ẽt nõ cogitur maritus ſue vxo
ri relinquere veſtes viduales: nec coguntẽ eas facere vxo
ri heredes mariti niſi velint:vt in.l.decreto.ff.de infami.
& ibi p doct.hñ tñ veꝝ ẽ q ſi vn⁹ ex cõiugib⁹ moriẽ & eẽt
diues & alter ſuperſtes eſſʒ pauper q tũc ſupuiuens ſuc
cederet ꝯiugi decedenti:vna cũ filijs in certa rata:ð qua
vide in auc.preterea.C.vnde vir & vxor:qð ꝓcedit & non
ſolũ ab inteſtõ:ſʒ ẽt ꝯ teſtm̃:vt ibi cõiter tenẽt doct. & ſic
hoc caſu ꝯiunx ẽt ꝯ voluntateʒ alterius ꝯiugis ſuccede
ret alteri ꝯiugi in certa rata: & ita dʒ limitari dictum Jo.
an.hic. ¶ Septimo nõ.ibi inſtituendo:q ſm Jo.an.ex
ponitur p ſubſtituendo:& ſic ꝓbatur hic q oĩs ſubſtitu
tio poſſit dici inſtitutio ſm Archi.& Jo.an.de quo dic vt
ſ.probaẽ ẽt hic q lʒ teſtator ſubſtituendo non dixerit q
ſubſtituat ſibi vel filijs ſuis:tñ pp hoc non vitiaẽ ſubſti
tutio:vt hic pʒ:q talia verba non vitiant ſi obmittantur
vt in.l.ſi ita ſcriptũ.§.q filio.ff.de ſcðis tab.& inſti. de pu
pil.ſubſti.poſt prin.ſm Jo.an.Jmmo verbũ mihi vel ſi
bi in ſubſtõne appoſitũ adaptaẽ ad vulgarem & pupilla
rem:nec ſubſtõneʒ vitiat:vt.d.§.qui filio:imo ẽt plus: q
nõ facit quominus ſubſtitutus vniuerſa bona pupili ca
piat:vt voluit gl.ſing.ſʒ Ang.i.l.i.circa prin.ff. de vulg.
& pup.& ita ſequũtur ibi doc. ¶ Octauo nõ. ibi ſine li
beris:& ita alr̃ q lʒ in ſubſtõne cõpẽdioſa facta p verba
directa apponanẽ verba ſine liberis:tñ pp hoc non tra
hitur ſubſtõ ad fideicõ.vt hic pʒ:& in.d.l.centurio:& ita
tʒ glo.hic in verbo abſqʒ in fi.lʒ glo.mag.circa fi. in.d.l.
precibus tenuerit ꝯriũ & male:q eſt ꝯ tex.ĥ:& ita ſequũ
tur doc.in.d.l.centurio in pn.& Bal.hic in.xxx.col.nam
etiam ſi teſtõr de liberis non expſſiſſʒ hoc tacite: itellige
batur a lege:vt.l.cũ acutiſſimi.C.de fideicõ.vnde expſſio
eoꝝ que tacite inſunt nihil opatur:vt.l.hec verba.ff.ð le.
i.ex quo ꝯrio ſit p ṽba directa nõ trahiẽ ad fideicõ. vt.l.
verbis ciuilibus.ff.de vul.& pup.ſecus tñ ſi ſubſtõ eẽt fcã
p verbum cõe:vt p verbũ ſubſtitutio:q ſiue ſit facta mẽ
tio de liberis ſiue non:ſemp valebit iure fideicõ. ſm glo.
hic:de quo ibi diceẽ. ¶ Nono nõ.ibi defunctis : q duo
ad ꝯfirmationem pupillaris ſubſtitutionis reqrũtur co
pulatiue mors teſtatoris:& ipſius pupilli de quo in.l.ij.
ff.de vulg.& pup.& intelligẽ de morte naturali:vt in.c.cũ
marte.§.ceterũ.ff.de celebratʒ.miſſa.& p glo.i.l.i.ff. de te
ſta.Si vero ſit mors ciuilis & penalis:vide p Bar.in.l.
in pupillari.ff.de vulg.& pup.& ibi qd de morte ciuili me
ritoria.ſ.an ꝯfirmeẽ pupillaris ſubſtõ p ingreſſuʒ religio
nis factã p ipſum priem vel p ipſum pupillũ:de quo etiã
ibi p Jmo.Quid aũt de teſtõ paterno an confirmeẽ p in
greſſuʒ religiõis ipſius pris vł an debeat expectari mors
naturalis:vide plene dicta.ſ.in Rub.& p doc.in.d.l.i.&
p Bal.in aũt.ſi qua mulier.C.de ſac.ſan.eccl. & hic ple

ne p Pe.de anch.Si pater iecit teſtm̃ & in eo ſubſtitu
tionẽ pupillareʒ poſtea igreditur religionẽ:tʒ hic Pe.
de anch.q ad ꝯfirmationeʒ iſtius teſti expectaẽ mors na
turalis.Sʒ qd ſi filius pupillus decedat poſt ingreſſum
religionis:añ pfeſſ.viuẽte patre in ſeculo:vide p docto.
in.d.l.i.pupillari. ¶ Sʒ qd ſi decedat pupillus nõ igreſ
ſus religionem viuẽte patre ingreſſo religiõem Pe.de
anch.dicit hic:ſup hoc cogitãdũ:ſup quo.d.Flo.hic: cõ
cludit q ſubſtitutus pupilli:& viuo patre exiſtente in re
ligiõe poterit hereditatẽ pupilli adire ex pupillari:ſi pu
pillus decedat i pupillari etate.Jtẽ an pater poſſit reuo
care ſubſtitutionem pupillarem poſt ingreſſum monaſte
rij:& an poſt igreſſuʒ poſſit pupillariter ſubſtituere bal.i
d.auc.ſi qua mulier tʒ q non. ¶ Jteʒ eo caſu quo rũpiẽ
teſtm̃ p ingreſſum religionis an rumpaẽ pupillaris ſub
ſtitutio:& vĩ q nõ:q vĩ q ꝯſeruetur p auẽ.ex cã. ex quo
ꝯſeruaẽ pupillaris ſubſtõ:vt tʒ glo.& doc.i.l.i.ff.de vulg.
& pup.de quo p doc.in auẽ.ex cã. ¶ Decio nõ.ibi abſqʒ
deductione:& ita alr̃ q in directiſ ſubſtõnibus non hʒ lo
cũ deductio quartaꝝ.ſ.trebelleanice vel legitime: ſed in
fideicõmiſſarijs ſubſtõnibus tm̃:& tũc vĩ hic ꝓbari q tre
bel.& legitima pſſint adinuicem ꝯcurrere & ſiĩ deduci:de
quo tñ vide in.d.c.Raynutius:& p doc.in.l.q̃q̃.C.ad.l.
fal. ¶ Undecimo nõ.ibi bona oia deferuntur q directa
pupillaris cõprehẽſa ſub cõpẽdioſa trahiẽ tã ad oia bo
na teſtatoris q̃ ipſius pupilli: vndecũqʒ queſita ex here
ditatibus vel donationibus ꝯſanguineoꝝ vel amicoruʒ
& idẽ in expreſſa pupillari ſic inſti.de vul.ſubſti.in.§.non
ſolum:& in.l.ſed ſi plures.§.ad ſubſtitutos.ff.eo.ti.ſecus
eſſʒ in fideicommiſſaria: q in illa non veniunt niſi bona
teſtatoris tm̃:vt in.l.coheredi.§.cũ filie.ff. de vulg.& pu.
ſm Jo.an.Quid ãt ſit in tacita pupillari comprehenſa ſ
expreſſa vulgari: an trahatur ad bona ipſius impuberis
vide in.l.ij.§.prius.ff.de vulga.& pupil. & ibi per docto.
¶ Duodecimo nõ.ibi directe debẽt intelligi:q pupilla
ris ſubſtitutio cõprehẽſa ſub cõpẽdioſa dĩ directa : & qð
intelligit hic Jo.an.nõ expreſſe:ſed tacite ꝯprehenſa ſub
cõpẽdioſa:ex quo nõ.q pupillaris ſubſtõ comprehenſa
ſub ꝯpendioſa nõ dĩ expſſa ſʒ tacita:quod ꝓcedit quãtũ
ad ṽba ſpãlia:ſʒ verbis generalibus dĩ expſſa:vt tʒ bal.i
d.l.cẽturio qð pʒ q excludit matrem:vt ẽ tex.hic.ð quo
ĩ. ¶ Jtẽ nõ.ex tex.q lʒ ſubſtitutio fiat duobus pupillis
inequalr̃ inſtitutis p illa verba vnus moriatur alteri:ta
men ẽ pupillaris directa: q inequalitas rerum ſeu por
tionum in quibus inſtituuntur pupilli non ipedit pupil
lares ſubſtõnes includi in ipſa compendioſa: de quo in
l.lutius:& in.l.ſi plures cũ.l.ſeq.ff.de vulg.& pup. ¶ De
cimotertio nõ.ibi verbis & perſonis q in dubijs caſibus
ſemp hʒ fieri illa interpretatio que ſit conformis ṽbis p
latis & pſonis ad quas ſermo dirigiẽ qð nõ.p interpreta
tionibus que fiunt quottidie in inſtr̃is ſtatutis iuribus
vel priuilegijs:q non debẽt taliter interpretari:vt nõ cõ
ueniant verbis & pſonis ſm Do.hic:facit.l.pluriuʒ in.§.
eqti.ff.de vſu & habitatione & alibi dixit glo. in.l.pe.ff.de
leg.i.q interpretatio dʒ eſſe ꝓbabilis & ꝯſueta & verbis
ꝯuenire admitti alr̃ nõ dʒ:vt ibi p Bal. ¶ Decioquar
to no.ibi:vt ſubſtitutio directa &c̃.& ita alr̃ q in ſubſtitu
tõibus qñ dubitaẽ ſeu ſit directa vel non:dʒ ſemper fieri
interpretatio:vt potius ſit directa q̃ obliqua qñ illi intel
lectui verba & perſone inſtitute conueniunt ſm Domi.p
quo glo.nõ.in.l.ṽbis ciuilib⁹.ff.ð vulga.& pup. & ibi per
Bal.de quo diceẽ.ĩ.in glo.in ver.abſqʒ:nã ṽba in dubio
ſemper debent intelligi in potiori ſignificatu:vt in.l.i.C.
de here.inſti.& i.l.i.§.q in perpetuũ.ff.ſi ager vecti. & in.c.
pe.ĩ.de ſnia excõ. ¶ Decimoquarto nõ.ibi q̃q̃ directa li

terdū ⁊c̄. ꝙ regl̄r ſubſtō facta ipuberi p ṽba directa nū
quā trahitur ad obliquā: ſꝫ ex cā qn̄qꝫ ſit ſecus qḋ eſt in
duobus caſibus. ¶ Primo qn̄ ab initio iur̄ directo va
lere nō potuit pp defectum cāe vel ſolēnitatis: vt qꝛ ſit
fcā in codicillis: vt. l. ſceuola. ff. ad treb. ſm Jo. an. p quo
ēt tex. loquens ḋ verbo directo. l. illud. §. tractari. ff. ḋ iu
re codicillorum: ⁊ ita voluit glo. in. d. l. verbis ciuilibus.
¶ Scḋo qn̄ ille cui ſit talis directa ſubſtō ē talis cui nō
pōt directo ſubſtitui pp eius cōditionem: vt qꝛ non ſit in
ptāte: ver. ſꝫ emancipatus vel extraneus cuꝫ tunc ex quo
a pn̄. non pōt valere iure directo trahaꝛ ad fideicōmiſſa
riā ex quadam benigna interp̄tatiōe ſm Jo. an. ⁊ idē tꝫ
gl. i. d. l. ṽbis ciuilibus: ex hijs dicit Bal. ibi ꝙ ſi mr̄ ſub
ſtituit filio ſuo impuberi ꝙ qn̄cūqꝫ deceſſerit talis ſit he
res vel talē ſubſtituit ꝙ iſto caſu ſubſtō oī tpe erit fideicō
miſſaria ēt filio ḋcedēte. ſ. pupillarē etatē cū a pn̄. nō poſ
ſit valere iuriſdictio pp defectū ptātis: ⁊ idē dicit ſi fra
ter ſubſtituatur frī qḋ Jo. de Jmo. ibi dicit eē quottidia
nū ⁊ mēti tenendū. ¶ Quid aūt ſi ſubſtō directa fiat pu
beri: puta pubere iſtitute ſubſtituaꝛ ſibi ꝙ ſi deceſſerit ſi
ne liberis talis ſit hr̄s. Quid ī dn̄t idē ex eadē benigna i
terp̄retatiōe: vt talis directa trahaꝛ ad fideicōmiſſariaꝫ
maxīme cū hoc caſu nullo tpe poſſit valere iure directo:
hoc cōiter nō approbaꝛ ſm Jo. an. de quo tn̄ vide p bar.
in. d. l. verbis: ⁊ ibi p Jmo. i. ij. col. ⁊ i. d. l. centurio in pe.
col. de quo. ſ. ⁊ p Bar. ⁊ doc. i. l. i pupillari eo. ti. ¶ De
cimoſexto nō. ibi iure nature debita ꝙ legitima dꝛ debita
iure nāe nō ſolū filijs: ⁊ ſic deſcēdētib⁹: ſed ēt matri: ⁊ ſic
ipſis aſcēdētib⁹: vt h̄ dꝛ: ⁊ facit rō. l. nā ⁊ ſi pentibus. ff. ḋ
inoffi. teſta. ⁊ hoc intellige poſt mortē: qꝛ an̄ mortem nō
dꝛ debita: ſꝫ quaſi debita: qꝛ in vita non dꝛ quis hic ius in
legitima: ſꝫ mors nāl'is expectaꝛ: vt eſt dcn̄. ſ. in Rub. ⁊
p Bar. i. l. ſi. ff. de lib. agno. ⁊ p glo. que incipit: nō. in. d.
c. Raynutius. ¶ Decioſeptio nō. ibi pōt ⁊ ſp alr̄ ꝙ pꝛ
pōt facē teſtm̄ p filijs ſuis ipuberibus eis pupillr̄ ſubſti
tuēdo: ⁊ in ipſo teſtō ⁊ ſubſtōne pōt p̄uare matrē nō ſo
lū ſucceſſiōe filioꝝ: ſꝫ ēt legitima iure nature debita ipſi
matri a ſuis filijs: vt hic: ⁊ i. l. pāp. §. ſꝫ nec impuberis. ff.
de inoffi. teſta. excludiꝛ ḡ mater p pupillarē ſubſtōnē nō
ſolū a ſucceſſiōe ⁊ legitima filij: vt h̄ dꝛ: ſꝫ ēt a bonis que
ſitis p filiū ēt ex ipſa linea materna cū ſubſtitutus admit
taꝛ ad oīa bona pupilli: vn̄cūqꝫ queſita: vt eſt tex. no. i. l.
ſed ſi plures. §. ad ſubſtitutos. ff. de vulg. ⁊ pup. vbi bal.
⁊ Ang. dicunt ita eſſe tenēdū: ⁊ ad hoc ſepe alr̄ ille tex.
ex qbus pꝫ ꝙ plus iuris hꝫ pꝛ in bonis filij qꝫ ipſe fili⁹: qꝛ
filius ipſe hoc facē nō poſſit ꝯ matrem: vt diceꝛ. ſ. in gloſ.
tn̄ pr̄ h̄ pōt: vt hic dꝛ: ſꝫ ḡ legitima dicaꝛ debita ipſi matri
iure nāe: vt hꝛ hic: ⁊ in auc̄. de ꝯſang. ⁊ vte. fra. §. i. ⁊ ſꝫ vi
debaꝛ ꝙ nullo modo auferri poſſit: qꝛ iura nālia ſunt im
mutabilia: vt inſti. de iure nāli. §. ius nāle: ⁊. §. ſꝫ ⁊ nāli: tn̄
i h̄ pcedit ex ipſa iuris diſpōne: nam ius h̄ facere pōt qḋ
pꝫ: qꝛ ipſam incertitudinē auget vel minuit: vt in auc̄. de
triente ⁊ ſemiſſe. §. i. ⁊ in auc̄. nouiſſima. C. de inoffi. teſt. ⁊
in totū tollit: vt hic dꝛ ſm bal. hic in. viij. col. in pn̄. Et ex
hijs iferꝛ vt valeat ſtatutū vel ꝯſuetudo excludens ma
trem a legitia filioꝝ in totū: ſꝫ talis legitima dicatur ei iu
re nature debita: qꝛ ſtatutū dꝛ ius ciuile: vt inſtit. de iure
nāli. §. ex nō ſcripto: ⁊ in. l. oēs ppl'i. ff. ḋ iuſti. ⁊ iur. ⁊ ipꝫ
ius cā pōt in totū tollē: vt hic pꝫ: de quo tn̄ articulo tā in
legitia aſcedentiū qꝫ ipſoꝝ deſcēdētiū: an poſſit p ſtatu
tū in totum tolli vel minui: vide p Dy. ⁊ Jo. an. in regu
la indultū. ſ. c. li. ⁊ ibi diceꝛ: ⁊ vide p. d. Ant. ⁊ alios doct.
i. d. c. Raynu. ⁊ Bar. ⁊ imo. i. l. titio cētū. §. titio genero
ff. de ꝯdi. ⁊ demō. ⁊ p Cy. i. l. ſancimus. C. de nup. ⁊ bal. i
l. cū leges ⁊ i. l. gnālr. ⁊ in aūt. nūc aūt. C. de epis ⁊ cle. ⁊

p Rotā in decl. xvij. que icip. Jtē fuit dubitatū: ⁊ p bal.
i. l. cūctos ppl'os. C. de ſum. tri. ⁊ i. l. ſi. §. ipm aūt. C. ḋ bo.
qꝫ lib. ⁊ i. l. filiū quem hn̄teꝫ. C. fami. her. ⁊ vide dicta h̄ i
recoll'. in. c. ſi pr̄. d. benedicti i ſua repe. ſup nō. Jn tex. ibi
pōt ⁊c̄. ¶ Deciooctauo ⁊ vlt. nō. i ſi. ꝙ vnū ⁊ idē teſtm̄
ꝯfectuꝫ ab vno pōt hꝛ vim duoꝝ: ſi eſt teſtm̄ pr̄is ⁊ filij
qḋ licet hēat vim duoꝝ: tn̄ p vno hr̄ ⁊ vna ſolemnitas ſuf
ficit ſi ꝯficiaꝛ vno ꝯtextu ⁊ vnū pōt ꝯfici in ſcript. ⁊ alte
rū nūcupatiue: vt in. l. pr̄is ⁊ filij de vulg. ⁊ pup. vbi tex.
dicit ꝙ hēaꝛ p vno: ⁊ ſic ponderādus eſt tex. ibi q̄ nō di
xit ꝙ vere ē vnū: aliud eīm ē eē tale ⁊ aliud hr̄i p tali: vt
in. l. mercis. la ſa. ff. de ver. ſig. quod iducit Ange: ibi ad
ſtatutū ꝙ de quolibet teſtō notarius debeat hr̄e decem
vel tn̄ debeat ſolui noīe gabelle: nā ſi vno ꝯtextu ē fcm̄
teſtm̄ pr̄is ⁊ filij hr̄ p vno: ſec⁹ ſi ex iteruallo: qꝛ erūt duo
teſtā: ⁊ plures gabelle ſoluentur ſm Ang. in. d. l. patris:
¶ Dubiū tn̄ facit: qꝛ ſiue ſeparim fiat: ſiue vno ꝯtextu:
tn̄ oī caſu cēſetur eē ps teſti paterni: vt ē tex. nō. h̄: iō ē ꝙ
p ipſaꝫ pupillarē ſubſtōneꝫ ex interuallo nō rūpiꝛ teſtm̄
pꝛimuꝫ p̄us fcm̄: vt i. l. ſi qs eū. §. i. de vulg. ⁊ pup. qḋ tn̄ ſe
cus eēt ſi cenſerenꝛ diuerſa teſtā: vt i. d. §. i. ⁊ ita vr̄ ſequi
Jmo. in. d. l. patris ⁊ filij: ⁊ ſatis eſt de mente bal. ibi: qꝛ
ſꝫ dicaꝛ ꝙ hēantur p vno: ⁊ ſic aliud ſit eſſe tale ⁊ aliud
hr̄i p tali: tn̄ illud eſt veꝝ quo ad facti narrationē ſecus
quo ad iuris diſpōnem: qꝛ idē cenſetur eē ēt quo ad effe
ctū ipſi⁹ ſtatuti: vt i ſil'i determiat nō. bal. in. l. ſi maritus
la. ij. §. i. ff. de adul. vbi plene p eū: de hoc ṽbo hꝛ qn̄ ſit ꝙ
ipoꝛtet factionē ⁊ de ſtatuto ꝙ qs hēaꝛ p ciue: ⁊ vide ibi
p eū. Cenſetur ḡ quo ad h̄ vnū ⁊ idē teſtm̄ pr̄is ⁊ filij: qꝛ
ab vno dependet: ⁊ ſic a pr̄e ordināte. ⁊ qꝛ nō pōt facere
pr̄ teſtm̄ filio niſi ⁊ ſibi ipſi faciat: vt i. l. ij. §. qſqs de vul.
⁊ pup. Sꝫ quo ad ſolēnitatē poſſꝫ dici vnū ⁊ pl'a: qꝛ ſi ſi
at vno ꝯtextu ſufficit vna ſolēnitas: ſecus ſi ex interuallo
vel qn̄ vnū ſit in ſcript: ⁊ aliud p nūcupationē: vt i. d. l.
pr̄is. ¶ Jtē quo ad validitatē pōt dici vnū eo caſu quo
rupto teſtō pr̄no nō valeret pupillare: vt i. d. l. ij. §. qſqs
ſecus eo caſu quo pupillare valeret de p ſe: vt p glo. i. d.
l. pr̄is: ⁊ i. d. l. ſi qs eū. §. i. ⁊. l. ex pupillari. ff. eo. ti. ¶ Jtē
quo ad acq̄ſitionē pōt cenſeri vnuꝫ ⁊ plura: nā pōt qs in
terdū hr̄e pupillarem hereditatē ſine pr̄nā ⁊ qn̄qꝫ nō vt
pꝫ i. l. ſi filius q̄ pr̄i. ff. ḋ vul. ⁊ pup. ⁊ i. l. quedā elogio. C.
de iure delib. de qbus oībus p doct. in. d. l. pr̄is: ⁊ in. d. l.
ſꝫ ſi plures. §. filio: ⁊ ibi vide de hoc. ¶ Jn glo. in ver. i
puberes in pꝛin. p quo eſt tex. i. l. ij. i pn̄. ff. ḋ vulg. ⁊ pup.
¶ Jn ea. gl. i fi. vult hec gl. ſing. ꝙ i teſtis ⁊ i ſubſtōib⁹
vbi fit mētio ḋ pubertate requiraꝛ etas pfecta ⁊ malitia
nō ſupplet etatē: ḋ quo ē dcm̄. ſ. in rub. circa pn̄. durat ḡ
ſubſtō pupillaris vſqꝫ ad. xij. annos in feminis: ⁊ i maſcu
lis vſqꝫ ad. xiiij. vt. ſ. ⁊ malitia nō ſupplet etatem: vt vult
gl. hic quā itellige alio nō apparēte: al's ſecuſ eſſꝫ: puta ſi
ille cui eſſꝫ fcā: pupillar. ſubſtō ꝯtraxiſſꝫ mr̄imoniū ⁊ filios
pcreaſſꝫ an̄ legitimā etatē: tūc. n. expiraret ipſa pupillar.
ſubſtitutio: vt tꝫ Bar. Ang. ⁊ Jmo. i. l. pupillari. ff. ḋ vul
ga. ⁊ pup. ⁊ ita limita hāc gl. Dubiū tn̄ facit: qꝛ ſi pupil
laris ſubſtō ē iuēta: eo qꝛ pupillus nō pt ſibi facē teſtm̄
vt. d. l. ij. ff. ḋ vul. ⁊ pup. ⁊ an̄. xiiij. an. pupillus nō pōt ſi
bi facē teſtamentuꝫ: vt i. l. qua etate. ff. ḋ teſt. ēt ſi reſtaret
vna ſola dies: ⁊ ēt ſi pupillus eſſꝫ ſagax ⁊ malitia ſupple
ret etateꝫ: qꝛ reqritur etas pfecta: vt. d. l. qua etate: ⁊ nō.
p Jo. an. i. c. ſi. ſ. ḋ dſpō. ipu. ḡ nō vꝛ ꝙ aliquo mō an̄ eta
teꝫ pfectā expīret pupillaris ſubſtō: qꝛ al's eēt daꝛ ꝙ an̄
etatē pfectā poſſꝫ qs facere teſtm̄. ḋ quo plen⁹ in. d. c. ſi.
Et in quantuꝫ gl. hic dicit ꝙ in matrimonio malitia ſup
plet etatē. Jdem in ſpōſalib⁹ vt voluit glo. i. c. inuenis: ⁊
c. ſpōſam. ſ. de ſpon. Et intellige ḋ matrimonio carnali:
ſecus vero in

ſecus do i ſpũali: vt nõ.i.c.ex eo qd.ſ.de elec.eo.lib.i.iij.
glo.ſm Jo.an.vbi gl.tȝ ꝙ canonicus añ.xiiij.an:pfectus
nõ hȝ vocẽ in electiõe plati vl alia: ꝛ malitia non ſupplet
etatẽ ſicut ẽt ad faciẽdũ ꝓfeſſionem reqriẽ pubertas ꝛ
malitia nõ ſupplet ſm glo.i.c.cũ vir: ꝛ in.c.poſtulaſti.ſ.
de reg. ¶ Sicut ẽt nõ ſuppleret quo ad etatem requiſi
tam in ſuſceptione ſacrorum ordinum: vt in.c.i.ſ.de elec.
ꝛ ibi glo. Sicut ẽt non ſupplet quo ad etatẽ reqſitam ife
rẽdo teſtimonio: vt i.c.ex lr̃is el ſo: ꝛ ibi gl.ſ.de ſpõ. Et
idẽ quo ad etatẽ ex qua tutela finiẽ ſm gl.i.d.c.ex eo qd:
ꝛ ſentit ẽt gl.hic. ¶ Et idẽ i teſtis vt ſentit gl.h. ꝛ tenẽt
doc.i.l.qua etate.ff.d teſtis: ꝛ i.c.ſi.ſ.de dſpõ.ipub.ꝛ ẽ di
ctũ.ſ.in rub.i pñ. ¶ Quantũ võ vt minor obligeẽ ex iu
ramento malitia hñ ſuppleret etatẽ: vt p glo.i.d.c. ex lit
teris. Et generalr̃ in oibus delictꝭ malitia ſupplet etatẽ:
vt i.c.ij.ſ.de delictꝭ pueroꝝ: ꝛ ibi p doc. ¶ Pȝ ḡ ex gl.
ꝙ ipubertas reglr̃ facit terminũ ſuũ in maſculis in.xiiij.
anno: ꝛ in.xij.in femis: ꝛ hac de cã Bal. hic ſinglr̃ in.ix.
col.põit d plib⁹ ꝛ diuerſis etatib⁹. Sup qb⁹ aduerte ꝑ
ꝙ lȝ gl.i.l.hr̃ditatũ.ff.ad.l.fal.diſtiguat ꝛ ponat ſolum
quatuor etates hois: tñ Bal.h ꝛ Jo.an.ꝛ doc.ſ.in ꝓhe.
huius lib.dicũt tenẽdã eẽ gl.ordi.meliorem q̃ſ ſit in iure
ſ.in ꝓhemio huius libri: in ṽ.pfectus ponit ꝑ ſex etates
vt ibi p glo.ac ẽt determinat ſex eẽ etates hois: dicẽs ꝙ
prima etas i hoie ẽ infantia: que durat vſqȝ ad ſeptẽ an-
nos: tam in maſculis q̃ſ in feis: vt.l.ſi ifantia ibi glo.C.d
iur.de lib.ꝛ in.c.i.ꝛ ibi gl.ſ.de deſpon.impup. ¶ Secũ-
da etas ẽ pueritia que durat vſqȝ ad.xij.in femis: ꝛ.xiiij.
in maſcu.vt h i glo.ꝛ de pueritia hẽ in.c.pueri.xxij.q.v.ꝛ
i.l.pupillus.ff.d ver.obli.ꝛ pleni⁹ q̃ſ alibi p Jo.an.i rub.
ſ.de delictꝭ pue.ꝛ ibi quot modis ſumaẽ pueritia in iure.
¶ Tertia etas ẽ adoleſcẽtia que durat vſqȝ ad.xxv.an.
vt.l.i.in ſi.ff.de mino. ¶ Quarta ẽ iuuentus que durat
vſqȝ ad.l.ꝛ de hac hẽ in.d.c.iuuenis: ꝛ in.l. nõ alr̃ in ſi.ff.
de leg.iij.ꝛ ibi quot modis ſumaẽ iuuentus. ¶ Quinta
ẽ ſenectus que durat vſqȝ ad.lxx.ꝛ d hac hẽ i.c.i.ꝛ.ij.ſ.d
renũ.eo.lib.ꝛ in.d.l.nõ alr̃ in ſi. ꝛ ibi quot modis ſumaẽ
ſenectus. ¶ Sexta ab inde dẽ ſeniũ: aliaꝝ etatũ termin⁹
vt.l.ſi.C.de ſac.ſan.eccl. ¶ Scdo aduerte qꝛ gl. nõ.in.l.
i.§.initiũ.ff.de poſtulando: ponit quot modis etas finiat
terminũ ſuũ: ꝛ ꝯclude ꝑ: ꝙ etas ifantilis finiẽ in.vij.vt.ſ.
ꝛ abinde.ſ.põderaẽ iſta etas quo ad adiectiõeȝ hr̃dita-
tis: vt.d.l.ſi infanti. Itẽ quo ad ꝯhendũ ſpõſalia nõ req
ritur etas ſeptẽ annoꝝ pfecta: vt i.c.lr̃as: ꝛ.c.acceſſit.ſ.d
ſpon.ipub.lȝ malitia poſſit ſupplere etatẽ: vt p glo.i.d.c.
iuuenis.ꝛ.c.ſpõſam. ¶ Itẽ in delictis attẽdiẽ iſta etas:
vt in.c.i.ꝛ.ij.ſ.de delictꝭ puerorũ. ¶ Tertio ẽ etas que
d: ꝓxia pubertati ẽt ꝓprie i maſculis ẽ decẽ annoꝝ cũ di
midio: ꝛ i femis nouẽ cũ dimidio ſm gl.nõ.i.l.i.ff.de no-
uatꝭ.ꝛ poſt iſtã etatẽ q̃ſtomagꝭ ẽ ꝓpingor pubertati: tã-
tomagis dẽ etas ꝓxia pubertati: ꝛ ita intelligaẽ glo.in.c.
ꝯtinebaẽ.ſ.de dſpõſa.ipu. ¶ Quarto ẽ etas pueril q
in maſculis finiẽ i.xiiij.ꝛ in feis.xij.vt.ſ.ꝛ i iſta etate vo-
canẽ impuberes ꝛ appellaẽ pupillaris etas: vt hic in tex.
ꝛ gl.in.l.pupillus.ff.de ver.ſig. ꝛ hec etas attenditur in
ſubſtõnibus pupillaribus: vt h: ꝛ in.l.ij.i pñ.ff.de vulg.ꝛ
pup.ꝛ i hac etate finiẽ pupillaris ſubſtõ: vt i.l.i pupillari
ff.de vul.ꝛ pup. Itẽ finiẽ tutela: vt diẽ gl.hic. ¶ Itẽ at-
tendiẽ finis iſti⁹ etatꝭ quo ad matrimoniũ ꝯhẽdũ vt h i
gl. ¶ Itẽ quo ad hñdum viã in electiõib⁹.vt p glo.i.d.
c.ex eo qd. ¶ Itẽ quo ad ꝓfeſſionẽ faciẽdã: vt i.c.i.ſ. de
reg. ¶ Itẽ quo ad teſtimoniũ ferẽdũ: vt i.l.iij.ff.d teſti.
¶ Itẽ quo ad faciẽdũ teſtm̃: vt in.l.qua etate.ff.de teſt.
¶ Quito ẽ etas.xvij.an.ꝛ iſta attẽdiẽ: vt aduocat⁹ poſ
ſit poſtulare in iudicio: vt in.d.§.initiũ. ¶ Itẽ vt poſſit
eſſe ꝓcurator ad negotia: vt i.c.q gnãli i ſi.ſ.de ꝓcu.eo.
lib. ¶ Sexto eſt etas.xviij.an.vt ſi relinquẽ alicui ali-
mẽta vſqȝ ad pubertatẽ intelr̃ durare pubertas vſqȝ ad
xix.annos: vt ẽ tex.nõ.in.l.mela in prin.ff.de ali.lega. Et
quot modis dicatur plena pubertas: vide p gl.in.l.ſi ar
rogator.ff.d adop.ꝛ inſtꝭ.de adop.in.§.dȝ itaqȝ. ¶ Itẽ
attẽdiẽ iſta etas quo ad ſuſceptionem ſacri ordinis: ꝛ ſic
quo ad ordinẽ ſubdiaconat⁹: vt i.l.gnãlem de eta.ꝛ qua
li. ¶ Septimo eſt etas.xx.an.quo ad impetrãdũ veniaȝ
etatis: vt in.l.ij.C.de his q veniaȝ etatis. ¶ Itẽ quo ad
h vt poſſit ꝓmoueri ad diaconatũ: vt.d.c.gñalẽ. Item
quo ad h vt qs poſſit eſſe iudex delegatus: vt in.c. cũ vi-
geſimũ.ſ.de offi.dele.ꝛ vide in.l.qdam ꝯſulebat.ff.de re
iudi. Item vt poſſit eſſe arbiter: vt in.l.cũ lege.ff.de arbi.
¶ Iteȝ vt poſſit eſſe teſtis in cãis criminalib⁹: vt in.l.te
ſtimoniũ.ff.d teſti.ꝛ p gl.in.l.inuiẽ la ſa co.ti. ¶ Octa
uo eſt etas.xxv.an.ꝛ tũc d: finiri minor etaẽ: vt.l.i.ff.d mi
no.ꝛ in.c.in pñtia.ſ.de ꝓba.ꝛ poſtea oẽs dicuntur ma-
iores. ¶ Et quot modis dicatur qs minor annis: vide
glo.nõ.ponenteȝ multos modos.xxvij.q.i.in.c.i.in prin.
¶ Et quot modis dicatur legitima etas: vide gl.or. po
nentem infinitos modos: in.c.i.de pace iuramen.fir. Si
tñ in lege vel in ſtatuto vel in teſtis ſeu ꝯtribus ſiat men
tio de legitima etate vl de pfecta intelr̃.de.xxv.anno.vt
eſt tex.nõ.in.l.ſi.C.de his qui veniaȝ etatꝭ ꝛ ibi glo. Et
qd ſi ſiat mentio de matura vel iuſta etate: vel cum ado-
leuerit vel cuȝ in ſuã tutelaȝ ꝑuenerit: vide in.l.cum filio
ff.de leg.iij.que eſt nõ.ꝛ ſing. ad h ſm Bal.h. Et qd ſi
ſiat mentio de etate adulta: vide in.l.ſi. ꝛ ibi glo.ff.de cri
mine furioſi. Que oia inducit hic Bal.ſi in vltimis vo-
luntatibus vel ſubſtõnibus ſiat mentio d aliqua etate: d
qua intelligatur.ſ.q ſint infantes qui pupilli q ꝓximi pu
bertati: q impuberes: q adulti: q adoloſcentes: qui iuue-
nes: qui minores ãnis: qui plene pubertatis: qui legitime
vel pfecte etatis: ꝛ qui ſenes: vt ex ꝑdictis pȝ. In bñficia
libus võ que etas dicatur eſſe idonea: vt poſſit quis pro
moueri ad bñficia: vide gl.or.in.c.ſi eo tpe.ſ. de reſcrip.
eo.lib. Et que dicatur legitia etas quo ad dignitates ec-
cleſiaſticas: vide in.c.cum in cunctis.ſ.de elec. ¶ In gl.
in ver. circa re: ibi de inofficioſo: vide ibi p Hoſt. in ſum-
ma huius ti.§.qualr̃ ver.datur ãt: ꝛ ṽ.ſeq.ſm Jo.an. Sȝ
certe ſm Bal.h in.iiij.col.h gl.male loquitur: nã teſtm̃
iſto cãu eſſꝫ nulluȝ: ꝛ ſic ipſa filia non ageret de inofficio-
ſo: qꝛ ſi non fuiſſꝫ inſtituta dicẽtur ꝑterita cũ preterire ſit
nõ inſtituere vel exheredare filios: vt in inſtitutꝭ.de here.q̃
ab inteſt.§.ea. Et d exheredatꝭ.lib.in prin.etiã ſi ipſis fi
lijs fuiſſet aliqd relictum cuȝ debeat hodie hẽre tit. inſtõ
nis.vt in auẽ.vt cuȝ de appel.cogno.§.aliũ quoqȝ capitu
quod an ꝓcedat de eqtate cano. diceẽ.J. in gl. ꝓxime dȝ
ergo de filijs fieri mentio in teſtamento eos inſtituendo:
vt.l.inter cetera.ff.de liberis ꝛ poſthumis: ꝛ alias dicun
tur preteriti: ꝛ teſtm̃ eſt nullũ: vt.l. filio ꝑterito.ff.de inin
ſto teſt.vl eos exheredando exꝑſſa legitima cã: de qbus
p glo.in.c.qntauallis.ſ.de iureiur.ꝛ tũc ẽ ꝙ poſſꝫ agi de
inoffi.teſt.querelãdo teſtm̃ qſi allegareẽ ꝙ cã exhereda-
tiõis exꝑſſa i teſtõ eẽt vera: alr̃ ſecus vt in auẽ.nõ lȝ.C.d
lib.ꝑteritis: ꝛ in auẽ.ex cã.C.eo.ti.ꝛ ibi p glo.ꝛ ꝓcedunt
ꝑdcã in patre quo ad filios: ſȝ in mr̃e: dic ꝙ lȝ olim ꝑteri
tio matris fcã de filijs in teſtõ eos nõ iſtituẽdo hẽretur p
exhẽdatiõe: vt in auẽ.de exhẽdatiõe liberoꝝ.§.mr̃: tñ ho
die eſſet neceſſe ꝙ mr̃ in preteritiõe apponeret legitimã
cãm ingratitudinis ex qua ipſe filius poſſꝫ exheredari ſi-
cut ſi ipſa mater vellet eos exhẽdare: alr̃ preteritio ma-
tris non exꝑſſa legitima cã non habereẽ ꝑ exheredatiõe
ſȝ ꝑ preteritione: ꝛ redderet teſtm̃ ipſo iure nullum: vt vi

de p gl.ſing.in aūt.de here.⁊ fal.i.§.exheredati cñ nec. Et
dic ꝙ xiiij.ſunt iuſte cauſe ingratitudinis: ex quibus pa-
rentes pñt exheredare eoꝝ filios: vt in.d.auct. nõ licet:
quas cas enumerat gl.i.d.c. qñtauall. Et ſeptẽ ſunt cāe
ex quibus parẽtes ſeu aſcendẽtes pñt exheredari a filijs
vel eoꝝ deſcẽdẽtibus quas cas vide i.d.§. aliud quoqꝫ
capl'm cũ ſeq.§.⁊ in.§.h ſi qđ.⁊ ex vna ex dictis cāis fili⁹
hr: poſſit ꝓuare matrẽ vel prẽm legitima:⁊ ſi debita iure
nature:⁊ ita dꝫ intelligi tex.h. Et tres ſunt cāe: ex qbus
frater põt exheredari a fratre ẽt turpi pſona inſtituta:õ
qbus cāis:vide inſti.õ inoff.§. ingratitudis: ⁊ p doct.i
l.fratres.C.de inoffi.teſt. ❡ Sciās tñ ꝙ poſthumus:ex
quo nõ põt cõmittere cām ingratitudinis:nec põt exhe-
redari:vt in.l.ſi qs ſuo.§.i.C.de inoffi.teſt. Et de ipubeř
an poſſit exhr̃dari:vide p Bal.i.l.i ſuis.ff.de lib.⁊ poſt.
⁊ i.d.auc.ex cā:⁊ p Pe.de anch.in hac Rub. ❡ In ea.
gl.ibi ad ſupplemẽtuꝫ intellige:vt.ſ.q2 ad hoc vt valeat
teſtm̃:⁊ ad h vt filij nõ poſſint querelare vel dicere õ nul
litate teſti:apparet ꝙ ſint inſtituti ad minus i vno nūmo
⁊ tũc eſt ꝙ valet teſtm̃:⁊ pñt agere ad ſupplementum le
gitime:⁊ ita dixit gl.ſing.i.d.§.aliud quoqꝫ capl'm : ⁊ in
ix.q.iij.in.c.ſi qua mulier:⁊ facit glo.in.l.iij.§.ſed vtruꝫ.
ff.de mino.⁊ in.l.ſi qs priore.ff.ad trebel.⁊ p Bal.in.d.
auc.nouiſſima. Et an iſtud ſupplemẽtũ legitime peti poſ
ſit in ſingulis rebus:vel qũo vide p gl. in ver. portiones
in.c.Rainal.ſ.de teſt.⁊ p Bar.in.l.ſuus quoqꝫ ff.de he
re.inſti.⁊ p Bal.in.l.filium quẽꝫ hñtẽ.C. fami.her. ⁊ i.l.
ſcimus.§.repletiõem.C.de inoffi.teſt.vbi bonus tex. vbi
ẽt d' ꝙ repletio legitime dꝫ fieri ⁊ detrahi in ipſis reb⁹
hereditarijs:nõ aũt in fructib⁹ qđ ꝓcedit in legitima de-
bita deſcẽdentibus:⁊ ſic filijs. Sꝫ ipſi aſcẽdẽtes hñ pñt
hr̃e legitimam in bonis deſcẽdẽtiũ: ⁊ ſic filioꝝ in fructi-
bus:arg.tex.nõ.in.l.filius fami.ff. ad.l.fal.⁊ ita determi-
nat Bal.hic in fi.p illũ tex.qđ tene menti. Sed querit̃ ꝓ
quãta ſit iſta legitima filioꝝ:⁊ dic ꝙ oliꝫ erat quarta ps
bonoꝝ tpe mortis defuncti:vt.l.cũ querit̃.ff.de inoffi. te
ſta.⁊ in.l.pap.§.qñ autẽ quarta.⁊.§.quarta.ff.de inoffi.
teſta. Hodie ãt eſt aucta:vt pꝫ i auc.nouiſſima.C. de iof.
teſta.vbi d' ꝙ ſi pr̃ vel mater hꝫ quatuor filios vel pau-
ciores:tũc legitima cuiuſlibꝫ filij eſt tertia ps bonoꝝ ei⁹
qđ qlibꝫ filius fuiſſꝫ habiturus ab itetõ. Si võ filij ſunt
plures qꝫ quatuor:tũc legitĩa cuiuſlibet filij eſt dimidia
pars eius qđ qlibet filius fuiſſet habiturus ab inteſtõ: ⁊
ita colli ex.d.aũt.nouiſſima:⁊ p gl.in ver. quartã in.d.c.
Rainu. ❡ Scđo querit̃ quanta ſit legitima parentuꝫ ⁊
ſic aſcẽdentiũ:de qua hic in tex.fit mẽtio. Et dic ꝙ õ iur̃
antiquo nõ reperit̃ clare expreſſum quãta ſit iſta legitĩa
ſeu portio debita iure nature ipſis aſcẽdentibus : tñ cum
certuꝫ ſit ꝙ dabat̃ eis querela inofficioſi teſti: vt.l.i.ff. de
inoffi.teſtõ.ſatis vꝫ fuiſſe de mente iuris ꝙ eis deberetur
quarta ſicut eõ:debet̃ quarta ab ipſis aſcẽdẽtibus ipſis
filijs: vt in.d.§.quoniaꝫ aũt quarta:⁊.§.quarta:ar.l. nã
⁊ ſi parentibus.ff.de inoffi.teſtõ. ❡ Tertio querit̃ an ho
die ſicut eſt aucta legitĩa filioꝝ:vt.ſ. Ita ſit aucta legitĩa
ipſoꝝ parentũ:glo.in.d.aũt.nouiſſima tꝫ ꝙ ſic. ❡ Ideꝫ
ẽt vꝫ tenere gl.i.l.pap.§.i.ff.ſi quis a pa.fuerit manu. di-
cens ꝙ legĩa patris eſt hodie tertia ps bonorum filij.
Idẽ etiam tꝫ glo.in.l.ſi a milite.§.patri.ff.de teſtõ mili.⁊
ita vr̃ ꝓbari p tex.in auc.de triente ⁊ ſemiſſe.§.i.ver. hoc
obſeruando ⁊c. vbi dꝫ ꝙ in oĩbus qbus olim quarta de
bebat̃ factũ eſt augu.vſqꝫ ad tertiã:⁊ ita tꝫ glo.ibi:⁊ Cy.⁊
Bal.in.d.auc. nouiſſima.ar.d.l. nam ⁊ ſi parentibus.ff.
de inoffi.teſtõ.vbi ẽt h tenẽt ipſe Bar.⁊ idẽ ſeqt̃ Ang.
in.d.§.patri.⁊ Archi.⁊ Jo.an.hic:⁊ ita eſt cõis opi.quã
ẽt cõiter ſequnt̃ doc.in.d.c.Rainu. ❡ Quarto querit̃:
an legitima matris vel pr̃is ſit tertia bonoꝝ totius here
ditatis filij defuncti:an võ tertia eius qđ habituri eẽnt ab
inteſtõ Bal.ſinglr̃ in.d.aũt.nouiſſima in fi. tꝫ ꝙ ſit ter-
tia eius ꝙ pr̃ vel mater eſſent habituri ab inteſtõ:vñ cuꝫ
hodie filio defuncto pariter ſuccedat pr̃ ⁊ mater ⁊ fres
defuncti i viriles portiones:vt in auct.defuncto:⁊ i auct.
⁊ cum ſolio.C.ad tertull.ſi tractat̃ õ legitima matris vel
patris:tũc erit tertia bonoꝝ quã habituri eẽnt ab itetõ
qđ ſinglr̃ tene menti:q2 alibi non reperitur:ita hñ decla-
ratũ. ❡ Quinto querit̃:an iſta legitima mr̃is vel pr̃is q
eſt tertia:vt.ſ.poſſit eſſe dimidia eius qđ habituri eſſent
ab inteſtõ ſm numeꝝ portionũ in qua ſuccedũt.ſicut dꝫ i
d.auc.nouiſſima de legitima filioꝝ ꝙ ẽ tertia vl' dimidia
ſm numeꝝ liberoꝝ:pone ꝙ filius decedit ſuꝑſtite matre
⁊ pr̃e ⁊ quinqꝫ fratrib⁹ ſi tractat̃ de legitima pr̃is vl' ma
tris in bonis iſtius filij defuncti:an erit tertia:an võ dimi
dia eius qđ habituri eſſent ab inteſtõ:dubiũ facit: q2 gl.
⁊ doc.in locis all'.hic.⁊.in.iij.q. ſemꝑ ⁊ indiſtincte dicũt
ꝙ eſt tertia. Ita ẽt ſemꝑ loquit̃ Bal.in auct.nouiſſima:
⁊ q2 de iure.C.fres vel ſorores nõ ſuccedebãt:vna cũ pr̃e
vel mr̃e in viriles:ſꝫ tñ ꝑ iura auct.⁊ i.d.auct. defuncto:
vñ nõ vr̃ ꝙ pp h corrigant̃:alia iura dicentia ꝙ legitime
aſcendentiũ eſt tertia. ❡ In ꝯtrium fac̃ rõ.d.auct.nouiſ-
ſima ⁊ eq̃paratio quã fac̃ glo.ibi de augumẽto legitime
vt eſt dcm̃.ſ.in.iij.q.cogita tñ q2 nullus doc.tangit hanc
dubitl.⁊ idẽ poſſet queri in legitima fratruũ ſeu trãſuer-
ſaliũ. ❡ Sexto querit̃ qđ in legitima ipſius fr̃is : que ẽ
quarta ſm nõ.in.l.ſi fres: ⁊ in.l.fratris.C. de inoffi.teſt.
an hodie ſit aucta ſic dꝫ i.d.auc.nouiſſima: Archi.⁊ Jo.
an.hic vident̃ velle ꝙ ſic:⁊ Jo.an.remittit ſe ad nõ.in.d.
c.Rainu.in.d.glo.in ver.quartaꝫ de quo tñ etiaꝫ vide p
glo.⁊ doc.in.d.auc.nouiſſima. ❡ Septimo querit̃ quid
ſi decedit pr̃ ſuꝑſtitibus ſibi qnqꝫ filijs: ſꝫ vnus ẽ exhere
datus vel frat̃ de ordine minoꝝ:an tunc legitĩa cuiuſlibꝫ
iſtoꝝ quatuor filioꝝ erit dimidia vel tertia ei⁹ qđ qlibet
habiturus fuiſſꝫ ab itetõ:⁊ dic ꝙ erit tertia:q2 lꝫ iſti ſint
qnqꝫ filij:⁊ ſic legitima deberet eſſe dimidia:vt i.d.auct.
nouiſſima:tñ q2 exheredati vel q eſt frat̃ minor nõ ſucce-
dit:⁊ ſic nõ admittit̃ ad ptẽꝫ:non facit tũc ipſe ptẽ p nõ.
i.l.plane.§.ſi duobus.ff.de leg.i.⁊ iſti.de ſucceſ.libertoꝝ
§.ſed noſtra:de qua tñ computatione ipſius legitime il
le q nõ admittit̃ ad ſucceſſionẽ:⁊ ſic ad ptẽ facit ipe par
tẽ vel numeruꝫ : puta ſi filia ſcia vel mat̃ excludẽt̃ a ſuc-
ceſſiõe ex forma ſtatuti vl' alr̃:an legitĩa ſit tertia vel di-
midia:⁊ qđ i legitĩa aſcẽdẽtiũ vel deſcendẽtiũ ſeu tranſ
uerſaliũ:vide plene p doct.i.d.auct. nouiſſima: ⁊ ibi per
Bal.ſingu.in fi.⁊ p doc.in.l.pr̃ filium.ff.de inoffi.teſta.
❡ Octauo ⁊ vltimo querit̃:an legitima ſit quota here
ditatis vel quota bonoꝝ:⁊ dic ꝙ eſt quota bonoꝝ.vt p
gl.in.l.cũ a mr̃e.C.õ rei ven.iõ debet̃ deducto ere alieno
⁊ funeris impẽſa:vt.d.l.pap.§.quarta. Et de ordie qua
liter detrahat̃ ipſa legitima añ trebel.⁊ deinde ipſa treb.
⁊ qñ ſit ꝙ poſſit qs detrahere duas quartas:vide p doc.
in.d.c.Raynu.⁊ p Bal.in.d.§.repletiõem. Et qđ im-
putet̃ in legitima:⁊ qđ i trebel. vide p doc.in.l.in quar-
ta.ff.ad.l.fal.⁊ i.l.filiũ quem hñtem.C.fa.her.⁊ vide.ꝑ in
glo.i v.debite. ❡ In ea.glo.ibi hꝫ loco legatarij:de hoc
gl.i.d.c.Rainu.in.l.ex fcõ el grãde.ff.de here.inſti.⁊ i.l.
ſi quis pore.ff.ad trebel.⁊ in.l.quotl.hic alle. ⁊ vide per
Bar.in.d.l.ex facto:vbi ꝯcludit ꝙ quo ad quedam hr̃
loco legatarij.⁊ quo ad quedã loco heredis:⁊ ſic ẽ ſpẽs
mixta: ⁊ ita ſeqtur.d.Anto.in.d.c.Raynu. hr̃.n.loco le
gatarij quo ad infraſcripta:⁊ ꝓ q2 non tranſeũt i eũ actõ
nes hereditarie:vt.d.l.quotl.ꝓut dicit glo.hic: q2 ſi inſti
tutus in re certa moriat̃ antequam acceptet ſeu agnoſcat

transmittit

tranſmittit ad ſuos heredes ſicut tranſmittit legatum ſm no. in. l. i. §. fi. C. de cadu. tol. ⁊ in. l. cũ pr. §. ſurdo. ff. de leg. ij. ſecus eſt in hereditate: q2 ſi nõ eſt adita non trãſmittit vt in. l. qm̃ ſerorẽ. C. de iure delib. ⁊ ita tz Bar. in. d. l. ex fcõ: ⁊ Jmo. ibi in. x. col. ⁊ in. vij. ⁊ in. §. ſi ex fundo in rub. in. ix. col. ⁊ Bal. hic in. xiij. col. de quo. j. ¶ Tertio q2 de tali inſtõne in re certa põt detrahi falci. ſicut de ceteris legatis. vt in. d. l. ex facto. ¶ Quarto pricipat de nã legati ſm Bal. in. d. l. ex fcõ: quo ad merã acquiſitionẽ ipſius rei cũ dñium illius rei recta via tranſeat in illũ heredẽ inſtitutũ in re certa ſicut trãſit in legatariũ ⁊ acqrit ignorãti: vt i. l. cũ pr. §. ſurdo: ⁊ tranſmittit ſicut legatũ: vt. j. dicetur. ¶ Quinto q2 ↄfirmatur talis inſtõ in re certa per aũt. ex cã. C. de lib. prete. quo ad effectus ↄcernẽtes ipaʒ rem ſic cetera legata: ſed nõ quo ad alios effectus: q2 ſolũ legata ↄfirmant ⁊ non inſtõnes vſes: vt i. d. auc. ex cã: ſm Bar. in. d. l. ex fcõ: ⁊ Bal. hic in. xiij. col. ⁊ Jmo. i. d. §. ex fundo in. ix. col. in fi. ¶ Quo ad quedaʒ ãt hr̃ loco hr̃dis: ⁊ p2io quo ad excludẽdã querelã inofficioſi teſtiñ ã ſufficit q filio relinquat res certa ti. inſtõnis: vt ſic teſtamentum non poſſet dici nullũ vel querelari ſm gl. ſingu. d. l. ſi qs priore. ¶ Sexto q2 ſicut heres põt a ſe ipſo ⁊ ꝓpria auctoritate capere poſſeſſioneʒ rex hr̃ditatis: vt in. l. ⁊ cũ heredes. ff. de acq. here. Ita poterit inſtitutus in re certa: q2 vr̃ ſibi data licentia a teſtõre ex quo eſt heres inſtitutus ſm Bar. in. d. l. ex fcõ: ⁊ Jmo. ibi in. x. col. ⁊ i d. c. Raynu. in. xxxvi. col. lʒ Bal. i. d. l. ex fcõ tenuerit cõtrarium: ⁊ non bñ: q2 lʒ legatarius non poſſit propria auctoritate capere rẽ ſibi legatã: ſʒ debeat accipe de manu heredis: vt in. l. nõ dubiũ. C. de leg. ⁊ i. l. i. ⁊ p totũ. ff. quorum legatoꝝ: tñ h̃ ꝓcedit niſi teſtõr expreſſe dediſſet ipi legatario licentiã ꝓpria auctoritate accipiẽdi reʒ legatã vt p gl. nõ. ⁊ ſing. in. l. titia. §. lutius. ff. de leg. ij. ſicut vr̃ de cta inſtitutio in re certa: ex quo p verbum directũ vocat ipſum inſtitutum ad illã rẽ: q2 tale verbum proprie ſonat vt de manu ſua qs accipiat ſm nõ. in. l. cã quã C. de fidei cõ. ⁊ p Bar. in. d. l. centu. circa fi. ⁊ ita ẽt ſequitur Jmol. in. d. §. ſi ex fundo in rub. in. ix. col. ⁊ in. xviij. ¶ Septio quo ad ius accreſcendi: q2 repudiante herede vl̃i admittit inſtitutus in re certa in totũ: vt in. d. §. ſi ex fundo: de quo. j. in fi. iſtius gloſ. ¶ Octauo habetur loco heredis q2 ſi inſtitutus in re certa agnoſcit inſtõneʒ factã ↄfirmatur totum teſtm̃ ⁊ tabule pupillares ſicut ↄfirmaret per aditionem hereditatis factam p vnũ ex heredibus inſtitutis in certa pte hereditatis ſm nõ. in. l. quotiẽs. §. ſi duo. ff. de heredi. inſti. ⁊ in. l. ſi nemo. ff. de teſta. tu. ſm Bar. i d. l. ex fcõ: ⁊ in. d. l. quotiẽs. i fi. qd an ⁊ qñ ꝓcedat. j. patebit ¶ Nono habet loco hr̃dis: vt ei poſſit pupillariter ſubſtitui: vt ẽ tex. nõ. hic: ⁊ ẽ dcm̃. s. in. iiij. nõ. cũ. n. ei q nõ eſt hr̃s inſtitutus vel exheredatus nõ poſſit pupillarit ſubſtitui: vt. l. i. ⁊. ij. ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ inſti. de pup. ſubſtj. §. nõ ſolũ ⁊ hic dicat q huic filie inſtitute i re certa fuit fcã pupillaris ſubſtõ ⁊ valuit iure directo ſeqtur q inſtitut9 in re certa: quo ad hunc effectũ hr̃ loco heredis ⁊ non legatarij: q2 aľs ei non poſſit pupillariter ſubſtitui vt. s. vñ ↄcludit Bal. i. vi. col. q inſtitut9 i re certa oi caſu habetur loco heredis: quo ad hoc vt ei poſſit pupillariter ſubſtitui ſiue habeat coheredem extraneum ſiue de liberis vt hic in tex. ⁊ plene h̃ p Bal. ¶ Decimo habetur loco heredis: vt ei competat bñficium. l. edicto. C. de edicto diui ſm Bar. in. d. l. ex facto: licet ſm eum gl. in. d. edicto i p2in. dixerit cõtrariũ ⁊ male volẽs q ei nõ ↄpetat ſicut non cõpetit legatario. Nam ſm Bar. cũ inſtitutus i re certa ex neceſſitate non expectet adiectiones alicꝫ: imo adiectione ſua totũ teſtm̃ ↄfirmet: vt. s. ideo ſibi competit bñficium illius. l. q2 quantũ ad hoc hr̃ loco heredis: ⁊ ita tranſit Bal. h̃ in. xiij. col. ⁊ Jmo. in. d. c. raynu. i. xxxvi. col. in fi. Sed dubiũ facit q2 tex. in. d. l. edicto: dicit q ſolum inſtitutus in tota vel in quota hʒ beneficium illius. l. q2 alis nõ eſt ipſe inſtitutus in re certa: vnde Bar. in. d. l. edicto: non multũ p2eciſe hãc. l. firmat: ſed dicit q illa gl. ꝓcedit qñ alius iſtitutus in vniuerſo iam adiuit hereditatẽ: ſecus ſi iã non adiuit: q2 tũc ex quo hr̃ loco hr̃dis pp ſpem iuris accreſcendi: ⁊ q2 nõ ẽ alius: ex cuius mãu capiat: ſatis putat ibi Bar. tunc hr̃e bñficiuʒ. d. l. edicto. ¶ Quare Bal. in. d. l. ex facto ſequitur opi. Bar. ibi: dũmodo inſtõ in re certa non ſit redacta ad inſtar legati qd eſſet qñ inſtitutus vniuerſalis adijſſʒ: q2 tũc cũ habeatur loco legatarij: vt. d. l. quotiẽs. non cõpeteret ſibi bñficium d. l. edicto: ſecus ꝫ vult Bal. ibi añquã iſtitut9 vl̃is adiiſſet: q2 tũc ꝓcederet dcm̃ Bar. Sed Saly. in. d. l. quotiẽs. tʒ tunc inſtitutuʒ in re certa poſſe hr̃e bñficiũ. d. l. edicto qñ inſtitutus vl̃is repudiauit: ſecus ſi adiuit: vt dcm̃ eſt Jtẽ ſecus ſi dliberet: ⁊ ſic nõdũ adiuit vel repudiauit: q2 interim non cenſet inſtitutus inſolidũ: ſʒ eſt in ſuſpenſo: ⁊ pendet ex futuro euẽtu: vnde interim dũ deliberat heres vl̃is non põt dici inſtitutus in tota vel in quota: ⁊ ſic nõ põt hr̃e bñficiũ. d. l. edcõ p tex. ⁊ glo. ibi: ⁊ hãc ptem ſeqtur Jmo. i. d. §. ſi ex fundo i repe. in. vi. col. dicẽs eam eẽ de iure veriorẽ: ⁊ idẽ ſequit in. d. l. ex fcõ in. viij. col. i pu. Et ex pdictis infert Jmo. i. d. §. ſi ex fundo in. xvi. col. q inſtitutus in re certa ſi agnoſcat ſuã portionẽ deliberãte herede vl̃i: ⁊ ſic añqꝫ adeat q pp h̃ non ↄfirmat teſtm̃: q2 nõ põt dici agnouiſſe hereditatẽ que nõdũ eſt ſibi delata: vnde ſi interim decederet inſtitutus in re certa non tranſmitteret: ⁊ p ↄñs non poterit dici teſtm̃ ↄfirmatum ex quo non ẽ certũ illud teſtm̃ habiturꝫ effectũ: ſi interim poſt illam agnitionẽ decederet inſtitutus in re certa deliberante vniuerſali herede: cũ quodãmodo dicat ſibi cõdictionaliter delata hereditas. ſ. deficiente vniuerſali inſtituto: idõ nimirꝫ ſi añ nõ delatã inſtitutus in re certa non põt illam agnoſcere ſicut legatarius ſuũ legatũ: vt in. l. ſi qs ita hereditatẽ cum ibi nõ. ff. de ↄdi. inſti. ⁊ hec opi. cenſetur ipſa veritas ſm Jmo. ibi inferentem ex pdictis q inſtitutus in re certa nõ hẽat bñficiuʒ. d. l. edicto ſiue heres vniuerſalis deliberat ſiue iaʒ adiuerit: ſʒ ſolũ hẽat vno caſu qñ hr̃s vl̃is eſſet excluſus ab hereditate repudiatione vel alio mõ ſm eam ibi. ¶ Tu aduerte q2 pau. de caſt. i d. l. edcõ ſimplr̃ ſeqt opi. bart. ibi ⁊ Bal. i. d. l. ex fcõ: vt poſtqꝫ heres vl̃is adiuit inſtitutus i re certa nõ hẽat bñficiũ d. l. edicto: ſecus ſi repudiauit: ⁊ ſecus ſi anteqꝫ heres vl̃is adeat: ⁊ ſic ipſo deliberante. Sʒ in h̃ vlti. Saly. i. d. l. quotiẽs. tʒ ↄ̃riũ ⁊ Jmo. p rõnes de qbus. s. ⁊ idẽ Jmo. in d. c. Raynu. in. xli. col. vnde cogita in hoc: q2 rõnes Saly. ⁊ Jmo. multum vrgent. ¶ Sʒ aduerte ad idem qd s. di: an p agnitionem que fit p inſtitutum in re certa cõfirmet totũ teſtm̃: nã ſi heres vl̃is repudiat viuente iſtituto i re certa: ⁊ clarꝫ vt. d. §. ſi ex fundo. Sʒ interim herede vl̃i deliberante: an poſſʒ dici teſtm̃ ↄfirmatũ Bar. in. d. l. ex fcõ ⁊ Saly. in. d. l. quotiẽs. q ſic. ⁊ idẽ. d. Ant. in d. c. Raynu. Sʒ Ang. i. d. §. ſi ex fundo ↄ̃: q2 interim pendet ex futuro euentu: vñ ſi iterim decederet iſtitutus i re certa qñtũcũqʒ agnouiſſet ſuã inſtõnem: tñ nõ trãſmittit ius accreſcendi in tota hereditate ad ſuos hr̃des: ex quo hereditas nõdũ erat ſibi delata: ⁊ ita ſeqt Jmol. vt s. ⁊ i. d. l. ex fcõ in. ij. col. ⁊ i. d. c. Ray. in. iiij. col. ⁊ hec pot verior. An ãt ſi heres vl̃is repudiat vl̃ decedit ſit neceſſaria noua agnitio p inſtitutũ i re certa ſi decedit deliberãte vl̃i hr̃de ⁊ poſtea repudiante: an hr̃s iſtitut9 i re certa hiet d nouo agſcẽ deiʒ hr̃ditatẽ: vide nõ. p Jmol.

in.d.§.ex fundo in.x.col.ꝛ.J.dicet. Non ob.l. ſi ex pluri-
bus.ff.d ſuis ꝛ leg.qꝛ non loqtur in inſtituto i re certa:ſʒ i
inſtituto in quota hereditatis quam ipſe acceptauit: vn
de nimirum ſi tunc tranſmittit ius accreſcendi ad ſuum
heredē:nā inſtitutus in re certa habetur loco heredis:vt
ſuccedat in emphiteoſim ſm Bart.in.l.iuriſiurandi.§.ſi
liberi.ff.de ope.lib. vbi dı̄ ꝙ inſtitutus in re certa ſucce-
det equalr̄ in emphiteoſi cū herede vlı̄:qd̄ intellige i em
phiteoſi eccleſie que non tranſit ad heredes extraneos: ſed
filios tm̄ ēt ſic nō heredes:ꝛ ita tʒ bal.i auc̄.ſi quas.C.d
ſac.ſan.eccl. dicēs ꝙ inſtitutus in re certa nō excluditur
ꝛ ꝙ lʒ pater inſtituerit filios ex diſparibus p̄tibus: tm̄ in
emphiteoſi ſuccedūt equalr̄.ꝛ lʒ filia ex forma ſtatuti ex
cludatur a ſucceſſiōe:tn̄ non excludit̄ ab emphiteoſi. Si
v̄o fuiſſet emphiteoſis ſeruata que pōt trāſire ad extrane-
os heredes:tūc inſtitutus in re certa nō hr̄ loco heredis
nec ſuccedit in emphiteoſi:ꝛ ita dʒ intelligi qd̄ nō.bal.in
l.liberti liberteqʒ.C.de ope.lib.ꝛ ita ſeqtur Pau.de ca.
i.d.l.quotiēs.i ſi.ꝛ Jmo.i.d.l.ex fcō i.xij.col.dicēs neutro
caſu poſſe pcedere dcm̄ bal. ibi volentis ꝙ filius inſtitu
tus in legitima ſuccedat in emphiteoſi p rata legitie:naʒ
aut eſt emphiteoſis eccl'e:ꝛ tūc ſuccedit equaliter: vt.s.
ſi v̄o extranei:ꝛ tūc cū nō ſit hr̄es:vt.J.dicetur in nihilo ſucce
dit. Et ad p̄dicta vide plene p Spe.i ti. de teſtis.§. i pri
mis i ſi.cuius dicta refert Jmo.i.d.l.ex fcō. ℭ Quid āt
ſit in iure patronatus eccleſie:an inſtitutus in re certa hēat̄
loco hr̄dis:vt ſic eq̄lr̄ ſuccedat cū hr̄de vlı̄: Fede. de ſe.
in ſuo cōſi.ccxix.qd̄ icipit:ſi opi.vr̄ tenere ꝙ ſic p r̄ōes rō
nes ꝯ qbus ibi p eum. Sʒ certe cū ſm verā opi. Jo.an.in
c.cū ſm.s.de iur.pro.quā ſequnt̄ ibi doc.ius patronatus
nō tranſit ad filios niſi ſint heredes:ꝛ trāſit ad hr̄des ex
traneos:ſeqt̄ ꝙ iſtitutus i re certa ex quo hr̄ loco legatarij
nō ſuccedit i iure patronatus:ꝛ ita ē tenēdū q̄cq̄d alr̄ dixe
rit Bar.i.l.qꝛ pinde.§.reſtituta.ff.ad treb. ℭ Octauo
hr̄ loco hr̄dis:qꝛ nō pōt talis inſtō fcā de filio in re certa
adimi i codicillis:qꝛ i ea ꝯſiſtit iſtitutio hr̄dis:vt p glo.i
d.l.ſi q̄s priore: ſecus dicit eē in extraneo iſtituto i re certa
cuʒ legitima nō debeat̄:qꝛ illa poſſʒ adimi i codicillis cū
p̄ciſe redigat̄ ad iſtar legati ſm eū ibi:ꝛ intellige p̄dicta
pcedē alio hr̄de vlı̄ iſtituto:alias non eēt dubiū. ℭ Jn
ea.gl.i ſi.ꝯclude nō.ꝙ aliqn̄ teſtōr decedit cū duobꝰ te-
ſtamentis:i quoꝝ p̄ erat iſtitutꝰ hr̄es vniuerſalis. Jn ſcdo ſo
lus inſtitutus i re certa: ꝛ h̄ dic:vt hr̄ in.d.l. ſi q̄s priore.
Aliqn̄ decedit cū vno teſtō:ꝛ tūc aut inſtitutus i re certa
nullū hʒ cohr̄dē: ꝛ tūc capit totū iure accreſcēdi:ac ſi nō
eſſet fcā mētio rei certe:ꝛ ē hr̄s vlı̄s:vt i.d.§.ſi ex fundo
h̄ tn̄ limitat plꝰibꝰ modis:vt dicet̄. Si v̄o hʒ coheredem
einſdeʒ forme:ꝛ ſic i re certa ſicut ip̄e tūc ambo ſunt here
des vlı̄s ſicut ſi fuiſſent ſimplicit̄ iſtituti nō fcā mētione
rei certe:vt dic̄ gl.h̄:nec capiūt hereditatē ſʒ ptes rōe aſ
ſignatas in inſtōne i re certa:ſʒ equaliter niſi aliud appa
reat d mēte teſtōris.vt i.l.quotiēs.§.ſi duo.ff.d here. inſti.
ipſas tn̄ res certas hn̄ debēt hr̄s ſm ptes ſibi aſſignatas
vt i.d.l.ex fcō:ꝛ i.l.ſi alterius h̄ alle. vbi ēt ē tex.nō.ꝙ ſi
duo ꝯiuncti ſunt iſtituti: puta i duabꝰ ptibus vnius do-
mus ꝛ alius i alia tertia pte:tūc eodē mō erūt equalr̄ he
redes i hr̄ditate:tn̄ illi duo ꝯiunctim hn̄tur p vno: ꝛ ſic
vnus ſuccedit in dimidia hr̄ditatꝭ: ꝛ alius i alia dimidia
i eo hēbūt ptes:pnt aſſignauit ip̄e teſtōr:vt ibi dicitur:ꝛ
ita dicit gl.hic. ℭ Aliqn̄ inſtitutus i re certa hʒ cohere-
dē diuerſe forme:ꝛ tūc aut i quota hr̄ditatꝭ: puta teſtōr
iſtituit titiū in.x.ꝛ Joan.in dimidia hereditatꝭ.tūc Joā.
inſtituto in quota accreſcit vniuerſum:quia portio accre
ſcit portioni: ꝛ non rei:vt eſt tex.nō.in.d.l. quotiēs. ꝛ ita tʒ
ibi Saly.ꝛ Jmo.in.d.§.ex fundo in.xvij.col.in pn̄.ꝛ tūc

inſtitutus in re certa hr̄ loco legatarij. Et idē ēt ſi habet
coheredem vlem:ꝛ tali herede adeūte: tūc inſtitutꝰ i re
certa hr̄ aliqn̄ loco hr̄dis:ꝛ aliqn̄ loco legatarii ſm vari
os effectus:de qbus eſt.s.dcm̄. ℭ Sʒ limita p̄ p̄dcā:qꝛ
tunc inſtitutus in re certa accreſcit ſibi vniuerſuʒ:vt i.d.
§.ſi ex fundo:qn̄ inſtō fuit fcā p v̄ba directa vel ciuilia:
vt iſtituto vel heres eſto:ſecus ſi p v̄ba obliqua:puta p
v̄bū relinquo.qꝛ v̄bū relinquo adiectū rei pticulari non
trahitur ad vniuerſum.vt ē tex.ſing.in.l.cogi.§. ꝛ gn̄alr
ff.ad treb.ꝛ p glo.nō.in auc̄.de here.ꝛ fal.i.l. ſi v̄o nulla
ſecus ſi v̄buʒ relinquo eēt adiectū quote vel vniuerſita-
ti bonoꝝ:vt in.d.§.gn̄alr.de quo plene dicet̄.J.in gl.pro-
xi. ℭ Scd̄o limitat Ang.i.d.§.ſi ex fundo.vt inſtō in re
certa.tūc trahat̄ ad totū qn̄ v̄ba pticularis inſtōnis nō
ſunt ad hōratū relata. vt ē tex.nō.i.l.ſi pr̄ filiū.§.ſi.ꝛ i.l.
Lutius.§.ſi.ff.de leg.iij. Sʒ certe in dictis legibus erat co
heres vlis:idō nimiꝝ ſi non trahit̄ ad vniuerſum. vt i.d.l.
quot.vn̄ nō colr̄ ibi aliqua fallentia in.d.§. ſi ex fundo
dicentes ꝙ qn̄ verba non ſunt relata ad honerandū: tūc
ſunt obliqua:qꝛ ſonant ꝙ de manu alteriꝰ debeat accipe
merito non trahunt̄ ad vniuerſuʒ:vt in.d.§. generaliter.
ℭ Tertio limita ſing.vltra oēs niſi teſtm̄ fiat p igreſſuʒ
monaſterii: quo caſu ſi inſtituit filios ſuos in certꝭ rebus
vel i dimidia hr̄ditatꝭ:ꝛ d aliis nihil diſponit: ꝙ tūc non
accreſcit illis iſtitutꝭ i re certa vel i quota: ſʒ accreſcit mo
naſterio:vt ē tex.ſing.i auc̄.ſi qua mulier.C.de ſac.ſan.ec.
canonizata.xix.q.iij. vbi dı̄ ꝙ totū illud qd̄ pr̄ nō dederit
filiis cedit monaſterio:ꝛ hoc fauore monaſterij ꝛ religio
nis:ꝛ ita ſeqt̄ bal. circa ſi.ille tn̄ tex. loqtur in pfeſſo: vn̄
cogita: an eſſʒ idē ſi igreſſus mona.faceret teſtamentum
modo predicto infra annum probationis: ꝛ forte vide-
retur ꝙ ſic:de quo tamen dic: vt.s.in Rub. ℭ Quarto
limita niſi inſtitutus in re certa hēat coheredem vleʒ: vl
in quota:qꝛ tūc ſibi inſtituto in re certa nō accreſcit adeū
te herede vlı̄:vel in quota:vt in.d.l.quot. Et idem quā-
diu aliqs ex iſtitutꝭ i vniuerſo:vl i quota adit:qꝛ ille ſolꝰ
eſſʒ hr̄s remoto iſtituto i re certa:vt i.d.l.quotiēs.ſm ang.
in.d.§.ſi ex fundo poſt p̄n.ꝛ p Jmo.ibi i.xvij.col.in p̄n.ꝛ
s.eſt dcm̄. ℭ Sʒ querit̄ p̄mo ſi hr̄s vlı̄s vel in quota re-
pudiat hereditatē vel morit̄ an̄ aditiōeʒ:vel alit̄ ſit exclu
ſus:an tūc accreſcat vniuerſum ipō iſtituto i re certa. Et
ꝯclude ꝙ aliqn̄ hr̄s vlı̄s repudiat vel morit̄ an̄ aditionē
vleʒ:vel excludit̄ viuēte herede iſtituto in re certa: ꝛ tūc
ſm cōem opi.ꝛ verā accreſcit totū ipſi inſtituto in re cer-
ta ſiue ſit de liberis:ſiue extraneus ipſe inſtitutus i re certa:
qꝛ ex quo ius accreſcendi hʒ loco heredis ſm Cy.in.d.
auc̄.nouiſſima:ꝛ Bar.in.d.l.quotiēs.ꝛ in.d.§. ſi duo.ꝛ in
d.l.ex fcō.ꝛ idē tʒ Ang.in.d §.ex fundo i p̄n.ꝛ in.d.l.ex
fcō. Jdē in effectu tʒ Ang.in.d.l.quotiēs.dicens ꝙ accre-
ſcit inuicem teſtōr decedat p pte teſtatus: ꝛ p pte inte
ſtatus:vt in.l.i.§.ſin aūt.C.de cadu.tol.ꝛ in.l. ius noſtrū
ff.de reg.iur. ℭ Jdem ēt ſeqtur h̄ Bal.in.xiiij.col.ꝛ in
d.l.ex fcō:ꝛ Saly.ꝛ Pau.de caſt.in.d.l.quot.ꝛ Jmo.
in.d.c.Raynu.in.xxxviij.col.ꝛ in.d.l.ex fcō in.vi.col.ꝛ i
d.§.ſi duo:ꝛ in.d.§.ſi ex fundo in lectura in.iiij.colū.ꝛ in
iiij.ꝛ.v.carta.ꝛ in repe.poſt p̄n. in dictꝭ locis plenius ꝙ
alibi p eū.ꝛ hanc opi.ſequnt̄ h̄ doc.ꝛ Jo.an.i addi.ſpec.
in ti.de teſtis.§.i.ſub ver.bone.ꝛ dn̄i de Rota in deci.
ccccxxiij.que incipit: Jtē ſi pater.ꝛ p Bal.in.d.l.quot.
vide ibi p eum.in ſi.ꝛ in.d.§.ſi duo ſequendo opi. Mar
ſil.ꝛ Ja.bu.i.d.l.quot.facit drīam inter filios ꝛ extraneos
inſtitutos in re certa:ꝛ non hn̄ p doc.in iuribus.s.alle. ꝛ
hinc cōi opi.eſt inherendū.vt in.c.in ſcripturis.xix.diſt.
ſicut dicit Jnno.in.c.ne in teſtis.ꝛ Jo.an.in.c.i.s. de con
ſti.ꝛ etiam qꝛ in opi. in dubio ſemp eſt tenenda illa opi.
que fauet

que fauet ipſis teſtis:vt ꝓbat tex.nō.in.l.ſi ꝑ ꝯ.ff.de inof
fi.teſtō.⁊ in.c.ſi.ā.de re iudi. ¶ Secundo queriť certū
eſt ꝙ ſi heres vniuerſalis vel in quota moriatur etiā vi-
uo teſtatore:vel repudiat:vel alias excludatur viuēte in
ſtituto in re certa ꝙ ſibi accreſcat vniuerſū: vt.ā.⁊ tenet
Jo.an.in addi.Spe.in tit.de teſtis.§.i.an tūc ſit neceſſa-
ria noua agnitio ꝑ ipſum inſtitutū in re certa: ⁊ videret
ꝙ nō:qꝛ dicit Ange.in.d.l.quotiẽs.ꝙ ſibi accreſcit inuito:
⁊ ſic ius accreſcendi ſine noua agnitiōe obueniť ꝑ ea que
nō.i.l.i.C.qñ non pe.par.⁊ ita ſeqtur Saly.in.d.l.quoť.
⁊ Jmo.in.d.§.ſi ex fundo in Rub.in.x.col.dicens ꝙ bñ
reqriť agnitio de inſtōne fcā in re certa: vt ſibi poſtea ac
creſci poſſit vniuerſum:⁊ tunc poſtea alia agnitio non re
qriť de vniuerſo:⁊ ita ſm eū dꝫ intelligi qđ dicit Bar.
in.d.l.quotiẽs. ¶ Tertio queriť qđ ſi inſtitutus in re cer
ta agnouit ſuā inſtōnem deinde moriť deliberante here
de vli:q poſtea moritur nō adita hereditate vel repudia
uit:vel alr excluſus fuit: an accreſcat vniuerſum heredi
ipſius inſtituti in re certa: de quo dic vt eſt dcm̄.ā.in.vi.
caſu:in quo inſtitutus in re certa hꝫ loco hēdis in ſi. ⁊ vi-
de ꝑ Jmo.i.d.§.ſi ex fundo in.x.col.⁊ in.d.l.ex facto in
vij.col.⁊ predicta in eẋneis.Sꝫ queriť quarto qđ i filijs
¶ Quarto queriť vnus filius in pñte inſtituitur in re
certa:⁊ alius filius hēs vlis:deinde inſtitutus in re certa
moritur.Et poſtea alius filius hēs vlis repudiat:an inſti
tutus in re certa trāſmiſerit ius accreſcendi ad ſuos here
des. ¶ Ang.in.d.l.ex fcō ꝙ non:qꝛ ipſe inſtitutus in re
certa nunq̄ȝ fuit inuitatus ad portionem hēditatiẽ ex di-
ſpōne teſtōris:nec ēt diſpōne iuris: ſꝫ ſolū ad rem certā
⁊ portio accreſcit portiōi:vt in.l.ſi totā.ff.de acqui.here.
qđ eſſe non pōt hoc caſu:ex quo nō fuit inuitatus ad por
tionē:⁊ nō pōt ſibi accreſcere:ex quo mortuus ē: nec po
tuit hereditatē tranſmittere ex quo nūq̄ȝ fuit ſibi delata:
facit glo.in.l.i.C.de hijs q̄ āñ ap.tab.⁊ pdicta ꝓcedunt
de rigore iuris:ſꝫ de eqtate ſubueniť heredi talis filij inſti
tuti in re certa decedentis cū repudiatione vlis inſtituti
ꝑ bñficiū.l.ventre.ff.de acq.heredi.ſm Ang.i.d.l.ex fa-
cto in ſi.dicētem h̄ eſſe nō.ꝓ filiabus que quottidie inſti-
tuunť in re certa ſi ꝯtingat eas mori añ repudiationē he
redis vlis inſtituti. ¶ Sꝫ Jmo.vꝫ ibi tenere ꝯ̄riū:dicēs
ꝙ iſto caſu bñficiū.d.l.ventre:nō vꝫ poſſe hēre locū:cū il-
la.l.loquať qñ in oēm euētū qs agnoſcit ſe ſucceſſurū in
hereditate:qꝛ interiꝫ decedēs hereditatē nō agnitā traſ
mittit:ſꝫ iſto caſu iſtituto in re certa i oēm euētū nō agno
ſcit ſe ſucceſſuꝝ in hereditate: cum nō ſit ſucceſſurus vli
herede inſtituto adeūte ſm Jmo.d.l.ex fcō in.ix.col.de
quo ꝑ doc.in.d.l.vētre. ¶ Quinto queriť inſtitutus in
re certa moriť añ quā agnoſcat ſuā inſtitutionē:certū ē ꝙ
tranſmittit ad ſuos heredes:ſicut trāſmittitur legatū:vt
eſt dcm̄.ā.in.ij.caſu: in quo hꝫ loco legatarij: ſꝫ nō tranſ-
mitteret:tūc ius accreſcēdi in tota ſi ꝯtingat poſtea here
ditatē eſſe repudiatā:vt ꝑ Bart.in.d.l.quoť.in ſi.⁊ per
Jmo.in.d.§.ſi ex fundo in.x.col.⁊ dic vt.ā. ¶ Sexto q̄-
riť duo ſunt inſtituti in re certa non inſtituto alio in vni-
uerſo vnus repudiat:an accreſcat alteri totū:⁊ dic ꝙ ſic:
qꝛ hētur ꝓ vlr inſtitutis: vt in.d.§. ſi duo:⁊ ita tꝫ ibi nō.
Bar.⁊ Jmo.i.i.col.i ſi.⁊ Cy.i.d.auť.nouiſſima. ¶ Se
ptimo queriť teſtōr inſtituit heredē vlem quē putabat
viuere:⁊ titiū in re certa:an ſi heres vlis erat mortuus:
hēat tūc inſtitutus in re certa vniuerſum: Bar.in.d.§. ſi
duo ꝙ ſic:⁊ idem Jmola ibi in ſi.⁊ Saly.in.d.l.quotiẽs.
¶ Octauo queriť ſi filio ipuberi in pñte teſtantis vli
herede inſtituto datus ē coheres ex re certa: ⁊ eidē ipu-
beri fuit alius pupillariter ſubſtitutus:an datō talis co-
heredis eẋnei iſtituti in re certa faciat ceſſare exiſtentiā

ſuitatiẽ:vt ſic pupillo repudiante non ꝯfirmentur tabule
pupillareſ de hoc dic:vt ꝑ Ang.in.d.l.ex facto:⁊ ibi per
Jmo.in.viij.col variantem ab eo qđ dicit Ang. ¶ No-
no queriť ſi aliqs ē inſtitutus i re certa:⁊ ꝓhibeť ꝑ teſta
torē ꝙ plus petere non poſſit ſi nō ē datus coheres vlis
vel ſi eſt datus:ſꝫ repudiat:an inſtituto in re certa accre-
ſcat totū nō obſtante ꝓhibitione teſtōris:⁊ dic ꝙ aut eſt
eẋneus iſte ꝓhibitus aut filius teſtōris. ¶ Primo caſu
aut in legatiẽ ⁊ fideicō.ꝑticularibus: ⁊ in illis teſtōr pōt
ꝓhibere ius accreſcendi:vt eſt tex.⁊ glo.nō.in.l.dñs.§.i.
ff.de vſuffru.qꝛ in iſtis nō pōt ſeq in ꝯueniens:ex quo re-
manent apud heredē:aut in fideicō.vlibus:⁊ ideꝫ vt va
leat ꝓhibitio ſm Bal.in.l.i.C.qñ non pe.par.in.ix.q.ex
quo ē eadē rō:que i legatiẽ cū portio deficiens remaneat
penes heredē:⁊ ita ſeqtur Jmo.i.d.c. Raynu.i.xliij.col.
de quo ēt ꝑ eū in.d.§.ſi ex fundo in.xxxix.col.Si vō que
ritur de inſtōnibus directis:tūc aut ē datus coheres vni
uerſalis:⁊ tunc inſtitutus in re certa vꝫ in dubio ꝓhiberi
plus petē fauore heredis vniuerſalis:ar.l.peto.ff.ð leg.
ij.⁊ tūc ꝓhibitio vꝫ durare ex preſumpta mēte teſtantis
donec durat fauor heredis vniuerſalis: ⁊ ſic ipſo adeun-
te:ſecus vbi ceſſaret fauor:vt qꝛ repudiaret:tūc nō vꝫ du
rare ꝓhibitio facta inſtituto i re certa: quaſi ceſſet cā ꝓ-
hibitionis cū ꝓhibitio teſtōris debeat in dubio intelligi
rebus ſic ſe hñtibus:ar.l.Paulo.§.i.ff.de leg.iij.⁊.l.qđ
ſeruius.ff.de ꝯdi.ob cām:vñ refert Bal.in.d.§.ſi duo ſe
ꝯſuluiſſe ꝙ ſi filia ē iſtituta in re certa ⁊ ꝓhibita plus pe
tere:⁊ filius maſcu.heres vniuerſalis ꝙ ſi poſtea moriať
filius viuente teſtōre vel hereditatē repudiat:ꝙ tunc ipſi
filie accreſcit tota hereditas:⁊ idē voluit in effectu bar.i.
d.§.ſi duo:⁊ Jmo.ibi. ¶ Si vō nō eſt datus alius cohe
res vniuerſal:⁊ tūc qꝛ vꝫ fcā ꝓhibitō inſtituto in re certa
fauore venientiū ab inteſtō fuerunt in h̄ quoq̄ȝ opi. ¶ Et
prima fuit Dy.ꝓut refert Bal.i.l.ſi qs ita heres iſtitua
tur de heredi. tenentiẽ ꝑ illum tex.ꝙ ꝓhibitio teſtōris ni
hil opeť:cū nō poſſit ꝓhibē ius accreſcēdi nō decedat ꝓ
pte teſtatus:⁊ ꝓ parte inteſtatus ꝯ̄.l.ius noſtrū.ff.de re-
gu.iur.⁊ facit gl.in.l.ſi ſeruus cōis ab extero.ff.de acqrē.
here.volens ꝙ in hereditatibus nō poſſit ꝓhiberi ius ac
creſcēdi:⁊ ſic inſtitutus in re certa hēbit totum ⁊ iſta vꝫ
vera opi.quā vbiq̄ȝ ſeqtur Jmol.i.d.§.ſi duo: ⁊ in.d.§.ſi
ex fundo in repe.in.xxxvi.col.vſq̄ȝ in ſi.⁊ idē tenuit i.d.c.
Raynu.in.xlvij.col.vbi pleniſſime rñdet ad oēs rōnes i
ꝯ̄rium:⁊ hanc opi.tenēt dñi de Rota in deciſ. cccxxiij.
que incipit.Jtem ſi pr. ¶ Scđa fuit opi.Bar.in.d.§.ſi
duo directa ꝯ̄ria pcedenti ꝙ ſi ꝓhibitio valeat ⁊ inſtō in
re certa admitteť:⁊ ſic ſit locus ſucceſſiōi ab inteſtō: ⁊ h̄
ꝑ tex.in.d.§.ſi duo: qꝛ teſtōr vꝫ poſſe ꝓhibere ius accre
ſcendi inter heredes:vt in.l.pe.ff.de iniuſto teſtō:vt vide
plene ꝑ Bar.in.d.§.ſi duo:cuius opi.tꝫ Jmo.in.c.i.ð te-
ſta.in.x.col.⁊ Bal.i.d.l.quoť.qñ eſſet inſtitutus eẋneus
ſecus ſi filius:vt.ſ.diceť. ¶ Tertia fuit opi.Bal.i.d.l.i.
C.qñ nō pe.par.i.ix.q.ſꝫ Bal.hic in.xiiij.col. ¶ Quar
ta fuit opi.Ang.in.d.l.pe.de quo ēt vide pleniſſime per
eū in.d.l.i.C.de teſta.mili. ¶ Et qnta fuit opi. Saly.in
d.l.quoť.quas opi.vide plene ꝑ Jmo.in.d.§.ſi ex fundo
⁊ in.d.c.Raynu.⁊ cogita qꝛ dubitatio ē magna: vt hic
pꝫ ex nō. ¶ Scđo caſu qñ ſolus filius fuit inſtitutus in
re certa:⁊ prohibitus plus petere nō dato alio coherede
vli:Bal.i.d.l.quoť.tꝫ ꝙ tūc ꝓhibitio nihil opeť: ſed to
tū accreſcat ipſi filio ꝑ tex.in aūt.vt cū ð appel.cognoſ.§.
ceterum:licꝫ Bar.i ſuo ꝯſi.qđ incip.matheo: aliud ꝯſu-
luerit dicens eſſe idem in filio qđ in eẋneo:⁊ nō hñ ſm eū
idē tenuit Bal.in.d.l.oīno in vlti.queſito ꝑ text.in.d.§.
ceteꝝ.Sed aduerte qꝛ Pau.de ca.in.d.l.quoť.tꝫ in hoc

opi. Bar. q2 poſito φ vſq3 ad legitimã itegrã accreſce/ret non obſtãte ꝑhibitione defuncti: tñ reſiduũ nõ poſſ3 accreſcere ꝯ eius voluntatẽ: ⁊ ſic decederet ꝑ pte teſtat⁹ ſcilicet vſq3 ad legitimã: ⁊ ꝑ pte iteſtatus. ſ. i reſiduo qḋ eſſe non põt ſm nõ. p Cy. in. l. inſtituta. ff. ḋ impub. ⁊ ali. ſubſti. dicẽtẽ φ ſi filius ẽ heres inſtitutus inſolidũ nõ po teſt dicere volo legitimã meã: ⁊ reſiduũ repudiare: q2 fa ceret p̄tem decedere ꝑ pte teſtatum ⁊ ꝑ pte inteſtatum: ſ3 d3 vel totũ acceptare vel totũ repudiare. vnde ꝯcludit Pau. φ ẽt in filio pp repugnantiã teſtm̃ nõ valeat. S3 certe in filio ⁊ i aliis quibuſ debeꝛ legitima dcã ꝑhibitio nihil opaꝛ: non ſolũ vt poſſit agi ad ſupplimẽtum legitie q2 hoc erat ꝓuiſum p. d. l. oĩno: ſed ẽt vt teſtm̃ non poſſit irritari: ⁊ ita eſt tex. in. d. §. cetex: vbi dꝛ φ ob ꝑhibitiõe teſtõꝛis nõ irritatur teſtm̃: nec ob. qḋ dicit Cy. in. d. l. in ſtituta ſicut ẽt dixit Bar. i. l. ꝑ herede q2 ibi ipugnabaꝛ teſtm̃ hic aũt ꝯſeruatur: ⁊ ita vꝛ tenendũ: ar. d. l. ſi po. ff. de peti. here. ¶ Decimo queriꝛ qd ſi teſtõꝛ inſtituit tres heredes vſes: ⁊ vni ꝑhibeaꝛ ius accreſcendi: an valeat ꝑhibitio Bal. in. d. l. i. in. ix. q. φ ſic: q2 tunc ceſſat incõ/ueniens φ qs decedat ꝑ pte teſtatus: ⁊ pro pte inteſta/tus: ex quo ſunt alij heredes: ⁊ ita videꝛ tenere Imol. in d. c. Raynu. in. xlix. col. ¶ Undecimo queriꝛ teſtõꝛ iſti/tuit titiũ in re certa: ⁊ ꝑhibuit eum plus petẽ: deinde vꝛ inſtituit ventrẽ vxoꝛis ſue ſi naſceꝛ: ⁊ caſu quo non naſca tur nihil diſpoſuit: an tũc poſthumo non naſcẽte accre/ſcat vniuerſum titio: an venientibus ab inteſtõ: ⁊ l3 bar. i d. §. ſi duo: dicat φ venientibus ab inteſtõ: tñ Imo. ibi t3 contrariũ φ ipſi titio accreſcat ẽt ſ3 opi. Bar. ſ. φ teſtõꝛ poſſit prohibere ius accreſcendi: q2 iſto caſu non vꝛ ꝓpi buiſſe: vt vide ibi p Imo. in ſi. ¶ Duodecimo queritur ſing. teſtõꝛ inſtituit filiã in decem ⁊ ꝑhibuit φ plus non peteret ⁊ inſtituit Pe. in re certa: certũ ẽ φ accreſcit ipſi Pe. vniuerſum: vt. d. §. ſi ex fundo ⁊. d. §. ſi duo: ſed an poſſit illud petere ſalua ꝯſcĩa ⁊ ſine peccato. Fede. nõ. in ſuo ꝯſi. cxxvi. qḋ incip. caſus talis eſt: quedã: t3 p̄ φ dicta filia ſalua ꝯſcientia non poſſ3 vltra petere vel retinẽ ꝯ vo luntatẽ teſtõꝛis: ſed dictus Petrus ſic ex quo non fuit expꝛeſſe ꝑhibitus: ⁊ hoc niſi teſtõꝛ fuiſſ3 p maliciam cir/cunuentus: vel ſeductus: vt ſi faceret Pe. heredem in re certa ſuadendo ſibi φ plus non haberet: nec poſſet pete re: q2 tunc ſalua ꝯſcientia vltra petere non poſſet: ex quo eſſet contra voluntatẽ teſtõꝛis: qui non intellexit: nec cre didit titium poſſe ſuccedere in aliis oĩbus bonis: vñ lic3 de rigore iuris titius ſit heres in oĩbus: tñ ſalua ꝯſciẽtia retinere non põt: ſed potius d3 venientibus ab inteſtõ il la bõa dare: ⁊ ita ẽt ſequitur. d. Pe. ⁊ Imo. in. i. c. ĩ. de te ſta. in. xi. col. Sed aduerte primo: q2 id qḋ dꝛ in filia d3 in telligi: vt vſq3 ad legitimã nõ valeat ꝑhibitio teſtatoꝛis vt. d. §. ceteru3: ⁊ ſalua ꝯſcĩa poſſit quis petere ſupplimẽ tum: arg. xvij. q. iiii. c. ſi. ſed ab inde ſupra ꝓcedunt ſupꝛa dicta. ¶ Secundo ex predictis ſingu. infertur φ l3 alſe ſint opi. an de iure teſtõꝛ poſſit probibeꝛ ius accreſcendi vt. ĩ. tñ in foꝛo conſcientie d3 ſeruari voluntas teſtatoꝛis in tñ φ inſtitutuſ in re certa prohibitus plus petere: ſiue nõ habeat coheredẽ ſiue habeat ⁊ nolit adire vel moꝛia tur ante nõ poterit aliquid vltra petẽ ſalua cõſcientia ꝯ voluntatẽ teſtõꝛis: ſed reſiduũ debeꝛ venientibus ab in teſtato: ⁊ ſic apparet φ opi. Bar. de qua in. d. §. ſi duo ẽ ſecurioꝛ in foꝛo ꝯſcientie pꝛeterquã in h̄ φ ipſi inſtituto i re certa prohibito plus petere non poſſet in foꝛo ꝯſciẽtie auferri illud ſibi datũ a teſtõre ꝓuenientes ab inteſtõ: vt p3 ex predictis: ⁊ ſequitur ꝯcludendum φ in foꝛo ꝯſciẽ/tie qcquid ſit contra voluntatem teſtõꝛis non poteſt ſal/ua ꝯſcientia retineri: que ſinglr̃ tene menti quod eſt nõ. ſi iudex haberet poteſtatẽ iudicandi ſola facti veritate in ſpecta vel ꝓcedendi de veritate ⁊ eq̃tate vel ſm ꝯſciẽtiã. Item eſt nõ. ad materiam denunciationis euangelice: de qua i. c. nouit. ĩ. de iudi. ¶ Decimotertio queritur an fi/lius inſtitutus in ſola legitia dicaꝛ eſſe inſtitutus in re cer ta: aut in quota hereditarꝫ: vel in quãtitate: an vlꝛ. Bal. in. d. l. ex fcõ: refert Ja. bu. ⁊ Mar. fil. tenere φ habetur pro inſtituto vlꝛ. S3 Bar. ibi contra: q2 legitima debeꝛ ere alieno deducto: vt in. l. pap. §. quarta. ff. de inoffi. teſt. ⁊ ſic eſt quota bonoꝝ nõ hereditatis per nõ. in. l. non am plius. §. ſi. ff. de leg. i. ideo dicebat Bart. in. d. l. quoꝫ. φ legitima non eſt hereditas: q2 non cõtinet debita ⁊ cre/dita. S3 Bal. in. d. l. ex fcõ: dicit φ inſtitutus in legitia hꝛ pro herede vlꝛ quo ad commoda. Ideo mouere pote rit actiones actiue contra debitoꝛes hereditarios ꝓ rata legitime: vna cũ herede vlꝛ: ſed paſſiue ſecus: q2 debetur deducto ere alieno: vt. ĩ. vnde non poterit ꝯueniri a cre/ditoꝛibus heredita. ⁊ in hoc differt ſm eũ ab extraneo inſti tuto in re certa dato alio coherede vlꝛ: q2 extraneus quo ad actões actiue ⁊ paſſiue habetur loco legatarij: ⁊ ex his infert Bal. ibi φ ſi recepit qs emphiteoſi3 pro ſe ⁊ ſuis heredibus φ ẽt inſtitutus i legitima venit ad emphiteo ſim pro rata legitime. Sed tu de emphiteoſi dicas: vt eſt dictum. ĩ. ⁊ cum dicto Bal. tranſit Imo. in. d. l. ex facto in. x. col. ⁊ in. d. §. ſi ex fundo in. ij. col. in eo quod dicit do mi. ⁊ in eo qḋ facit dĩã inter filiũ ⁊ extraneũ: q2 eodẽ modo ſi extraneus non eſſet inſtitutus in re certa: ſed in quota bo/noꝛum ſicut filius haberet actiones actiue ⁊ non paſſiue per nõ. in. d. l. nõ amplius: ⁊ ſic ꝯcluditur φ inſtitutus in legitĩa habeatur pro herede reſpectu cõmodi: ⁊ ſic quo ad actiones actiue: non ãt paſſiue. Ideo eſt φ glo. no. in l. cum a matre. C. de rei ven. voluit φ filius inſtitutus i le gitima non repꝛeſentet paſſiue defunctũ: imo põt venire contra factum defuncti: de quo tñ ibi p Bal. in. l. ſi quis ſuo. C. ḋ inoffi. teſtõ. vbi vꝛ velle. ¶ Decimoquarto ⁊ vl ti. queritur: an illud φ dꝛ in inſtitutione in re certa nõ da to coherede vlꝛ: ⁊ trahatur ad vniuerſum habeat locum in ſubſtõne in re certa. Bal. hic in. xiij. col. φ ſic per tex. nõ. in. l. coheredi. §. ſi. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ intellige de ſub ſtitutione directa: facit. l. ſed ſi plures. §. ad ſubſtitutos eo. ti. ⁊ ita t3 Ang. ⁊ Imo. in. d. §. ſi ex fundo: dicens idẽ eſſe in directa ſubſtitutione vulgari pupillari vel exem/plari: ſecus tamen eſſet in ſubſtitutiõe fideicõ. pꝛimo q2 non traheret ad fideicõ. vt in. l. cogi. §. ex gñali. ff. ad tre bel. Scḋo q2 ſubſtõ fcã per verba cõia in re certa nõ tra hiꝛ ad vniuerſum: vt nõ. in. d. §. ⁊ generaliter: ⁊ ten3 bar. in. l. centurio. ff. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ in vltima carta in ver. ſed quero vltimo quid ſi ſubſtitutio compendioſa ⁊c. de quo etiam vide ibi plene p Imol. in. xxiiij. col. ⁊ in. d. §. ſi ex fundo in repe. in. vij. col. vbi plene de his. ¶ In glo. in ver. inſtituit in pꝛin. tene menti ſing. hanc glo. que nec in iure ciuili: nec cano. alibi reperitur ponentem oẽs opi. an de equitate cano. ſufficiat relinquere filijs in teſtõ ſine ti. inſtõnis: de quo. ĩ. plene dicetur. ¶ In ea. gl. ibi φ tu/tius eſt: hec eſt pꝛima opinio. gl. in qua reſidet ipſa glo. hic in fine. de quo. ĩ. ¶ In eadem gloſa ibi. nihil dicitur ⁊c. ſed alij tenent φ aliꝫrocha fuit ibi inſtituta: de quo. ĩ. ¶ In eadẽ gl. ibi Azo. diſtinxit hec opi. non procedit: q2 talis dĩa non probatur iure: q2 nec leges antique: nec noue: ita diſtingunt ḡ nec nos diſtinguere debemus. xix. diſt. ſi Romanoꝝ: ⁊ in. l. de pꝛetio. ff. de pub. ¶ In eadẽ gl. ibi alij dicunt: iſta ẽ quarta opi. Hoſt. φ non requira tur titu. inſtitutionis: ⁊ ſic talis pernitioſa ſubtilitas non debeat attendi de equitate cano. ſm glo. Sed alij dicũt

φ immo

ꝙ imo non ē pernitioſa ſubtilitas:ſed magni effectus: ō
quo.ſ.an habeat titu.inſtõnis vel legati: vt pȝ ex nõ.ſ.in
glo.proxima de quo.ſ. ¶ In eadem gl.ibi alij diſtinguūt
hanc opi.improbat hic Bal.in.xi.col. ex quo nec leges
antique:nec noue. Ita diſtingunt ergo nec nos:vt.ſ.⁊ lȝ
qñ pater teſtatur inter liberos poſſit obmitti ſolemnitas
teſti:quo ad alia:nõ tñ quo ad heredis inſtõnē ſm glo.
in.l.hijs q.ff.de teſtis:⁊ in.l.ſi filius.ff.de lib. ⁊ poſthu. ⁊
ſic vult Bal.ꝙ etiam inter liberos requiratur titu.iſtõ
nis in teſtõ. licet gloſ.hic nõ.velit contrarium. Ideo ad
uerte:q: idem Bal.hic in.xiiij.col.in prin.vi: approbare
opi.iſtius glo.dicens ꝙ ſi pr̃ in ſuo teſtõ aſſignat cuilibet
filioꝝ ſuā portionē ꝙ tale teſtm̃ valeat: lȝ alr̃ nõ inſtitue
rit eos heredes:⁊ hoc p tex.nõ.in.l.quoſ.C.fami.her. ⁊
ibi p glo.de quo.ſ. ¶ In eadem glo. ibi p̃mū tutius ⁊ ſic
reſidet gl.ꝙ ēt de eq̃tate canonica req̃ratur tit. inſtõnis
tenendo primā opi. vt tutiorem vt ita tenuit Mar.ſylſ.
Ja.de arena:Ja.ō rauē.⁊ Pe.put refert hic Jo.an.idē
tenens : dicens ꝙ magnus reſultat effectus qñ filius hȝ
titu.inſtõnis:vt.ſ.dicetur. Idē ēt tȝ hic Archi.⁊ glo.ij. in
d.c.Raynu. ¶ Quare p veritate iſtius articuli duo pn
cipaliter ſunt videnda:primū q̇d ſit de equitate canoni.
Scd̃o quid ſit de iure ciuili. Circa primum Hoſti. ⁊ Ab
bas tenent ꝙ non ſit neceſſe reliquere filio titu.inſtõnis.
put refert glo.hic:⁊ hꝫ p tex.in.d.c.Raynu.vbi recitatur
totuȝ teſtm̃ ⁊ de neceſſitate preſupponitur ꝙ illud teſtm̃
erat validum:⁊ tñ non apparet ꝙ aliq̇d fuerit relictū al
teri de iure inſtõnis:non ergo alr̃ dȝ diuinare nec ſupple
ri ad tex.ibi:put glo.ibi facit cum non ptineat ad docto
rem vel ad glo.addere ad tex.vt dixit Bal.in.l.fi.C. fa
mi.herciſ.pro quo.l.ſi ſeruum.§.non dixit.ff.de acqui.he
redi.⁊ in.c.ad audientiam.ſ.de decimis. ¶ Secundo p
hac parte fac:q: ius canonicum ē fundatum in equitate:
vt in cle.vnica.ſ.de rerum pmu.eo.lib.ideo non multum
curat de ſubtilitatibus iuris ciuilis : vt patet in.c.dilecti.
ſ.de iudi.⁊ pȝ etiam in.c.relatum:⁊ in.c.cum tibi:⁊.c.cuȝ
eſſes.ſ.eo. Et iſtam partem expreſſe tenet Bal.in.d.l.fi.
circa fi.dicens de eq̃tate cano. valere teſtm̃ p tex.in.d.c.
raynu.pro quo facit q: non oīs homo ſcit dicere heredē
inſtituo:vt dic.glo.nõ.in.l.quoſ.C.fami.her. ¶ Tertio
ad idem facit : nam certum ē ꝙ verbum relinquo ē ver
bum cõe ſeu gñale aptū cõprehendere titu. legati ⁊ titu.
inſtõnis:vt in.d.l.cogi.§.gñalr̃:⁊ p glo.in.l.hijs verbis
ff.de here.inſti.q̃ relatum ad pſonam que ō neceſſitate dȝ
heres iſtitui:dȝ potius interpretari directū q̃ȝ obliquȝ: ⁊
ſic ꝙ importet inſtõnem cum iſta interpretatio cõueniat
v̇bis ⁊ pſonis:vt dicit tex.nõ.hic:⁊ q: v̇ba relata ad pſo
nas debēt intelligi ſm qualitatē pſonaꝝ:vt in.l.alienum
§.eq̃tij.ff. de vſu.⁊ habit.ſ.⁊ i.c.ſolite.ſ.ō maio.⁊ obe.⁊.c.
magna.ſ.de voto:cū ergo pr̃ debeat relinquere filio titu
lo inſtõnis:vt i auſ.vt cū de appel.cogno.§.aliud quoq̃ȝ
capl̃m:⁊ verbum relinquo eſt cõe:dȝ in dubio intelligi iu
re inſtõnis:vt.ſ.⁊ ita vi: pbari in.d.c.Raynu.⁊ p hāc rõ
nem.d.Nico.ibi in.i.col.in fi.ſequit̃ hanc partem: p quo
ēt facit : q: in dubio ſemper dȝ ſumi illa interpretatio : vt
ſic potius res valeat q̃ȝ pereat:vt in.c.Abbate.ſ. de ver.
ſig.⁊ in.l.quoſ.ff.de reb.dub. ¶ Quarto ad idem facit
vt in dubio intelligat̃ relictum iure inſtõnis qñ agit̃ ō p
ſona que de neceſſitate dȝ inſtitui : facit q: iſta vi: eē que
dam ſolemnitas intrinſeca ſm nõ.p Dy.⁊ Bar.in.l.ſciē
dū.ff.de ver.ob.vn̄ dȝ preſumi talis ſolemnitas : vt in.d.
l.ſciendum:ſic alias d̃r inſtituta de inutili.ſtip.in.§. ſi ſcri
ptum:nā ſtipl̃o req̃rit p forma ſolēnitate verborum:vt i
l.i.ff.de ver.ob.⁊ tñ interdū illa preſumit̃.vt in.d.§.ſi ſcri
ptum. ¶ Quinto p hac parte facit:q: vbi ſunt opi. con

trariē doc.ſi vna fauet teſtõ ⁊ altera impugnat:dȝ tūc ac
cipi illa que fauet:vt ſic teſtm̃ ꝯſeruet̃:vt in.l.ſi pos.ff.de
inoffi.teſta.⁊ in.c.ſi.ſ.de re iudi. Et maxie cū intereſt rei
publice:vt teſtā defunctorū ꝯſeruent̃:vt in.l. vel negare
ff.quēadmodum teſtā ape. ¶ Sexto ⁊ vltimo:ad idem
facit:q: ſi de iure.C.⁊ ēt de iure auctenticorū: pȝ in aūt.
nouiſſima.C.de inoffi.teſtõ.non req̃rebatur titulus inſtõ
nis heredis:⁊ ſic ius ciuile non curauit tūc de dicta ſolē
nitate:cum ergo ius cano.ſit fundatuȝ in equitate : vt.ſ.
non curat niſi:vt omnibus modis voluntas defuncti ſer
uetur:vt in.c.vltima voluntas.xiij.q.ij. ⁊ hanc partem ſe
quitur ⁊ tenet.d.Flo.in.d.c.Raynu.vt ibi per eū. In cõ
trarium vero facit. Primo argu.p locum ab auctoritate
nam ꝯtrariam partem tenuit glo.hic ⁊ in.d.c. Raynu.⁊
archi.⁊ Jo.an.hic. ¶ Idē ēt vi: tenere Fede. in ſuo ꝯſi.
xij.ante medium:⁊ idem.d.Pe.⁊.d.Anto.in.d.c.Ray.
dicentes tutius eſſe tenere ꝙ ēt de eq̃tate cano. requirat̃
titulus inſtitutionis. ¶ Idem ēt ſequit̃ Imol.ibi in.xxx.
col.⁊ in.d.§.ſi ex fundo in.xxix.⁊.xxx.col. ¶ Idem etiā
tȝ Bal.hic in.xi.col.dicens in hoc non eſſe ſiendam dif
ferentiam inter ius canonicum ⁊ ciuile:vt hic per euȝ. In
hanc etiam partem videtur hic tenere Pet. de ancha.⁊
Domi.hic. ¶ Secundo ad idem facit:q: i dubio nõ de
bemus inducere diſcordantiam inter ius cano. ⁊ ius ciui
le:ſed potius debemus illa adinuicem concordare: vt in
c.cum expediat.ſ.de elec.eo.lib.⁊ in.l.i.C.de inoffi.doti
bus.ideo gl.nõ.in.c.ſi.xxix.di. exclamat contra illos qui
in intellectu legum ⁊ canonum ponunt diuerſitatem dicē
do aliud ſm leges:⁊ aliud ſm canones. ¶ Nõ ob.d.c.
Raynu.q: ibi illa erant verba pape recitantis factum ⁊
conſtat ꝙ ō v̇bis narratiuis non põt colligi deciſio in iu
re:vt in.c.ſi papa.ſ.de priui.⁊ p glo.nõ.in.c.q: ſunt.xxviij.
diſt. ¶ Tertio facit:q: lȝ in.d.c.ray.nihil dicat̃ de ti.inſti
tutionis:tamen hic in tex.hoc expreſſe d̃r: ⁊ idem ēt d: in
c.per tuas.ſ.qui filij ſint legi. Quare ergo potius dicen
dum ꝙ de equitate cano.non requiritur titu.inſtõnis:ex
hoc ſolo q: in.d.c.raynu.nihil d: de titu.inſtõnis:cum tñ
hic in tex.expreſſe dicat̃ de titu.inſtõnis:⁊ idem in.d.c. p
tuas:⁊ ſic non eſt ratõ:q̄r potius debeat ſumi deciſio pro
parte negatiua ex verbis illius text.in.d.c.raynu. q̃ȝ non
ſumatur hic p parte affirmatiua. ¶ Nec ob.prima ratio
ſ.in contrarium:q: reſpondetur vt.ſ.per.d.c. cum expe
diat. ¶ Item non ob.ſecunda:quia reſpondetur per.c.
ſi.ſ.de tranſac.nam tunc debet attēdi equitas.vbi ius nõ
inuenitur expreſſum:cum ergo iſtud ſit expreſſum de iu
re ciuili:vt in.d.§.aliud quoq̃ȝ capitulum non debet alia
equitas ſeruari de iure canonico : ex quo in eo non repe
ritur ſcripta : vt dicunt in ſimili docto.in.c.per venera.ſ.
qui filij ſint legi.⁊ in.c.licet ex ſuſcepto.ſ.de foro compe.
⁊ quia in dubio omnis lex intelligitur approbata p cano
nes niſi in eis reperiatur expreſſe reprobata:vt dixit ſin
gulariter Hoſtien.⁊ Joan.andree in.c.ſi.ſ.de ſolut.di
ſpoſitio ergo dicti.§. aliud quoq̃ȝ capitulum non repe
ritur expreſſe reprobata per canones vt.ſ. ¶ Non ob:
ꝙ quilibet neſciat dicere heredem inſtituo ⁊c̃.nam impu
tari debet ei qui non conſuluit peritiores.ar.l. bonorum
ff.de bonorum poſſ. ¶ Item non ob.tertia ratio : quia
illa procederet in caſu dubio:ſecus quando reperitur no
torie contrariuȝ in iure:vt in.d §.aliud quoq̃ȝ capitulū.
¶ Item non obſtat ꝙ in dubio debeat fieri interpreta
tio:vt res potius valeat ⁊c̃.nam illud procedit dummo
do ſeruetur forma data a iure:ſecus ſi non ſeruatur:quia
non ſumus tunc in caſu dubio: ſed magis certo:ex quo
certum eſt actum eſſe nullum non ſeruata forma : vt in.l.
cum hij.§. ſi preter.ff.de tranſact.⁊ in.d.§. aliud quoq̃ȝ.

¶ Item non ob. ꝙ .ꝰ dicitur de ſolemnitate intrinſeca qꝛ iſto caſu non poteſt habere locum preſumptio ex quo lex requirit pro forma hanc expreſſionem ⁊ adnullat teſtamentum niſi hoc exprimatur: vt in dcō .§. aliud: alias futilis foret diſpoſitio .d. §. aliud hoc reqrentis. ſi iſta ſolemnitas preſumeretur a iure. ¶ Item non obſtat quintū .ū. qꝛ illa procedit niſi communis opinio eſſet in contrariū: vt patet .ſ. quia a communi opinione non ſit recedendum ſecundum Innocentium in .c. ne innitaris: ⁊ Jo. an. in .c. i. ū. de conſtitu. ⁊ Barto. in .l. l. fi. C. de pena iudicis. ¶ Nec ob. vlti. rō qꝛ hodie maximus reſultat effectus ꝙ filius hēat titulū inſtōnis ⁊ volūtas defuncti: tunc dꝫ ſeruari qñ ē legitima: alias ſecus: de quibus oībus clarius .J. patebit. ¶ Circa ſcḋm pncipale qd ſit de iure ciuili: premittere ꝙ de iure ffoꝝ reqrebat titu. inſtōnis: ⁊ ſic opportebat relinquere filio ad minus legitimā iure inſtōnis: alias ſi fuiſſet relicta iure legati vel fideicō. dicēt filius preteritus cū preteritio ſit nō inſtitue vel exheredare i. l. inter cetera. ff. de lib. ⁊ poſthu. ⁊ .l. pe. C. de fideicō. ⁊ ita ſingu. pbatur i. l. ita tñ. §. ſi rogatus. ff. ad treb. vbi filius ē preteritus cui iure fideicō. hereditas vel eius ps erat relicta: ḡ clare pꝫ ꝙ debebat hr̄e tit. inſtōnis: ar. l. gallus. §. oībus ff. de lib. ⁊ poſthu. ⁊ ita ēt tꝫ Bal. i. l. oīno in princi. C. de inoffi. teſta. ⁊ alle. l. filiū. §. oībus. ff. de leg. preſtan. ⁊ .l. maximū vitiū. C. de lib. pte. Sꝫ dic ꝙ alibi in iure h̄ non probat clarius qꝫ in .d. §. ſi rogatus. Poſtea iſta iura fuerūt correpta de iure. C. vt pꝫ in .d. l. oīno: vbi ſufficit relinquere filiis quoquo relicti ti. ⁊ idē fuit ſeruatum de iure autenticoꝝ: vt in .d. aut. nouiſſima. Poſtea de iure nouiſſimo autenticoꝝ ē ſtatutū in .d. §. aliud ꝙ reqrit titu. inſtōnis: ⁊ alia filius dr̄ preteritus ⁊ teſtm̄ ē ipo iure nullū: ⁊ i hoc hodie iſta diſpō nouiſſima differt a iure veteri ffoꝝ qꝛ de illo iure tota legitima debebat relinq filio ti. iſtōnis Sed hodie reqrit ꝙ in aliquo inſtituat: quo ad valorē teſti: qꝛ ſufficit filius iſtitutus heres ſaltem in vno nūmo: vt valeat teſtm̄: vt dicit gl. ſing. in .d. §. aliud: ⁊ facit glo. in .l. iii. §. ſꝫ vtrū. ff. de mino. ⁊ in .l. ſi qs priore. ff. ad treb. ⁊ ita dicit Bal. in .d. l. oīno in pn̄. ⁊ pōt poſtea filius agere ad ſupplemētū legitime vt ibi dicetur. Et iſtud ē mirabile: qꝛ ſi filius inſtituatur in minimo valꝫ teſtm̄: ⁊ tñ ſi relinquerent eidem decē milia non valeret teſtm̄: ⁊ iō h̄ ē: qꝛ titulus inſtōnis dr̄ eſſe honorabilior: vt vt in .d. l. filium ⁊ qꝛ eſt magni effectus: vt dicet. ¶ Sequit ergo ꝯcludendū ꝙ hodie ipſis filiis ſit relinquendum in teſtō titu. directe inſtōnis heredis: vt ē tex. i. d. §. aliud quoqꝫ capl'm pcedit in tm̄ ꝙ nō ſufficeret filio relinq titu. fideicō. vt'is ēt ſing. pbat i. d. §. q rogatus: lꝫ gl. dixerit ꝯtriū ⁊ male in l. ſcimus. §. cū aūt. C. de inoffi. teſtō. vt ibi p Bal. in .d. l. inter cetera: debent ergo verba directe inſtitutiōis eſſe relata ad ipſum filiū: puta inſtituo vel heredē facio filiū i tali re: ſecus aūt ſi ṽba dirigent ad aliū: puta ad hēdem vt ſꝫ vt qꝛ grauet ꝙ filiū teſtōris recipiat in coheredē: lꝫ enim iſtud ṽbū coheredem importet inſtōnē de ſe: vt in .l. ṽbis ciuilibus. ff. de vulg. ⁊ pup. tn̄ iſto caſu iportat fideicō. vt ē tex. nō. i. l. pr̄. §. fi. ff. de leg. iii. ⁊ ſic non ſufficet. Iſtud dictum ſeqt Pau. de ca. in aūt. nouiſſima: qꝛ filii debēt hr̄e iure inſtōnis directe: ⁊ ad eos debent ēē ṽba relata: ⁊ ita dicit Bar. in .d. §. fi. dicens ꝙ ille tex. alibi non repitur. Scias tñ ꝙ idem iportat dicē filiū meū heredē facio: vt inſtituo: vel dicere ſibi reliquo iure inſtōnis: lꝫ nō ſit dcm̄ ⁊ i hiis heredē inſtituo ſcḋm gl. in .l. filiū. §. ſꝫ ſi portio. ff. de leg. pſtā. ⁊ idem dicit Bar. ibi ſufficit dicere inſtituo: lꝫ teſtōr non dicat heredē: vt i. l. i. eñ fi. ff. ḋ here. inſti. quod no. ¶ Sed querit primo qd ſi teſtōr dicit relinquo filio meo domū iure bñdictionis: ⁊ non dixit iure inſtōnis: an ſufficiat Imo. i. d. l. hiis ṽbis. ff. de here. inſti. in fi. tꝫ ꝙ nō cū p forma debeat hr̄e iure iſtōnis. ⁊ alio mō nō ſufficiat vt ē tex. in .d. §. aliud: de quo plene p Imol. i. d. l. hiis verbis. ¶ Sed queritur primo de rōne: qr̄ ſit ꝙ filiis ⁊ deſcēdētibus debeat relinq titulo inſtōnis. dic qꝛ titu. inſtōnis ē honorabilior qꝫ tit. legati. vt in .d. l. filiū. §. ſꝫ ſi portio. ¶ Itē qꝛ ē maioris vtilitatꝫ pp ſpem iuris accreſcēdi. nā qñ hꝫ iure iſtitutiōis pōt ſibi accreſcere vniuerſum qḋ nō eſſꝫ ſi haberet iure legati. cū iter hr̄des ⁊ legatarios nō hēat locū ius accreſcēdi ſi heres repudiat: vel alr excludatur: vt .l. e. iqꝫ. C. de fideicō. ⁊ in .l. ſi nemo. ff. ḋ teſta. tute. ¶ Scḋo qꝛ qñ hꝫ titu. inſtōnis heredis hꝫ bñficiū. d. l. edic. C. ḋ edic. di. ¶ Tertio qꝛ tūc pōt ppria auctoritate apprehendere portionē ſibi relictā a teſtatore. ¶ Quarto qꝛ agnitōe ſua totū teſtm̄ ꝯfirmat. ¶ Quito vt ei poſſit pupillarit ſubſtitui. ¶ Sexto qꝛ ſuccedit tunc in emphiteoſi vel iure pronatus. ¶ Septimo qꝛ nō poteſt illud qḋ qs hꝫ ti. inſtōnis heredis adimi in codicillis que oīa pdicta bñficia non cōpetunt legatariis: vt de iſtis vide dicta .ſ. in glo. proxi. in articulo de inſtituto i re certa in illis caſibus in qbus hr̄ loco heredis: ⁊ ḋ hiis ēt p Imo. i. d. c. Raynu. in. xxxii. col. ¶ Octauo qrit qd ſi pr̄ reliqt filio ſuam legitimā ſine alio titu. inſtōnis: an ſufficiat: Bal. ꝙ ſic in .l. quotiens. C. de here. inſti. referendo Ja. de ra. ita tenere: ⁊ h̄ p tex. in .l. humanitatis. C. de impub. ⁊ aliis ſubſtꝫ. ibi legitima relicta. Idē ēt tꝫ bal. in d. l. humanitatꝫ in. iiii. oppoſi. qꝛ vbi teſtōr facit mentionem legitime: ſemp vr̄ ius ꝯſideraſſe ⁊ iure inſtōnis reliqſſe. ¶ Idē ēt vr̄ tenere Bar. ⁊ Bal. in aūt. vñ ſi ⁊ parens C. de inoffi. teſtō. ¶ Idē ēt ſequitur Paul. de ca. in .d. l. humanitatis: ⁊ in .d. aūt. vñ ⁊ ſi parens. ¶ Idem ēt tꝫ .d. Flo. in .d. c. Raynu. prout refert Imol. ibi in. iii. col. ⁊ in. xxvi. in fi. qꝛ hoc caſu ṽbū relinquo eſt adiectum vniuerſitati bonoꝝ cū legitīa ſit quota bonoꝝ: vt ſic trahat ad inſtōnem: vt i. d. l. cogi. §. gñaliter: ⁊ p hac pte faciunt. iii. iiii. ⁊ .v. rō aſſignata .ſ. ꝙ teſtm̄ valeat de eqtate canonica ſine ti. inſtōnis quas rōnes ad h̄ inducit Imo. i. d. c. Raynu. in. xxvi. col. ¶ Sed aduerte qꝛ Saly. i. d. aut. vnde ⁊ ſi parens: idem tꝫ in .l. fi. C. fami. her. tꝫ cōtrarium: ⁊ in .d. l. quot. ⁊ hoc primo p glo. ibi: vbi glo. relata ad tex. in .l. pap. §. ſi qs mortis. ff. de inoffi. teſtō. vr̄ velle ꝙ non ſufficeret hodie relinquere filio legitimā niſi relinquatur iure inſtōnis. ¶ Scḋo i. d. §. aliud quoqꝫ capitulum vbi ē tex. expreſſus ꝙ non ſufficit relinquere legitimam titu. legati vel fideicō. aut p alium quēcūqꝫ modum: vt pꝫ ibi quēcūqꝫ modum eis dederint legibus debitam portionem ⁊c. ⁊ ſic eſt tex. ibi ꝙ ēt legitimā debeat hr̄e titu. inſtōnis: aliter filius dr̄ preteritus: vt patꝫ maxime iuncto. §. ceteꝝ ibi: ⁊ iſtā ēt p totum ſeqtur Imo. in d. c. Raynu. in. xxvii. col. dicens ꝙ lꝫ precedens opi. bal. ſit equior: tñ iſta eſt de iure verior. ¶ Nō ob. d. l. humanitatꝫ: qꝛ loqtur ſcḋm tpa. C. ſcḋm que non reqrebatur titulus inſtōnis: vt pꝫ in .d. l. oēs: ⁊ reſpondet etiam ad alias rōnes in contrarium: vt ibi per eum. ¶ Idem etiam ſequit Imo. in .d. §. ſi ex fundo: in. xxxii. col. in prin. ¶ Tu aduerte qꝛ predicta vera vident p text. in .d. §. aliud. Sꝫ ſolum dubium facit quod dicit .ſ. d. Flo. qꝛ verbuꝫ relinquo adiectum vniuerſitati bonorum importat inſtitutionem: vt in .d. §. qualiter: ſed legitima dicitur quota bonorū: ⁊ ſic tertia vel dimidia: vt in .d. aut. nouiſſima ad hoc reſpondet Imol. in .d. c. Raynu. quia legitima eſt quota bonorum non hereditatis. vt in .l. Papp. §. quarta. ff. de inofficioſo teſtamento: ideo non trahitur ad iſtitutionem per nota. in .l. non amplius. §. i. ff. de lega. primo: ⁊ in l. ſi quis ſeruum. §. fi. cum. l. ſeq. ff. de leg. ii. ⁊ ḋ h̄ dicetur .J.

¶ Item facit

¶ Item facit alia rō que multum vrget: qꝛ text.in.d.§. aliud vult ꝙ filius hēat legitimam iure inſtōnis: ⁊ ꝑ quē cūqꝫ aliū modū hēret vult ꝙ dicaꝭ preteritus: vñ poſito ꝙ alſ eēt veꝝ ꝙ vbū relinquo adiectū quote bonoꝝ tra hēꝭ ad iſtōnē: tñ illō ꝓcedēt: niſi vbi repireꝭ expſſuꝫ ꝯ-triū: ⁊ ibi eēt data forma a lege ꝙ exp̄meret i ſpē ti.iſtōis ꝓut ē tex.i.d.§.aliō. ⁊ ita dicꝭ Jmo.i.d.c.raynu.ſ.xxij.col. ¶ Quarto querit qd ſi pater in teſtō dicit relinquo filio meo portionē ſuā vel ptem ſuā: dicit Bal.in.d.l.humanitatis. ⁊ in.d.l.quotꝭ. ꝙ intelligiꝭ de legitima: facit tex.in.l.ſi qs ſuo.C.de inoffi.teſtō.qō dcm̄ tene menti: qꝛ videbaꝭ ꝙ debuiſſꝫ intelligi de pte ſua hoc ē ſibi debita ab inteſtō: vñ dicit Bal.ꝙ cū intelligaꝭ de legitima intelligiꝭ reliqſſe iure inſtōnis. ⁊ idē ſi dixiſſꝫ relinquo ſibi dimidiā ſue legitime: vel dimidiā ptis ſue: qō intellr hēc tit. inſtōnis: ⁊ poterit agē ad ſupplementū legitīe ſꝫ Bal. i.d.l.humanitatis in.iiij.oppoſi. Sꝫ certe h̄ dependet a dubitatiōe ſupradicta: ⁊ vi tex.i ꝯtriuꝫ in.d.c.§.aliō: ⁊ ita tꝫ Jmo.in.d.c.ray.in.xxix.col. ¶ Quinto querit quid ſi dicaꝭ in teſtō relinquo filio meo fundū ꝓ ſua fal. intelligaꝭ iure inſtōnis: Bar.in.d.§.ſed ſi portio nō determinat: ſꝫ dixit cogitabis: ſꝫ in.d.auc.vñ ⁊ ſi parēs: dixit: credo ꝙ valeat. Idē cōſuluit Bar.in ſuo ꝯſi. quod incipit. marſylius in ſuo teſtō ⁊ idē firmat Bal. ibi idē ēt tꝫ.d. Flo.in.d.c.Raynu.vide Bar.in.l.ſi.ff.de pecu.leg. Sꝫ Ang.i.d.§.ſꝫ ſi portio tꝫ ꝯtriū: qꝛ aliō ē reliquere legitimā vel fal.q̄ exponiꝭ ꝓ legitīa: vt ꝑ gl.i.d.auꝭ.vnde ſi parens: ⁊ Bar.i.l.i.in pñ.ff.ad.l.fal.qꝛ tunc cenſeꝭ eē quota: ⁊ aliud ē relinquere rē certā: lꝫ ꝓ legitima vel falci.qꝛ p̄ncipalr res certa relinq̇tur: ⁊ ſic nō eſt quota: ⁊ idēꝫ tꝫ Ang.in.d.auct.vñ ⁊ ſi parēs: ⁊ lꝫ hoc depēdet a dubitatione ſupradicta: tñ iſte caſus vi clarus: ꝓut dicit Ang. lꝫ Saly.in.d.l.quotꝭ. ⁊ Jmol.in.d.c.Ray. in.xxviii.col. teneant indiſtincte ꝙ relinquēdo ꝓ legitima vel fal.nullo caſu intelligaꝭ iure inſtōnis: niſi hoc ſit expſſum: qꝛ nō p̄ſumiꝭ iſta ſolemnitas intrinſeca qñ lex req̇rit ꝓ forma ꝙ debeat exp̄mi: vt in.d.§.aliud: alſ ſequereꝭ ꝙ pꝛ relinquendo ſimplr reꝫ certā ipſi filio intelligereꝭ iure inſtōnis qō eſſꝫ ꝯ tex.in.d.§.aliud: vñ ēt ꝯcludit Jmo.i.d.c. Raynu.in.xxix.col.ꝙ ſi res certa reliquatur ꝓ legitima vel loco legitime nō ſufficiat: niſi dicaꝭ iure inſtōnis: ⁊ ſic in hoc ꝯcordat cum Ang.ſ. ⁊ ita vi tenendum: ⁊ idēꝫ tenuit Jmo.in.d.§.ſi ex fundo in.xxxi.col. ¶ Sexto queriꝭ ex forma ſtatuti augeꝭ legitīa ipſis deſcendētibus: ⁊ caueꝭ ꝙ pꝛ tenetur relinquere filijs ad minus legitimam dicit Bal.in.l.maximuꝫ vitiū.C.de lib.p̄te.in pe.col.ꝙ niſi inſtituto dicaꝭ ꝙ relinquaꝭ iure inſtōniſ: ſufficit ꝙ relinquaꝭ quoquo relicti titulo: qꝛ ſtatutuꝫ vult derogare iuri cōi: iō non recipit interpretatiōem a iure cōi: ⁊ ſic cēſetur derogaſſe iuri cōi non ſolū in quātitate legitime: ſꝫ etiam in modo relinquendi: qꝛ v̄bis ipſius ſtatuti nihil addere vel detrahere debemus: ar.C.de emēdatꝭ.iuſt.C. l.i.§.reperita: ⁊ facit.d.c.Ray.vbi ſufficit ſtatutariā portionē relinquere quoquo relicti titu. ⁊ iſtud dcm̄ ſeqtur Pan.de caſt.in.d.auꝭ.nouiſſima: ⁊ refert ſe ita ꝯſuluiſſe: dubiū tñ facit: qꝛ in.d.aūt.nouiſſima fuit aucta legitīa vltra q̄ꝫ debereꝭ de iure antiquo: ⁊ tñ ꝑ tex.in.d.§.aliud quoqꝫ debeꝭ iure inſtōnis. ſꝫ iſtud ſtatutū exorbitat a iure cōi: ḡ non dꝫ extēdi: vt nō.i.l.qcq̇d abſtringendꝭ.ff. de ver.ob.imo dꝫ interpretari ſm̄ ius cōe: vt in.l.ſi ſerui vīi. C.de noxali. ¶ Septimo queriꝭ qd ſi pꝛ in teſtō relinq̇t domū filio ſine alio ti.inſtōnis: tñ apponit clām ꝙ plus petere nō poſſit: Bal.in.l.ſi.C.vel in.l.ſi adulta.de here. actꝭ.tꝫ ꝙ valet teſtm̄: qꝛ cū videaꝭ reliqſſe aīo cōpenſandi vē legitīa: ḡ dꝛ facta inſtitutio qō dicit eſſe mēti tenēdū. Sed Saly.ibi tꝫ ꝯtriū ꝑ tex.in.d.§.aliud. Idem ēt tꝫ Jmo.in.d.l.hijs v̄bis i.vi.col. ⁊ idē tꝫ in.d.§.ſi ex fundo in.xxxv.col. ⁊ in.d.c.Raynu.in.xxxi.col.qꝛ lꝫ videaꝭ fcm̄ aīo cōpēſandi: tñ ipſa legitima dꝫ titu.inſtōnis relinquꝭ. vt.ſ. ¶ Octauo queriꝭ qd ſi pꝛ i teſtō relinq̇t filie fundū ꝓ ſua dote: an videaꝭ relinquere iure iſtōnis: Ant.d but. i.d.c.Raynu.tꝫ ꝙ ſic: qꝛ dos cenſeꝭ qd vlē.vt in.l.qō dꝛ ff.de impenſ. ⁊ ꝑ Bar.in Rub.ff.ſolu.matri. ⁊ verbū reliquo adiectū vniuerſitati importat inſtōnē: vt.d.§. gnāliter: ⁊ ita ſm̄ vnū intellectū ſit caſus in.d.c.Raynu. ſed Jmo.ibi in.v.col.tꝫ ꝯtriū.primo qꝛ dubiū eſt: an filia poſſit hēs inſtitui in ſola dote: vt ꝑ gl. ⁊ doc.in.l.iij.§.ſꝫ verū ff.de mino. Scdo tñ nō trahiꝭ: qꝛ dos licet ſit nomē vlē: tñ nō eſt quota hereditatis teſtōris: ſed potius certe ps bonoꝝ: ⁊ ſic v̄bū relinquo nō trahitur tūc ad inſtōnēꝫ ꝑ nō.in.d.l.nō amplius: alſ ſequeretur ꝙ ſi teſtōꝛ reliqueret ſuo peculium ſui ſui ꝙ traheꝭ ad inſtōnē cū peculiū ſit qd vlē: qō tñ eſt falſum: nec iure cautū repitur: ⁊ hoc maxime ꝓcedit ꝑ tex.in.d.§.aliud quoqꝫ: vbi filius vel filia dꝫ hēre aliqd titulo inſtōnis ēt ſufficit ꝙ hēat ꝑ alium quēcūqꝫ modū: vt dicit tex.ibi ſm̄ Jmo.in.d.c.Raynu. ⁊ h̄ veꝝ vꝛ: ⁊ facit tex.i.l.ſꝫ ſi ꝓ dote.ff.de leg. preſtā.vbi ſit dr̄ia an ſit fcm̄ relictū ꝓ dote. an v̄o ſit heres inſtitutus in dote: ⁊ ſic vꝛ ibi ꝓbari ꝙ relictū ꝓ dote non importat heredis inſtōnem cum inter hec ſiat ibi drīa: ⁊ facit.l. pē in princi.ff.de dote prelegata: ⁊ ita vꝛ tenere bal.in.l.ſi.C. fami.her.poſt medium in ver. Item quero poſt. ¶ Nono queritur teſtōꝛ in teſtō reliquit filio rē certā ⁊ non expreſſit iure inſtōnis: tñ dixit ꝙ vult ſuum teſtm̄ valere oī meliori mō via iure ⁊ forma qbus melius pōt: an tunc valeat teſtm̄: bal.in.d.l.quotꝭ.ꝙ ſic.qꝛ verba ſunt trahenda ad vallidandū nō ad iuallidandū intellectum ⁊ aptāda ſunt ſm̄ qualitatē pſonaꝝ: a qbus v̄ba proferunꝭ: vt i.l. qui iure militari.ff.de miliꝭ.teſt. ⁊.d.§.eqtis: ⁊ ꝑ Spe.in ti.de inſtru.edic.§.inſtrm̄ ergo: ver.ſi quid ſi ꝯhentibus. ¶ Sed certe iſtud dcm̄ non procedit per tex. expreſſuꝫ in.d.§.aliud quoqꝫ: vbi non ſufficit ꝑ quēcūqꝫ aliū modum ꝙ relinquaꝭ ipſis filijs niſi titulo inſtōnis: ⁊ ſic pro forma requiriꝭ ibi illa expreſſio: ḡ eius obmiſſio reddit actū nullum: ar.l.cum hij.§.ſi pretor.ff.de tranſac. ⁊ ita tꝫ Jmo.in.d.c.Raynu. ⁊ in.d.§.ſi ex fundo: vt.ſ. eſt dcm̄. ¶ Decimo queriꝭ quid ſi in teſtō: vbi non eſt relictum filijs ti.inſtōnis eſt appoſita clauſula codicillaris: an cōſerueꝭ teſtm̄: ⁊ dic ꝙ cū tunc teſtm̄ ſit nullum rōne preteritionis filij: vt in auꝭ.ex cauſa.C.de lib.prete. vitiaꝭ heredis inſtitutio ibi fcā: ſed an cōſeruenꝭ: vide bal.in.l.maximū viciū in pe.col.C.de lib.p̄te.qñ ſtatutū vult ꝙ filijs relinquaꝭ certa portio: tunc ſufficit illam relinquere titulo inſtōnis: ⁊ vide ꝑ bal.in.l.qcūqꝫ.C.de ſer.fugi.vide ꝑ Jmo.in.c.Raynu.in.xxv.col. ⁊ ꝑ bar.in.l.filium.§. oibus de leg.preſtā. ¶ Undecimo queriꝭ ſi pꝛ in teſtō nō reliquit filio: ti.inſtōnis: tñ mandauit tabellioni ꝙ deberet teſtm̄ extendere ad ſenſum ſapientis: an poterit ſapiens addere illa verba iure inſtōnis: vt ſic teſtm̄ valeat ⁊ conſerueꝭ gl.nō.i.l.illa inſtō.ff.de here.inſti.vꝛ velle ꝙ ſic: ⁊ idē tꝫ Jac.de arena. Idem ēt ſeqtur Jo.an.in addi.ſpec. in ti.de inſtru.edic.§.inſtrm̄ ſuper ver.quid ſi a ꝯhentibus Idem ēt vꝛ tenere bal. ⁊ Ange.in.d.l.illa inſtō. Idem ēt tꝫ.d.Flo.in.d.c.Raynu.vñ dicebat bal.in.d.l.humanitatꝭ: ꝙ qñ teſtōꝛ dixit reliquo filio meo pro legitima: ꝙ tūc ſine dubio ſapiēs poterit addē illa v̄ba iure iſtōnis. ¶ Bar.tñ in.d.l.illa inſtitutio tenuit ꝯtriam ptem ⁊ refert Ricar.malūbre: ita diſputando tenuiſſe: ⁊ ad h̄ adducit plēs nō.rōnes de qbus ibi per eū. Idem ēt vꝛ ſentire Bal.in.d.l.humanitatis: ⁊ in.l.captatorias.C.de

teſtó:vbi nr̃r examinat hũc articulũ: Imola tñ in.d.c. rainu.in.xiij.colũ.ſeqꝉ p̃mã opi. Idẽ etiã tʒ in.c.cũ tibi ẽ.de teſtis vbi pleniſſime tractat de hac.q.in.xxx.colũ. ꝛ reſpõdet ad oẽs rõnes in ↄ̃rium: vt ibi per eũ. Idẽ ẽt tenuit in.d.l.illa inſtitutio in.vj.ꝛ.vij.colũ. vbi plenius ꝗ̃ alibi examinat hanc.q.ꝛ lʒ Idem Imola in.d.§.ſi ex fundo i.xxx.colum.dixerit ꝙ p̃ma opio lʒ ſit equioꝛ tñ opio Bar.videꝉ de iure verioꝛ:tñ idẽ Imola in.d.c.rai nutius in.l.colũ.in p̃n.expreſſe corrigit ſe dicẽdo ꝙ opi nio Ja.de are.ꝛ Jo.an.de qua ſupra ſatis vꝫ poſſe ð iure defenſari quicquid ipſe Imola aliter dixerit in.d.§.ſi ex fundo:ꝛ ita vꝉ tenendũ: vt ſic dicta opio videaꝉ de iure verioꝛ ad hoc: vt res potius valeat ꝗ̃ peat:vt in.d.c.ab bate:ꝛ qꝛ in dubio videꝉ tenenda opio que fauet teſtis: vt in.d.l.ſi pars:ꝛ in.d.c.ſi. ꝛ maxie cũ iſta opio ſit cõis vt ex predictis pʒ. ❡ Undecimo queriꝉ:an ſicut paren tes ſeu aſcendentes teneñꝉ in teſtó relinquere ſuis deſcẽ dentibus ti.inſtõnis:ꝛ al's teſtm̃ eſt ipſo iure nullum:vt in.d.§.aliud quoqꝫ. Ita eↄ̃ ipſi deſcendẽtes teneanꝉ re linquere iure iſtitutiõis eoꝝ parentibus:ꝛ al's teſtm̃ ſit ipſo iure nullũ. Bar.i.l.ſiue.§.excludiꝉ.ff.ð iure patro. dixit ꝙ nõ:qꝛ non reperiꝉ ꝙ filius debeat relinquere pa tri vel matri iure iſtitutiõis.ꝛ ſic remanemus in iure an tiquo: vt in.l.ſancimus.C.de teſtis:ꝛ ex identitate ra tionis nõ debʒ in correptitijs fieri extenſio: vt nõ.in auꝉ. quas act].C.de ſacroſanc.eccl'ijs tex.i.d.§.aliud loqui tur in parentibus erga filios:nõ aũt in filijs erga paren tes. ❡ Idem ẽt tenuit Bar.in.d.Auꝉ.nouiſſima.Sed idem Bar.in.l.filio p̃terito.ff.de iniuſto teſtó vꝫ tenere ↄ̃rium:ꝛ idem tenuit Bal.in.d.l.omnimodo in p̃nc.ꝛ in.l.ſi.C. de bo.poſſ.ↄ̃ tabulas:vt hodie debeant hic eoꝝ partem iure inſtitutiõis ꝛ iura antiqua corrigañꝉ. Et idẽ ſequiꝉ Ang.in.l.ſi a milite.§.ſi patri.ff.de teſtó militis ꝛ in auꝉ. ex cã.C.de lib.p̃teritis:ꝛ in.d.§.aliud quoqꝫ vbi Ja.but. refert nõ.diſputat].de Barti.ꝛ arguendo: p ꝛ ↄ̃ ꝛ deter minat p hac parte. ❡ Idẽ etiã tʒ Imola vbi plene exa minat hunc articulũ.in.d.c.rainutius in.xxxij.colũ. ꝛ in d.l.hijs verbis circa ſi.ꝛ in.d.§.ſi ex fundo i.xxxiiij.col. Et hanc etiaʒ partẽ ſequiꝉ Pau.de caſtro in.d.auꝉ.ex cauſa in.xij.colũ. Et p̃dicta pbañꝉ p̃mo per tex.in.d.§. aliud:in ver.ſin autem hec obſeruata non fuerint:el.ij.vbi exp̃ſſe dꝛ ꝙ oia quecũqꝫ obſeruañꝉ in parentũ teſtis ex pugnãdis vel nõ expugnandis p filiũ eadẽ obſeruenꝉ in teſtis ẽt deſcẽdentiuʒ. ❡ Sc̃do probaꝉ in.d.§.aliud: in ver.ſancimus:vbi dꝛ ꝙ nõ eſt licitũ liberis parẽtes p̃ete rire:preteritus aũt dꝛ ille q nõ eſt inſtitut⁹ vel exhẽdatus vt eſt dictũ.ſ.ergo iuꝛ inſtõnis hꝛe debẽt:ideo tex.i.d.§. aliud:in ver.cetez:dicit:ſola.n.eſt noſtre ſerenitatis intẽ tio a parẽtibus:ꝛ liberis iniuriã preteritiõis ꝛ exhereda tiõis auferre:ꝛ ſic tex.exp̃ſſe loq̃tur de parẽtibus ꝙ de beãt hꝛe iure inſtõis. ❡ Tertio qꝛ ſubdit poſtea tex. pa rentes optant a filijs honorari:ſʒ titulus inſtõnis eſt ho norabilioꝛ ꝗ̃ titulus legati: vt in.d.l.filiũ:ꝛ.ſ̃.eſt dictuʒ. ❡ Quarto qꝛ idẽ Bar.i.l.naʒ ꝛ ſi parẽtib⁹.ff.ð inoffi. teſta.tʒ p equipationẽ illius.l. ꝙ ſicut hodie ẽ aucta legi tima filioꝝ:ita ẽt legitima ipſoꝝ parentũ:ꝗ dicta eq̃pera tio eodẽ modo dʒ hꝛe locũ vt ſicut legitima filioꝝ dʒ hꝛi iure inſtõnis:ita ꝛ ipſoꝝ parentes: cuʒ nõ minus parẽti bus ꝗ̃ liberis pie relinqui dʒ:dicit tex.i.d.l.nã ꝛ ſi parẽ tibus:ꝛ de hijs plenius in locis.ſ̃.alleg. ❡ Duodecimo ꝛ vlti.queriꝉ:qꝛ hodie i teſtamẽtis cõiter apponiꝉ cl'a co dicillaris ſi nõ valet iure teſtamẽti ꝛc̃.de q̃ in.l.ſi.C.ð co dicill'.poſſ; dubitari ſi nõ ſit relictũ in teſtó iure inſtõnis ipſis filijs vel parẽtibus ꝛ teſtm̃ ſit nullũ rõne preteritio nis. Quid operetur dicta clauſula codicillaris. Sup quo aduerte. Nam p̃mo certũ eſt ꝙ ex cã preteritiõis vel ex heredatiõis irritatur teſtm̃ quo ad inſtõnem heredis in teſtó factã. Cetera tñ legata in dicto teſtó bene valẽt: vt eſt tex.in.d.auꝉ.ex cã. Sed dubitaꝉ p̃mo:an legata facta ipſi filio preterito ꝛ ſic nõ inſtituto ↄſeruenꝉ p dictã auꝉ. ex cã.gl.ꝛ Cy.in.l.ſi.C.ð lib.prete.videnꝉ tenẽ ꝙ ſic. Sʒ Bar.ↄ̃:ex quo ipſe filius impugnat teſtm̃:de quo tñ per Bar.in.d.l.filiũ.§.oibus:ꝛ p doc.in.d.auꝉ.ex cã.ꝛ ibi p Imol.in.d.c.raynucius:in.xxv.col. ❡ Sc̃do aduerte qꝛ lʒ teſtm̃ in quo fili⁹ vel pꝛ nõ hʒ iure inſtõnis ſit nullũ:vt i d.§.aliud:ꝛ ſic ſuccedaꝉ ab inteſtó:tñ ſi in teſtó eſt dicta clauſula codicillaris opatur.d.cl'a ꝙ veniẽtes ab inteſt. ꝛ ſic filius vel pꝛ videnꝉ eſſe rogati de reſtituẽdo heredi tatem illis heredibus ſcriptis in.d.teſtó nullo:vt nõ.in.l. ex teſtó.C.de fideicõ.ꝛ in.l.querebaꝉ.ff.de teſtó mili.ꝛ in d.l.ſi. ❡ Sʒ dubitaꝉ tunc an hoc pcedat qñ teſtm̃ ẽ nul luʒ rõne preteritiõis filij iaʒ nati ꝛ ſcienter facte: vel rõne p̃teritiõis filij nõduʒ nati ꝛ ſic poſthumi:vel eo caſu quo preteritio eẽt ignoranꝉ facta:de quo vide plene p Bar. ꝛ Ang.i.d.l.i.ff.de iure codicil.ꝛ p Imo.in.d.l.filio p̃te rito in.xvi.col.vbi tʒ ↄ̃ Bar.ꝛ docto.ꝛ vide ẽt p docto. i.d.aũt.ex cã. ❡ In ea.gl.ibi nõ vꝫ poni pp̃rie:nõ.ex gl. ꝙ v̾bũ reliquo adiectũ certe rei nõ iportat iſtõnẽ: ſecus ſi ſit adiectũ vniuerſitati bonoꝝ:gl.nõ.i.d.l.hijs v̾bis:ꝛ i auc̃.de here.ꝛ fal.i.§.ſi v̾o nulla:i v̾.relict]: ↄcludit: ꝙ aliq̃ñ addicitur certe rei vꝉ quantitati: ꝛ tũc aut i extnẽo cui nõ debeꝉ legitia:ꝛ iportat legatũ ꝛ nõ trahiꝉ ad iſtõ nẽ hꝛdis:ẽt ſi null⁹ ali⁹ eẽt iſtitut⁹:vt dic̃ gl. h̃:ꝛ p.d.§.ſi v̾o nulla:ꝛ p Dy.ꝛ Bar.i.d.§.gñalr: aut i filio vel alio cui debeꝉ legitia:ꝛ idẽ vt pbaꝉ i.d.§.aliud iũcto.d.ver. cetez:qꝛ dʒ relinq exp̃ſſe ti.iſtõnis:vt.ſ̃.ẽ latiſſime ↄclu ſuʒ:ꝛ ita tʒ Bar.Ang.ꝛ Imo.i.d.l.hijs v̾bis:lʒ doc.vl tramõ.teneãt ibi ↄ̃riũ:put ẽt tʒ gl.in.l.quot].C.femi.her volẽs ꝙ v̾bũ relinquo adiectũ rei vꝉ quãtitati in pſona eius q̃ ẽ neceſſitate dʒ iſtitui iportet inſtõneʒ:ꝛ ſic i telli gaꝉ relictũ eẽ ſcđm iure inſtõnis:lʒ ſecus ſit i pſona extnẽi vt.ſ̃.ꝛ ita ſeqꝉ h̃ Bal.ſʒ certe illa gl.ꝛ Bar.male dicit i h̃:vt pʒ ex ſupradict]:ꝛ ita tʒ Imo.i.d.l.hijs v̾bis:ꝛ ideʒ ẽt vꝫ ſeq:idẽ bal.i.d.l.quoꝉ.an ãt qñ pꝛ teſtatur inter ſo los filios ſit tunc neceſſarius titu.inſtõnis diceꝉ.]. Et qđ qñ relinqt p legitia vel p p̃te ſua vel p dote:dic vt.ſ̃.eſt dcm̃. Aliq̃ñ v̾bũ reliquo addicaꝉ vniuerſitati bonoꝝ: ꝛ tunc aut apponiꝉ i codicillis: vel in volũtate min⁹ ſolẽni que valeret iure codicilloꝝ:ꝛ tũc nõ trahiꝉ ad inſtõnem directã:qꝛ hꝛditas nõ põt iure directo dari vel adimi in codicillis:ſʒ iportat fideicõ.vt.l.ij.C.de codicil.ꝛ.l.ſecũ da.ff.ad treb.ꝛ i.l.cũ q̃s.§.ſciã.ff.ð leg.iij.ſʒ Bal.ꝛ ang. i.d.l.hijs v̾bis. Si v̾o apponaꝉ in teſtó:ꝛ tũc ſi nullus ali us erat hꝛes vniuerſaliter inſtitutus:ꝛ iportat inſtõnem. Uñ ſi teſtatoꝛ dic̃ reliquo bona mea titio:vꝉ eũ inſtituiſſe hꝛdẽ ſcđm gl.in.d.l.hijs v̾bis:ꝛ i.d.§.ſi v̾o nulla:ꝛ nõ.i.d. §.gñalr. Et tu adde de h̃ caſuʒ i termis in.d.c.rainu. ibi reliq̃t cetera bona:q tex.alibi ita clare non repiꝉ. Secus tñ eẽt:ſi ali⁹ eẽt hꝛs vlr iſtitut⁹:qꝛ tũc iportaret fideicõ. ſcđm gl.i.d.l.hijs v̾bis:ꝛ i.l.nã q̃ð.§.ſi.cũ.l.ſeq.ff.ad tre.ꝛ h̃ qñ relinq̃t oĩa bõa:vel idiffinite bõa ſua: ſecus ſi p̃teꝛ quo caſu alio vlr iſtituto:ſit tũc dĩa an reliquat certam quotã hꝛditat]:an certã p̃tẽ bonoꝝ:ꝛ tũc iſtud erit ſim plex legatuʒ: nõ ãt fideicõ.vniuerſale.iõ ad iſtãtiaʒ iſti⁹ cui eſſʒ ſcđm relictũ certe p̃t] bonoꝝ non cogeꝉ hꝛs adire hꝛditatẽ:ſec⁹ v̾o eẽt i eo cui reliq̃ꝉ quota hꝛditat]: qꝛ tũc ceſeꝉ relictũ fideicõ.vlr reſpectu illi⁹ p̃tis: ꝛ poſſʒ heres vlr iſtitut⁹ cogi adire hꝛditatẽ ad iſtãtiã fideicõ.p̃dicti: vt nõ.i.l.mulier.§.ſi.ff.ad treb. ꝛ i.l.ſi quis.§.ſi.vt ibi per Bar.ff.de lega.ij. ꝛ p Saly.in.l.quotiẽs indignum.C. de teſta.ꝛ

de teſta.ꝛ ꝑ Jmo. in.d.c.raynu.in.xxxi.col. quod nota.
¶ Sed querit̃ primo teſtõꝛ in teſtõ ſuo fecit certa lega-
ta:ꝛ poſtea dicit cetera bona reliquo tali:dic ꝙ importat
directã inſtõnẽ heredis:vt ẽ tex.nõ.i.d.c.Rainu.ꝛ idem
ſi dixiſſʒ reſiduũ meoꝝ bonoꝝ:ar.l.fo.C.de here.iſti.ꝛ tʒ
Jmo.i.d.c.Raynu.xxvij.col.intellige qñ teſtõꝛ nõ fece-
rat aliũ heredẽ vniuerſalẽ:qꝛ ſi feciſſet importaret fidei
cõ.vt.ſ.Sʒ qd ſi feciſſʒ ſolũ heredẽ in re certa:ꝛ poſtea
dicit cetera bona tali reliquo:an iportet fideicõ.vel inſti
tu.heredis. ¶ Jmo.in.d.l.hijs vbis refert hanc.q.non
fuiſſe tractã ꝑ alios: ꝛ dic ꝙ ẽ dubia:tñ vꝫ velle ꝙ iportʒ
inſtõnez heredis ꝛ gl.ibi loquẽs de herede dʒ itelligi de
vniuerſali:ſecus de iſtituto in re certa: vt vꝫ ꝓbari in.d.
c.Raynu.intelligendo:put intelligit glo.ij.ibi ꝙ altera
fuerit iſtituta in re certa:ꝛ adiecta alteri filie fuerunt ce-
tera bona relicta nec adiecit ſibi iure inſtõnis: ꝛ tñ ipſa
adiecta intelligr̃ fuiſſe ibi hr̃es vl̃is:vt ibi pʒ.Et forte idez
eſſʒ dicendũ ſi teſtõꝛ inſtituiſſet titiũ in tertia pte ſuorũ
bonoꝝ:ꝛ cetera ſua bona reliquit petro: nã Petrus di-
cetur heres vniuerſalis:ꝛ fac glo.in.d.l.quotiẽs. qñ teſtõꝛ
diuidit pr̃imonium ſuũ ꝑ quotas:de quo.j.ꝛ ita tʒ Jmol.i
d.l.hijs vbis qd ſingl̃r tene mẽti. ¶ Scdo querit̃ teſtõꝛ
i teſtõ diuidit pr̃imoniũ ſuũ ꝑ quotas bonoꝝ:qꝛ dic relin
quo titio dimidiã meoꝝ bonoꝝ: ꝛ ſeio alterã dimidiã nõ
fcõ alio hẽde vl̃r:dic ꝙ illi itelligũt vl̃r iſtituti ꝑ nõ.ꝑ gl.
i d.l.quotiẽs.ꝛ no.i.l.qd ergo.ff.de leg.i.ꝛ ita tenuit Jmo.i
d.c.Raynu.in.v.col.ꝛ in.d.l.hijs vbis: vbi dicit idez eẽt
ſi teſtõꝛ dixiſſet reliquo titio tertiã ptẽ meoꝝ bonoꝝ: ꝛ
ſeio aliã tertiã.ꝛ Petro aliã tertiã:qꝛ intelligr̃ eos pariter
iſtituiſſe heredes.Sʒ circa hoc poſſʒ dubitari de duob⁹
ꝛ ꝑ.Quid aũt ſi reliqſſet diſpariter:puta titio tertiã ptez
ꝛ ſeio duas:dic qd idem ꝛ vꝫ ꝙ tunc ſint heredes ꝓ por
tiõe ſibi aſſignata:vide tñ in.l.quotiẽs.§.ſi duo:ꝛ in.l. ſi al
terius.ff.de heredi.inſtit.ꝛ qd eſt dcm̃.ſ.in glo.proxima.
¶ Scdo qd ſi teſtõꝛ inſtituit titiũ heredez in re certa:ꝛ
ſeio reliqt medietatẽ ſuoꝝ bonoꝝ: ꝛ Petro alterã me-
dietatẽ:quis dicat̃ tũc hr̃s vl̃is:ꝛ vꝫ ꝙ titius ex quo non
eſt alius hr̃s:vt.l.i.§.ſi ex fundo.ff.de here.inſti.ꝛ ſeius ꝛ
Petrus videant̃ legatarij: vt dꝫ.ſ. in proxi.q. ¶ Jn ꝯ-
riuz facit:qꝛ vbũ relinquo adiectũ vniuerſitati importat
inſtõez qñ nõ eſt datus alius heres vl̃is ſicut eſt iſto caſu
vt pʒ ex predictis:id cogita:ꝛ vide in.l.iiij.ꝛ.v.q.ſi tñ te-
ſtõꝛ inſtituiſſet titiũ in re certa : ꝛ ſeio reliqt medietatem
ſuoꝝ bonoꝝ:ꝛ de alia nihil dixit:tũc dꝫ titius ſuus heres
vl̃is:vt in.d.§.ſi ex fundo. ¶ Tertio querit̃ qd ſi teſtõꝛ
diuiſit totũ pr̃imoniũ ſuũ ꝑ relicta pticularia in plures
non facto alio hẽde.gl.in.d.l.quotiẽs.C.fami.her.tʒ ꝙ ver
bum reliquo importet inſtõnem:ꝛ idẽ tʒ Ang.in.d.l.hijs
verbis.§.ſi ex fundo. Sʒ certe h̃ non ꝓcedit:qꝛ nõ repit̃
ꝙ vbũ relinquo adiectũ certe rei iportet iſtõnez:ꝛ ita vꝫ
tenere Jmo.in.d.l.hijs verbis:vt.ſ.ẽ dcm̃. Quid aũt ſi
qn pꝛ teſtatur inter liberos dic vt.j.in vlti.q. ¶ Quarto
queritur an ſicut vbũ relinquo adiectũ vniuerſitati oĩuʒ
bonoꝝ iportat inſtõnẽ nõ iſtituto:vt.d.§.gnãlr:ita ꝛ qñ
addiceret pti bonoꝝ:puta ſi qs corã ſeptẽ teſtibus dicẽt
relinquo tertiã vel dimidiã oĩum bonoꝝ titio.d. Ant.in
d.c.Ray.ꝙ ſic:ꝛ idez vꝫ tenere Saly.in.l.ſi.C.fami.her.
in.d.l.quotiẽs.ex quo alius nõ eſt vl̃r inſtitutus:ꝛ ita vꝫ ſen
tire Bal.in.d.l.hijs vbis:ꝛ erit tũc ſenſus ꝙ accreſcet ſi
bi vniuerſum:vt in.d.§.ſi ex fundo. ¶ Sed Jmol.tʒ cõ
trariũ in.d.l.in hijs vbis in.iiij.col. qꝛ de mente teſtantis
eſt ꝙ ſolum habeat ptem ſibi aſſignatã ꝛ non aliam : ar.
l.maritus.C.de ꝓcu.ꝛ in dubio debemus accipere intel-
lectũ ꝑ quẽ ſaluet̃ mens teſtãtis:vt in.l.ꝯdictionibus ꝑ-
mũ locũ.ff.de ꝯdi.ꝛ demon.ſʒ talis eſt intellectus intelli

gendo ꝙ nõ iure inſtõnis: ſʒ legati quo caſu tñ accipiet
aduenientibus ab inteſtõ. Sʒ certe nõ vꝫ verꝫ qñ non eſſʒ
clã codicillaris ꝙ debeant̃ legata ab inteſtõ:preterea dcã
rõ ceſt ꝯ caſuʒ in.d.§.ſi ex fundo:ꝛ i.d.§.ſi duo:ꝛ id Jmo.
in.d.c.Ray.in.v.col.aſſignat aliam rõnem ꝑ nõ.in.l.non
amplius.§.i.ff.de leg.i.qꝛ tũc intelligunt̃ relicta bona de
ducto ere alieno:vñ nõ trahitur ad inſtõnem heredis:ex
quo non continet in ſe oĩa iura hereditaria actiue ꝛ paſſi
ue:ꝛ ſic non repreſentat defunctũ paſſiue qd ſecus eſſʒ ſi
foret heres:vt in.l.hereditas.ff.de reg.iur.ꝛ ſecus dicit ſi
teſtõꝛ diuiſiſſet totũ patrimoniũ ꝑ quotas bonoꝝ : puta
ſeio tertiã:titio tertiã:ꝛ Petro aliã tertiã:vel ſeio dimi-
diã:ꝛ titio alterã dimidiã:qꝛ tũc illi intelligunt̃ vniuerſa
liter inſtituti ſm gl.i.d.l.quotiẽs.C.fami.her.ꝛ nõ.in.l. qd
ergo de lega.i.Que rõ ceſſat qñ non diuiſit oĩa bona ſua per
quotas:ſʒ forte reliqt vni dimidiã ſuoꝝ bonoꝝ vl̃ tertiã:
ꝛ de alia nihil dixit ſm eũ ibi in.d.§. ſi ex fundo in.xxxiiij.
col.Sed certe tenendum vꝫ ꝙ tũc importet inſtõez here
dis vl̃is: put tʒ Saly.Bal.ꝛ.d.Ant.ſ.qꝛ accreſcit ſibi
vniuerſum:ar.d.§.ſi ex fundo.ꝛ.d.§.ſi duo nõ obſtãtib⁹
nõ.in.d.l.amplius.§.i.qꝛ illa ꝓcedũt qñ erat datus aliꝰ
hr̃s in teſtõ:ſecus ĝ qñ nullus ali⁹ eſſet vl̃is heres:qꝛ tũc
cũ accreſcat ſibi vniuerſum trãſeunt tũc in eũ iura actiue
ꝛ paſſiue.ꝛ ita ẽt tenenduʒ argu.l.ſi qs.ff.de inoff.teſt. ꝛ
c.frẽs.ſ.de re iudi.Quid aũt ſit ſi daret̃ tũc heres inſti-
tutus in re certa:dic vt.ſ.in.ij.q. ¶ Quinto queritur:an
idẽ ſit qñ teſtõꝛ diuidit totũ patrimoniũ ſuum ꝑ quotas
hereditatis:puta relinquendo titio dimidiã hereditatiſ
ꝛ ſeio alterã dimidiã: ꝛ dic ꝙ ſic:qꝛ idẽ eſſet qñ relinque
ret ꝑ quotã bonoꝝ:vt.ſ. Sʒ an idem ſit ſi relinqt vni di-
midiã hereditatiſ:ꝛ de alia nihil dicit: non dato alio he-
rede vniuerſali: Jmo.i.d.l. hijs verbis tʒ ꝙ nõ importet
inſtõez:ꝛ idẽ in.d.§.ſi ex fundo: ꝛ i.d.c.Ray. ꝛ idẽ dicit
Bar.ſentire in.l.cẽtu.ff. de vulg.ꝛ pup.in.iij.q.prin. i vl.
colũ.ante.iiij.q.princi. ¶ Tu aduerte qꝛ hoc vꝫ euiden-
ter falſuʒ:ꝓ qꝛ appellatio hereditatis ꝯtinet i ſe iura acti
ue ꝛ paſſiue:vt nõ.ꝑ gl.ꝛ Bar.i.l.ſi qs ſuũ.§.ſi.cũ.l.ſeq.
ff.de leg.ij. Jdeo dʒ trahi ad inſtõez inſtituto alio hr̃de.
Secundo qꝛ relinquendo medietatẽ hereditatis videt̃
teſtõꝛ illũ facere heredẽ in dimidia:ꝛ tũc ſeqtur ꝙ nõ da
to alio herede debeat accreſcere vniuerſum:vt.d.§.ex fũ
do. Tertio qꝛ ſi iſtud eſt quãdo relinqtur dimidia bono
rum:vt tʒ.d.Ant.Saly.ꝛ Bal.ſ.in pri.q.fortius qñ re
linqtur dimidia hereditatis. Qñ tñ vnus eſſet inſtitutus
heres in vniuerſo et alteri relinqueret̃ dimidia hereditatiſ
vel tertia:tũc vbũ relinquo nõ trahit̃ ad inſtõez:ſed cẽſet̃
relictũ fideicõ.vl̃e reſpectu illius ptis:vt ẽ dcm̃.ſ. an pꝛ
mam.q. ¶ Sed poſſet eſſe dubitatio teſtõꝛ iſtituit titiũ
in re certa:ꝛ ſeio reliqt medietatẽ hereditatis non dato
alio herede vniuerſali:qs tunc erit heres vniuerſalis : an
titius vt ſic accreſcat ſibi vniuerſum ꝑ.d.§. ſi ex fundo. ꝛ
ſecus cẽſeat̃ eſſe fideicõ.vt.ſ.An vo ſeius dicatur heres
vniuerſalis:vt ſic verbum relinquo trahatur tunc ad in-
ſtõnem ex quo eſt adiectuʒ quote hereditatis.ꝛ ſic accre
ſcat ſibi vniuerſum ex quo cenſetur inſtitutus i quota.nõ
autem accreſcat titio inſtituto in re certa:ex quo eſt ſeius
qui cenſetur inſtitutus in quota.prout dicitur i.l. quotiẽs
.C.de here.inſtituẽ.cogita ꝛ vide in.ij.q.in ſi. ¶ Sexto
queritur an omnia precedentia dicta.ſ. de verbo relin
quo hẽant locum in alijs verbis cõmunibus vt dicimus
de eis ſicut.ſ.dicitur de verbo relinquo in caſibus in qui
bus importet inſtitutionem heredis. Jmola in dicto.§.
ſi ex fundo in ſi.tenet ꝙ ſic ex quo verba communia poſ-
ſunt trahi ad inſtitutionem ꝛ ad legatum : vnde dicit ꝙ
ſi teſtator vtitur verbo aſſigno vel alio verbo communi

per omnia eſt videndum quod dr̄.ſ.in verbo relinquo ⁊ alſ.ad hoc glo.ſing.in.d.l.quoniã.C.fami.her.qđ nõ.⁊ ita vr̄ tenẽdũ cũ ſit eadẽ rõ:vide tñ p Bal.i.d.l. quonĩ. ¶ Septimo ⁊ vlti.queriſ.Si pater teſtatur inter liberos:an verbum relinquo importet indiſtincte inſtitutionem gl.ſ.hic:ibi alij diſtingunt vr̄ velle ꝙ ſic dicẽs ꝙ tũc non requiriſ titulus inſtõnis:q2 remittiſ ſolẽnitas reqſita:vt in.l.hac ꝯſulti.§.ex impfecto.C.de teſta.⁊ in.d.l.fi. Sʒ Bal.ibi tʒ ꝯ͂riũ dicens ꝙ lʒ remittaſ ſolẽnitas teſtiũ nõ quo ad inſtõnẽ heredis ẜm gl.in.l.hijs qui.ff.đ teſta.⁊ in.l.ſi filius.ff.đ lib.⁊ poſth.⁊ ita vr̄ velle glo.hic in fi.Idẽ Bar.in aũt.ex cã col.x.Quare.d.Ant.in.d.c.rainutius ꝯcludit ꝙ ſi pr̄ vult codicillari ⁊ clarꝫ ꝙ nõ requiriſ tit.inſtõnis hr̄dis:tñ in eis non poſſit dari hereditas directo in.l.ij.C.de codicillis:⁊ q2 p eos ſucceditur ab inteſtõ.l.ꝯficiunſ.ff.đ iure codicil.Si võ vult teſtari:⁊ tũc vt valeat vt teſtm̃ ẽt inter filios requiritur titulus inſtõnis:⁊ alr̄s teſtm̃ nõ vʒ:vt ẽ tex.i.d.§.aliud quoqꝫ capitm:⁊ ẽ dcm̃.ſ.Sʒ vñ valebit dcm̃ teſtm̃:vt vltima voluntas ſeruãda inter ipſos filios:vt in.d.l.fi.nõ autẽ quo ad extraneos:vt ibi:⁊ i.d.§.ex ſcõ:⁊ ita dʒ itelligi gl.i.d.l. quonĩ. ⁊ i.l.filij pfis eo.ti.⁊ ibi p Bal.⁊ p doc.i.§.ex ipfecto:⁊ in.d.l.hijs q. ¶ In ea.gl.i fi.aduerte q2 ibi loqtur đ verbo lego:ſup quo aduerte:q2 Bal.i.d.l.fi.circa fi.voluit ꝙ v̇bum lego adiectũ vniuerſitati bonoꝝ importet inſtõnem:iõ ſi teſtõr corã teſtib⁹dicit bona mea lego titio valʒ teſtm̃:⁊ titius intelliġr heres inſtitutus p tex.ſing.in.c.rainaldus poſt prin.ſ.de teſtis.⁊ idẽ tʒ.d.Flo.in.d.c.rainutius.Sʒ Bar.ꝯ͂ in.d.l.centurio in.i.q.pñ.i fi.q2 lʒ ex largiſſima ſignificatiõe v̇bũ lego trahaſ ad inſtõnẽ:vt in.l.verbis.ff.de ver.ſig.tñ ẜm cõem vſũ loquendi:ſecus iõ eſt ꝙ diuerſi ſunt tituli de here.inſti.⁊ de legatis:⁊ iſtud vr̄ voluiſſe ipſe Bal.in.l.quonĩ.C.de here.inſtit.⁊ hanc ptem tʒ Saly.in.d.l.fi.⁊ Imo.in.d.l.hijs v̇bis.i.iiij.col. ⁊ in.d.c.Raynutius in.xi.col.⁊ ẜm eũ nõ.ob.d.c.rainaldus:q2 põt dici ꝙ illa non fuerũt v̇ba teſtõris:ſed pape vel põt dici ꝙ v̇bũ legauerit ibi poſitũ relatũ ad pſonaʒ patruoꝝ ſtet in ꝓprie cũ exponatur ꝓ inſtituerit vel legauerit:put dicit glo.hĩ:ſʒ relatũ ad pſonã auũculoꝝ ſtat ꝓprie:put dicit gl.ibi:cũ ſepe ꝯtingat ꝙ vnũ ⁊ idẽ v̇buʒ reſpectu diuerſoꝝ ponatur ꝓprie ⁊ improprie:vt patʒ ex nõ.in.l.ij.§.fi.ff.de offi.ꝯſul.ẜm Imol. inferentem ex hijs idem eſſe dicendũ ſi diceret lego medietatẽ bonoꝝ vl̄ hereditatis:vt nõ trahaſ ad iſtõnem. ¶ Tu aduerte p̄:q2 Bal.in.d.l.quonĩ.loqtur qñ verbũ lego non addiceretſ vniuerſitati:vl̄ loqtur qñ expreſſe diciſ ꝙ legat iure legati:quo caſu v̇ba ſunt clara:⁊ ſic non ob.vñ tenendũ vr̄ ꝙ dicit Bal.in.d.l.fi.q2 vr̄ tex.clarus in.d.c.Raynal.nam v̇ba debẽt intelligi ꝓprie:vt in.c.in nr̄a.ſ.de iudi.⁊ in.l.nõ aliť.ff.de leg.iij.imo iproprietateſ quãtũ pt̄ ſunt fugiẽde ẜm gl.in.c.intelligẽtia.ſ.de ver.ſig.⁊ in dubio debemus fauere teſtõ.vt i.d.l.ſi q̇s:⁊ i.d.c.fi.⁊ maxie:q2 đ equitate cano.tãta ſolẽnitas nõ curaſ:vt ẽ dcm̃.ſ.⁊ maxime q2 cũ v̇bũ lego ex largiſſima interpretatione poſſit trahi ad inſtõnẽ vt ⁊.ſ.dʒ ſic fieri interptatio:vt actus potius valeat ꝙ̃ pereat,vt i.d.c.abbate:⁊ in.d.l.quonĩ.ff.đ reb.dub. ¶ In gl.in v̇.legauit in fi. Quid aũt ſi teſtõr relinqt vxorem ſuã dñam ⁊ vſufructuariã oium bonoꝝ ſuoꝝ qđ importet tale legatũ:Io.an.hic remittit ad nõ.p ſpe.in ti.q filij ſint legi.§.i.ver.qđ ſi q̇s ita dixerit:de quo vide p Bal.i aũt.hodie locũ.C.ſi ẜo nupſerit mlier:⁊ i.l.fi.C.de indicta viduitate:⁊ p Bart.in.l.titia cũ teſtõ.§.titia.ff.de leg.ij.⁊ ibi p Ang.Bal.⁊ Imo.⁊ p Bal.in.l.eã quã.C.de fideicõmiſ.⁊ i.l.hijs verbis.ff.de here.inſti.⁊ in.l.hereditas.ff.eo.ti.⁊ in.l.id quod puberibus.C.de epis ⁊ cle. ¶ In gl.in v̇.eidem filio ibi exheredata ſentit gl.ꝙ etiaʒ pupillo exhẽdato poſſit pupillariter ſubſtitui ſic.ff.de vul.⁊ pup.i.l.i.§.i.⁊ rõnem vide:put eſt dcm̃.ſ. in.iiij.nõ.ſecus tñ eſt in pupillo preterito:cui pupillariter ſubſtitui non poſſit.vt p glo.in.d.§.i.⁊ rõneʒ vide ibi p Ang.⁊ Imo.⁊ in.l.ſi q̇s cũ.§.i.ff.de vulg.⁊ pupil.nam teſtm̃ tunc eſſet nullũ ꝙ͂ merito ſubſtitui non põt. ¶ In ea.glo.ibi poſt mortẽ filij.Sʒ certe tunc eſſet iſtituta ſub ꝯditione caſuali:⁊ ſic vr̄ pterita:vt pʒ ex nõ.i.l.ſi pr̄.C.đ inſtit.⁊ ſubſt.⁊ ſic teſtm̃ eſſʒ nullũ:⁊ p ꝯñs ſubſtitutio pupillaris non valeret:vt.ſ.in.l.ij.ff.de vul.⁊ pup. ¶ In ea.gl.i fi.q̇cq̇d dicat gl.dic ꝙ filius inſtitutus in re certa hr̄ loco hr̄dis:quo ad hĩ vt ei poſſit pupillariter ſubſtitui:vt eſt tex.hic:⁊ ita tʒ hic Bal.in.vi.col.⁊ eſt dcm̃.ſ.cum ẽt filio inſtituto in ſola legitima poſſit pupillariter ſubſtitui:vt i.l.ſʒ ſi plures hic alle.in.§.ad ſubſtitutos:⁊ ibi p Imo.de quo.ſ.in.iiij.nõ. ¶ In gl.in v̇.liberis in fi.i pñ.qñ fit ꝙ pluralis loqutio reſoluaſ in ſingularitatem per Bal.in.l.i.hic alleg.⁊ p Bar.i.l.ſi is q̇ ducenta.§.vtrũ ff.de reb.du.⁊ diceſ in regula pluralis.ſ.eo.li.⁊ lʒ pluraſ numerus ad minus reqrat duos:vt.d.regula pluralis:⁊ l.fi.ff.ad trebel.tñ hic dicit glo.ideo procedit:q2 eadẽ vr̄ rõ:qñ decidit cum vno filio:ſicut qñ cũ pluribus:ar.l.cũ acutiſſimi.C.de fideicõ.facit.l.iij.§.i.ff.de nego.geſt.vbi v̇ba edicti loquentia de gerente negotia aliena:verificatur in gerente vnũ negociuʒ tm̃:⁊ vide ibi ꝯcordantias i gl.vnde ex hijs dicebat Bal.in.l.i.C.de ꝯdi.inſert.ꝙ ſi ſtatutum dicẽt ꝙ ſtantibus filijs maſcu.ſoror non ſuccedat:ꝙ ẽt ſi vnus ſolus filius ſupſit excludit ſororẽ.Item ſi ſtatutuʒ dicat ꝙ mulier decedente ſine filijs vir lucreſ pteʒ dotis ꝙ ſufficit:vt mulier decedat cum vno filio vel filia:vt ſic maritus excludaſ quod nõ.Et ꝓ declaratione iſtius gl.plura ſunt aduertẽda:⁊ pmo q̇ veniant appel.liberoꝝ i hac ſubſtõne fcã ſi deceſſerit ſine liberis:de qua hĩ in tex.⁊ dic ꝙ veniũt filij ⁊ nepotes ⁊ alij deſcendẽtes vt.l.liberoꝝ.ff.de ver.ſig.⁊ in.l.iubemus.§.pe.C.ad trebel.⁊ plene p Bar.i.d.l.liberoꝝ:⁊ ſufficit tunc ꝙ moriatur q̇s cũ vno filio vel nepote:vt excludaſ ſubiſtitutuſ:vt dicit gl.hĩ.imo ẽ tex.nõ.i.l.i.hĩ alle.⁊ i.d.§.pe.ꝙ nõ dr̄ decedẽ ſine liberis:q̇ reliqt nepotẽ an neptem ex filia:imo plus dixit nõ.bal.idẽ ꝙ ſi eſſʒ dcm̃ ſi deceſſerit ſine liberis ex ſuo corpore natis ꝙ eodẽ mõ nõ veniet nepos vel neptis ex filia:ar.d.l.cũ acutiſſimi:⁊ idẽ vr̄ tenere bar.in d.l.liberoꝝ in fi.p.l.lutius la.ij.ff.de here.inſti.⁊ facit gl.in aũt.de non elig.ẜo nub.§.cũ igitur:⁊ ita ſequitur pau.i.d.l.i.Sʒ ſi eſſʒ dcm̃ ſi đceſſerit ſine liberis maſcu.an veniat tũc nepos ex filia:⁊ vr̄ ꝙ ſic:cũ ſit de liberis:vt.d.l.i.⁊.d.l.liberoꝝ:⁊ ſic maſcu.⁊ facit.c.i.de eo q ſibi ⁊ ſuis heredibus maſcu.⁊ ita ẽ tenendũ in ſubſtõnibus.Sʒ in ꝯceſſiõe feudi vel emphiteoſis qñ addicit iſtud verbuʒ maſculis debet itelligi de maſculis deſcẽdentibus ex maſculis:⁊ ſic nõ de nepote ex filia:vt tenet nõ.Spe.in ti.de loca.§.nunc vero aliqua:in ver.xlvi.⁊ ita ꝓcedat quod dicit Bal.i.d.l.i.ẜm Pau.de caſt.ibi qđ nõ.Ideʒ tenet Bal.in auẽ.ſi quas in fi.C.de ſac.ſan.eccl.dicẽs ꝙ ſi q̇s recepit emphiteoſiʒ ꝓ ſe filiis ⁊ nepotibus maſcu.ꝙ nõ includiſ nepos maſculus ex filia. ¶ Scđo eſt aduertendum i hac ſubſtõne ſi deceſſerit ſine liberis an ſit neceſſe ꝙ liberi ſint heredes:vt excludant ſubſtitutum:⁊ dic ꝙ non per tex.in.l.filius.§.cum quis erit.ff.de legatis.i.dato etiam ꝙ hereditatẽ repudient vel ſint exheredati ẜm glo.in.l.ex facto.§.fi.ff.ad trebel.licet glo.dixerit cõtrariũ ⁊ male:⁊ i.d.§.cũ q̇s:vt ibi p Bar.⁊ p Cy.i.d.l.i.C.đ ꝯdi.inſ.lʒ ſec⁹ eẽt ſi filij eẽnt đportati vl̄ fr̃es minores ibi. ¶ Tertio eſt aduertẽdũ qđ ſi ẽ dictũ ſi deceſſerit ſine heredibus:

ne heredibus:glo.i.d.l.ex fcõ.§.fi.tʒ idẽ eſſe:q꞉ intelligi
tur ſi deceſſit ſine liberis:⁊ ſufficit ꝙ extent liberi:lʒ ſint
exheredati vel nolint eẽ hꝛedes:⁊ ita tʒ Bar.⁊ Jmo.i.d.
§.cũ qs:⁊ in.d.§.fi.lʒ Bar.ibi ſentiat ɔ̃riũ ⁊ nõ bñ:qñ
iſtud ṽbũ apponeret̃ i ɔditiõe. Qñ aũt apponet̃ in con-
ceſſiõe emphiteoſis vel feudi fcã ꝑ ſe:⁊ heredib⁹ ſuis:an
veniãt filij:lʒ non ſint heredes:vide ꝑ Bal.i.d.l.i.⁊ i.l.
liberti liberteq̃.C.de op.lib.⁊ ꝑ Bar.in.l. iuriſiurandi
§.ſi liber.ff.de op.lib. ¶ Quarto ẽ aduertẽdũ:q꞉ iſta cõ
ditio ſi deceſſit ſine liberis:vt deficiat dʒ itelligi de ſuꝑ
uiuentibus poſt mortẽ eius cui iſta ɔditio apponit̃:vñ
ſi liberi añ eũ vel ſil̃ cũ eo moriant̃ non faciunt ɔditiõeʒ
fideicõ.deficere:vt ẽ tex.nõ.in.d.l.ex fcõ.§.pe. ⁊ ibi vide
ſing. cui incũbat onus ꝓbandi ꝙ liberi ſuꝑuixerint vl̃
nõ:ↄ quo ibi ꝑ Ang.⁊ Jmo.⁊ ꝑ Bal.in.l.quod pariter
ff.de reb.dub. ¶ Quinto eſt aduertẽdũ qd ſi in ſubſtõ
ne nõ eẽt dcm̃ ſi deceſſerit ſine liberis:ſʒ ſi deceſſit ſine fi
lijs:an iter hec ſit dĩa:⁊ dic ꝙ nõ:q꞉ appel.filij h̃ caſu cõ
ꝓhendunt̃ oẽs liberi:⁊ ſic nepotes ⁊ alij vlteriores:vt
ẽ tex.nõ.i.d.l.lutius:⁊ tʒ Bar.i.d.l.liberoꝝ:⁊ ſic veniẽt
tũc nepotes:vel nepotes ẽt ex filia:vt in.d.l.i.⁊ intellige
ꝓdicta ꝓcedere ſiue ſubſtõ fcã fiat a p̃re:ſiue ab alio ex-
neo:vt ẽ tex.nõ.i.d.l.lutius:vbi ẽt nõ.ꝓbat̃ h̃ ꝓcedet̃ ẽt
ſi teſtõꝛ dixerit ſi deceſſerit ſine filijs ex ſuo corpoꝛe nat̃
q꞉ eodẽ mõ cõprehẽdit oẽs liberos:⁊ ſic nepotes ⁊ vlte
riores:put tʒ Bar.i.d.l.liberoꝝ:⁊ Ang. in.d.l.lucius.
Sʒ an tũc monaſteriũ qḋ h̃r loco filij:vt i aut̃.niſi rogati
.C.ad treb. excludat ipſum ſubſtitutũ:vide ibi ꝑ doct.i
c.p̃ñtia.ſ.ↄ ꝓba.⁊ ꝑ Bar.i.l.ſi ita qs.§.is cui.ff.de leg.
ij. Et ſcias ꝙ appel.filioꝝ veniunt tam maſculi q̃ȝ femie
vt i.l.filij:⁊.l.iuſta.ff.ↄ ver.ſig. Et gñalr̃ an ⁊ qñ appel̃.
filioꝝ veniãt nepotes ⁊ alij vlteriores:⁊ qḋ in ſtatutis re
ſcripꝭ vel ꝓuilegijs:vide plene ꝑ Bal.in.d.l.liberoꝝ:⁊
ibi an veniãt ex ꝓpria ſignificatõe an [illegible] interꝓtatiõe.
¶ Ultio eſt aduertẽdũ in hac ſubſtõne ſi deceſſerit ſiñ
filijs vl̃ liberis:an ſufficiat ꝙ liberi ſint n[illegible] tm̃:⁊ dic ꝙ
ſic niſi de mẽte teſtatoꝛis aliud appeat:vt i.d.l.ex facto
§.ſubrogatus: ſecus tñ eẽt ſi eẽnt filij ſpurij: vt in aũt.ex
cõplexu.C.de inceſt.nuꝑ.de quo pleniſſime ꝑ Bar.⁊ alı̃
os doc.in.d.§.ſi qs rogatus: ⁊ ibi qḋ de legitimis tm̃: ⁊
ſic de adop.de quo ẽt ꝑ doc.i.l.gñalr̃.§.cũ aũt.C.de iſti.
⁊ ſubſti.⁊ in.l.libertinum.C.ↄ interdi.matrimonio: ⁊ h̃
ꝑ Archi. Et qḋ ſit de filijs legitimatꝭ an excludãt ſubſti
tutũ:vide ꝑ doc.i.l.fi.C.de his q̃ veniã etatꝭ. ¶ Septi
mo ⁊ vltio eſt aduertẽdum. Q꞉ cũ hic i tex. fuerit facta
ſubſtõ ꝑ noĩa collatiua:puta ſi vterq̃ȝ ex filijs deceſſerit
ſine liberis:an ſufficiat ꝙ alter ex filijs inſtitutis moriat̃
ſine liberis:vt ſic paupes hic ſubſtituti admittãtur ad il-
lius portiõem: Jo.an.h̃ ꝙ nõ ꝑ tex.i.l.pe.C.de imput. ⁊
alijs ſubſti.q꞉ ẽ neceſſe ꝙ ɔditio ſubſtõnis i ꝑſona vtri
uſq̃ȝ verificet̃. Sʒ ſi in ſubſtõne pauꝑum nõ fuiſſʒ appo
ſitũ h̃ verbũ vtrũq̃ȝ. Sʒ ſi teſtõꝛ ſic dixiſſet filiũ ⁊ filiã in
ſtituo hꝛdes:⁊ ſi deceſſerint i pupillari etate inſtituo pau
peres chꝛiſti:an ſi vnus ex filijs moriat̃ admittãt̃ paupes
ſic ſubſtituti ad p̃tẽ ipſi⁹ morientis: an ṽo reqrat̃ ꝙ eue
niat ɔditio in ꝑſona vtriuſq̃ȝ:vide hic ꝑ Jo.an.arguẽtẽ
ꝓ ⁊ ɔ̃:⁊ tm̃ ſe remittit ad nõ.i.d.l.pe.⁊ ibi ꝑ gl.⁊ Cy.⁊ ali
os doc. Et qd ſi teſtõꝛ dicat ſi ambo deceſſerit ſine filijs:
vel ſi oẽs deceſſerint ſine filijs:an requirat̃ ꝙ eueniat cõ
ditio in.l.heredes mei.§.cũ ita.ff.ad trebel.vbi plene ↄ
his:⁊ hic ꝑ Bal.in.xxi.col.de quo dicet̃ i materia ſub
ſtõnis cõpendioſe. ¶ Jn gl.in ver.filie ibi:⁊ econtra:fa
cit.ff.de reb.dub.l.q duas poſt ꝓ̃n.⁊ nõ.ex glo. ꝙ illa dr̃
eẽ directa ſubſtõ que fit ꝑ verba directa qñ ſubſtitutus
directe:⁊ nõ ꝑ mediam ꝑſonã venit vel venire põt ad he

reditatẽ ſubſtituẽtis vel inſtituti:vt ſi dicat̃ talis ſit hꝛs
ſm Jo.an.vñ dicebat Bar.i.l.centurio.ff.de vulg.⁊ pu.
circa fi.ponendo regulam ꝙ verba directa ſunt illa que
de ſui natura importãt:vt ille cui relinq̃t̃ de ſua manu ac
cipiat nec ibi alterius factũ reqrit̃:vt ẽ tex.⁊ glo.in ṽ.di-
rectis in.l.eamq̃ȝ.C.de fideicõ. Bal. ṽo in.l.fi.C.de ſac.
ſan.eccl.ponit q̃nq̃ȝ regl̃as cognoſcẽdi verba directa ab
obliqs ſeu indirectꝭ dicens iter alia ꝙ vna regula ↄ ver-
bis directꝭ eſt talis:q꞉ oẽ ṽbũ ꝑ quod imediate ſuccedit̃
teſtatoꝛi eſt verbũ directũ:vt ꝑ glo.i.d.l.eam q̃ȝ. Alia re
gula ẽ:q꞉ ṽba directa iportant ſucceſſionẽ deſcẽdere ab
inſtituto i ſubſtitutuʒ imediate ſi ipſe iſtitutus moꝛiatur
ſm glo.i.d.l.eãq̃ȝ. Jtẽ alia regula eſt ꝙ oẽ ṽbũ qḋ alte-
rius miniſteriũ excludit in vl̃i ſubſtõne eſt directũ:vt nõ.
i.l.ſi qs ita.ff.ↄ vſufru.leg. Jmportãt ğ ṽba directa ꝙ qs
directe ꝑ manũ ſuã accipiat:nec factuʒ alterius exigitur
vt i.l.oẽ ṽbũ.C.cõia de le.⁊ ꝑ gl.i.d.l.eãq̃ȝ: vt teſtõꝛ ipſe
facit:⁊ nemo alius facit:puta ſi teſtõꝛ dixit ſi filius meus
deceſſerit ſine filijs titius ſit hꝛes:nã iſto caſu iſte titius
ſubſtitutus a ſe capit hereditatẽ ⁊ nõ ab alio ſm bal. hic
in.xv.col.que oĩa no.⁊ tene mẽti tanq̃ȝ neceſſaria ꝓ itel
ligentia iſtius decre.⁊ totius materie ipſarum ſubſtõnũ.
¶ Et aduerte ꝓ̃ ꝙ inter iſta ṽba directa de qbus ſ. que
dam ſunt ṽba directa ciuilia:que iõ ſic dicũtur:q꞉ iure ci-
uili ſunt iducta vt ṽbũ hꝛes eſto:vt i.l.obuenire.ff. ↄ ver.
ſig.vl̃ ꝑ ṽbũ ſit hꝛs:vt ꝑ gl.i.l.ṽbis ciuilib⁹.ff.de vulg.
⁊ pup.⁊ idẽ in ṽbo inſtituo:vt i.l.i.⁊ ꝑ totũ.ff.de heredi.
inſti.ſm bar.i.d.l.centurio in.iij.col.⁊ ꝓ̃ quero qs ſit effe
ctus ⁊c̃. ¶ Quedã vero nõ ſunt ciuilia:ſʒ magꝭ cõia: ⁊
ſic dr̃ ṽba directa iuris gentium: iõ q꞉ ſonãt ꝙ de manu
ſua qs accipiat nõ ab alio:vt ꝑ gl.i.d.l.eãq̃ȝ regulã in ṽ-
bo accipiat:⁊ i ṽbo capiat:⁊ i ṽ.moꝛiat̃:de quo hic i tex.
⁊ glo.h̃ ꝑ bar.i.d.l.cẽturio. Et p̃ria p̃nt appellari dire-
cta directe.ſcdã directa nõ directe put dicit h̃ Jo.an.in
nouella i ſua additiõe mag.i fi.vex q꞉ ṽba directa nõ ci-
uilia nõ multa videnť differre a verbis cõibus.vt tangit
bar.in.d.l.cẽtu.in fi.⁊ in illa.q.qñ in ꝑſonis diuerſoꝝ di
uerſa ṽba ponũtur:iõ nõ ẽ multũ iſiſtẽdũ. ¶ Secũdo
aduerte q꞉ ṽba directa ſunt infraſcripta.vʒ. Pꝛio eſt ṽ
bũ heres eſto qḋ ẽ directũ ciuile:vt.ſ.⁊ ꝑ gl.i.l.precibus
.C.de ipu.⁊ ali.ſubſti.⁊ idẽ ↄ verbo hꝛes ſit: vt ꝑ gl.i.d.
l.ṽbis ciuilibus:⁊ tʒ gl.hic.⁊ Jo.an.⁊ bal. hic in.vij.col.
⁊ hoc ſiue exp̃mat̃ a teſtõꝛe ſiue tacite ſuppleãt̃. vt in.l.i.
in fi.ff.de here.inſti.⁊ ita tʒ bal.i.l.fi.in fi.C.ↄ ſac.ſan.ec.
⁊ bar.i.d.l.centurio circa fi. dicens ꝓdcã ṽa qñ iſta ṽba
dirigunt̃ ad ipſum heredeʒ.⁊ ſic teſtõꝛ ipẽ facit. ſecus ſi
ali⁹ faceret.puta ſi diceret volo ꝙ talẽ hꝛdẽ recipias.q꞉
tũc eſſet fideicõmiſ.vt.l.pr̃ filiũ i fi. ↄ leg.iij.⁊ idẽ ſi dice
ret rogo vt titiũ heredẽ facias.vt.l.fili⁹.§. vt qs heredẽ
ff.ↄ leg.i. ¶ Scdo ẽ ṽbũ dñs eſto.vt i.l.hijs ṽbis ff.de
here.iſti.ſm bal.i.d.l.fi.in fi. ¶ Tertio ẽ ṽbũ moꝛiat̃: ↄ
quo ẽ tex.⁊ gl.h̃ in ver.filie:⁊ ita ſequit̃ ibi Jo.an.⁊ bar.
i.d.l.cẽtu. in.iij.col.i fi.⁊ bal.i.d.l.fi. i fi. ⁊ ↄ h̃ ṽbo i iure
cano.alibi nõ repit̃ q̃ȝ h̃.imo rfert ang.i.d.l.cẽtu.ꝙ bar.
⁊ bal.dicẽbãt dcm̃ ṽbũ nõ repiri ↄ iur̃ ciui. nec i tex.nec
i gl.ſʒ ipẽ dicit ꝙ ẽ text.i aũt.de inceſti.nuꝑ.ſ.§.fi. ⁊ bal.
h̃ i.xv.col.addũcit.l.exneũ.C.ↄ here.iſti. dic̃ tñ Ang.ꝙ
iſtud ṽbũ moꝛiat̃ ẽ dubiũ:⁊ erit directũ ⁊ obliqũ ſʒ ſubie
ctã materiã:iõ ẽ ꝙ tex.h̃ dic̃ ꝙ illa ſubſtõ fcã ꝑ ṽbũ mo-
riat̃ i dubio directa ẽ cẽſenda cũ poſſit valẽ iure directo
eo ꝙ ɔuenit tempoꝛi ⁊ ꝑſonis:vbi ğ ɔuenerit obliq̃:⁊ ſic
dcm̃ ṽbũ poti⁹ ẽ cõe:⁊ idẽ vʒ tenere Bal.h̃:idẽ.d.Flo.
⁊ Jmo.i.c.cũ tibi de teſta. in.ix.col.licet gl. hic teneat ꝙ
in dubio ſit directũ:q꞉ tamen verbuʒ directum nõ ciuile
non multũ vr̃ differre a cõi:ideo in hoc non eſt iſiſtendũ

vt.ſ.eſt dictum ſm Jmol.in.d.l.centurio in antepe.col.
¶ Quarto eſt verbum inſtituo:qꝛ talis modus ſigni-
candi datus eſt ſibi a iure:vt.ff.ꝛ.C.de here. inſti.ſʒ bar.
in.d.l.centurio:ꝛ Bal.in.d.l.fi.in fi. ꝛ ſatis ꝓbatur hic
in tex.ſm Bal.hic:ꝛ idem tʒ Jmo. in.l.i.in ꝓn.ff. de vul.
ꝛ pup.vt ibi p eum. ¶ Quinto eſt verbũ addicio:vt in-
ſti.de eo cui lib.cã. ꝛ in.l.ergo.ff.de fideicõ.lib. ſm Bal.
in.d.l.fi. ¶ Sexto eſt verbum adiudico: vt inſti. de of.
iudi.in fi.ꝛ in.l.ſed ꝛ ſi reus.ff.de publiciana ſm Bal.i.d.
l.fi.Sed Bal.in.l.quotiẽs.C.famil.her.tʒ ꝙ ſit cõe: de
quo.j. ¶ Septimo eſt verbũ aſſigno:vt in.l.i.ff. de aſſig.
liber.ꝛ in.c.ij.ẽ.de offi.ordi.co.lib.ſm Bal.i.d.l.fi.ꝛ idẽ
tʒ hic in.vij.col.p.l.quotiens:iuncta gl.C.fami.her. Sʒ
aduerte qꝛ Bal.i.d.l.quotiens tʒ ꝙ ſit verbũ cõe : ideo
dicit ꝙ adiectũ certe rei non importaret inſtõnẽ:ſʒ legatũ
ſicut cetera verba cõia ſicut eſſet verbũ diuido ꝛ adiudi
co:de quo.ẽ.nõ ob.l.i.§.ſi ex fundo.ff.de here.inſti.qꝛ ibi
ẽ verbuʒ preciſe directũ:ꝛ idẽ tʒ Jmo.in.d.§. ſi ex fundo
in fi.in ſua repe.poſſʒ tñ dici ꝙ ſit directũ:tñ nõ ciuile que
verba directa non ciuilia modicum differũt a verbis cõi
bus.vt eſt dcm̃.ẽ.in ver.moriaꝛ:ꝛ de h̃ ṽbo aſſigno:vide
hic p Bal.in.xiiij.col.in prĩn.ꝛ in.l.ij.C.cõia delcg.in.ij.
col.ꝛ in.l.ingenui.C.de ingenuis ꝛ manumiſ.ꝛ in.l.cuʒ pr̃
§.pater pluribus.ff.de leg.ij. ¶ Octauo eſt verbum ac
creſcat:vt.C.quando non pe.par.in Rubro ꝛ Nigro:ꝛ
facit.l.q patri.ff.de acqui.here. non ob.l.codicillis.ff. de
vſufru.lega.qꝛ ibi in codicillis in quibus verba directa
obliquantur:vt.l.ſceuola.ff.ad treb.ꝛ ita tʒ Bal.hic:ꝛ i
d.l.fi.ꝛ Bar.in.d.l.cẽturio in fi. ¶ Nono eſt verbo cre
do ꝛ ꝯcedo:vt.l.i.ff.de ꝯſtitu.prĩn.ꝛ.l.pe.ff.de donaꝛ.ſm
Bal.in.d.l.fi. ¶ Decimo eſt verbum do:qꝛ dare ius di
rectum ſignificat:vt inſti.de actĩ.§.ſic itaqꝫ ſʒ Bal.i.d.
l.fi. ¶ Undecimo eſt verbũ diſtribuo:qꝛ plenũ hʒ ſigni
ficatum ſm Bal.in.d.l.fi.ꝛ intellige ꝙ verbum do ꝛ di-
ſtribuo:tunc ẽ directũ qñ teſtõr abſumbſit ſibi executio-
nem quatenus eſt iuris:ſecus aũt quando includeret al-
terius miniſterium:vt ſi dicat ꝙ deꝛ:qꝛ tunc eſſet obliquũ
ſm Bal.in.d.l.fi.ꝛ idem eſſet ſi diceret diſtribuatur ſm
Jo.an.hic:ꝛ facit tex.in.l.cum pater.§.rogo.ff. de leg.ij.
ſm Bal.hic in.xvij.col.ſonant enim tunc dicta verba ꝙ
de manu alterius quis debeat accipere:ꝛ ſic cenſenꝛ obli
qua per nõ.in.d.l.eamqꝫ:ꝛ in.l.fundi trebatiani.ff.de vſu
fru.leg.ꝛ ita tʒ Jmo.in.c.cum tibi.ẽ.ð teſt.in.viij.col.i fi.
ꝛ vide de hoc verbo diſtribuatur.j.in gloſ. proxima. Et
idem eſſet ſi teſtator diceret det bona mea vel heredita-
tem tali:qꝛ iſtud verbũ det eſſet obliquum ex quo de ma
nu alterius debet accipere ſm Jo.an.hic:ꝛ idem tenet h̃
Bal. ¶ Duodecimo eſt verbum capiat:vt in.l.titia cũ
teſtõ.§.i.ff.de leg.ij.ſm Bal.hic ꝛ Bar.in.d.l. cẽturio
in.iij.col.in fi. ¶ Decimotertio eſt verbum accipiat ſm
bal.hic:qð importat ꝙ de manu ſua nõ de mãu alterius
capiat:ꝛ idem bar.in.d.l.centurio. ¶ Decimoquarto ẽ
verbum ꝯſtituo:vt in.d.l.p:ecibus i ver.ꝯſtituit ſm bal.i
l.humanitatis.C.de impube. ꝛ aliis ſubſtitu.in.xxii.col.
¶ In ea. glo.in fi.[illegible] ex glo. ꝙ ſubſtitutio diciꝛ indire
cta ſeu obliqua qñ ſubſtitutus ad hereditatem ſubſtituẽ
tis vel inſtituti venire non poteſt directe:ſʒ p mediam p
ſonã nullam capit:ꝛ ipſi ſubſtituto ſeu fideicõmiſſario re
ſtituiꝛ ſm Jo.an.ꝛ ſic reqiriꝛ factum alterius qꝫ ipſius
teſtatoris ſm Bar.in.d.l.centurio: ꝛ ideo Bal.in.d.l.
fi.ponit qnqꝫ reſpectus cognoſcẽdi ſubſtitutiones obli
quas ſeu indũ ectas: ð quibus ibi p eum:ideo ſi teſtõr di
cit rogo heredem meũ:vt reſtituat hereditataté titio: ꝛ
tunc titius capit hereditatem de manu heredis non a ſe
ipſo:vt.l.ex facto.§.ſi qs rogatus.ff.ad treb.ſm Bal.h̃

vnde verba obliqua ſeu indirecta ſunt īfraſcripta:vʒ.Et
p̃ eſt verbum reſtituat ſm Jo. an.in.vij.col. ꝛ in.xv.col.
idem ẽt tʒ glo.j.in ver.abſqꝫ in prĩn.ꝛ Bal.hic: vt i.d.§.
ſi qs rogatus: ꝛ i.l.iubemus in prĩn.C.eo.ti. ¶ Secũdo
eſt verbũ reſtituatur:qꝛ iportat ꝙ de manu alterius ca-
piat ſm Bal.hic:ꝛ in.d.l.fi. Bar.i.d.l.cẽturio p.l.cohe
redi.§.cũ filie de vulg.ꝛ pup.dixit tñ ſinglr̃ Bal.in.d.l.
humanitatis ꝙ etiam p verba mere obliqua poſſet fieri
ſubſtitutio directa:vñ ſi teſtõr dicit ſi filius meus in pu-
pillari etate deceſſerit:ego teſtõr hereditatem meã titio
reſtituo:iſta ẽ directa:qꝛ non reqrit miniſterium alteri⁹
nec mirandũ:qꝛ verbum reſtituẽdi qñqꝫ applicatur ad
ſignificationem directi:vt.l.iij.in fi.C.de iure delibe.ꝛ.l.
inter omnes.ff.q ſatiſda.co. Et idem dicit Bal. ſi dicta
verba dirigantur ipſi heredi dicendo ſi heres nõ eris he
reditatem reſtituas:nã iſta eſt directa vulgaris : vt.d.l.
inter omnes:qꝛ refertur ad reſtitutionẽ facti nõ iuris ſm
Bal.ibi qð nõ.qꝛ dicit bal.ibi eſſe mirabile. ¶ Tertio
ẽ verbum deꝛ ſm Bal.i.d.l.fi.ꝛ Bal.i.d.l.cẽturio p.d.
l.fundi trebatiani. ¶ Quarto ẽ verbum det ſm Jo. an.
ꝛ Bal.hic. ¶ Quito eſt: ṽbũ diſtribuat vel diſtribua-
tur ſm Jo.ã.an.ꝛ Bal.hic p.d.l.cũ pr̃.§.rogo de qbus
ṽbis dic ẽt vt eſt dictũ.ẽ.qꝛ pñt qñqꝫ eſſe directa:vt per
Bal.i.d.l.fi.ꝛ in.d.l.hinc ciuitatis. ¶ Sexto eſt:verbũ
reddat ſm Jo.an.hic. ¶ Septimo ẽ : verbũ reddetur
ſm Bar.i.d.l.centurio:vt in.l.ṽbũ reddi.ff.ð verbo.ſi-
gni.ꝛ in.l.cũ qdam de leg.ij.quid aũt ſit ð verbo redeat
vide.j. ¶ Octauo ẽ:verbũ diuidat ſm Jo.an.ꝛ bal.hic
ar.l.cũ pr̃.§.dilectiſſimis de leg.ij.lʒ idẽ bal.in.d.l.quo-
tiens ſentiat ꝙ hoc verbũ ſit cõe:ſed certe ibi loqtur qñ
teſtõr loquiꝛ in ꝓpria pſona:puta ſi diceret diuido:quo
caſu eſſet cõe ſicut ẽ dcm̃.ẽ.in verbo do vel diſtribuo:de
quo.j. ¶ Nono ẽ verbũ partiaꝛ ſm Jo. an.hic. ¶ De
cimo ẽ:verbum Rogo ſm bal.hic.ar.d.§.cũ filie:ꝛ.d.§.
rogo.ꝛ tʒ glo.j.in ver.abſqꝫ.Quid aũt ſit de verbo lego
ꝛ de ṽbo reliquo:dic vt.j.dicetur. ¶ Undecimo ẽ ver-
bum mando ſm glo.j.in ver.abſqꝫ circa prĩn.ꝛ ibi de ver
bo volo:ſed poſſet dici de hoc verbo mando : put diciꝛ
j.in ṽbo nolo:ꝛ dic vt ibi:ꝛ vide p Bal.i.l.qm̃.C.ð teſt.
¶ Et aduerte qꝛ reperiunꝛ aliqua verba que ſunt cõia
vt ſunt illa que pñt hie vtrãqꝫ ſignificationẽ:ꝛ ſic directã
ꝛ obliquã ſubſtõnem:vt ꝙ qs de manu ſua capiat vel de
manu alterius ſm gl.i.d.l.pcibus:ꝛ in.d.l.centurio.Su
per qbus ṽbis Bal.i.d.l.fi.põit duas reĺas ¶ Et p̃ ꝙ
oẽ verbum ꝙ eque proprie ſtat ſub ſignificatiõe directi ꝛ
obliq adiectũ in vniuerſitate bonoꝝ eſt cõe:ſecus ſi addi
ciaꝛ rei certe:qꝛ eſſʒ obliquũ ſm Do.in.l.cogi.§.ꝛ gñali
ff.ad treb. ¶ Scḋa regĺa ẽ ꝙ oẽ ṽbũ qð qñqꝫ repitur
in ſignificatiõe directi:ꝛ qñ qꝫ in ſignificatione obliq eſt
cõe:qꝛ eius ſignificatio ꝯuenit pluribus ſpẽbus. Et ſunt
ṽba cõia infraſcripta:ꝛ p̃ eſt ṽbũ ſubſtituo ſm Jo.an.h̃:
ꝛ idẽ tʒ glo.in.d.l.pcibus:p quo vr̃ tex.in.l.iam hoc iur
§.ſed alter.ff.de vul.ꝛ pup.ꝛ ita tenẽt doc.ſʒ an h̃ ꝓbetur
p illũ:vide ibi p doc.ꝛ vide p Bar.i.d.l. centurio circa
fi.rõnẽ:qꝛ ṽbũ ſubſtituo non eſt directũ ſicut verbũ inſti
tuo:vt ibi p eũ. Et aduerte qꝛ bal.i.d.l.precibus in.xiiij.
col.referendo Nico.matta.ꝛ bar.ita tenere dicit predcã
vera qñ verbũ ſubſtituo ꝓferꝛ ſimplr̃ ꝛ abſolute: vt qñ-
cũqꝫ filius me⁹ deceſſerit talẽ ſubſtituo.Sʒ ſi teſtõr vltra
extendit:dicendo taleʒ heredẽ ſubſtituo ex vi iſtius di-
ctiõis heredem in pupillari etate ſubſtõ erit directa : qꝛ
ṽbũ hies eſt verbum ciuile directuʒ ꝙ vt.ẽ.eſt dictuʒ qð
nõ. ¶ Secundo eſt verbuʒ puẽniat:vt ꝯcludit bar.i.d.
l.centurio:ꝛ bal.hic:ꝛ in.d.l.fi.ꝛ Jmo.in.d.c. Rainutiuſ
in pe.carta:lʒ Jnno.i.c.Raynutius p illuʒ tex. dixerit ꝙ
ſit directum

ſit directum ⁊ non bene. ¶ Tertio eſt verbū deueniat: vt ꝯcludit Bal. hic ⁊ in.d.l.fi. ⁊ in.d.l.i.ij hoc iure dicēs ꝙ de h eſt melior tex. ꝗ̄ ſit in iure i.c.i.qui feu. dare pñt in pma qōne: ⁊ idē tʒ Jmo.in.d.c.rainutius: lʒ Jnno.ibi p illū tex.tenuerit ꝙ ſit directuʒ ⁊ non bñ: de quo ēt per Bal.nr̄ in.d.l.centurio in.iij.colū.in fi. ¶ Quarto ē vbū veniat vt ꝯcludit h Bal.dicēs ꝙ lʒ tex.in.l.veniſ ſe.ff.de ver.ſig.videat̄ pbare ꝙ ſit directū tn̄ tenendū ē ꝙ ſit cōe ſicut vbū pueniat fac ꝙ idē Bal.tʒ in.d.l.centurio in.iij.colū. ¶ Quīto eſt vbū ptineat ſm Bart. ⁊ Bal.in.d.l.centurio ar.l.verbuʒ ptinere.ff.de ver.ſig. ⁊ ideʒ tʒ Bal.h ⁊ in.d.l.ij h iure: ⁊ vide p Bal.in.l.ſi ea lege.C.de pac.inter emptorē. ¶ Sexto eſt verbū remaneat ſm Bar.in.d.l.centurio: ⁊ ita tʒ Bal.h ⁊ i.d.l.fi. ar.l.ſi cū afi.C.d dona.añ nup. ⁊ idē tʒ Jmo.i.d.c.rainutius. ¶ Septimo eſt verbū redeat ſm Bar.in.d.l.cēturio ⁊ Jmo.i.d.c.rainutius: ⁊ idē tʒ hic Bal. ⁊ in.d.l. fi.lʒ Jo.an.hic referat aliquos tenere ꝙ ſit directuʒ p.l. ſi duobus.ff.de teſtō militis: ſed nō ob. q̄ꝛ omne verbuʒ qđ eſt cōe pōt ēt dici directū ſm Bal.h. ¶ Octauo ē verbū reuertat̄ ſʒ Jo.an.hic: ⁊ Bar.in.d.l.cēturio alr̄. glo.in.l.i.ff.de donat̄. ⁊ idē tʒ Jmola in.d.c.rainutius lʒ Cy.in.d.l.ſi ea lege dixerit ꝙ ſit obliquū: ⁊ non bñ ſm Bal.ibi vide bar.in.l.cuʒ ſi qs alr̄ ⁊ q̄ſqʒ.C.de oī agro deſerto: ⁊ p Ang.in aut̄.de reſt̄. ⁊ ea que parit. ¶ Nono eſt verbū deuoluat̄ ſm bar.in.d.l.centurio ar.l.ſe.ff. de alli.le.vbi bar.idē tʒ: ⁊ idem Bal.in.d.l.fi. ⁊ Jmola in.d.c.rainutius: lʒ Joā.an. referat h aliquos tenere ꝙ ſit directū: ⁊ nō bñ ſm bal.hic ⁊ ꝙ ſit directū non ciuile tenuit ēt.d.Anto.in.c.in pñtia.ḋ.de pbat̄: ſed tu dicas ꝙ eſt cōe: vt.ḋ. ¶ Decimo eſt verbuʒ ſuccedat ſm bal. hic ⁊ bart.in.d.l.centurio p tex.in.d.c.rainutius vbi vr̄ caſus. Sʒ Jo.an.h tʒ ꝙ ſit directuʒ qđ itelligit bal.in.d.l.fi.qñ refertur ad pſonā pncipalr̄ ⁊ ſcđario ad res: puta ſi filius meꝰ deceſſerit titiꝰ ſuccedat mihi vel filio meo ſecus ſi referat̄ pncipalr̄ ad res: puta ſi filius meus deceſſerit: tūc bona mea ſuccedāt titio: q̄ꝛ tunc eſt cōe de quo ibi plene p bal. ¶ Undecimo eſt vbū deferat̄ ſm bal.h lʒ tex.hic pbet ꝙ ſit directū: ſed non ob. cū deferri poſſit mihi hereditas quā ab alio capio ſicut ⁊ ſi a meipſo capio ⁊ ꝙ ſit cōe tenuit Jmola in.d.l.cēturio in pe.colū. p tex.in.l.i.C.de in po.lucra.deſcript̄. de quo p Ang.in d.l.pcibus i fi. ¶ Duodecimo ē verbū labat̄ vt i.d.l.i. ſm Ang. ⁊ Jmo.in.d.l.cēturio: ⁊ per Ang.in.d.l.pcibꝰ in fi. ¶ Decimo tertio eſt verbū ꝯcurrat: vt in.l.ij.C.qñ ⁊ qbus quarta pa li.x. ⁊ in.l.libertis.ff.de li.le.ſm Ang. in.d.l.pcibus in fi. ⁊ in.d.l.cēturio ibi p Jmolā. ¶ Decimoq̄rto eſt vbū egrediat̄: vt in.l.ſi pat̄ri.C.de vſuf.ſʒ ang. ⁊ Jmo.i.d.l.cēturio ⁊ p ang.i.d.l.pcibꝰ i fi. ¶ Xv. ē vbū regrediat̄: vt.l.i.C.de ven.rerum fiſca.ſm Ang. ⁊ Jmo.in.d.l.centurio: ⁊ p Ang.in.d.l.pcibꝰ in fi. ¶ Decimoſexto ē verbū potiat̄: vt in.l.lʒ.C.de pac.ſm Ang. ⁊ Jmolā in.d.l.centurio: ⁊ per Ange.in.d.l.pcibus in fi. ¶ Decimoſeptio eſt verbū ſequat̄ ſm gl.in.l.i.ff.de donat̄. vt tʒ Ang. ⁊ Jmolā in.d.l.centurio: ⁊ p Ang.i.d.l. pcibus. ¶ Decimooctauo eſt verbū iudico: vt in.c.lʒ.J. de ſepultu.co.li. ⁊ ibi p Joā.an. ⁊ idē tʒ bal.in.d.l.fi.adducens.c.i.q feu.alie.pñt ⁊.l.i.C.de ſacroſanc.eccl̄ijs: ⁊ qđ nō.in.§.pterea inſt̄.qbus nō eſt pmiſ.fa.teſtm̄: ⁊ vide.ḋ.in.v.ad iudico qđ eſt directū. ¶ Decimonono eſt vbū diuido ſm bal.in.d.l.quotiēs: ⁊ vide.ḋ. in vbo diuidat qđ eſt obliquʒ. ¶ Uigeſimo eſt vbū hēat ſm bar.i d.l.cēturio: ⁊ idē tʒ bal.h. ¶ Uigeſimopmo vr̄ ꝙ vbū lego ſit cōe p nō.ḋ.in glo.in.v.iſtituit in fi. ⁊ ita vr̄ tex.in d.c.Rainaldus licʒ bar.i.d.l.centurio teneat ꝙ ſit obliquum: ⁊ ita tranſit Ang. ⁊ Jmola in.l.cum ex filio.ff.de vulg. ⁊ pupil.cū eni poſſit adaptari ad directam ⁊ obliquā: vt tenuit bar.in.d.l.centurio in pma.q.pncipali in fi.ergo ſequit̄ ꝙ eſt cōe de quo tn̄ vide plene nđ.ḋ.in.d.glo.in.v.iſtituit in fi. ¶ Uigeſimoſcđo poſſʒ dici ꝙ ſit cōe vbū de puto q̄ꝛ dicit bal.in.l.i.C.cōia de le.in.iij.col. ꝙ verbū de puto ꝓlatū a teſtatore iportat idē ac ſi diceret lego. ¶ Uigeſimotertio eſt vbū relinquo: vt determinat bal.h ⁊ in.l.hijs vbis.ff.de heredibꝰ inſt̄. ⁊ Jmola ibi in vltima colū. ⁊ in.d.c.cū tibi in.xxvij.colū. in fi. ¶ Uigeſimoquarto eſt vbū cōpetat: vt in aut̄.de reſt̄. fideicō.poſt mediū ſm Ang.i.d.l.pcibꝰ in fi. ¶ Uigeſimoq̄nto ē vbū maneāt: vt in.l.tale pactū i fi.ff.de pact̄. ¶ Quid autē ſit in.v.volo Bal. hic in.xvij.colū.dicit ꝙ de per ſe nihil importat: niſi rōne adiuncti.vñ ſi iūgit̄ vbis obliquis iportat fideicō. vt volo ꝙ reſtituas vl̄ reddas: vt in.l.fideicō.§.filio de le.iii. Si vō iungat̄ verbis directis: puta volo ꝙ talis ſit heres: ⁊ tūc directā ſubſtitutionē iportat: vt in.l.qñ.C.de teſtis: ⁊ idē tʒ Bar.in d.l.ver.ciuilibus: de quo ēt per Bart.in.d.l.qñ: ⁊ in.l. apud aufidiū.ff.de optiōe le. ⁊ per glo.J.in.v.abſqʒ i pn. ¶ Quid ēt ſit qñ vbis cōibus vel obliqs apponerent̄ iſte dictiōes eo ipſo vel ſtati vel ꝙ reſtituat totā ⁊ integram: vel ꝓpria auctate vel libere vel ſilia vba Bar. in d.l. centurio tʒ ꝙ tunc hēant vtutē directe ſubſtitutiōis Bal. ⁊ Ang.ꝯ in.d.l.pcibus in añ pe.colū. de quo vide nr̄ Jmolā in.d.c.rainutius ad fi.in.v.carta: ⁊ p Bal. in.d.l.fi.C.de ſacroſanc.eccleſijs in vbo pueniat ⁊ ſuccedat. Et dixit nō. Bal.in.d.l.fi.in fi. ꝙ nō ſolū lex. ſed ēt ꝯſuetudo loci ⁊ cōis vſus loquēdi poſſet dare itellectū ⁊ quēdam modū ſignificandi vocabulis ſeu vbis ſupradictis alio modo ꝗ̄ eſſet ſʒ eoꝝ ꝓpriā ſignificationē ar.l.liberoꝝ.§. qđ tn̄ caſſius de le.iij.qđ nō. ¶ Jn gl.in.v. pauperes ibi valet nō.glo. ⁊ idē tenuit Do. in.c. cū tibi in fi.ḋ.eodē ⁊ ꝓ hijs glo.eſt ⁊ tex.in.l.ſi qs ad declinandaʒ h alle.ſicut ergo valet iſtitutio pauperū nulla habita relatiōe ad certū: ita ⁊ valet ſubſtitutio: q̄ꝛ eadē eſt rō vt de ſubſtitutiōe eſt tex.nō.h ⁊ ſic valet iſtitutio pauperum: ita ⁊ valet legatuʒ fcm̄ pauperibus ⁊ in certitudo non vitiat: vt.l.id qđ pauperibꝰ ⁊.l.alr̄.C.de epis ⁊ cle. ⁊ rō hoꝝ eſt: q̄ꝛ vniuerſitas paupeꝝ gerit vicē certe perſone. vnde ipſoꝝ iſtitutio valet ſicut ſi collegiuʒ licitum iſtitueret̄ heres: vt.l.mortuo.ff.de fideiuſſ. ⁊.l.municipibus.ff.de ꝯdit̄. ⁊ demonſtra. ⁊.l.i.C.de ſacroſanc.eccleſijs. ⁊.l.oibus.ff.ad trebel.ſm Archi. ⁊ Jo.an. ¶ Sed bal.in.d.l.id qđ pauperibus in pn.ipugnat hanc rōnem dicens ꝙ nō ꝓbatur iure ꝙ pauperes hēant inſtar collegij. vnde ſi eſſent tanꝗ̄ collegium: non poſſet diſtribui certis qñ diſtribueret̄ vniuerſis qđ eſt falſum ſm bal.ibi poſſet tamen intelligi rō Archi. ⁊ Joan.an. quādo pauperes certi loci viderent̄ inſtituti. qđ quādo ſit dicetur J. ſecus vero qñ in genere: vt.ḋ.per bal. valet ergo legatū ⁊ inſtitutio facta de pauperibus lʒ ſit de perſonis incertis omni incertitudine ⁊ eſt ſpāle fauore paupertat̄ regulariter vero legatuʒ vel iſtitutio fcā de ꝑſo incertis non valeret: vt inſt̄.de le.§. in certis ⁊.l. in tpus.§.i. ⁊.l. quotiens.§.heres.ff.de heredi.inſt̄. ⁊ ratio huius eſt q̄ꝛ aut teſtator cōmittit alteri declarationeʒ pauperum: ⁊ tunc reducunt̄ ad certitudinem: vt in.l.quē heredi.ff.de rebꝰ dubijs. Nec ob. ꝙ diſpoſitio ſit tūc captatoria: vt in.l.illa iſtitutio.ff.de heredi.inſtitu. q̄ꝛ hoc caſu valet fa nore pauperum: vt in.d.c.cum tibi: ⁊ ibi per gl. ⁊ in.d.l. id qđ pauperibꝰ: q̄ꝛ videt̄ facta ad pias cauſas: vt in.d. l.ſi quis ad declinandā ibi pietatis intuitu. Si vero teſtator non cōmittit alteri declarationem: ⁊ tunc lex ipſa

committit epiſcopo: vt.d.l. ſi quis ad declinandam ſm
Bal.in.d.l.id qđ pauperibus in pn̄.ꝛ Pe.de ancha.ꝰ
de quo ꝛ hic per Bal.ꝛ vide p doc.plene in.d.c.cū tibi
ꝛ in.d.l.illa inſtitutio:ꝛ per bal.in.l.captatorias.C.de te-
ſtamento milit.:ꝛ per bar.in.l.quidā.ff.de rebus dubijs
¶ In eadē glo.in fi.nō.ſingl'r ex glo.ꝙ ſi teſtator facit
mentionē de pauperibus intell'r de pauperibus proprij
domicilij ipſius teſtatoris:vt in.d.l.ſi quis:hodie tñ nō
ſeruat̃ qđ dicit̃ in.d.l.ſi quis.ſ.ꝙ itelligat̃ de pauperibꝰ
hoſpitalis qđ eſt in illo domicilio vl' ciuitate:ꝛ qñ eſſēt
ibi plura hoſpitalia debeat̃ pauperiori:put ibi dicit̃:nā
dicit bal.ibi ꝙ quando relinquit̃ pauperibus in genere:
vel inſtituunt̃ heredes epus tanq̄ʒ pater pauperū capit
ꝛ diſtribuit cuivult:ꝛ ſic nō hʒ neceſſe eligere pauperes
certi loci:ꝛ hoc idē ēt vult hic Archi.ꝛ Io.an. dum que
runt an religioſi paupertatis ſint pferendi alijs paupe.
ribus:ꝛ pro religioſis facit paupertas ꝛ religio ar.l.ſūt
perſone.ff.de religioſis facit ēt.xvi.q.i.ca.fi. vbi dr̄ ꝙ in
pauperibus nō tā paupertatēʒ q̄ʒ religionē debemus at
tendere:pro hoſpitalibus facit d.l.ſi qs concludunt tñ
ꝙ arbitrio epi relinquat̃:ꝛ facit gl.in auť.preterea.C.vñ
vir ꝛ vxor:ꝛ qđ nō.Ioā.an.in.c.in dicente.ē.de teſtis in
glo.ſcđa:ꝛ ſic volunt Archi.ꝛ Io.an.ꝙ ſi pauperes in-
ſtituant̃ vl' ſubſtituant̃ heredes non videātur inſtitui vl'
ſubſtitui pauperes certi loci:ſed arbitrio epi relinquat̃
ꝛ ita ſequit̃ hic Pet.de ancha.ꝛ.d.Flo. Non ob.d.l.ſi
quis:q2 illi legi eſt derogatuʒ per tex.in.§.ſi quis aūt p
redemptiōe in auť.de eccl'iaſticis titulis vbi:epūs poteſt
diſtribuere inter pauperes qual'r vult nō ſcđ dr̄ia an in
ciuitate ſit vnū hoſpitale vl' plā:ꝛ ſic indiſtincte ꝯmittit̃
arbitrio epi:ꝛ ita ſeruat conſuetudo ſm Bar.ꝛ Bal.i
d.l.ſi quis itellige dūmō eligant̃ pauperes ꝓprij domi-
cilij ipſius teſtatoris licet nō eligant̃ pauperes certi lo-
ci:vt vult gl.nō.ꝛ ſing.hic:ꝛ ita eſt de mēte doc.ſupra:ꝛ
pʒ in.d.§.ſi quis aūt ꝛ facit.l.que ꝯditio:ꝛ cū ita.ff.de
cōdit.ꝛ demonſtra.ꝛ tenet Imo.in.d.c.cū tibi in.xiij.ꝛ
xv.colum.ꝛ ita etiā tenet hic Ioan.and.in ſequenti.q.ꝛ
pdicta procedūt qñ ipſi pauperes ſunt ſimpl'r inſtituti
vel ſubſtituti vl' quādo teſtator mādaſſet iter pauperes
ſimpl'r diſtribui. Quid aūt ſi teſtator iſtituit pauperes
vel mādet ipſis diſtribui quos talis fideicōmiſſarius eli
get:an tunc fideicōmiſſarius cui teſtator ꝯmiſſit noiatū
ſeu electionē paupeꝝ an teneat̃ noiare de loco domicilij
teſtatoris:ꝛ concludit Ioā.an.ꝙ lʒ epūs teneat̃ nomiare
pauperes domicilij:vt.ē.tñ fideicōmiſſarius iſte nō te-
netur:imo poterit ipſos nominare: vndecūq̄ʒ ſint ꝛ ꝰ p
plures rōnes de qbus hic per Io.an.referentē ſe:ita cō
ſuluiſſe potiſſime per.l.cū qdam ſcđo rñ.ff.de le.ſcđo:ꝛ
ita ſequit̃ hic Lapus ꝛ Do.ꝛ facit qđ cōſuluit Fede.in
ſuo conſilio.xxxij.ꝛ refert Bal.in.d.l.id qđ pauperibꝰ
in.xiij.queſito ꝛ p doc.in.c.cū tu.ē.de vſuris:ꝛ in.c.q̄ʒq̄ʒ
.ē.de vſuris eo.lib.¶ Et ad pdicta vide nō.per Imolā
in.d.c.cū tibi in.xviij.colū.quid ſi moriatur talis execu
tor ſeu fideicōmiſſarius anteq̄ʒ diſtribuat inter paupe-
res vl' eos eligat:de quo ibi per eum:ꝛ per Bal.nōl'r in
l.captatorias in fi.C.de teſtamēto milit. an executor cui
eſt cōmiſſa electio pauperum poſſit eligere poſt annuʒ.
¶ Et ex dicto Ioan.an.ē.infert̃ ꝙ poſſunt inſtitui pau
peres eligendi per executorē ſeu fideicōmiſſariū ꝛ valʒ
talis inſtitutio:ꝛ non dicit̃ captatoria:q2 non confertur
ſub ā inſtitutiōis ſed electio pſonaruʒ:ꝛ ita tenet Bar.
ꝛ doc.in.l.captatorias.ff.de heredi.inſt. poteſt ergo te
ſtator cōmittere fideicōmiſſario electionēʒ pauperum:
non tamē poſſet ꝯmittere alteri electionē executoris vl'
fideicōmiſſarij:q2 tales debent eſſe certi:vt per glo.in.c.

tibi qui.ē.de reſcript.eo.lib.ꝛ ita tenuit Ioā.an.i.c.
pmo.ē.de pcur.eodē lib.ſuper glo.in.v̄.certa:ꝛ ita etiā
ſequntur doc.i.c.primo:ꝛ Bar.in.l.alio.ff.de al.le.ꝛ i
d.l.quidam.vnde ex his dicebat Bal.in.l.captatorias
.C.de teſtamento militis ꝙ teſtator etiā ad pias cauſas
nō poſſet facere executoreʒ ad faciendū alium executo
rem:vl' ad puidendum de alio in caſu quo alter moriat̃:
vt tenuit etiā idem bal.in.d.l.executorē.C.de exequ.rei
iudi.in ſcđa colū.que tenē mēti. ¶ In gl.in.v̄.mortuo
in fi.ꝛ ita petere poterant ex quo fuerunt relicti executo
res alio ſi teſtator nō puidiſſet de executoribꝰ:tunc ipſe
epūs petere poſſet:vt in.d.l.nulli ꝛ.l.ſi qs ad declinan-
dam ſm Ioan.an.ꝛ vide per bar.in.d.l.alio:ꝛ in.d.l.il-
la inſtitutio:ꝛ per doc.in.d.c.cum tibus ꝛ.ē.c.pxi.¶ In
glo.in ver.abſq̄ʒ ibi in tribus vncijs:hoc dictum matris
pcederet:vbi ipſa ſola filio inteſtato ſuccederet excluſa
filia:ſed certuʒ eſt ꝙ ſoror iſta ex vtroq̄ʒ pente vna cum
matre ab iteſtato ſuccedit:vt in auť.defuncto.C.ad ter-
tul.ideo alligatio iſta matris non procedit ſm Ioā.an.
q ideo ita dicit ex eo q2 legitia debet eſſe tertia eius par
tis quā qs eſſet ab iteſtato habiturus: vt in auť.nouiſſi-
ma.C.de in offi.teſtamēto ſm Ioan.de fan.ꝛ Do.hic:ꝛ
ſic nota.ex hac glo.ꝛ ex dicto Ioan.an.ꝙ legitima pa-
rentum eſt tertia licʒ olim eſſet quarta. vnde eſt cūcta le
gitima i parentibus ſicut in filijs: vt vult hic glo.ꝛ Io.
an.de quo vide plene dicta.ē.ſuper glo.in ver.certa i cā
pn̄. ¶ In eadem glo.ibi heres eſto vl' ſit heres nō.glo.
pro hijs que dicta ſunt ſupra ſuper glo.in ver.filie:ꝛ ibi
plene de verbis directis. ¶ In eadē glo.ibi volo rogo
vel mando:vt reſtituas nō.ex glo.ꝙ oia iſta verba ſunt
ī directa ſeu obliqua:de quo vide vt plene eſt dcm̄ ſupra
de hijs. ¶ In eadem glo.alia vulgaris:quare autē dcā
ſubſtitutio vulgaris dicatur ꝛ quotuplex ſit: qual'r ꝛ q̇-
bus verbis fiat quis ſit eius effectus ꝛ que ipediant vl'
extinguant eius effectum:vide plene p bar.ꝛ alios doc.
in.l.i.ff.de vulg.ꝛ pupill'.ꝛ per bal.in.d.l.pcibus ꝛ p ca
noniſtas in.d.c.rainutius:ꝛ vide ibi per Imo. ¶ In ea
deʒ glo.ibi pupillaris:de hac ſubſtitutiōe pupillari quo
iure ſit iducta:quare ſic dicatur quot in ea reqrant̃ qui
bus verbis fiat quis ſit eius effectus ꝛ qūo finiatur:vi-
de plene per bar.ꝛ doc.in.l.ſcđa circa pn̄.ff.de vul.ꝛ pu-
pill'.ꝛ per bal.in.d.l.precibus ꝛ per Imo.in.d.c.rainu-
tius. ¶ In eadem glo.ibi exemplaria:quare hec ſubſti
tutio ſic nomictur:que fuerit eius cauſa:que in ea requi
rantur quotuplex ſit q̇bus verbis fiat quis ſit eius effe-
ctus ꝛ q̇bus modis finiatur:vide plene per bar.ꝛ doc.i
l.ex facto:ꝛ per bal.in.l.humanitatis.C.de i pub.ꝛ alijs
ſubſti.ꝛ per doc.i.d.c.rainutius ꝛ maxime vide ibi ple-
ne per Imo. ¶ In eadeʒ glo.ibi alia breuiloq̄ alīter ap
pellatur reciproca:vt in.l.iam hoc iure.ff.de vulg.ꝛ pupil.
ꝛ de hac ſubſtitutiōe:vide per glo.magnā in.§.qua rō-
ne inſt.de pupill'.ſubſt.ꝛ quare dicatur breuiloqua.ꝛ
quare reciproca:ꝛ an hic ſubſtitutio ſit ſpēs ſubſtitutio
nis de per ſe:ꝛ qbus verbis fiat ꝛ quis ſit eius effectus:
vide per bar.in.l.lutius.ff.de vulg.ꝛ pupi.ꝛ ibi per doc.
ꝛ per bal.in.l.in teſtō.C.de teſtamēto militis:ꝛ in.d.l.iā
hoc iure:ꝛ per Imo.in.d.ca.rainutius. ¶ In eadem glo.
ibi alia compendioſa: de hac ſubſtitutiōe habetur hoc in
glo.ꝛ in.d.c.rainutius in pn̄.in ver.abſq̄ʒ liberis:ꝛ in.v̄.
vel ſubſtitutionis:ꝛ in.d.l.precibus:ꝛ in.d.§.qua rōne
ꝛ in.d.l.precibus:ꝛ in.d.l.centurio:ꝛ ibi plene per bar.
ꝛ doc.ꝛ hic per Ioan.an.ꝛ alios doc.ꝛ in.d.c.rainutius
ꝛ per bal.in.d.l.precibus.ꝛ per Hoſt.in ſūma huius ti.
in.§.quis ſit effectus in vltia carta. Et q2 huius ſubſtitu
tionis materia eſt multū vtilis ꝛ ſepe ꝯtingēs ꝛ reſpicit
propꝛie

p:op:ie intelligentiam noſtre decretalis hic.vñ pro eius
intelligentia aliqua ſunt breuiter examinanda. Et p̃mo
quid ſit ſubſtitutio cõpendioſa. Scdo quare ſic vocet.
Tertio an ſit ſpẽs de per ſe ab aliis. Quarto p que vba
fiat. Quito quot reqrant in ea. Sexto quis ſit eius effe
ctus. Septimo qualr̃ finiatur. ¶ Circa p̃mũ dic q ſub
ſtitutio compendioſa eſt illa que ſub conditione mortis
alia multa tẽpora cõp:ehendit: vt eſt de mẽte azonis in
ſũma de in pub. ⁊ alr̃. ſubſtĩ. ſm bar.in.d.l. cẽturio ex cu
ius dictis iſertur: q etiã ſi ſubſtitutio fieret per vba me
re obliqua: ſi multa tẽpora cõp:ehendat: ſit cõpendioſa
qḋ non vr̃ veruʒ cuʒ talis ſubſtitutio ſit mere fideicõ. vt
nõ.in.l.cohered i.§.cũ filie.ff.de vulg. ⁊ pup. ⁊ nõ eſt cõ
pendioſa cũ ſub cõpendio verboꝝ nõ cõp:ehendat plu
res ſubſtitutiões: put requirit̃ ſm glo.in.d.l. p̃cibus: ⁊
Bal. tamẽ ibi i pe.carta ibi iuxta hoc quero nunqd ⁊c̃.
tʒ q cõpendioſa que omni tẽpore valet iure fidecõmiſſi
poſſit dici compendioſa: q: ſi eſſet mere fideicõ. non cõti
neret vulgarẽ: vt in.l.pe.ff.de ventre iſpiciendo: vt ibi p
cum tñ Jo.an.hic latius ſic dicit q ſubſtitutio cõpẽdio
ſa eſt illa que ſub cõpendio verboꝝ diuerſa tẽpora ⁊ di
uerſas ſubſtitutiões icludit: ⁊ idem ſi nõ includat dum
modo apta ſit icludere ꝯpendioſa eſt ſm bal. in.d.l. p̃ci
bus. ¶ Et per p̃dcã non vr̃ ꝓcedere: qḋ idem bal. dice
bat in.d.l. p̃cibus in pe.carta circa fi. volens q ſi teſta
tor dicat ſi filius meus heres erit ⁊ in pupillari etate de
ceſſerit q iſta eſt pupillaris: ſʒ ſi ſimplr̃ dixit ſi fili⁹ me⁹
in pupillari etate deceſſerit nõ dicendo illa vba ſi heres
erit q iſta eſt cõpendioſa reſtricta ad pupillarẽ etatem
⁊ effectus eſt magnus: q: ſi eſt cõpendioſa cõtinet vul
garem exp̃ſſam que matreʒ excludit: ſed illa cõp:ehẽſa
in pupillari que eſt oĩno tacita: non excludit matrẽ: vt.J.
dicet̃ ſm Bal.ibi. Sed certe hoc videt̃ ꝯ tex.in.d.l. p̃ci
bus vbi oʒ q cõpendioſa ꝯplectat̃ diuerſa tẽpora ideſt
tp̃us pupillaris etatis ⁊ poſt: ſed qñ non excedit pupil
larem etateʒ: lʒ exp̃mantur diuerſa tẽpora ſemp eſſet pu
pillaris: nõ aũt cõpendioſa: vt pʒ ex ſup:adictis. Et ad
de q: cõpendioſa differt a ſubſtitutiõe b:euiloqua q: cõ
pendioſa fieri põt: vni tñ ſed nõ b:euiloqua: q: non po
teſt fieri niſi plures ſint pſone iter quas fiat hĩc inde ſʒ
Bal.in.d.l. p̃cibus: ⁊ vide per Bal. nõ.i.l. in teſtõ.C.
de teſtõ militis in.v̂.tertio. ¶ Item adde q: dum dr̃.ſ.
q cõpendioſa ſubſtitutio eſt illa que ſub ꝯditione mor
tis vel alia ⁊c̃. nam regulr̃ non addicitur alia ꝯditio q̃ʒ
mortis ⁊ ſi addiciat̃ addicit̃ ſimul cum ꝯditione mortis
facit qḋ habet̃ in.l.qui liberis in p̃n.ff.de vulg. ⁊ pupil.
ſm Jmolã in.d.l.centurio: ⁊ in.d.c.rainutius. ¶ Circa
ſcõm dic q ideo dr̃ cõpendioſa: q: ſub cõpendio vboꝝ
plura tẽpora vel plures ſubſtitutiones cõp:ehendit ſm
glo.in.d.l. p̃cibus: ⁊ Bar.in.d.l.centurio adde: q: idẽ
ſi non includat: dũmodo ſit apta includere: ſm Bal.in
d.l. p̃cibus: ⁊.d. Flo. ⁊ Jmo.in.d.c. rainutius vt ibi ple
nius per eos. ¶ Circa tertiũ concludit Bar.in.d.l.cẽ
turio q cõpẽdioſa nõ eſt ſpẽs ſubſtitutiõis de per ſe qñ
fit a pagano hoc eſt non a milite: q: cadit in vulgarẽ aut
in pupillarem aut in fideicõmiſſariã: ſed eſt potius que
dam adiectio ſubſtitutionis: ⁊ idem ſequit̃.d. Anto. ⁊
Jmola in.d.c.rainutius. ¶ Sʒ Bal. contra in.d.l. p:e
cibus quẽ ſequitur ibi ſalicetus: q: ſicut b:euiloqua ſub
ſtitutio: non eſt adiectio ſed eſt tertiũ genus de per ſe: vt
in.l.iam hoc iure.ff.de vulg. ⁊ pupil̃. ita ⁊ cõpendioſa ẽ
quartum genus qḋ p̃dicatur de diuerſis ſp̃ebus. vnde
genus nõ dr̃ adiectio ſpeciei: vt in.l.i.ff.ſi cer.pe. dʒ ergo
compendioſa conſiderari in cõiecto: nõ put ſubijcitur
alicui termino: ⁊ tunc ſiue fiat a milite ſiue a pagano eſt
ſpecies ſubſtitutionis de per ſe ſm Bal. ibi: qñ aũt fie
ret a milite: tunc bene tenet Bart.in.d.l. centurio q ſit
ſpẽs de per ſe ex quo miles põt ſubſtituere directo poſt
additam hereditatẽ ⁊ poſt pubertateʒ: vt in.d.l.centu
rio: ⁊ in.l.in teſtamẽto.C. de teſtõ militis cuʒ ſi. ⁊ ex hoc
iſert Bar.in.d.l.cẽturio q de iure municipali poſſet ꝓ
uideri q alteri poſſit directo ſubſtitui poſt aditaʒ here
ditatẽ ⁊ pubertatem. vnde ſi ſtatutũ diceret q filie femi
ne extantibus maſculis teneãtur ſeruare omnia diſpoſi
ta per patrem q vigore talis ſtatuti poterit paganus di
recto ſubſtituere filie: poſt aditã hereditatẽ extantibus
maſculis: ⁊ erit tunc ſpecies ſubſtitutionis de per ſe.
¶ Jmola tamen in.d.l.centurio: ⁊ in.d.c.rainutius di
cit q iſtud nõ videt̃ eſſe tutum exemplũ eo q: ſtatutum
non dicit exp:eſſe q poſſit ſubſtituere directo poſt addi
tam hereditatem: nec etiam tacite videt̃ hoc inferre: q:
poſſet filia ſeruare voluntatẽ teſtatoris reſtituendo to
tuʒ per fideicõmiſ. ſicut ille qui coactus adiit: vt in.l.nã
q.§.ſi.ff.ad trebell̃. ideo dicit q melius fuiſſet exemplũ
ſi ſtatutũ dicat exp:eſſe q pater poſſit eidẽ directo ſub
ſtituere poſt aditam hereditatẽ. ¶ Circa quartuʒ per
que verba fiat glo.iſta hic circa fi. dicit q ſubſtitutio cõ
pendioſa fit per iſta verba quãdocũqʒ filius meus deceſ
ſerit: vel ſi ſine liberis deceſſerit talis ſit heres vel talem
ſubſtituo vel moriatur tali: vt eſt tex.hic. ¶ Item dice
tur ſubſtitutio compẽdioſa etiã ſi fieret ad tẽpus deter
minatum: puta ſi deceſſerit.J.xxv. annuʒ ſm Glo.in.d.l.
centurio. ⁊ Jmolã ibi in.viij.colũ. q: plura comp:ehen
dit tẽpora.ſ. pupillaris etatis ⁊ pubertatis: licet non cõ
p:ehendat tot tempora ſicut illa facta per verbũ quan
documqʒ: ⁊ idem tenuit p̃ma gl.in.l.verbis ciuilib⁹.ff.de
vulg. ⁊ pupil̃. licet glo.in.l.in pupillari eodeʒ ti. ſumpſe
rit contrariũ ⁊ male: vt ibi per Jmolaʒ in ſcõa colũ. ⁊ in
d.l.verbis ciuilibus in p̃ma glo. dicitur ergo fieri ſubſti
tutio compendioſa non ſoluʒ ſi apponatur verbum qñ
cunqʒ: ſed etiam ſi nõ apponatur: dũmodo vltra tẽpo
ra pubertatis ſubſtituat̃: ⁊ vide etiã per gl.in.d.c.rainu
tius in ver. vel ſubſtitutiõis. Et fit aliqñ dicta ſubſtitutio
per verba directa aliqñ per verba cõia ⁊ que dicant̃ ver
ba directa: ⁊ que obliqua ⁊ que cõia vide plene dicta.ſ.
ſuper glo.in ver. filie. ¶ Circa quintum quot requiran
tur in ea: ⁊ dic duo requiri. Primo q in ea apponãtur
talia verba que de eoꝝ nã poſſint cõp:ehendere plures
ſubſtitutiones: q: ſub cõpendio verboꝝ debet eſſe apta
cõp:ehendere plures ſubſtitutiones: iõ ſi fieret per ver
ba mere obliqua nõ eſſet cõpendioſa: vt nõ.in.d.§. cum
filie: de quo tamẽ dic vt.ſ. Scdo requirit̃ q apponatur
dictio quãdocũqʒ vel alia que de ſui natura tractũ tẽpo
ris ſignificet ſm Bar.in.d.l.centurio dicẽtem q ſi teſta
tor ſimplr̃ ſubſtituat dicendo filio meo ſubſtituo nõ ap
poſito verbo qḋ requirit tractum tẽporis: tunc non erit
compẽdioſa: ſed vulgaris vel pupillaris ſi eſſet facta in
puberi per nõ.in.l.gallus.§.i.ff.de libe. ⁊ po. ⁊ in.l. iaʒ h
iure.§.i. ⁊ ſcõo.ff.de vulg. ⁊ pupil. ⁊ ita eſt tenenduʒ q̃c
quid aliter dixerit Bal.in.d.l. p̃cibus: vt.ſ. ⁊ i.l.huma
nitatis.C. de in puberuʒ ⁊ aliis ſubſtitutionib⁹ ibi: ſcõo
queritur ſi teſtator. ¶ Circa ſextum.ſ. de effectu ipſius
ſubſtitutionis cõpendioſe dic q talis ſubſtitutio aliquã
do fit a milite aliquando a pagano ideſt nõ milite: p̃mo
caſu dic vt habet̃ in.d.l.centurio: ⁊ in.d.l. p̃cibus: ⁊ ibi p
doc. ⁊ per Jmo.in.d.c.rainutius: q: in Jtalia cõiter iſte
articulus nõ eſt multum vtilis cũ milites noſtri tẽporis
non gaudeant p̃uilegio militari cum non ꝑmittant nec
obſeruent ea que a iure requirunt̃ de qbus per glo. ordi.
in.l.pe.ff.ex quibus ca.ma. ſʒ.d. Anto.in.d.c.rainutius

dicentes ꝙ de militibus noſtri temporis non eſt curãdū
cum ſint potius milites gaudentes q̃ veri milites. vnde
in ſubſtitutionib⁹ iſtoꝝ idem eſt dicendū qđ dicet̃ .ſ. in
paganis. ¶ Idem etiã tenet Bal. in. d. l. in teſtã in fi.
dicens ꝙ milites noſtri nõ militant cauſa rei publice: ſꝫ
ad pompã. vnde non habẽt ꝓuilegia: ſed ſunt tanq̃ pri
uati: vt nõ. C. de offõ magiſtri militū. l. eos. ¶ Idẽ etiã
voluit Cy. in. l. i. C. de iur. ⁊ facti igno. dicens ꝙ milites
noſtri tẽporis ſunt cõtenti hac ꝓrogatiua: vt honorent̃
ſolum in ſedẽdo ⁊ bibẽdo: ⁊ idem etiã ſequit̃ Imo. in
d. c. rainutius: hij autẽ qui ꝓ republica vel ſuo ꝓncipe
militant habẽt ꝓuilegia militum de q̇bus in ti. ff. ⁊. C. de
teſtamẽto militis: ⁊ his eſt datū ſcire arma ⁊ nõ leges:
vt in. l. fi. in ꝓn. C. de iure delibe. ⁊ multo minus eſſe me-
chanicos ſeu negociatores: vt. C. de ꝯmertijs ⁊ merca.
. l. nobiliores ſm Bal. in. d. l. in teſtamento. Et adde. q2
dixit nõſt: idem Bal. in. d. l. precibus ꝙ domini terraꝝ
habent hodie ꝓuilegia militū: q2 ſunt lex animata in ter
ris ſuis: qđ videt̃ intelligendum de habentibus iura fiſ-
chalia ⁊ habentibus vicariatū a ꝓncipe vel papa de q̇-
bus locutus fuit Bar. in. l. cunctos populos. C. de ſum
ma tri. circa fi. ⁊ in. l. ex q̇buſdam. ff. de iure fiſci. ⁊ Bal.
in. l. i. C. de hereditate vel actione ven. ⁊ Ang. in. l. ſana-
mus. C. de donat. ⁊ dic vt ibi per eos. ¶ Sed ſi querat̃
de effectu ſubſtitutionis ꝯpendioſe facte a pagano hoc
eſt non milite tria ꝓncipalr̃ ſunt vidẽda. primo quando
fit ſubſtitutio per verba directa. ſecūdo quãdo per ver-
ba obliqua. tertio quando per v̓ba cõia. ¶ Primo ca
ſu: puta ſi filius me⁹ deceſſerit ſine liberis talis ſit heres
vel talem inſtituo: tunc glo. hic ⁊ in. d. c. rainutius: ⁊ In-
no. ⁊ Hoſt. ibi: ⁊ glo. in. d. l. precibus ⁊ in. d. l. centurio:
⁊ inſt. eodem in glo. magna in fi. ⁊ azo in ſūma: ⁊ Cy. i
d. l. precibus: tenent ꝙ .ſ. tẽpora pupillaris etatis valeat
iure directo: poſtea vero nullo modo: ⁊ ſic non valebit:
tunc iure directo nec iure fideicõmiſſi: vt in. l. v̓bis ⁊ in. l.
pupillari. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ ita cõiter tenuerunt omnes
doc. iuris ciuilis ⁊ canõiſte vſq3 ad tempora Io. an. qui
poſtea hic in nouella multū ſingl̃r ⁊ pleniſſime tenuit ꝙ
poſt pupillarem etatem valeat iure fideicõmiſſi per plꝭs
rationes: ⁊ ꝓmo q2 verba directa debent trahi ad fidei-
cõmiſſū ſi nõ poſſūt valere iure directo: vt. l. ſceuola. ff.
ad trebell. ¶ Secundo q2 voluntas teſtatoris de qua
conſtat debet ſeruari omni modo quo põt: vt in. l. in con
ditionibus ꝓmū locum: ⁊ in. l. pater ſeuerinã. §. conditio
nū. ff. de condit. ⁊ demonſtra. ¶ Tertio per tex. in. d.
l. precibus intelligendo ꝙ ibi non ſit ſpãlitas in milite.
¶ Quarto pro hac parte dicit eſſe caſū hic iuncto. d.
c. rainutius: nam ſubſtitutio fuit hic facta per verba di-
recta: ⁊ idem in. d. c. rainutius: vbi verbū ſuccedat eſt di
rectum ſm eum. Et tamen hic dicit̃ ꝙ .ſ. pupillarem eta-
tem valet iure directo: ⁊ in. d. c. rainutius dr̃ ꝙ poſt pu-
bertatem iure fideicõmiſſi. ergo ſequit̃ ꝙ ſi filij hic deceſ
ſiſſent poſt pupillarem etatem valuiſſet hic ſubſtit. iure
fideicõmiſ. ſicut dicitur i. d. c. rainutius: vt hic plene per
Ioan. an. ¶ Sed Bart. in. d. l. centurio concordando
opi. dicit ꝙ ſi ſubſtitutio fiat per v̓ba directa ciuilia: vt
per verbum heres eſto vel heres ſit vel inſtituo: tunc ꝓ-
cedat opi. glo. quia ex quo ſemel valuit iure directo: nõ
poteſt poſtea trahi ad fideicõmiſſ. vt in. d. l. verbis: ⁊ in
d. l. in pupillari. Sꝫ ſi fiat ſubſtitutio per verba directa:
tamen non ciuilia: vt per verbum moriat̃: vt eſt tex. hic ⁊
per verbū ſuccedat vel capiat ſeu accipiat de quo in. d.
c. rainutius: ⁊ tunc procedat opi. Io. an. ¶ Sed Bal.
in. d. l. precibus: concludit ꝙ ſi pater ſubſtituendo dicat
talis ſit heres filio meo: ⁊ ꝓcedat opinio glo. ſecus ſi di-

xerit talis ſit mihi heres: vel ſit heres vel bonorū poſſeſ
ſor: ⁊ tunc procedat opinio Ioan. an. ¶ Sed hic opi.
improbat Rap. fulg. in. d. l. precibus per. l. ſi ita ſcriptū
§. ſi filius. ff. de ſꝫ tabulis: ⁊ idẽ ſalicetus ibi: q2 dicit ꝙ
eſt contra tex. hic. ⁊ in. d. c. rainutius. vbi dicit alter alte-
ri moriatur vel ſuccedat. Item eſt cõtra tex. ⁊ mentẽ eı⁹
in. l. i. §. ꝓmo. ff. de vulg. ⁊ pupil. vbi non refert an in pu-
pillari ſubſtitutione dicat̃ ſit mihi heres vel filio meo: ⁊
idem quo ad hoc videt̃ tenere Imola in. d. c. rainutius in
xiiij. colū. in arti. ſubſtitutionis cõpendioſe. ¶ Quare
idẽ Bal. in. l. ex tribus. C. de i offi. teſtamẽto ſequit̃ opi
nio Ioan. an. hic licet eum aliter nõ allegat: vt vide ibi
nõſt per eum. Unde dicebat. d. Anto. in. d. c. rainutius
ꝙ opinio Ioan. an. ſeruatur florentie ⁊ ꝙ hodie cõiter
canoniſte eam ſequnt̃: vt ſic per quecūq3 verba fiat ſub-
ſtitutio compendioſa ſiue per directa ſiue per cõia .ſ. tem
pus pupillaris etatis valeat vt pupillaris: ⁊ ſic iure di-
recto: ſed poſt pubertatem valeat vt fideicõmiſſa. ⁊ idẽ
tenet. d. Flo. in. d. c. rainutius per plures ratiões de qui
bus ibi per eum cui nõ placet opi. Bar. ⁊ idẽ tenet. d.
Nico. ibi: idem etiam ſequit̃ nõſt ſalicetus in. d. l. preci-
bus: vt ibi vide per eū. ¶ Et aduerte q2 licet. d. Anto.
vt. ſ. ita dicat tamen ipſe videtur reſidere cum opinione
Bar. in qua etiã reſidet hic Pe. de anch. Io. de ſan.
⁊ Domi. vt hic per eos dicentes ꝙ opinio Bar. fuit et
originaliter ipſius Ioan. an. hic facientis differentiã in
ſubſtitu. ſit directa directo ⁊ directa nõ directo: vt h per
eum in fi. iſtius glo. Sed Bal. hic in. xix. colū. ſequitur
opi. glo. ſm quẽ. Nõ ob. d. c. rainutius: q2 loquit̃ quã-
do ſubſtitutio fuit facta per verba cõia: non aũt per ver-
ba directa: vt eſt dictū. ſ. Idem etiã tenet Ang. in. d. l.
centurio: ⁊ Rapha. fulg. in. d. l. precibus: vt vide ibi per
eum. Idem etiam cõcludit ⁊ tenet Imo. in. d. l. centurio
in. x. colū. reſpondẽs ad omnes rationes in contrariū: ⁊
idem in. d. c. rainutius plenius q̃ alibi: vt ibi vide plene
per eum dicentem hanc partem eſſe de iure veriorẽ fate
tur tamẽ ibi ꝙ opinio Io. an. eſt equior. vnde cogita in
ꝓdictis. ¶ Sed querit̃ ꝓmo quid ſi teſtator dixit quã-
docūq3 filius meus deceſſerit talis ſit heres: an tunc cū
iſta dictio quãdocūq3 cõprehẽdat plura tẽpora valeat
poſt pupil. etatem iure fideicõmiſ. Iac. de aren. ꝙ ſic ar.
l. ſi cum in annos. ff. quibus mo. vſufru. amittatur. Sed
cõiter tenetur contrariū q2 dicta dictio qñcunq3 nõ fa
cit plures ſubſtitutiones: vt dicit glo. in ſcđa parte in. d.
l. centurio. ⁊ facit. l. ſticū. §. ſtipulatio. ff. de verbo. obli.
Non ob. d. l. ſi cum in annos: q2 ibi eſt actus reiterabilis
⁊ ita ſequit̃ Bal. in. l. precibus: ⁊ Imola in. d. l. cẽturio
in. viij. colū. vt ibi per eum: ⁊ ſic cõcludit̃ ꝙ dictio quã-
docunq3 nõ facit: vt poſt tẽpora pupillaris etatis dicta
ſubſtitutio valeat aliquo modo: ſed dependet hoc a du-
bitatione ſupradicta licet in contrarium faciat qđ dice
tur .ſ. in. iij. q. ¶ Secundo queritur quid ſi ſunt plures
diſtributiones temporꝝ: puta qñcunq3 deceſſerit ⁊ vno-
quoq3 anno ⁊c̃. videtur ꝙ valeat poſt pupillarem etatẽ
iure fideicõmiſſi: ex quo plura tempora cõprehẽdit: pro
quo facit: qđ nõſt dixit Ang. in. d. §. ſtipulatio volẽs ꝙ
compendioſa facta predicto modo indiſtincte admitta
tur cõtra matrẽ ſi filius moriat̃ in pupillari etate ꝓp ge
minationem diſtributorum: de quo ibi per eum ⁊ alios
doc. ⁊ dic vt .ſ. in prima. q. ¶ Tertio querit̃ quid ſi tem
pora fuerunt expreſſe diſtincta: vt quia ſit dictū ſi filius
meus deceſſerit i pupillari etate: vel poſtea quãdocūq3
talis ſit heres: ⁊ videt̃ ꝙ tunc ſint due ſubſtitutões vna
pupillaris ⁊ alia compendioſa poſt pubertatẽ quo cãu
valent iure fideicõmiſ. pro quo glo. in. d. l. v̓bis cuilib⁹
tenens ꝙ

tenēs ꝙ ſubſtitutio directa facta puberi poſt pubertatē
trabatur ad fideicómiſ. ita ergo in iſto caſu: ⁊ videt̃ te-
nere glo.in.d.l.precibus in glo.magna in fi. ſed tenē do
glo.inſti.de vulg.⁊ pupil.in.§.extraneo volēs ꝙ nō va
leat nec iure directo nec iure fideicó.non eſſet vis an ſit
facta diſtinctio tempoꝝ vel non: ſed bene poſſet eſſe vis
quādo eſſet facta per verba cōia: ⁊ ſic etiaʒ poſſet intel
ligi glo.in.d.l.precibus: de quo per Jmolā in.d.l.centu
rio in.xiij.col.⁊ in.d.c.rainutius in.xix.q.vnde dicta du-
bitatio dependet ab illo dubio an ſubſtitutio ꝯpendio-
ſa poſſit fieri a pagano filio puberi vel extraneo per ver
ba directa: ita ꝙ trabat̃ ad fideicómiſ. an vero ſit fundi
tus nulla ⁊ ꝙ fieri poſſit facit glo.in.d.l. verbis ciuilibꝰ
⁊ cōmuniter doc.ibi. Jdem etiam videt̃ hic tenere Joā.
and.in magna glo. Sed ꝙ ſit funditus nulla tenuit gl.
in.d.§.extraneo que licet pͥmo loco videat̃ concordare
cū glo.in.d.l.verbis tamē finaliter tenet contrariū pro
qua facit: vt non valeat iure directo: q̃ lex reſiſtit: vt in
d.l.verbis nec iure fideicómiſ.q̃ teſtator hoc non dixit:
⁊ ita videt̃ voluiſſe Joan.and.hic ſuper tex.in verbo in-
terdum in fi.vbi tranſit cum hac opinione: ⁊ idem ſuper
glo.hic in ver.abſqʒ in additione in verbo extinguit̃: li-
cet poſtea in magna additiōe teneat contrarium: vt.s.⁊
ꝙ dicta ſubſtitutio ſit nulla tenet Jmola in.d.ca.rainu-
tius in.xviij.colum.in arti.ſubſtitutionis compendioſe:
vt ibi nōſr per eum. Sed certe doc.cōiter ſequuntur opi-
nionem glo.in.d.l.verbis ciuilibus: ꝑpter que multum
fortificatur opinio Joan.an.de qua ſupra: q̃ gloſ. illa ⁊
dicta doc.concludunt pro opinione Joan.an.vnde dice
bat Ang.in.d.l. in pupillari cum quo tranſit Jmola ibi
ꝙ ſi teſtator dixit quādocūqʒ filius meus deceſſerit pu-
pillariter ſibi ſubſtituo talem: ꝙ poſt pupillareʒ etateʒ
incipit eſſe noua ſubſtitutio ⁊ valebit iure fideicómiſ. vt
ibi nōſr per eum: que tene menti pro opinione Joann.
andree de qua ſupra.vide tamen ſingulariter per Jmo-
lam in.d.c.rainutius in.xix.colum. quo ad hunc articu-
lum. ¶ Quarto querit̃ quid ſi teſtator dixerit quando
cunqʒ filius meꝰ deceſſerit ſine liberis talis ſit heres gl.
in.d.l.pcibus tenet ꝙ ſiue ſubſtitutio fiat per verba di-
recta ſiue per verba cōia: ſemper ſit fideicómiſ.etiaʒ.ī.pu
pillarem etatem: q̃ ex quo fecit mentionē de liberis vi-
detur intellexiſſe de illo tempore quo poſſit habere libe
ros: ⁊ ſic poſt pubertatem: ideo.ī. pubertatem lʒ verba
ſint directa trahunt̃ ad fideicómiſ.vt in.d.l.ſceuola. Et
idem tenuit glo.in ver.ſubſtitutionis: ⁊ Jnno.in.d.c.rai
nutius. Sed Bar.in.d.l.centurio ⁊ alij oēs doc. ſequun
tur contrariuʒ: q̃ iſta adiectio ſine liberis nullo caſu mu
tat naturā ſubſtitutiōis: q̃ etiam ſi nō exprimant̃ tacite
ſubintelligerent̃ a iure: vt in.l. cum acceſſ.C.de fideicó.
vnde expreſſio nihil debʒ operari: vt in.l.iij.ff.de le.pͥmo
pro quo etiaʒ tex.in.d.l.centurio vbi dicta verba fuerūt
appoſita: ⁊ tamen ibi dicit̃ ꝙ.ī.tēpora pupillaris etatis
valet iure directo: pro quo etiaʒ eſt caſus in terminis hic
in tex.vt eſt dictuʒ.s.in.viij.nō. ⁊ de hijs nōſr per Bal.
in.d.l.precibus in pe.colum. ⁊ per Jmola in.d.c.rainu-
tius in.xx.colum. ¶ Quito queritur quid ſi in teſtó ſit
appoſita clauſula codicillaris: ⁊ dic ꝙ licet ſubſtitutio
ſit facta per verba directa: tamen.ī.pupillarem etateʒ va
lebit iure directo: ⁊ poſtea iure fideicómiſ. q̃ virtute di-
recte clauſule verba directa obliquant̃: vt in.d.l.ſceuola
⁊ ita dixit ſingulariter Bal.in.d.l.verbis ciuilibus per
glo.nō.ibi: ⁊ ita ſequitur ibi Ang.⁊ Jmola: ⁊ in.d.l.cen
turio in.xiij.colum.⁊ Ang.in.l.in pupillari.ff.de vulg.⁊
pupil.⁊ idem tenet Rapha.fulg.in.d.l. precibus addu
cens etiam glo.inſti.de pupil.ſubſti.in.§.maſculo in gl.
fi.que incipit.ſ.directa. Et ex hoc ceſſat ardua dubitatio
de qua eſt dictum ſupra: q̃ virtute dicte clauſule ſubſti-
tutio facta per vẽba directa: trahere t̃ ad fideicómiſ.poſt
pubertateʒ: dummodo tamē dicta clauſula reſpiciat fu
turum tēpus: puta ſi non valet vel valebit iure teſtamen
ti: ſecus ſi per verba preſentis tēporis tm̄: qd̓ eſt ſingula
riter menti tenendū cum hodie tabelliones de conſuetu
dine ſemper apponant in teſtamētis clauſulam codicil-
lareʒ ſm̄ Jmolā in.d.l.verbis: ⁊ i.d.c. rainutius in.xviij.
colum.volentem ꝙ lʒ dicta clauſula apponatur ex cōſue
tudine tabel.tamen operatur effectum ſuuʒ: ⁊ idem no-
tabiliter tenuit in.l.filio preterito.ff.de in iuſto teſtamen
to in repeti.licet Bar.in.l.i.ff.de iure codicil.dixerit cō-
trarium ⁊ forte non bene. ¶ Sexto queritur ſi ſubſtitu
tio cōpendioſa fiat tm̄ in re certa Barto.in.d.l. cēturio
cōcludit ꝙ ſi fiat per verba directa ciuilia: vt heres eſto
vel inſtituo tunc.ī. tempora pupillaris etatis valeat iu-
re directo ⁊ trahatur ad vniuerſum: vt in.l.i.§. ſi ex fun-
do.ff.de heredi.inſtit. et hoc per tex. nō.in.l.cohheredi.
§.ſi.ff.de vulg.⁊ pupil.ſecus ſi ſit facta per verba directa
non ciuilia vel per verba cōmunia: quia non trahitur ad
vniuerſuʒ.ſʒ ad pͥmū dcm̄. Q̓d intelligit Bal.i.d.l.pre-
cibus in fi.quādo habet cōditionem directā ⁊ cum dinu
meratione etatū: vt ſi deceſſerit in pupillari etate vel po
ſtea quandocūqʒ: ſecus ſi ſit ſimplr̃ dictuʒ quandocūqʒ
deceſſerit: q̃ tunc particulare fideicommiſ. nō trahetur
ad vniuerſum: ex quo in omni etate debet vniformiter i-
telligi: ideo erit ſemp fideicómiſ. ⁊ dicit ꝙ hoc caſu nō
continet tacitam vulgarem: q̃ fideicómiſ. nunq̄ conti-
net vulgarē: ⁊ ita dicit ſe conſuluiſſe: de quo tamē.ī. dice
tur. Salicetus tamen in.d.l. precibus in fi.ſequitur opi.
Bar.etiam ſine expreſſa temporum diſtributione ⁊ va-
leat iure directo infra pupillareʒ etatem: poſtea vero iu
re fideicómiſ.⁊ q̃ hoc dependet a dubitatione ſupradi-
cta: ideo dic vt ibi de hac ēt.ī. quando per verba cōia fie
ret ſubſtitutio in certa portiōe vel quota an trahatur ad
vniuerſuʒ ⁊ vide ibi. ¶ Septimo querit̃: an ſubſtitutio
cōpendioſa facta per hec verba quādocunqʒ filius meꝰ
deceſſerit lego titio bona mea.ī.tempora pupillaris eta-
tis valeat iure directo Bar.in.d.l. centurio ꝙ nō ſed ꝙ
omni tempore ſit fideicómiſ.⁊ ita tranſit Jmola in.d.c.
rainutius in.xxij.colum. Bal.tamē in.l.fi.C.fami.hercl.
tenet contrarium.vnde de hoc arti.dic: vt eſt dictuʒ.s. ſu
per glo.in ver.inſtituit in fi.⁊ ibi plene de hoc. ¶ Circa
ſm̄ principale quando ſubſtitutio compēdioſa eſt facta
per verba obliqua: de quibus verbis eſt plene dictuʒ.s.
⁊ concludit Bar.in.d.l.centurio ꝙ ſubſtitutio omni tē
pore eſt fideicómiſſaria ⁊ matrem non excludit vel aliū
venientem ab inteſtato: vt in.d.l. cohheredi.§.cum filie:
⁊ iſto caſu poteſt detrahi legitia ⁊ trebel. vt ibi dicitur:
⁊ ſic hoc caſu continet tamē vnam ſubſtitionē.ſ.fideicó-
miſſariam: non aūt vulgareʒ vel pupillareʒ vel exempla
riam: ratio quia verba obliqua nō poſſunt directari ſm̄
gl.⁊ doc.in.d.l.ṽbis niſi fauore libertatis: vt in.l.Anto.
ff.de fideicómiſ.liber. Bal.tamē in.d.l.humanitatis.C.
de in puber.⁊ alijs ſubſti.limitat p̄dicta duobus modis
⁊ primo q̃ ſi teſtator dicit inſtituo titium ⁊ ſi heres non
erit reſtituat hereditatē ſempronio: q̃ tunc ꝯtinet vulga
rem: ꝑpter impoſſibilitatem q̃ ſi non eſſet heres nō poſ
ſet reſtituere.⁊ ſic verbum obliquum hoc caſu habet vim
directi. ¶ Scđo limitat niſi ſubſtitutio ſit facta p ṽbū
reſtituo vt ſi teſtator dicat quandocunqʒ deceſſerit ego
reſtituo hereditatem meam tali: q̃ tunc applicatur ad
ſignificationem directi ſm̄ Bal.ibi ⁊ dic: vt eſt dictum
ſupra de iſto verbo reſtituo vel reſtituat. ¶ Sed que-

ritur primo ſi teſtator dicat quandocūqꝫ filius meus de
ceſſerit volo ꝙ bona mea dentur vel diſtribuantur pau
peribus per meos fideicōmiſſa.infra ſcriptos concludit
Bar.in.d.l.centurio ꝙ filio decedente.ī. pupillarē eta
tem ſubſtitutio ſit directa etiā ſi inter ſit in medio: po
ſtea vero ſit fideicōmiſſaria:vt ibi plene p Bar. addu
centem nō.per Inn.⁊ doc. in.c.cū tibi.ē. de teſtamentis
⁊ per ſpe.in ti.de inſtru.edic.in.§.nunc vero aliqua in.ꝟ.
ſed pone ꝙ aliquis non inſtituit: ⁊ ibi per Joan.and.in
addit.⁊ ita ſimplr ſequitur Ang.⁊ Bal.in.d.l.centu
rio.Idēꝫ etiāꝫ tenet.d.Pe.in.d.c.cum tibi:vt ibi plene
per eum. ¶ Et idem ſalicetus in.d.l.ꝑcibus: q꞉ ex quo
Bar.vult ꝙ ſubintelligatur verbum accipiat qđ eſt ver
buꝫ cōmune:vt eſt dcm̄.ē. certe ſicut ſalicet⁹ tenet ſupra
ꝙ compendioſa facta etiā per verba directa ciuilia.ī.pu
pillarem etateꝫ valeat iure directo:⁊ poſtea iure fideicō
miſ.fortius quando per verba cōmunia:vt eſt iſto caſu.
¶ Sed aduerte:q꞉ idem Bar. in ſua diſputatiōe que
incipit filium adultum videtur voluiſſe cōtrarium:ſed cer
te hoc nō eſt verū ſꝫ Bar.q꞉ ibi loqꝉ quando dicta ſub
ſtitutio fuit facta filio adulto merito ſemper fuit fideicō
miſ.q꞉ non potuit eſſe pupillaris. Sed quo ad caſuꝫ no
ſtrum bal.nōſr in.d.l.precibus in vltima carta in ꝑn.te
net directe cōtrarium ad bar.in.d.l.cēturio:vt talis ſub
ſtitutio omni tēpore ſit fideicōmiſſaria: ⁊ ita refert ſe cō
ſuluiſſe verone. ¶ Idem etiam ſequitur idem bal.in.l.ſi
quis ad declinanda poſt ꝑncipiuꝫ.C.de epiſcopis ⁊ cle.
Et idem etiaꝫ nōſr tenet.d.Flo.in.d.c. cum tibi: ⁊ dicit
ita fuiſſe padue ꝯſultū ⁊ idem ꝯcludit: Imo.ibi in.viij.
⁊.ix.colū.⁊ idem in.d.l.centurio in.xx.⁊.xxij.colū.⁊ idē
in.d.c.rainutius in.xxiij.⁊.xxiiij.colū. in arti.ſubſtitutio
nis compendioſe vbi refert ſe ita conſuluiſſe:⁊ ita videtur
tenenduꝫ ex pluribus rōnibus de quibus plene in locis
ſupra alle.per doc.cum eni dicta ſubſtitutio ſit facta per
verba obliqua certe.vt dicit bal.in.d.l.ꝑcibus ſi nullus
eſſet datus exequtor ⁊ teſtator dixiſſet verba ꝑmiſſe ſub
ſtitutionis:tunc ipſe epiſcopus hēret diſtribuere nec ex
cluderetur mater:vt tenet ipſemet bar.in.d.l. centurio:
⁊.ī.dicetur:ergo eodem modo nō excludetur mater in ca
ſu ꝑmiſſo cum eodem modo epiſcopus ſit exequtor de
putatus a iure: vt in. d.l. ſi quis ad declinandam ſicut
cōmiſſarius a teſtatore:⁊ ſic eodem modo ambo dicuntur
exequtores.ergo nō debet inter eos quo ad hoc fieri dif
ferentia. ¶ Non ob.d.c.cum tibi:q꞉ ibi teſtator nō pro
uidit ſibi de aliquo herede expreſſe.Sed in caſu iſto ꝓ
uidit de herede expreſſe. ergo ceſſat tacitus:vt in.l.cuꝫ
ex filio.ff.de vulg.⁊ pupilſ. vnde non eſt opus dicere ꝙ
hoc caſu exequtor intelligatur factus heres. ¶ Nō ob.
tex.hic:q꞉ hic fuit facta ſubſtitutio per verba directa ſe
cus ergo ſi per verba obliqua. ¶ Non obſtant rōnes
que poſſent adduci de fauore pie cāe:vt ſic in dubio de
beamus in herere opinionibus ⁊ rōnibus fauētibus pie
cauſe ar.l.ſunt perſone.ff. de religioſis facit tex.nōſis in
l.ante pe.ff. de manumiſſ.⁊ gl. in.c. ex litteris de ꝓbat.
⁊ ad idem.c.ſi.ē.de re iudi.nā prout dicit.d.Flo. in.d.c.
cum tibi non debet fauere pie cauſe in preiudiciū matris
per nō.in.c.nuper.ē.de donat.inter virum:⁊ in.c.ex te
nore.ē.de foro compe.facit etiam ratio.c.ſi.xvij.q.iiij.⁊
glo.in.d.l.ſi quis ad declinandam. ¶ Et aduerte quo
ad ꝑdicta ad duo ꝑncipalr.⁊ primo q꞉ dixit ſalicetus in
d.l.precibus tenuit ſine aliquo dubio ꝙ ſi teſtator dixe
rit volo ꝙ bona mea:⁊ ſic per iſtud pronomen meuꝫ:ꝙ
tūc dicta ſubſtitutio omni tempore erit fideicōmiſſaria
ex quo dixit tm̄ de bonis ſuis. vnde non poteſt trahi ad
bona pupilli:⁊ ſic nō poteſt eē pupillaris in qua veniūt
omnia bona etiā ipſius pupilli:vt in tex.⁊ in.l.ſed ſi plu
res.§.ad ſubſtitutos de vulg.⁊ pupil. Sꝫ certe iſta dif
ferentia nullo modo fieri debet nam bar. in.l. ſi ita ſcri
ptum.§. ſi filio.ff. de ſcḋm tabu. nōſr determinat ꝙ dicta
adiectio de bonis meis non habet alterare naturaꝫ ſub
ſtitutionis:vt etiam tenent doct.in.l.i.⁊ ſcḋa.ff.de vulg.
⁊ pupilſ. ¶ Secundo aduerte:q꞉ bal.in.d.l.ſi quis vo
luit ꝙ ſi dictā ſubſtitutio ſit facta cum expreſſa diſtribu
tiōe tempoꝝ:puta ſi filius meus in pupillari etate deceſ
ſerit:vel poſtea quādocūqꝫ volo ꝙ bona mea diſtribuā
tur inter pauperes:ꝙ.ī.pupillareꝫ etatem ſit directa:ꝓ
pter cōmemorationē pupillaris etatis per nō.per gl.ma
gnā in ſi.in.d.l.ꝑcibus ex quo ipſi pauperes videntur pu
pillariter ſubſtitui.Nec ob.ꝙ verbum diſtribuatur ſit
obliquum:q꞉ iſto caſu nō importat eſſentiā ſubſtitutiōis:
ſed modum exequēdi:vt pꝫ in.d.l.ſi quis in.§.diſtribuā
tur:⁊ in.ꝟ.diſtributionē vbi iſtitutio ē directa ⁊ modus
exequendi eſt obliquus:ſecus tamen dicit bal.fore ſi non
ſit facta diſtributio temporum lꝫ ſit appoſitum illud ad
uerbium quādocunqꝫ:puta quādocūqꝫ filius meus de
ceſſerit ⁊c̄. q꞉ dictio qñcunqꝫ nō ē tempoꝝ diſtributiua
ſeu diſtinctiua: lꝫ ſit dictio pluriuꝫ tempoꝝ vniformiter
cōprehenſiua:⁊ ſic ſub vnica cōceptione dꝫ vniformiter
intelligi:vt ibi plenius per bal.referenteꝫ ſe:ita de facto
conſuluiſſe. Sed Imola in.d.c.rainutius in.xxvij.colū.
tenet idē eſſe dicendū etiā in ꝑmo caſu quādo dicta ſub
ſtitutio eſſet facta expreſſe cū diſtributiōe temporum ex
quo eſt facta per verba obliqua. ergo omni tēpore erit
fideicōmiſ.vt in.d.l.cohered.§.cū filie. Nō ob.glo.in
d.l.precibus:q꞉ loquitur ⁊ debet intelligi quādo ſubſtitu
tio fieret per verba cōia:ſecus ſi per verba obliqua: vt i
caſu ꝑdicto:vt ibi plene per Imolā ⁊ ſic nōſr concludit
ꝙ expſſa diſtinctio temporū cum dictiōe qñcunqꝫ nihil
operatur quando ſubſtitutio ſit per vba obliqua qđ nō.
¶ Scḋo queritur quid ſi teſtator dixit ſi filius meus de
ceſſerit ſine liberis bōa mea diſtribuantur pauperib⁹: nec
dixit per quos cōcludit bar. in.d.l. cēturio ꝙ iſta ſubſti
tutio omni tēpore ſit fideicōmiſ.ex quo eſt facta per ver
ba mere obliqua:vt.d.§.cū filie ⁊ rōnem dṽie:vide ibi p
bar. ⁊ ēt doc.vt pꝫ ex precedentibus. ¶ Tertio queritur
quid ſi dixit teſtator ſi filius meus deceſſerit ſine liberis
volo ꝙ bona mea vendantur ⁊ ꝑcia eoꝝ dentur pauperib⁹:
⁊ nō dixit per quē ⁊ concludit bar.ibi ꝙ.ī. tēpora pupil
laris etatis talis ſubſtitutio ſit directa poſtea fideicō.⁊
rōnē dṽie:vide ibi per eū.Sꝫ certe hoc dependet a ꝑma
dubitatōe ſupradicta ⁊ dic vt ibi. ¶ Quarto queritur qđ
ſi teſtator dixit volo ꝙ bona mea vēdantur ⁊ ꝑciuꝫ diſtri
buatur inter pauperes:quoꝝ electio fiat per manus mei
exequtoris ⁊ ꝯcludit bar.ibi ꝙ oi tempore ſit fideicō.⁊
rōnē dṽie:vide ibi per eū:⁊ ita ſequitur hic bal.i.xxxi.col.
⁊ vide per bar.in ſuo ꝯſilio qđ icipit filius ꝯdidit teſtm̄
de quo ꝯſilio bar.facit mētionē in.l.fundi trebatiani.ff.
de vſufru.le.⁊ de alijs ēt plene per Imolā in.d.c.cū tibi
in.xxv.⁊.xxvj.colū.dicentē ꝙ ſi teſtator diceret qñcūqꝫ
filius meus i pupillari etate deceſſerit reliquo bona mea
pauperibus ⁊ volo ꝙ vēdantur per meos exequtores ⁊c̄.
nam iſto caſu ex quo ſubſtitutio eſſet facta per verbum
cōe ⁊ ſic per verbū relinquo: vt per bar.in.l. his verbis
ff.de heredi.inſt. quo caſu bene poſſet eſſe directa filio
decedēte.ī.pupillarē etatē:ſecus tamen quando eſſet fa
cta per verba mere obliqua.vt patet ex ꝑcedentibus:q꞉
etiam ſi teſtator dixiſſet ſi filius meus decederet.ī.pupil
larem etateꝫ:tamē eſſet fideicōmiſ.ſed ibi plene p Imo
lam. ¶ Quinto ⁊ vltimo queritur quid ſi exequtores mo
riuntur hereditate nō adita vel teſtatore viuo:an iſtitutio

fiat caduca

fiat caduca Jo.an. in addit.ſpe.in ti.de inſtru. edict.de
in.§.nunc aliqua in.v. ſed ſi vnus ex executoribus obiit tamen
ꝙ nõ:ſed ꝙ epiſcopus ſuccedit in locũ eorum:vt in.d.l.
ſi quis:⁊ idem ſequit Ang.in.d.l.centurio poſt medium
⁊ gñaliter:an ⁊ quãdo epiſcopus ſuccedat per mortem
vnius ex exequtoribus vel omnium: vide per Bar.in.l.
vnum ex familia.§.rogo.ff.de le.ſcdo:⁊ per Jmolã in.d.
c.cum tibi in.xxviij.colũ. ¶ Circa tertiũ pncipale de ſub
ſtitutione cõpendioſa facta per verba cõia: vt per verbum
ſubſtituo vel per ſimilia verba de quibus verbis cõibus
que ſint eſt plene dictum ſupra:⁊ materia iſtius articuli
eſt magis vtilis ꝙ̃ pcedens.cum ſepius de facto contin-
gat. Jtem eſt magis dubius cũ dicant doc.ꝙ in multis du
bia iſtius articuli egerẽt imperiali deciſiõe vt pz ĩ extra
dicendis. Et conclude ꝙ ſubſtitutio cõpendioſa aut ſit
puberi aut impuberi primo caſu facta per verba cõia va
let omni tempore iure fideicõ.⁊ idem ſi fiat alteri cui nõ
poſſit pupillariter ſubſtitui: puta emancipato vel extra
neo:⁊ ratio eſt qꝛ nullo tempore poteſt valere iure dire
cto:vt in.§.extraneo inſt.de pupil.ſubſt. merito valet
iure fideicõmiſ. ¶ Secũdo caſu quãdo ſit ipuberi plu-
res fuerunt opi.nam glo.in.d.l.precibus:⁊ in.d.l.centu
rio tenent ꝙ omni tẽpore ſit fideicõmiſ.⁊ ĩ tempora pu-
bertatis. Jdem etiam tenet glo.in ver. vel ſubſtitutionis
in.d.c.rainutius. Jdem tenet ibi Jnno.⁊ Hoſt.⁊ Arch.
hic idem ſequit azo in ſũma.C.de impub. ⁊ alijs ſubſt.⁊
idem tenet Odo. Dy.Guiel. Ray.Jaco.de ra. in.d.l.
precibus.⁊ Bal.in.d.l.centurio etiã ſi mater non ſit in
medio ⁊ ibi nõſtr fortificat hanc opi.reſpõdendo ad ra-
tiones in cõtrarium ⁊ ad tex.hic reſpõdet ꝙ fuit hic fa-
cta ſubſtitutio per verba directa ſecus ſi per verba cõia.
¶ Jdem etiã tenet in.d.l.iam hoc iure dicẽs hanc opi.
eſſe cõem ⁊ ꝙ ſm eam cõſuluerunt doc.⁊ ꝙ ipſe ſepe cõ
ſuluit potiſſime:qꝛ verbũ cõmune ſubſtituo vel aliud re-
latum ad plura tempora debet illa determinare ſi poteſt
equalitate ſeruata:ſicut ⁊ quãdo refert ad perſonas:vt
in.d.l.iam hoc iure.ergo omni tempore debet eſſe fidei-
cõmiſ.⁊ qꝛ vna ⁊ eadem res nõ debet diuerſo iure cenſe-
ri:vt in.l.cũ eds ff.de vſucap.⁊ addunt plures alias
rationes de quibus ibi per eum. ¶ Jdem etiã tenuit in
d.l.ex tribus:vt ibi nõſtr per eum. ¶ Jdem etiam ſequit
plenius ꝙ̃ alibi in.d.l.precibus vbi facit mẽtionẽ de cõ-
ſilio ſuo ⁊ reſpõdet ad tex.hic.vt.ſ.de quo etiã p Jmo.
in.d.l.centurio in.xiiij.colum.dicentem ꝙ iſta opinio val
de eſſet ſubſtentabilis ſi nõ eſſet tex.noſtre decretalis h.
¶ Secunda fuit opi.glo.ſing.inſt.de pupil.ſubſt.in
§.qua ratione in glo.magna in fi. ꝙ ĩ tempora pupilla-
ris etatis valeat iure directo:poſtea vero iure fideicom-
miſſi:⁊ ita ſequitur Cy. in.d.l. precibus etiã ſi mater ſit in
medio:vt ipſe ponit in addit.ſuis ⁊ refert ſe ita cõſuluiſ-
ſe. ¶ Jdem etiã ſeqtur hic Joan.an. in nouella per plu
res rões:⁊ maxime per tex. hic ⁊ in.d.c. rainutius ⁊ hec
opinio tenenda videt:vt.j.dicet. ¶ Tertia fuit opio ꝙ
ĩ tempora pupillaris etatis valeat iure directo : poſtea
vero euaneſcbat in totum:⁊ ſic non valeat iure fideicom.
⁊ hec opinio fundat per iura ⁊ rões de quibus eſt dcm
ſupra quãdo ſubſtitutio ſit per verba directa de qua dic
vt ibi dictum fuit. ¶ Quare Bar.in.d.l.centurio dicit
aduertendũ eſſe ad quaſdã cõiecturas ex qbus ſi appa
reat teſtatorẽ voluiſſe ꝙ ĩ tempora pupillaris etatis va
leat iure directo:⁊ tunc pcedat opio glo.in.d.§.qua rõ
ne:vt ĩ tempora pupillaris etatis valeat iure directo:po
ſtea iure fideicõmiſ.etiã ſi mater ſit in medio: qꝛ lz in di-
ctis caſibus ſit pupillaris tacite tamẽ admittit cõtra ma
trem ex pſumpte voluntate teſtantis:licz tacita pupilla
ris compreheſa in expſſa vulgari que tñ cõprehenditur
ex legis diſpoſitione matrem non excludat ⁊ de iſtis cõ-
iecturis.j.dicet. ¶ Si vero nulle cõiecture appareãt:ſz
teſtãs ſimplr loqt:⁊ tunc cũ volũtas teſtatoris ſit dubia
ſi mater eſt in medio interptabit pro matre tanꝙ̃ in be-
nigniorem partẽ:vt ſic omni tẽpore ſit fideicom.vt dꝛ in
l.que duos.ff.de rebus dubijs: ⁊ ita põt procedere pma
opi.glo.hic de quibus.ſ. qd pcedit niſi ſicut ſubſtitui
filij teſtatoris qui ex pſumpta voluntate teſtatoris ma-
trem excludunt:vt per glo.ſi.in.d.l.precibus: ⁊ pdictis.
Non ob.l.precibus : qꝛ eſt ſpeciale in milite. ¶ Nec ob.
tex.hic qꝛ hic ſit ſubſtitutio per verba directa. ¶ Sz ſi
non eſt mater nec alia iſtarum perſona de quibus per Bar.
in.l.i.⁊ ſcda.ff.de vulg.⁊ pupil.tunc cõcludit Bar.ꝙ ĩ
pupillarem etatem ſit directa pupillaris:poſtea fideicõ
miſſaria nõ ꝙ ſubſtitutio directa conuertat in obliquã:
ſed ſm ꝙ futurus iudicabit euentus pſumet ſemp fuiſ-
ſe talis.vnde ſi filius moritur in pupillari etate ſemp pre
ſumetur eſſe pupillaris:ſz poſtea ſemp fideicõmiſ.cũ lex
ſit certa demũ eo ꝙ eſt certa natura: vt.l.cũ quidã.§.qd
dꝛ.ff.de acqui.heredi.vt plenius per Bar.in.d.l.centu-
rio dicentem ꝙ dicte cõiecture dephendunt. ¶ Primo
ſi teſtator dicit ꝙ ſubſtitutus accipiat ppria auctorita-
te:nam videt velle ꝙ iure directo:vt.l.titia.§.i.ff.de le.ſo.
¶ Scdo ſi in aliqua pte teſtamẽti cõſtat ꝙ illud vbũ
cõe teſtator acceperit pro directo : nam ita in ſequẽtibus
accipi debet:vt in.l.ſi ſeruus plures.§.ſi.de le.pmo:puta
ſi antea in teſtõ teſtator dixit accipiat ſua manu: nam vꝫ
ꝙ ſua auctoritate accipiat:vt.l.meuius.§.fundo de le.ſo.
¶ Tertio ſi teſtator dixerit qñcunqꝫ filius meus deceſ
ſerit volo hereditatẽ meam totam ⁊ integram ad talem
puenire. ¶ Quarto quãdo dixit oia bona mea ad talẽ
pueniãt:qꝛ tũc nihil excipit:vt.l.Jul.de le.iij.ſecus ſi di-
ceret oia bona mobilia vel immobilia ⁊ non dicat iura ⁊
actiones:vt nõ.in.l.morientiũ de verbo ſig. ¶ Quinto
qñ dixit pueniant ſine aliqua diminutiõe:vt ibi plenius
per eum. Et cũ opi.Bar.tenet ſe hic Pet.de ancha.in
quã etiã inclinare videt.d.Anto.in.d.c.rainutius. Eã
dem ẽt ſequit Raph.Chumanus in.d.l.centurio qui ex
eo:qꝛ cõtra opi.Bar.fortiter facit tex. noſtre decretalis
hic ad eum multiplr reſpondet. ¶ Et pmo: qꝛ hec fuit
facta ſubſtitutio per vba directa:vt per vbum moriat.
¶ Scdo:qꝛ forte vxor teſtatoris hic non fuit mater.
¶ Tertio:qꝛ hic filij erãt inuicẽ ſubſtituti: idõ nõ fauet
matri cũ ſuper eſſet pſona que ex pſumpta mẽte defun-
cti mrem excludebat:vt dicit Bar.ſ.⁊ facit.l.lucius.ff.
de heredi.inſt. ¶ Quarto:qꝛ tex.hic nihil facit ad pro
poſitũ qd appet:qꝛ hic ſubſtitutio pauperum fuit directa
dum dixit pauperes heredes iſtituendo ⁊ de illa ibi agi
tur:⁊ hoc mõ itellr etiã pma ſubſtitutio facta iter filios
nã ſi prima ſubſtitutio fcã iter filios diceret eſſe fideicõ.
ita ꝙ ſemel fuiſſz locus cauſe iteſtati:nõ poſſz hre locum
ſcda ſubſtitutio pauperũ:directe ẽt vbi mater nõ eſſz in
medio. ¶ Sed aduerte:qꝛ tex.hic clare obſtat opioni
Bar.⁊ Bal.nam hic fuit fcã cõpendioſa filijs ipuberi-
bus ⁊ mater erat in medio:⁊ tamen intra pubertatẽ eſt
directa pupillaris. Et reſpõſiones ſupra date nõ proce
dunt:non eñi obſtat pma:nã ipſemet Bar.in.d.l.cẽtu-
rio in illa.q.de cõpendioſa fcã per vba directa tz ꝙ vbũ
moriat ſit cõe:imo ex alio dcã reſponſio nõ pcedit:qꝛ lz
hic in tex.in ſubſtitutiõe fcã iter liberos ſit dcm verbum
moriat:tñ hic in tex.ponit rõ ⁊ regula ꝙ qñ cõgruit ver
bis:⁊ pſonis valeat iure directo:ſecus ꝙ̃ ſi non cõgrueret
pſonis:⁊ ſic poſt pupillarẽ etatẽ. ¶ Nec etiã obſtat ſe
cunda rñſio:qꝛ eſt euidẽter falſa:vt h pz in tex.⁊ gloſa.

¶ Nec ob. tertia reſponſio: qꝛ tex. hic exprimat cām ⁊
rónem: quare ſubſtitutio eſt directa. ſ. qꝛ cógruit verbis
⁊ pſonis. Item qꝛ pater pót matrem excludere quā nó
poſſet ipſe filios. vnde tex. hic nó conſiderat qualitatē
ſubſtituti. ¶ Nec etiā ob. quarta: qꝛ hic in tex. in verſi.
pmiſſe nāqꝫ ⁊c. Agitur etiam de pma ſubſtitutiōe facta
inter ipſos filios: ita qꝛ dcm̄ inconueniēs nó poſſet reſul
tare tenendo opi. Io. an. ſ. ꝙ ſubſtitutio cōpendioſa per
verba cōia etiā matre exiſtente in medio. ſ. tempora pu-
pillaris etatis ſit directa: nec eſt locus ſucceſſioni ab inte-
ſtato. ¶ Item qꝛ oēs doc. hic exponunt verbū inſtituē
do pro ſubſtituēdo: ⁊ qꝛ alſ ad quid dixiſſet hic Papa
cū in ſubſtitutiōibus ſemꝑ interꝑtatio ſit facienda ⁊c. ſi
enim vba fuiſſent. ita clara ꝙ fuiſſent directa non fuiſſet
locus interꝑtationi ꝑdicte: vt. l. ille aut ille. §. cū in vbis
ff. de le. iii. ⁊ ſic ad rónem iſtius tex. nó poteſt reſpōderi.
Quare per hunc tex. tenēda videſ opio gl. in. d. §. qua
ratione quaꝫ ſecundo tenuit Cy. in. d. l. precibus: vt. ſ. ⁊
tertio Io. an. hic: ⁊ q̄rto eā ſequiſ Ang. in. d. l. centurio.
Nō ob. ꝙ verbum moriaſ ſit directuꝫ: qꝛ prout eſt dcm̄
ſupra hoc non eſt niſi: qꝛ illud verbum congruit tēpori
⁊ perſonis. vnde in dubio iudicaſ directuꝫ ⁊. ſ. ſubſtitu
tio debet in dubio iudicari directa cum pōt vt dicit text.
hic: ſed ſi non cōgrueret tēpori ⁊ pſonis iudicareſ obli-
qua. ergo apparet ꝙ non eſt mere directum: qꝛ tunc non
oporteret alr̄ interꝑtari dictam ſubſtitutionē fuiſſe dire
ctam: vt. ſ. vnde dicit Ange. ibi ꝙ ad iſtum tex. nó videt
reſponſum. Et ſic iſtud verbū moriatur eſt dubiū ⁊ erit
directum ⁊ obliquꝫ ſm ſubiectaꝫ māꝫ merito dicit tex.
hic ꝙ dicta ſubſtitutio in dubio directa eſt cenſenda cuꝫ
poſſit valere iure directo eo ꝙ cōuenit tempori ⁊ pſonis
vbi ergo nó poſſet erit obliqua. debet ergo dictū verbū
cenſeri cōe ſm Ang. concludenteꝫ ꝙ ſubſtitutio cōpen-
dioſa facta ipuberi per verba cōia etiā ſi mater ſit in me
dio. ſ. tempora pubertatis ſit directa: vt dicit probari hic
in tex. Cui etiaꝫ nó ob. ſi diceref ꝙ h̄ ſit ſpeciale ad pias
cauſas: nam oēs doc. hic concludunt nó eſſe aliquā ſpālī
tatem fauore pauperuꝫ ſeu pie cauſe: ſed papa reſpōdet
hic de iure cōmuni: vt patet clare ex h̄ tex. ¶ Et quinto
hanc eādem opinioneꝫ ſequiſ ſalicetus in. d. l. precibus:
vt ibi per eum. ¶ Sexto eandē tꝫ. d. Flo. in. d. c. rainu-
tius per tex. hūc iuncto. d. c. rainutius: vt ſic etiam matre
exiſtente in medio. ſ. pupillarem etatem valeat iure dire-
cto: ⁊ poſtea iure fideicōmiſ. ¶ Septimo in hac eadeꝫ
opinione reſidet. d. Nico. in. d. c. rainutius. ¶ Octauo
eandem opi. ſequtus eſt Raph. fulg. per tex. hic: ⁊ in. d.
c. Rainutius quibus ipſe dicit non videre reſponſuꝫ de
quo per eum in. d. l. precibus. ¶ Nono eandē opioneꝫ
tenet Imola in. d. c. rainutius in. xxxi. colum. ⁊ ibi plenꝰ
q̄ꝫ alius per octo colūnas ꝯcludit pro hac parte: ⁊ dicit
ſe ita conſuluiſſe. Idem etiaꝫ tenuit ⁊ ſequiſ in. d. l. cen-
turio in. xiii. colum. ⁊ ibi per quatuor colūnas de hoc ar-
ticulo: vbi etiā voluit ꝙ cuꝫ iſta opinio videaſ ſatis de-
terminata per ius canonicum: ⁊ ſic per tex. hic: ⁊ in. d. c.
rainutius: ꝙ etiam in terris imperij ⁊ vbiqꝫ erit ita obſ-
uandum: qꝛ quotiēs ſunt opiones de iure ciuili: dꝫ tunc
ſeruari opinio que reperiſ approbata per ius canonicū
etiam in foro ciuili ⁊ in terris imperij ⁊ vbiqꝫ: vt nō. in. c.
per vene. qui filii ſint le. ⁊ in. c. licꝫ ex ſuſcepta. ē. de foro
compe. ⁊ per doc. in. c. q̄ꝫ. C. ad le. fal. ¶ Decimo hac
eandem opi. ſequitur. d. Franciſ. de ramponibus in. d. l.
precibus: prout refert Imola in. d. c. rainutius in. xxxviii.
colūna. ¶ Undecimo. Idem tenet Paulus de caſtro
in. d. l. precibus: ⁊ dicit ꝙ hodie iſta eſt cōmunis opinio
ſm quā doc. Bononie ſic cōmuniter ꝯſulunt ⁊ ipſe ſepe

conſuluit ⁊ plures ſe ſubſcripſerunt: nec ab ea videſ eſſe
recedendum preſertim cum ſatis ſit conformis volunta
ti teſtatoris ⁊ nulla bona aut clara reſponſio poteſt da-
ri ad tex. hic: ⁊ ad. d. c. Rainutius. ¶ Et aduerte: quia
vt ſupra pꝫ Bar. in. d. l. centurio tenuit hanc eandē opi
nionem quando appareret cōiecture ex quibus conſtat
ꝙ teſtator ſic voluerit. vnde videndū reſtat an eius dcā
de iure ꝓcedant: ⁊ pmo quando teſtator dixit pleno iu-
re vel totam ⁊ integraꝫ. nam Bal. in. d. l. precibus dicit
tria dicta. ¶ Primo ꝙ quādo per dictas coniecturas
compendioſa poſſet valere iure directo eſſꝫ hac ſi teſta-
tor expreſſiſſet per illa verba talis ſit heres ⁊ ſm h̄ ſeque
retur ꝙ poſt pupillarem etatem euaneſcit in totū: ita ꝙ
non valebit iure fideicōmiſ. vt eſt dictum ſupra quando
compēdioſa eſt facta per verba directa. ¶ Scdo dicit
Bal. ibi contra Bar. ⁊ ꝙ dicte coniecture non faciunt
cōpendioſam magis dici directam q̄ꝫ ſine eis cum ſemꝑ
dicta verba videanſ: ꝓlata a teſtatore cum termino re-
ſtrictiuo. ſ. in ſuis bonis que verba licꝫ ſubſtitutionē pu-
pillarem nó artent: vt. l. ſi ita. §. qui filio. ff. de ſm tab. ta-
men dicta verba arctatiua reſtringūt dubiaꝫ ſubſtitutio
nem arg. l. lutius. §. que habebat. ff. ad trebel. ſed reſtri-
ctio ad bona teſtatoris inducit fideicōmiſſ. vt. l. cohe-
redi. §. cum filio. ff. de vulg. ⁊ pupil. ergo tales cōiecture
non inducūt ꝙ ſit magis directa q̄ꝫ obliq̄: ⁊ dicit ꝙ ſi te
ſtator fuiſſet interrogatus an vellet ſubſtitutionē exten
di ad bona nó ſua veriſimiliter dixiſſet ꝙ nó. ideo in du
bio non debꝫ ad illa extendi velut ad incogitata arg. l.
ſi quis ita. §. pe. ff. de teſta. tutela. ¶ Tertio dicit Bal.
ibi ꝙ per illas cōiecturas nil aliud intelligit niſi trebel.
eſſe prohibitam a teſtatore in ſubſtitutiōe fideicōmiſſa-
ria: ⁊ idē etiam dicit Ang. in. d. l. pcibus: ⁊ in. d. l. centu
rio contra Bar. ¶ Sed aduerte quo ad pmuꝫ: qꝛ non
dixit Bar. ꝙ tunc ſubſtitutio itelligaſ facta per illa ver
ba talis ſit heres: ſed ꝙ mens teſtatoris videſ eſſe ꝙ va
leat iure directo eo caſu quo pōt valere. vnde nó ſequiſ
ꝙ poſt pupillarem etatem nó poſſit valere iure fideicō.
ex quo fuit facta per verba cōmunia: ſm Imolaꝫ in. d. c.
rainutius in. xxxx. colūna. Quo ad ſm dic ꝙ per illa ver
ba totam ⁊ integram ſi non induceretur ſubſtitutio dire
cta poſſet detrahi legitima: vt. d. §. cum filie in qua filius
non poteſt grauari: vt in. l. quoniā in priorꝰ. C. de in offi.
teſtamento: ex quo ergo teſtator voluit ꝙ tota ⁊ itegra
perueniat ad ſubſtitutuꝫ datur intelligi ꝙ ſit directa in
qua legitima non detrahitur: vt eſt tex. hic: alſ non poſ-
ſet venire ad ſubſtitutuꝫ ſine diminutione vel integre: ꝓ-
ut teſtator voluit. verbum ergo cōe qd̄ poteſt ſe habere
ad directā vel obliquā ſubſtitutioneꝫ: ꝓpter eius largā
ſignificationem poteſt dici dubiū ⁊ in dubijs ſtamus cō
iecturis: vt in. l. in conditi. pmuꝫ locuꝫ. ff. de cōdi. ⁊ de-
monſtra. ⁊ in. l. licꝫ imperator: ⁊ in. l. ſi ſeruus pluriuꝫ. ff.
de le. pmo: nec videſ ꝙ dicta verba in bonis ſuis habeat
alterare ſubſtitutionem: vt in. d. §. qui filio: ⁊ per doc. in
l. pma. ff. de vulg. ⁊ pupil. Et licet etiam teſtator in du-
bio non videretur de alijs bonis q̄ꝫ ſuis diſponere tamē
illud eſſet verum quando pncipaliter illud nó voluit: ſꝫ
ex quo voluit ſubſtitutionem eſſe directaꝫ cenſetur in cō
ſequentiam voluiſſe ad ſubſtitutum peruenire etiā alia
bona pupilli ne alias contingat pupillum decedere pro
parte teſtatum: ⁊ per parte inteſtatuꝫ facit quod habe-
tur in. l. ſed ſi plures. §. ad ſubſtitutuꝫ ꝓpter: de vulga. ⁊
pupilla. ſm Imolaꝫ in. d. l. centurio qui modo predicto
ſaluat dicta Bar. vt. ſ. Et pro quo quando teſtator di-
xit totam ⁊ integram facit quod habeſ in. l. qui ſoliduꝫ
§. etiam. ff. de le. ſcdo: ⁊ ſecus forte eſſet ſi diceret totam
ſimpliciter

ſimpliciter: ⁊ ſic non diceret totam ⁊ integram per nō. in l. fi. C. ad. l. fal. ⁊ in. l. ꝙ ſi maritus. ff. de conſtit. pecunia. Et predicta procedunt quando teſtator dixit totam ⁊ integram: vel omnia bona mea non habet alterare: vt ſupra ex quo eſt terminus vniuerſalis: ⁊ ſic ē facta i omnibus bonis per rationem: de qua ſupra per Imolam ſecus tamen videretur ſi non eſſet facta in omnibus bonis puta quandocūqꝫ filius meus deceſſerit ſubſtituo titius in bonis meis: qꝛ tunc etiam. ꝗ. tempora pupillaris etatis etiam ſi mater nō ſit in medio: dicta ſubſtitutio erit fideicōmiſ. ex quo apparet expreſſe de mēte teſtatoris in ſubſtituendis tantū in bonis ſuis ⁊ faciunt alie rōnes de qbus per Bal. in. d. l. precibus. Non ob. dictum Bar. in d. §. ſi filio: qꝛ loquiꝛ in expreſſa pupillari vel vulgari vel in cōpendioſa facta per verba directa: ſecus ſi ſit facta in bonis teſtatoris per verba cōia: ⁊ ſic alias dubia: qꝛ tūc ex quo verba ſunt clara ⁊ certa nō eſt locus coniecturis: vt in. d. §. cum in verbis ⁊ in. l. continuus. §. cum ita. ff. de verbo. oblig. ⁊ ita vt referunt quidaꝫ fuit conſultuꝫ florentie: qđ dicit Bar. in. d. §. ſi filio nō habēt locuꝫ in cōpendioſa facta per verba cōia in bonis teſtatoris: qđ tene menti qꝛ eſt nō. limitatio ad pdicta. ⁊ ad glo. ⁊ doc. in l. i. ff. de vulg. ⁊ pupil. vbi dicunt ꝙ dicte demōſtrationes nō habent alterare nām ſubſtitutiōis. Et etiā qꝛ ex his patet maximus effectus reſultans per iſtud vniuerſale omnia vel omnibus vel quādo eſt dcm̄ itegre vel ſine diminutione vel pleno iure: nam aliud eſſet ſi aliqđ iſtorū verborum eſſet appoſituꝫ per Imolā in. d. c. rainutius.

¶ Item adde aliam cōiecturā: qꝛ ſi teſtator dicit quādocunqꝫ filius deceſſerit talem ſubſtituo heredeꝫ vnde ex quo dixit heredem ſubſtitutio erit directa. ꝗ. pupillarē etatem etiam matre exiſtente in medio: vt ibi per euꝫ. Et idem tenet Imola in. d. c. rainutius in. xxxi. col. in arti. ſubſtitutionis compendioſe. ¶ Item adde aliam cōiecturam quando filius fuit tantuꝫ inſtitutus in legitima: qꝛ tunc ſubſtitutio ſibi facta per verba cōia erit directa pupillaris. ꝗ. pupillarem etatē etiaꝫ ſi mater ſit in medio: poſtea vero erit nulla ⁊ ratio eſt: qꝛ nō poteſt filio ſubſtitui in legitima per fideicōmiſ. etiam ſi ſubſtitutio pdicta eſſet facta cum diſtributione temporū: vt in. d. l. quoniā in prioribus ſm Bal. in. d. l. ex tribus. ¶ Item adde aliam coniecturaꝫ per Bal. in. l. tanqꝫ. C. de fideicōmiſ. ſi teſtator dixit quandocūqꝫ filius meus deceſſerit taleꝫ ei ſubſtituo: nam ꝑpter illud pronomen demōſtratiuum ei: dicta ſubſtitutio erit directa. ꝗ. pupillarem etatem: qđ verum videꝛ in hac ſubſtitutiōe compendioſa facta per verba cōia: ſecus ſi per verba directa vel in ſubſtitutione vulgari vel pupillari: qꝛ dicta demōſtratio: nō alteraret naturam ſubſtitutionis: ⁊ ita ꝓcedat glo. in. l. i. ⁊ qđ ibi dicunt doc. ff. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ facit qđ eſt dictuꝫ. ſ. ad d. §. ſi filio. ¶ Et aduerte ad predictas omnes cōiecturas: qꝛ licet faciant compendioſaꝫ valere iure directo. ꝗ. pupillarem etatem: tamen nō ꝑpterea faciunt ꝙ dicta compendioſa expiret poſtea: imo valebit iure fideicōm. vt nōſtr concludit Imola in. d. c. rainutius in. xxx. colū. licet quidam dicant contrarium ⁊ male. ¶ Sed queriꝛ primo quid ſi compendioſa per verba cōmunia eſt facta cum hac dictione quandocunqꝫ: vt quandocunqꝫ filius deceſſerit talem ſubſtituo: an ſm opinionem tenentiū ꝙ omni tempore ſit fideicōmiſ. dicta dictio aliquid opereꝛ glo. in. d. l. precibus ꝙ non. ⁊ idem tenet Bar. in. d. l. cēturio licet Ja. de ligna. tenuit contrarium: ⁊ non bene: vt per Bal. in. d. l. ſi quis ad declinandaꝫ: qꝛ dictio quandocunqꝫ licet ſit plurium temporum comprehenſiua: tamen non eſt diſtinctiua: vt ibi per euꝫ. ⁊ in. d. l. precibus: ⁊ idem tenet in. d. l. centurio in. iij. colum. ⁊ in. d. l. iā hoc iure ⁊ Imo. i. d. c. rainutius in. viij. in. xxvij. ⁊. xxviij. col. ⁊. xxxij. licꝫ idem Bal. in. d. l. ex tribus teneat contrariū etiaꝫ ſi compendioſa eſſet facta per verba directa: tamē tenendo cōem opinionem de qua. ſ. ꝙ compendioſa facta per verba cōmunia. ꝗ. tēpora pupillaris etatis valeat iure directo: ⁊ poſtea iure fideicōmiſ. iſta queſtio ſit parꝫ vtilis: qꝛ etiam ſine dicta dictiōe quādocūqꝫ idem reſultaret effectus. Limita tamē pdicta ſm Ange. in. d. l. centurio niſi apponatur duplex diſtributiuum tēporis: puta ſi dicaꝛ quandocunqꝫ filiꝰ meus deceſſerit ipſa quaqꝫ die talem ſubſtituo: nam tunc illud idem operatur qđ geminata diſpoſitio de qua. ꝗ. prime diceturꝛ ⁊ h per. l. ſi pluribus. §. i. ff. de verbo. obliga. Sed Imola in. d. c. rainutius in. xxxij. colum. non videꝛ approbare hoc dictū: qꝛ dictio quaqꝫ eſt potius collectiua qꝫ diſtributiua: vt nō. in. l. ſi neceſſarias. §. ſi annua. ff. de pigno. act. de quo tamen per Ang. ⁊ Imolā in. d. §. i. ¶ Secundo queritur quid ſi compendioſa eſt facta cum expreſſa diſtributiōe temporuꝫ: vt ſi filius meus deceſſerit in pupillari etate: vel poſtea quādocunqꝫ talem ſubſtituo dic glo. nō. in. d. l. precibus: tenuit ꝙ tunc cenſeanꝛ due ſubſtitutiōes vna pupillaris expreſſa que admittiꝛ contra matrem: ⁊ alia fideicōmiſ. ꝑpter diſtributionē temporū: ⁊ ita ſequitur Bar. ibi in fi. ⁊ in. d. l. cēturio: ⁊ Jo. an. hic: ⁊ idē Bal. in. d. l. ex tribus: ⁊ in. d. l. iam hoc iure: ⁊ in. d. l. ſi quis ad declinandam: ⁊ Imola in. d. l. centurio in. xxiij. colū. ⁊ in d. c. rainutius in. xxxij. ⁊ ſm hoc omnes doc. ſunt in cōcordia ꝙ compendioſa facta modo pdicto valeat. ꝗ. pupillarem etatem iure directo etiaꝫ ſi mater ſit in medio: ⁊ poſtea iure fideicom. ¶ Sed hoc limita primo ſm Bal. nōſtr in. d. l. ex tribus: vt predicta ꝓcedant quādo diſtributio tēporum eſt facta ſm debitas etates: vt. ſ. ſecus ſi teſtator diceret ſi filius meus deceſſerit. ꝗ. xxv. annum: vel poſtea quandocunqꝫ talem ſubſtituo: qꝛ ex quo nō eſt facta mentio de pupillari etate nō pōt valere iure directo: ſed omni tēpore erit fideicōmiſſaria. Non ob. d. l. centurio: qꝛ aduerbium directo qđ eſt ibi ſoluit contrarium.

¶ Scđo limitat Bal. in. d. l. precibus in. x. colū. quādo diſtributio fuit rōnabilis diſtinguendo pupillarem etatem: ſecus ſi irrationabilis: puta ſi teſtator dicat ſiue hodie ſiue cras ſiue quandocunqꝫ moriaꝛ. nam iſto caſu confundiꝛ ratio diſtinctiua. vnde confuſa diſtributio nihil diſtribuit ſm Bal. ibi. ¶ Tertio queriꝛ quid ſi teſtator dicat filio meo ipuberi ſi deceſſerit ſine liberis ſubſtituo talem: an ꝑpter illud verbum impuberi videaꝛ talis ſubſtitutio reſtricta ad pupillarem etatem tantuꝫ: cōcludit Barto. in. d. l. centurio ꝙ non ex quo additur verbum ſubſtituo qđ eſt diſpoſitiuum: quo caſu videtur appoſitum gratia demonſtrationis. Et idem tenet Jo. an. in. d. c. rainutius: ſecus aūt ſi dcm̄ verbum impuberi adiectum eſſet verbo executiuo: puta dicendo filio meo impuberi ſi deceſſerit ſuccedat talis: nā qualitas iuncta verbo: debet eſſe ſm tēpus verbi: vt in. l. in delictis. §. ſi extraneus. ff. de noxalibus: ⁊ ideo. ꝗ. pupillareꝫ etateꝫ talis ſubſtitutio valebit iure directo: poſtea vero euaneſcet in totuꝫ: qꝛ tempore quo ſucceditur debꝫ eſſe impubes. Nō ob. d. c. rainutius: vbi eſt adiectū verbum ſuccedat ⁊ tamen non reſtringit ſubſtitutioneꝫ ad tempus pupillaris etatis: ſed valet etiam poſtea iure fideicōmiſſi: qꝛ illud ideo eſt ꝑpter conditionem ſine liberis ibi appoſitam in ſubſtitutione: ꝑpter quā teſtator videtur ſenſiſſe etiaꝫ de tempore poſt pupillarem etatem in qua pōt habere liberos: ſecus ſi dicta verba ſine liberis non fuiſſent adiecta: qꝛ tunc intelligetur ſubſtitutio ad tempus pu-

pillaris etatis qḋ eſt notandū ꝑ limitatione ⁊ declara-
tione.d.c.rainutius ſm Imolaȝ ibi in.xxxij.colū. Que
autem ſit ratio differētie: quare verbum ſuccedat vel de
ueniat ſit exequtiuū: ⁊ non diſpoſitiuum: ſicut verbum
ſubſtituo Bar.ibi non dicit tñ forte poſſet dici ſȝ Bal.
in.d.l.precibus in pe. colum. ꝙ quando verbuȝ pupillo
vel impuberi addicitur conditioni facit illaȝ ſubſtitutio
nem eſſe pupillarem duraturam tñ ꝑ pupillarem etatem
dato ꝙ fuerit facta per verba cōia:niſi apponat verbuȝ
ſine liberis:qꝛ tunc ꝓpter cōmunem ſignificatum verbi
ſubſtituo:poſt pubertatem valebit iure fideicōmiſ. Nec
tunc ob.qḋ eſt dictum ſupra in tex.in.viij.nō.ſ.ꝙ iſta ver
ba ſine liberis non habent alterare naturā ſubſtitutiōis:
qꝛ illud procederet in expreſſa pupillari vel in compen-
dioſa facta per verba directa:ſecus ſi per verba cōia:vt
ſ.de quo etiam vide dicta.ſ.in arti.quādo compendio-
ſa ſit per verba directa in quarta queſtione. ℭ Quarto
queritur an cōpēdioſa facta per verba cōia in caſibus
in quibus ſupra eſt concluſum ꝙ contineat pupillarē cō
tineat etiam vulgarem Bar.in.d.l.centurio tenet ꝙ ſic
qꝛ illa verba ſi filius meus deceſſerit:vel quando deceſſe
rit poſſunt itelligi ſiue decedat viuo patre: ſiue poſtea ⁊
ſiue poſt teſtamentū ante mortem ſiue poſtea:⁊ ſic con-
tinet vulgarem : que verificatur etiam quādo inſtitutus
non poteſt eſſe heres:qꝛ decedit viuo teſtatore. Nec ob.
ꝙ ſi valet vt directa vulgaris non debȝ poſtea valere iu-
re fideicōmiſ.per nō.in.d.l.verbis ciuilibus:qꝛ reſpōde-
tur ꝙ illud ꝓcederet ſi valuiſſet ſemel iure directo poſt
aditam hereditatem:ſed iſto caſu valȝ:vt vulgaris ante
aditam hereditatȝ:⁊ poſt aditam heredit.iure fideicō.
⁊ ſic in diuerſis caſibus:ideo tolleraſ a iure: ⁊ iſtud etiā
tenuit Ia.de are.⁊ Cy.in.d.l.precibus. Nō ob.qḋ habe
tur in.d.l.iam h iure:qꝛ procedit in ſubſtitutione breui-
loqua ſecus in compendioſa de qua hic ſm Imolā in.d.
c.rainutius in.xxxiij.colum.⁊ vide per euȝ in.d.l.centu
rio in.xxiij.colum.in caſibus etiaȝ in quibus compendio
ſa pupillareȝ nō continet:vt qꝛ eſt facta puberi vel extra
neo:⁊ tunc ſi eſt facta per verba mere obliqua:non cōti-
net vulgarem:ſecus ſi per verba cōmunia:⁊ dicebat bal.
in.d.l.precibus ꝙ vulgaris cōprehenſa in dicta compē
dioſa non pōt continere tacitam pupillarem:qꝛ vnuȝ tā-
tum non continet aliud:vt ibi per eum. Et predictis ad-
de Ang.in.d.l.centurio dicens ꝙ ſi teſtator dixerit ſi fi-
lius meus deceſſerit in pupillari etate:vel poſtea quādo
cunqȝ ſine filijs ꝙ tunc ſub pupillari expſſa ꝓp diſtictio
nem temporum continebitur vulgaris tacita : ⁊ tunc ſi
teſtatore viuo filius decedat in pupillari etate ſubſtitut⁹
nihil habebit per.l.ſi tēpore captus.ff.de vulg.⁊ pupil.
⁊.ff.de captiuis in.l.ꝙ ſi filius: ſed ſi deceſſiſſet poſt pupil
larem etatem dicit Ange.ibi ꝙ ſubſtitutus admitteſ:qꝛ
vna vulgaris cōtineſ ſub pupillari ⁊ pupillari etate du-
rante ⁊ alia vulgaris contineſ ſub illis verbis quando-
cunqȝ:⁊ idem tenet Ang. ibi ſi dicta ſubſtitutio nō fuiſ-
ſet geminata : puta ſi diceret quandocunqȝ filius meus
deceſſerit:qꝛ tunc ꝑ pubertateȝ contineṫ vna pupillaris
⁊ etiam vna vulgaris:non tamē tacita cōprehenſa in pu
pillari: ſed vt cōprehenſa in compendioſa: de hoc tamē
articulo vide plene per doc.in.l.i.ff.de vulg.⁊ pupil.in il
lo dubio an teſtamentuȝ poſſit incipere a tacita vulgari:
⁊ ibi plene de hijs. ℭ Quīto queritur [illegible] id de ſubſtitu-
tione compendioſa facta per verba cē[illegible]:tamen in re cer
ta:puta quandocunqȝ filius meus deceſſerit ſine liberis
ſubſtituo ſibi titium in tali fundo vel talis fundus perue
niat ad talem:cōcludit Bar.in.d.l.centurio: ꝙ nō tra-
hatur ad directam inſtitution[illegible]eȝ:vt nō.in.l.cogi.ſ.⁊ ge-
neraliter.ff.ad trebel.ſed eſt neceſſe ꝙ fiat per verba di-
recta ciuilia:vt diciſ in.l.i.ſ.ſi ex fundo.ff.de heredi.inſti.
⁊.d.l.cohheredi.ſ.fi. Si ergo teſtator inſtituit filium in
certa qȝtitate:⁊ ſi deceſſerit ſine liberis: vel poſtea quan
docunqȝ volo ꝙ dicta qȝtitas deueniat ad talem ꝙ tūc
non continet pupillarem:⁊ ſic directam ſubſtitutionem:
ſm Bar.ibi Bal.tamen in.d.l. precibus in fi. intelligit
ꝙ tunc trahatur ad vniuerſum etiā ſi ſit facta per verba
directa ciuilia quādo habet cōditionē directam:vt ſi de
ceſſerit in pupillari etate:ſecus ſi dicēt quandocūqȝ de-
ceſſerit:qꝛ tunc nunqȝ particularis ſubſtitutio traheret
ad vniuerſum:de quo tamen ibi per eū. Et intellige pre-
dicta quando ſubſtitutio fit expſſe in certa re vel quāti-
tate:puta ſubſtituo titium in fundo vel in centū. Et idē
quando filia eſſet inſtituta in re certa vel qȝtitate ⁊ dicit
teſtator que res vel qȝtitas deueniat in talem ſi filia mo-
riatur ſine liberis:ſecus tñ eēt ſi ſubſtitutio fieret ſimplr
filie inſtitute in re certa:qꝛ tunc etiam per verba cōia tra
heretur ad directum ſubſtitutioneȝ:vt eſt caſus ſing.hic
in tex.vbi filia fuit inſtituta in re certa: ⁊ ſimpliciter fuit
facta ſubſtitutio ꝙ ſi decederet ſine liberis morienſ filio
⁊ qꝛ nō fuit dictum:ꝙ moreretur in re illa ſubſtitutio iu-
dicatur directa:⁊ ſic trahitur ad omnia bona etiam filie
qḋ teneo menti: ⁊ ita ſequitur Imola in.d.c. rainutius in
xxxiiij.col. ℭ Sexto qritur qḋ ſi ꝯpēdioſa per verba
cōia fiat in certa portiōe ⁊ ꝯclude ꝙ aut ſit in quota bo
noꝝ ⁊ talis nō trahiſ ad inſtōneȝ:qꝛ cenſeſ in rē certa ꝑ
l.nō ampli⁹.ſ.fi.ff.de le.i.⁊.l.ſi quis ſeruū.ſ.fi.ff. de le.ſecū-
do. Sed ſi fiat in quota hereditatis concludit Barto.
in.d.l.centurio:ꝙ idem quando vnus ſolus fuit taliter
ſubſtitutus. Si autē fuiſſent duo ſubſtituti per verbum
commune vnus in dimidia hereditatis alter in alia di-
midia:⁊ ſic tota hereditas eſt diſtributa inter eos: tunc
traheretur ad inſtitutionem:quia tali modo videtur facta
diuiſio hereditatis per.l.filio cum.l.ſequen.ff.de le.ꝑmo
⁊ facit glo.notabilis in.l.quotiens: ⁊ in.l.filij.C. famili.
herci.ſecus quando vnus tm̄ fuiſſet ſubſtitutus in dimi
dia vel tertia : ⁊ ſic non eſt diſtributa tota hereditas: ⁊
verbum cōmune non eſt adiectum totalitati bonorum:
quia non trahitur ad inſtitutioneȝ per ea que habentur
in.l.hijs verbis.ff.de heredi.inſtit.⁊ per glo. in autē.de
heredi. ⁊ falci. in.ſ. ſi vero nulla : ⁊ ita dicit Imola eſſe
tenendum in.d.l.centurio: ⁊ in.d.c. Rainutius dicens:
ꝙ ratio predictorum eſt: quia quando ſubſtitutio fit pu
pillo per ſubſtitutionem non agitur : vt fiat quis heres
teſtatori ſed pupillo:ideo ſi pupillo non reperitur alius
vniuerſalr heres datus ſi aliquis eſt ſibi ſubſtitutus per
verba directa in certa retrahitur ad vniuerſalem ſubſti-
tutionem:vt in dicta.l.cohheredi.ſ.fin. ſecus vero eſſet
quando ſubſtitutio eſſet facta per verbum commune:
quia non trahitur ad vniuerſalem ſubſtitutionem:vt.ſ.
ℭ Septimo queritur de.q. ſepius in facto contingēte
quid ſi teſtator dixit inſtituo filiuȝ meū ⁊ ſi deceſſerit ſi-
ne liberis aut eius filij ſine filijs ſubſtituo titiuȝ vel hoſ-
pitale:an filij vltimo morientes ſine filijs potuerit gra-
uari onere fideicōmiſ.bar.in.l.ſed ⁊ ſi ſic.ſ.i.de le.iij.reli
quit iſtam.q.in deciſam:ſȝ in.d.l. cēturio cōcludit duos
caſus: ⁊ pmo ꝙ poſſint grauari quādo relinquiſ fidei-
cōmiſ. ſub duplici conditione alternatiua: puta ſi filius
deceſſerit ſine filijs vel eorū filij ſine filijs per id qḋ ha-
beſ in.d.l.cohheredi.ſ.cū filie:⁊.l.legato ſub ꝯditiōe.ff.
de condi.demō. Et ideȝ Bal.in.l.ab eo.C.de fideicō.⁊
in.d.l.precibus:in vlti.col.in prin.ratio qꝛ hereditas eſt
grauata

grauata: ꝛ grauamē eſt ſcriptū in rem: ideo afficit rē ad quēcunqȝ vadat: cum pro tali fideicōmiſſo a prin. omnia bona ſint obligata: ar. aut. ſi qs rogatus. C. ad treb. ꝛ idō dicit ꝙ primus heres vī rogatus de reſtituendo poſt ōēs ꝛ ex eius pſona eſſȝ ꝯſideranda trebel. ꝛ fal. ꝛ alienata interim ſm̄ eum. Scōo caſu quādo relinquiſ nominatim a filijs filioꝝ: ꝛ ſic apparet ꝙ voluit grauare liberos vltio morientes: ꝛ cōcludit Bar. idem eſſe: qꝛ ex quo iſtos filios filioꝝ grauauit vī eis reliquiſſe: ꝛ ſic oneraſſe eos ꝑ l. deniqȝ. §. interdū. ff. de peculio leg. Bal. tamē vī tenēt ꝯtrium in. d. l. ab eo: ꝛ idem tȝ Jmol. in. d. c. raynutius: in xlvi. col. ꝛ in. d. l. cēturio: in. xxv. col. vbi plene ꝑ eum. Sȝ tenēdo hanc opi. ꝙ liberi vltimo morētes nō potuerint grauari ſi nō appareat quē teſtator voluerit grauare: an filiū ſub duplici ꝯditione: an vero liberos vltimo morientes ſine liberis: dicit Bar. ibi ꝙ ī dubio preſumetur ipſe filiꝰ grauatus: vt res potius valeat ꝙ̄ pereat: ar. l. quotiēs. ff. de rebus dub. ꝛ ita ſequiſ Jmol. in. d. c. raynutius. Sȝ tenendo ꝙ liberi potuerint grauari quis in dubio preſumatur grauatus: Bar. ibi remittit ad nō. in. l. qui duos. ff. de vulg. ꝛ pup. ſed dicit Jmol. in. d. c. raynutius: ꝛ i. d. l. centurio: ꝙ ex quo liberi nō reperiunſ expreſſe onerati in dubio videaſ grauatus ipſe primus filius: per nō. in. l. ſi ſeruus. §. qui margaritaȝ. ff. de leg. i. ꝛ per Bar. in. l. codicillis in prin. ff. de vſufru. leg. ꝛ vide ꝑ Bal. in. d. l. ex tribus: ꝛ Ang. in. l. ita tñ. §. qui ſuſpectā. ff. ad trebel. ꝛ ibi ꝑ Jmol. ꝛ ꝑ Bal. in. l. cū vir. C. de fideicom. ¶ Octauo queriſ: quid ſi in pſona vnius apponanſ diuerſa vba: puta qꝛ teſtator dixit ſi filius meus deceſſerit ſine liberis inſtituo ꝛ ſubſtituo titiū: vel bona mea ad titiū perueniāt: ꝛ in hijs eū heredē facio: Bar. in. d. l. cēturio refert duas opi. ꝛ primo vt iudiceſ tota ſubſtō directa. Scōo concludit ꝙ ſit in electiōe ſubſtituti: an velit ſuccedere ꝑ directam: an vero ꝑ fideicōmiſſariaȝ ſubſtōneȝ: vt ibi plene ꝑ eum: ꝛ ideȝ tȝ Jmol. in. d. c. raynutius: in. xlvi. col. ꝛ idē in. d. l. cēturio: in. xxv. col. ꝛ ita ēt ſequiſ Ang. in. d. l. precibus. ¶ Nono queriſ: quid ſi teſtator dixit ſi filius meus deceſſerit ſine filijs volo ꝙ bona mea deueniant ad titiū iure ſubſtōnis fideicōmiſſarie. Bar. in. d. l. cēturio: concludit idē ꝙ. ſ. vt ſit electio ſubſtituti: ꝛ ideȝ tȝ ibi Jmol. ꝛ in. d. l. cēturio. ¶ Decimo queritur: quid ſi teſtator dixit ſi filius meus deceſſerit ſubſtituo titiū vulgariter pupillariter ꝛ fideicōmiſ. Bar. in. d. l. centurio: ꝯcludit idē qđ. ſ. ar. l. recuſare. §. titius. ff. ad trebel. ꝛ hac forma ſubſtituēdi cōiter hodie vtuntur tabelliones. Jmola tamē ibi in. xxv. col. tenet ꝙ iſto caſu teſtator potius videatur voluiſſe facere plures ſubſtitutiones in diuerſis caſibus: ſcilicet vulgareȝ in ſuo caſu hereditatis non agnite: ꝛ pupillarē in ſuo caſu. ſ. ſi in pupillari etate decederet ꝛ fideicōmiſſaria in caſu quo poſt pubertatem decedat: arg. l. qđ conſtitutuȝ. ff. de teſtō mili. ꝛ facit qđ nō. bar. in. l. i. §. ſi ſoriena. ff. de dāno infe. ꝛ ita dicit fuiſſe de mēte Cy. i. d. l. precibus: in mā cōpendioſe: ꝛ idē tȝ Jmol. in. d. c. raynutiꝰ in. xlvij. col. Sȝ certe tenendū vī ꝙ dicit bar. prout ēt tenuit bal. i. l. ſi filius heres. ff. de libe. ꝛ poſthu. ꝛ in. l. nō iuſtaȝ. ff. ad treb. vbi ēt dicit ꝙ per huiuſmodi ſubſtōnē nō tollitur exiſtētia ſcitatis. Pro quo tex. i. d. l. recuſare. §. titius: de quo ibi ꝑ Jmol. ꝛ alios doc. ꝛ in. d. l. nō iuſtaȝ: ꝛ pro opi. bar. facit. l. ſi qs ſeruo. C. de ma. teſtō. ¶ Undecimo queriſ: qđ ſi teſtōr dixit ſi filiꝰ meꝰ deceſſerit ſine liberis: tūc ſubſtituo ſibi titiū infraſcriptū meū heredē: Cui adde q̄ dicta ſunt. ſ. in vltima ꝯiectura de dictiōe eius ꝛ ꝑ bal. in. d. l. cām q̄: ꝛ in antepe. cōiectura: qñ teſtōr dixit ſubſtituo heredem ꝛc̄. ꝛ vide per Jmol. in. d. c. raynutius: in. xlvij. col. ¶ Duodecimo queritur de terribili ꝛ difficili. q. ſm̄ bar. in. d. l. centurio: qñ. ſ. in pſona diuerſoꝝ ſubſtitutoꝝ cōpendioſe apponunſ predicta verba diuerſa: an directo vel ꝑ fideicōmiſſuȝ ſuccedant: ꝛ qꝛ bar. ſatiſ obſcure loqtur. Jdeo ꝯclude tres caſuſ ex dictiſ ꝑ Jmol. i. d. l. cēturio: in. xxvi. col. ꝛ in. d. c. raynutius: in. xlviij. col. Et aliquādo in pſonā vnius ſubſtitutoꝝ ponitur verbū obliqum: ꝛ in pſona alterius ponitur verbū directū ciuile: ꝛ tunc ſubſtitutus per verbum directum ciuile capit totum ſiue fuerit ſubſtitutus in re certa: ſiue in ſua portione ſimpliciſ: vt. d. l. coheredi. §. fi. ꝛ hoc procedit ſiue ſubſtitutus ꝑ verbū obliqum ſit ſubſtitutus ad certaȝ rē ſiue ad certā portioneȝ: ſiue ad totaȝ hereditateȝ: qꝛ illā non pōt capere niſi per manus ſubſtituti per verba directa: cum verba obliqua nō poſſint directari: vt in. d. l. verbis ciuilibus. ¶ Scōo caſu qñ in perſona vnius apponitur verbū obliqum: ꝛ in pſona alterius verbū directuȝ non ciuile: ꝛ dic ꝙ vocatus ꝑ verbū obliqum ſi eſt ſubſtitutus in re certa: ꝛ vocatus ꝑ verbū cōmune eſt ſubſtitutus ſimpliciter vel in reſiduo: qꝛ tunc dictum verbum cōmune vī adiectuȝ totalitati bonoꝝ: arg. l. ij. C. de heredi. inſti. ipſe ſubſtitutus per verbum cōmune erit heres directo in totum: ſecus ſi vocatus per verbuȝ obliqum: ſit vocatus in certa portione: ꝛ vocatus per verbum cōmune ſit vocatus in alia portione: qꝛ tūc ambo veniunt ad partem eis contingentem iure fideicōmiſ. ꝛ non directo.

¶ Tertio caſu aliquādo in perſona vnius apponiſ verbum directum ciuile: ꝛ in perſona alterius verbū directū non ciuile vel verbum cōmune: ꝛ dic ꝙ ſi vocatus ꝑ verbum directum ciuile ſit ſubſtitutus in re certa: ꝛ vocatus per cōmune ſit ſubſtitutus ſimpliciter vel in reſiduo: tūc qꝛ verbum cōmune videtur adiectum totalitati bonoꝝ ſubſtitutus ipſe per verbum cōmune erit heres vniuerſalis directo: ꝛ alius in re certa. Sed ſi vocatus per verbū directū ſit ſubſtitutus in dimidia bonoꝝ vel hereditatis ꝛ vocatus per verbum cōmune fuerit ſubſtitutus in alia dimidia vel ſimpliciter: vel in reſiduo: tunc videbitur hereditas diſtributa per quotas: ꝛ quilibet vocabitur iure directo: vt nō. in. l. filio. §. fi. ff. de leg. i. Si vero vocatus ꝑ verba directa ſit ſubſtitutus in vna re: vel quantitate: ꝛ vocatus ꝑ verbum cōmune ſit ſubſtitutus in alia re vel quantitate: tunc ſubſtitutus per verba directa capiet totuȝ iure directo ex quo alius nō reperitur vniuerſalis heres datus pupillo. Et idem videtur dicendum ſi vocatus per verba directa ſit ſubſtitutus in tertia bonoꝝ vel hereditatis: ꝛ vocatus per verbum cōmune ſit vocatus in alia tertia. Nam ex quo eſt tota hereditas diſtributa reperitur verbum cōmune fore adiectuȝ certe portionis ꝛ ideo ſubſtitutus per verba directa totum capiet iure directo: ꝛ vocatus per verbum cōmune videbitur ſubſtitutus per fideicōmiſſum ad portionem ſibi aſſignatam. Et predicta omnia ſunt de mente Bar. in. d. l. centurio: dicentis ꝙ ſupradicta in verbis cōmunibus habent locum in verbis directis non ciuilibus: qꝛ quantum ad predicta non videtur differre verba cōmunia a verbis directis non ciuilibus: ꝛ ita etiam ſequitur Jmola in dicto. c. raynutius. Et vide ad predicta per bal. in. d. l. ex tribus ante fi. ¶ Decimotertio queritur de compendioſa ꝛ reciproca mixtā: vt quādocūqȝ filij mei deceſſerint eos ad inuicem ſubſtituo: dic continere tūc fideicōmiſſariā etiāȝ ſi ſolā reciprocā non cōtineret: vt. l. ij. C. de impub. ꝛ alijs ſubſti. ꝛ nō. in. l. in teſtamēto. C. đ teſtō mili. qꝛ verbū ſubſtituo ſine ꝯditione importat tm̄ vulgarem nō compendioſaȝ: puta ſubſtituo ſemproniū titio: vt. ff. đ lib. ꝛ poſt. l. gallus. §. qđā recte: vñ nō ꝯtinet fideicōmiſſariā: Jnde eſt ꝙ ſi eſt mixta cum compendioſa qñcunqȝ deceſſerint

eos inuicem ſubſtituo:ꝑ illud verbuꝫ denotās plura tp̄a
denotaſ fideicōmiſſaria i vi ꝯpēdioſe:nō in vi reciꝓce.
¶ Decimoquarto ⁊ vltimo pro cōcluſione iſtius ſubſti
tutionis cōpendioſe notabilis ⁊ quottidiane debēt pon
derari ⁊ notari octo regule. Et p̄mo ꝙ vbi aliquis inſti
tuitur heres:⁊ ſibi ſubſtituiſ ſimpliciter ſine diſtributio
ne tempoꝝ:⁊ ſine adiectiōe alterius ꝯditiōis neceſſario
habentis tractuꝫ tempoꝝ illa ſubſtitutio nō eſt compen
dioſa:ſed ꝯtinet ſoluꝫ vulgareꝫ:⁊ ideo expirat in ꝯtinēti
adita hereditate:vt in.l.poſt aditaꝫ.C.de impub.⁊ alijs
ſubſti. Exemplū ſi iſtituo titiū ⁊ ſimpl̄r ei ſubſtituo ſeiuꝫ
vt in.d.l.precibus:⁊ in.l.i.⁊ in.l.iam hoc iure.ff.de vulg.
⁊ pupil. In illa tamē vulgari ꝯtinetur pupillaris ſi fiebat
impuberi ⁊ in poteſtate:vt in.d.l.iaꝫ hoc iure. ¶ Scḋa
regula ꝙ ſubſtitutio cōpēdioſa facta per verba obliqua
omni tp̄e eſt obliqua quātumcūq; fiat impuberi: vt.d.l.
coheredi.§.cum filie:⁊ nunquā ꝯuertitur in directam: de
quo ꝑ glo.⁊ doc.in.d.l.verbis ciuilibus. Quod tn̄ fallit
p̄mo in caſu ſingulari in.l.neq; enim.§.ſi.cum.l.ſeq.ff.de
teſtō mili. ¶ Scḋo fallit quādo teſtator ipſaꝫ obliquaꝫ
quā forſan fecerat in codicillis ꝯuertit in directam in te
ſtamēto poſtea facto. ¶ Tertio fallit quādo pupillus
extraneo adoptatur in filiuꝫ cui ꝑ illuꝫ facta erat pupil
lario ſubſtitutio:nam ante adoptionē valebat vt fideicō
miſſaria:vt per glo.in.d.l.verbis:ſed facta adoptiōe va
let vt directa pupillaris:vt in.l.ij.in ver.ſed ſi extraneuꝫ
ē.eo.qḋ qualiter procedat vide ibi ꝑ Jmol.⁊ alios doc.
¶ Tertia regula ē ꝙ ſubſtitutio directa bene pōt inter
dum ꝯuerti in obliquā:vt probatur hic in tex.in ſi.⁊ in.l.
ſceuola.ff.ad trebel.⁊ q2 dictio interdū denotat caſualita
teꝫ: vt nō.in.l.interdū.ff.de ꝯdi.inde. ¶ Infertur ex hoc
quarta regula vt regulariter ſubſtitutio directa nō ꝯuer
tatur in obliquā:vt notabil̄r colligiſ ex tex.hic ꝑꝑ illā di
ctionem interdū hic poſitaꝫ. Quādo aūt poſſit ꝯuerti in
obliquā ꝯclude ſic:ꝙ ſi a p̄ſin.potuit valere iure directo
⁊ eſt vnica ſubſtitutio:vt q2 ſit facta ſub vnica ꝯceptione
verboꝝ:⁊ per verba directa ciuilia tunc nunq̄ obliquat̄
vt in.d.l.verbis ciuilibus:⁊ in.l.in pupillari:eo.ti. Fallit
tamē in milite matre exiſtente in medio:vt in.d.l.precib⁹
ſm̄ vnuꝫ intellectū. Si vero a p̄ſin.nō potuit valere iure
directo:tunc bene obliquatur:ſiue nō potuerit valere ra
tione defectus ſolemnitatis:vt q2 ſit facta i codicillis: vt
d.l.ſceuola. Et per glo.nō.in.d.l.verbis ciuilibus. Siue
nō potuerit valere ꝑꝑ ꝯditioneꝫ perſone cui ſit:vt q2 fiat
extraneo vel non in poteſtate:vel q2 erat pubes: ſiue ꝑꝑ
ꝯditiōem teſtantis:vt q2 erat pater naturalis:qui nō pōt
ſubſtituē directo quātumcūq; filius eſſꝫ impubes:⁊ his
oībus caſibus ſubſtitutio facta ēt per verba directa ciui
lia valet vt fideicōmiſſaria ſꝫ glo.in.d.l.verbis. Fallit in
vno caſu ſi ſubſtituitur puberi ſub conditione ſi decede
ret in pupillari etate:q2 tūc dicta ſubſtitutio tāq̄ fcā ſub
ꝯditione impoſſibili erit ipſo iure nulla ſi teſtator repu ta
bat poſſibile ſm̄ Ang.in.d.l.centurio: forte q2 credebat
euꝫ impubereꝫ lꝫ eſſꝫ pubes:facit tex.nō.in.l.ſeruo manu
miſſo.ff.de condi.indebi.ſecus ſi ſciuiſſꝫ illuꝫ pubereꝫ: q2
tūc valeret ſubſtitutio iure fideicōmiſſi ⁊ reiceret ꝯditio
impoſſibilis:vt in.l.obtinuit.ff.de conditio.⁊ demon.ſm̄
Jmol.in.d.l.centurio:in.iiij.col.de quo plenius vide per
eum ⁊ doc.in.d.l.verbis:⁊ in.d.l.in pupillari:eo.ti. Quā
do aūt ſubſtitutio cōpendioſa facta eſſꝫ ſub ſimplici con
ceptione ſeu diſtinctione tēporis ſi eſt facta ꝑ verba cōia
vel directa nō ciuilia:an poſſit poſtea obliquari:lꝫ a p̄ſin
cipio valuerit iure directo:dic vt ē dictum.ē.in cōpendio
ſa facta per verba directa. Et quid quādo ē facta ꝑ ver
ba cōia:⁊ ibi plene de his:⁊ ēt quādo apponiſ clauſula

codicillaris ⁊ dic vt.ē. ¶ Quinta regula eſt ꝙ vna ſub
ſtitutio directa interdū ꝯuertiſ in aliaꝫ directaꝫ:puta pu
pillaris in militarē:vt pꝫ in.d.l.cētūrio. ¶ Sexta regu.
eſt ꝙ ſubſtitutio directa dubia ꝯuertitur ſeu interp̄taſ
in dubio in aliaꝫ directā. Exemplū: ſi dico Sempronius
Titij heres eſto:⁊ Titius ſit filius meus impubes heres
inſtitutus:nam ē dubiuꝫ: an valuerit ſubſtō pupillariter
prout v̄ba ſonant:an vero vulgariter:ideo ſi dicta ſubſtō
nō poſſꝫ eſſe directa pupillaris:vt q2 deficiat aliq̄d de re
quiſitis ad ſubſtōneꝫ pupillareꝫ:tūc ꝯuertiſ in directam
vulgareꝫ:vt in caſu.l.ſi.C.de heredi.inſti.⁊ ꝑ glo.in d.l.
his verbis. ¶ Septima regula ē ꝙ poſt aditaꝫ heredi
tatem nō pōt quis alteri ſubſtituere directo:fallit in mili
te:vt in.l.teſtamēto.C.de teſtō mili.⁊ ratio hui⁹ regule ē
ſm̄ Ang.in.d.l.centurio:q2 poſtq̄ fuit quis ſemel heres
nō pōt poſtea facto teſtatoris deſinere eē heres: vt i.l.ei
qui ſoluendo.ff.de heredi.inſti.fallit in milite: vt.l.miles
ita.ff.de teſtō mili. ¶ Octaua regula eſt ꝙ nemo alteri
pōt facere teſtm̄:ne ſibi impediat teſtamēti factionem ꝯ̄
rōnem.l.ſtipulatio hoc mō ꝯcepta.ff.de ver.oblig.⁊ hoc
fallit i duob⁹ caſib⁹. Et p̄mo ſi ſubſtituaſ impuberi i po
teſtate ꝯcurrentibus alijs requiſitis ad ſubſtōneꝫ pupil
lareꝫ de q̄bus ꝑ doc.in.d.l.ij. Nam pupillaris ſubſtō eſt
teſtm̄ filij ſibi factū per patrem:vt ē tex.hic.⁊ in d.l.p̄ris
⁊ filij. Scḋo ſi ſubſtituiſ deſcēdentibus nr̄is furioſis vel
mētecaptis:vt in.d.l.humanitatis:alias aūt procedit re
gula ſup̄dicta vt nemini ſubſtitui directo poſſit: vt inſtī.
eo.§.extraneo:⁊ procedit dicta regu.ſiue teſtōr ſit paga
nus ſiue miles:vt ē caſus in.d.l.cētūrio ſm̄ Ang.ibi aſſi
gnanteꝫ rōneꝫ:q2 p̄uilegia militūꝫ nō ſunt trahenda ad
alterius iniuriā:vt in.l.impuberi.ff.ḋ admi.tuto.⁊.l.cū fi
lijs.ff.ḋ teſtō mili. Sꝫ Jmol.in.d.l.cētūrio:in ſi.⁊ in.d.c.
raynutius:in ſi.eꝫ ꝯ̄riuꝫ in hoc dicēs ꝙ in.d.l.cētūrio ſm̄
verū intellectū quē ſequiſ ibi Bar.⁊ Bal.eſt caſus ſpe
cialis in milite qui pōt directo ſubſtituere poſt aditam
hereditateꝫ ēt extraneo vel puberi. Nō ob.ratio Ang.q2
nō poterit miles facē heredē directo ei cui ſubſtituit niſi
in bonis ꝓuentis ab ipſo milite:vnde in alijs remanebit
libera facultas teſtandi illi cui ē facta ſubſtō ꝑ militē: de
quo in.d.l.centurio:per quā.l. Bar.in.l.i.C.ḋ ſacro ſan.
eccle.in Rub.circa ſi.in.v.q.determinat ꝙ ad pias cāe
poſſit pater filio poſt pubertateꝫ ſubſtituere cōpendioſa
directa:q2 ſi hoc pōt fieri ex p̄uilegio militari:vt ibi ⁊ in
d.l.in teſtō. Fortius ex priuilegio pie cāe: vt.d.l.i.⁊.l.ſan
cimus:in ſi.eo.ti. Sed Bal.in.d.l.i.in Rub.in articulo
de filiofa.in.viij.q.fortiter reprehendit Bar.q2 ſi poſſet
directo ſubſtitui puberi adita hereditate offenderentur
predicte regule iuris:primo q2 pro certo tp̄e hēret vnū he
redem:⁊ pro certo aliuꝫ. Scḋo q2 qui ſemel eſt heres de
ſineret ipſo iure eē heres. Tertio q2 bona ſemel vnita ſe
pararentur. Quarto q2 hoc eſſꝫ ꝯ̄ caſuꝫ in terminis hui⁹
decꝉ.vbi ſubſtitutio fuit facta ad pias cāe:ſi eniꝫ ipſi pu
beri poſſet ſubſtitui directo ad pias cauſas:ergo non de
duceret trebelꝉ.⁊ fruſtra diſputaret in hac decretali: an
iſta ſubſtitutio facta de pauperibus:⁊ ſic ad pias cauſas
fuiſſꝫ pupillaris vel fideicōmiſſaria ſaltem quo ad bona
teſtatoris:item q̄uo appellaretur hec ſubſtō directa. naꝫ
nō pupillaris:q2 facta puberi:vulgaris non: q2 heredita
te adita:militaris nō:q2 nō miles ſi vocas eaꝫ cōpendio
ſaꝫ ſcias ꝙ cōpendioſa directa dꝫ reduci ad vulgarē vel
pupillarē:ſed iſta ad neutrū reduci pōt:⁊ ſi dicis eaꝫ cō
pendioſaꝫ fideicōmiſſariā habeo ꝓpoſitū ꝙ nō eſt dire
cta ſm̄ Bal.ibi ꝯcludenteꝫ ꝙ in h̄ dicta opi.Bar.nihil
valeat:prout ſatꝫ clare probaſ ex hoc tex.quē ad h̄ ſing.
tene mēti:facit qḋ dixi in glo.de detractiōe trebellcanice.
¶ Circa ſeptimum

¶ Circa ſeptimum ⁊ vltimum principale qualiter finiatur dicta ſubſtitutio compendioſa: dicit Bar. in d. l. centurio: in fi. ꝙ cum iſta ſubſtitutio cõtineat vulgarem: tūc finitur ſicut finitur ipſa vulgaris: ⁊ idem quādo continet pupillarem: ⁊ idem quādo continet exemplariam finitur qꝛ ſicut expirat ſubſtitutio quam ipſa continet reſpectu fideicõmiſſarie: ita expirat fideicõmiſſaria: puta quādo ſubſtitutus decederet quando ante euentum cõditionis ſubſtitutionis: vt in. l. ſi in imperſonā. C. de fideicõmiſſis. ⁊ plene per Bar. in. l. cum filio. ff. de leg. i. vel quādo heres inſtitutus deceſſiſſet ante aditam hereditatem ſm nõ. in. l. cumq̄. C. de fideicõmiſſis. ¶ In glo. in ver. trebellica nice ibi canonicam portionem: quod procedit ſiue relinquatur pauperibus certis vel incertis: vt p Bal. in auf. ſimiliter. C. ad. l. falci. ⁊ in. l. id qđ pauperibus. C. de epiſ. ⁊ cleri. ⁊ vide per. d. Pe. in tractatu canonice epiſcopalis: in quinto capitulo: in ver. ſexto principaliter: cuius dictum procederet de iure. C. ſed hodie quando relinquitur pauperibus non videtur relictum pauperibus certi hoſpitalis: licet relinquatur in genere vt eſt dictuʒ. ſ. in ver. pauperes: cuius dictum non procederet: de quo per Bal. in. d. l. id qđ: ⁊ p. d. Anto. in. c. ij. de ſepultu. Quando vero relinquitur pauperibus certi loci: per Jo. and. ⁊ alios in. c. dudum. de ꝯuerſ. coniugatorū. ¶ In ead. glo. in fi. nota glo. ſingularem tenēteʒ ꝙ de fideicõmiſſo vniuerſali etiaʒ ad pias cauſas detrahitur trebell. Poſtea tamen reſpondendo vltime rationi iſtius gloſe ꝙ heres ſatis lucratur: ex eo qꝛ pie agit adeundo vt pauperibus reſtituat: vt in auf. de heredi. ⁊ fal. in. §. ſi vero expreſſiſ. Item poſſʒ dici ꝙ tota hereditas ſingulariter ſit legata ad pias cās: ⁊ ſic periret tota falcidia: vt nõ. in auf. ſimiliter. C. ad. l. fal. ⁊ per Specu. in ti. de teſta. §. i. ver. qd ſi legatum: ⁊ ibi per Jo. an. in additi. Sed ad hoc poteſt reſponderi ꝙ heres ipſe nõ adeat: ⁊ ſic nullum onus habebit ſm Jo. an. vel qꝛ hec ratio contingit lex nõ habuit reſpectum ad hoc: vt in. l. naʒ ad ea. ff. de legibus. Et ſm Jo. an. pro hac glo. facit: qꝛ iſte ē caſus obmiſſus a iure antēricoꝝ: ergo ſtamus iuri antiquo: vt in. l. ſancimus. C. de teſta. Nec ob. ꝙ nomine falci. continetur trebel. qꝛ illud procedit de impropria ſignificatiōe: ⁊ in legitima impropriiſſime: vt p glo. in auf. vnde ⁊ ſi parens. C. đ inoffi. teſtamento. ¶ Item pro hac glo. facit qꝛ lʒ teſtator poſſit prohibere fal. non tamen trebel. vt in auf. ſed cum teſtator: ⁊ in. l. ſint allegas. C. ad legem falcidiaʒ: ⁊ ibi nõ. Et hanc partem ſequitur hic Archid. in additione: vt ſic euitetur iurium correctio. ē. de electi. cum expediat: eo. libro: qꝛ dicta auf. ſimiliter: non corrigit niſi in falci. ius antiquum: de quo iure poterat detrahi fal. de relictis ad pias cauſas: vt in. l. i. §. ad municipum. ff. ad. l. falci. Jura ergo de ſingularibus ſtatuta ad vniuerſalia trahi nõ debent: nec ecõtra. ff. de rebus dubijs. l. in tantuʒ. Heres cogitur adire vt reſtituat: ſed propter legata ſingularia non compellitur. Cum ergo in illo grauetur: releuetur in iſto vt quartam detrahat ſm Jo. an. vt hic plene per euʒ tenentem ſe cum hac glo. Et idem etiam tenuit Oldra. in ſuo ꝯſilio. ccxlviij. Et pro hac opinione conſuluerunt Jo. Cal. ⁊ Jo. de ligna. prout refert Salycetus in. d. auf. ſimiliter. Idem etiam tenuit Inno. in. c. cum tibi: circa fi. ē. de teſtamētis: ſm quod refert Bald. in. l. ⁊ in epiſtola C. de fideicõmiſſis. Et ita etiam nouiſſime ſequitur Lodoui. de vrbe: in repetit. auf. ſimiliter. C. ad legem falcidiam: circa fi. vbi plenius q̄ʒ alius examinat hunc articulum: ⁊ reſpondet ad omnes rationes in contrarium: ⁊ dicit hanc opi. eſſe veriorem de iure: vt ibi plenius per euʒ. Fatetur tamen ꝙ contraria opinio cõmuniter tenetur a doctoribus: vt. i. patebit. ¶ Sed contrariam opi. tenuit primo Specu. in tit. de inſtrumē. editi. §. compendioſe: ver. ſed cum deductio: vt refert hic Jo. and. ¶ Secūdo eam ſequitur Cy. in. d. auf. ſimiliter. ¶ Tertio eaʒ tenet Dy. in. l. i. §. in filij. ff. ad trebel. ¶ Quarto idem ſequitur Bar. in. l. marcellus. §. quod auteʒ. ff. ad trebel. Per iura ⁊ rationes in hac glo. alleg. ⁊ etiam per tex. in. d. §. qđ autem: vt ibi vide plene per eum. ¶ Quinto ideʒ tenuit Bal. in. d. l. ſi quis ad declinandam: in prin. ⁊ in. l. id qđ pauperibus: ⁊ in. l. fi. C. de epiſco. ⁊ cleri. ⁊ in. l. exequutorem. C. de exequti. rei iudi. ⁊ fundat ſe per iura alleg. hic in glo. pro hac parte: ⁊ idē tenet in. d. auf. ſimiliter dicēs hoc procedere etiam ſi ipſe filius ſit grauatus de reſtituēdo. Ubi etiam plus dicit per tex. in auf. de eccleſiaſticis titulis: ꝙ etiam tunc ceſſaret falci. inducta per conſtitutionem alicuius loci: ⁊ ad hunc tex. reſpondet ꝙ non debet ſumi arg. a cõtrario ſenſu: ex quo reſultaret abſonus intellectus: vt in. l. ij. C. de conditio. inſertis. Idem tenet Bal. in. d. l. i. de ſacro ſanctis eccleſijs in. xxv. latere: vbi tamen reſpondet ad. l. ſi quis: vt non faciat pro hac parte: qꝛ ibi erat improprius heres. ſ. exequutor: qꝛ cum ſit heres propter pauperes: ergo non deducit contra pauperes. l. cum filio: de leg. i. Et idem etiā tenet in. d. l. ⁊ in epiſtola. ¶ Sexto eandē opinio. ſequitur. d. Anto. in. d. c. raynutius: dicens eam eſſe ſequendam cū faueat anime: refert tamen ſe vidiſſe conſilia cõtraria. ¶ Septimo in hac eadem opi. reſidet Jo. de ſan. ⁊ Domi. hic: adducēs tex. inſtitu. đ fideicõmiſſis. §. ſed qꝛ: vbi dicit tex. proinde liceret quartam partem retinere ſicut ex lege falci. habere conceditur: ergo videtur velle text. ibi ꝙ in caſibus in quibus licet detrahere falcidiā liceat detrahere trebell. ſed in legatis ad pias cauſas non detrahitur falci. ergo nec trebel. Nec ob. ꝙ iſta equiperatio non procedit generaliter. cum trebel. detrahatur contra voluntatem defuncti: ⁊ non falci. qꝛ poteſt reſponderi ꝙ illo caſu quo per ius expreſſum reperitur ſtabitur illi: ſed vbi nõ reperitur illa regula vitiata ſtet equiperatio ſm Domi.
¶ Octauo cum hac opi. trāſit. d. Flo. in. d. c. raynutius dicens ita cõmuniter ſeruari. ¶ Nono eandem tenet. d. Ang. in. d. §. quod autem. ¶ Decimo idem tenet. d. Nicola. in. d. c. raynutius. ¶ Undecimo Saly. in. d. auf. ſimiliter: dicit ꝙ de iure verior eſt opinio Jo. an. ⁊ reſpondet ad textū dum dicit omni falci. ceſſante: vt exponatur ideſt tota: vel omni falci. ideſt omni caſu: ⁊ ſic trebel. detrahatur: cum ille tex. loquatur tantum in falci. ⁊ adducit rationem diuerſitatis inter falci. ⁊ trebel. vt ibi p eum dicentem ꝙ. d. §. quod auteʒ: ſuper quo ſe fundat Bar. nil facit in illa equiperatione inter falci. ⁊ trebell. vt plenîſſime per eum: concludentem tamen tutius eſſe pro ſalute animarum tenendū trebel. de fideicõmiſſo pio nõ detrahi ſicut nec falci. vt ibi per eum. ¶ Duodecimo Imola in. d. §. qđ autem: dicit de iure veriorem eſſe opi. Jo. and. ⁊ reſpondet ad omnes rōnes Bar. ⁊ dicit ꝙ tex. in d. §. qđ autē: nõ probat opi. Bar. dicit tamē ꝙ forte ſeruaretur in pratica opi. Bar. qꝛ videt̃ eſſe cõmunis: ⁊ ꝙ in dubio videtur tenēda opi. que facit pro religiōe: vt in l. ſunt pſone. ff. de religioſ. ⁊ refert ꝙ pro hac pte ꝯſuluit d. Fran. de ramponibus vt ibi per eum. Et vide etiam p An. in auf. de heredibus ⁊ fal. in. §. ſi vero expreſſiſ: vbi conatur predictas opi. reducere ad concordiam: vt ibi p eum. Et predictis adde Bal. ſingulariter tenētem in. l. cum tale. §. meuie: de condi. ⁊ demon. ꝙ nedum prohibetur detrahi trebel. vel fal. cum imediate debet fieri reſtitutio ad pias cauſas: ſed etiam quando mediate: puta ſi heres primo loco eſt rogatus reſtituere extraneos

⁊ extraneus poſtea ad pias cauſas. Naʒ tunc etiaʒ ab extraneo nō poterit heres trebel. detrahere: vt ſic in conſequentiam non detrahatur ad pias cauſas: arg. l. cum dotem maritus. ff. ad. l. falcidiaʒ: vbi videtur tex. nō. de hoc. Videretur tamē ꝙ ſi ſub ꝯditione vel in dieʒ deberet fieri reſtitutio ꝙ tūc rōne interuſurij medij temporis ſatis poſſet habere locum falci. vel trebellia. argu. l. in. l. falci. non habetur proprio. ff. ad. l. falci. Et vide notabiliter ď hoc dicto per Bal. in. l. eamq̄. C. de fideicō. in lectu. ij. ⁊ per Ang. in. l. ſi ſeruus. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ Lodo. ſequitur hoc dictū in. d. auť. ſimiliť: vbi vide ď hoc. ❡ Sʒ tunc queritur ſing. nunquid eccleſia ſeu pia cauſa detrahat falci. vel trebel. alteri pie cauſe vel eccleſie: poſito ꝙ vera eſſet opinio ꝙ ad pias cāſ detrahi nō poſſit fal. vel trebel. Ang. in auť. de ſanctiſ. epiſco. in. §. ſed hoc preſenti: in ver. ſi autem: tenet ꝙ ſic: q2 ratio quare nō detrahiť falci. vel trebel. eſt in fauorem ⁊ priuilegiū pietatis: vt pʒ in auť. de eccleſiaſticis titulis. §. ſi quis aūt heres: ſed dicit ipſe vna pietas contra ſibi ſimilem pietateʒ nō poteſt vti priuilegio vt in. d. ver. ſi auteʒ: vt ſic nō cohoperiatur vnū altare ⁊ alterum diſcoperiatur: vt in auť. niſi rogati: .C. ad trebel. ⁊ in. l. aſſiduis. §. exceptis. C. qui potiores. Ideʒ ēt ⁊ ſecūdo tenuit Imola lʒ per pauca verba in. l. i. §. ad municipum. ff. ad. l. fal. ❡ Tertio: hanc partem tenuit Raph. cumanus in. d. §. ad municipum: vbi etiaʒ refert idem tenuiſſe Cy. ⁊ Albericū de roſate: ⁊ facit ratio q2 de iure antiquo detrahebatur falci. de legatis pijs: vt d. §. ad municipum: ius antiquorʒ poſtea ſuperueniens corrigēs ius antiquum: vt ſic nō intelligatur id in legatis pijs: vt in. d. auť. ſimiliter: certe ſi heres a quo dicta legata pia debentur eodem modo eſt cauſa pia: non habebit locum ius autenticorū: cum res de facili redeat ad ſuam naturam: vt. l. ſi vnus. §. pactus. ff. de pac. ⁊ xxxv. diſt. ab exordio: ⁊ maxime q2 priuilegiū datum pie cauſe fuit cōceſſum per reſpectum alterius cauſe non pie: vbi ergo nō eſt cauſa prophana: videtur ꝙ ceſſet priuilegiuʒ pie cāe cum nō ſit tunc propter quid: denominetur cauſa pia.

❡ Facit ēt pro hac parte. l. titio vſuffru. in fi. ff. de condi. ⁊ demon. per queʒ dixit Bar. ibi ꝙ ſi alicui in legato apponatur cōditio ꝙ nō nubat de ꝯſenſu titij: ꝙ ſi ſecus faciat legatum vadat ad pium locū: ꝙ iſto caſu nō remittitur conditio: ex quo cauſa in quam transfertur eſt priuilegiata. ❡ Item pro eadē parte pōt adduci glo. in auť. qui rem. C. de ſacro ſan. eccle. volens ꝙ ſi vna eccleſia hʒ emphiteoſim ab alia ⁊ nō ſoluit cenſum: ꝙ res incidat in cōmiſſum: ⁊ nō vtatur tunc aliquo priuilegio. Sed ꝯtrariam partem tenet Lodo. in. d. auť. ſimiliter: q2 lʒ verum ſit ꝙ priuilegiatus nō vtatur priuilegio cōtra priuilegiatuʒ: vbi adeſt hinc inde paritas: vt in. l. ſed ⁊ milites. §. l. ⁊. ij. ff. de excuſa. tuto. ⁊ nō. in. l. ſciendū: in fi. cum. l. ſeq. ⁊ in. d. §. exceptis: ⁊ per Cy. ⁊ Bal. in auť. quas actiones: .C. de ſacro ſan. eccle. tamē illud procedit quādo vterqʒ eſt priuilegiatus in ſpecie qđ nō eſt iſto caſu: quo caſu ſolum reperitur priuilegiata pia cauſa: vt contra eam non habeat locum lex falcidia: vt ibi plene per eum. Pro eadem etiam parte reperitur ꝙ cōſuluit Bar. ⁊ incipit: cōſiliuʒ occurrit mihi: ⁊ mouetur pmo: q2 in hoc priuilegiū datur eccleſie paſſiue non actiue: facit qđ nō. Cy. in auť. quas actiones: in. iiij. q. ❡ Scđo q2 volens vti falci. tractat de diminuendo de alteri collato qđ fieri non debet: ideo eſt ꝙ heres ſoluens nō repetit: vt nō. in. l. cum quis C. de iuris ⁊ fac. igno. ❡ Tertio facit. d. l. ſi quis ad declinandam. §. fi. vbi probatur ꝙ pius locus pie dʒ ſoluere que relicta ſunt ⁊ non detrahere pietati reſpectu pietatis: vt. d. §. exceptis. ❡ Itē ceteris paribus ex quo eſt hinc inde pietas ſupereſt vt implenda ſit ipſa voluntas teſtatoris. Pro quo ſumme facit ipſa pietas: vt. l. i. C. de ſacro ſan. eccle. Et ſic pōt dici pietas addita pietati: ⁊ facit optime tex. in. d. §. ſi vero expreſſim: ſm Bar. in. d. cōſilio. Pro quo etiam facit ratio: q2 falci. detrahitur contra tacitam voluntatem teſtatoris vt in. l. qđ de bonis. ff. ad. l. falci. ergo fauendū eſt ꝙ non detrahatur: q2 heres quātum pōt debʒ implere voluntateʒ defuncti: vt in. c. ſi heredes. ē. de teſtamentis. ❡ Ad idem etiam vltra facit: q2 ex quo teſtator voluit in ſpecie deberi relictum ad piam cauſam videtur pretuliſſe generali diſpoſitiōe per eum facta de inſtitutione heredis ad pias cauſas: vt in regula generi. ff. eo. lib. Et q2 magis videtur predilectus legatarius in re legata q̄ʒ heres: vt in. l. publius meui⁹. ff. ď condi. ⁊ demon. ❡ Et vltimo facit: q2 ex quo text. in. d. auť. ſimiliter: dicit indiſtincte ꝙ legata pia non defalcantur: certe debʒ indiſtincte intelligi vt. xix. diſt. ſi romanorum. ❡ Sed Aduerte q2 primaʒ opi. tenuit. d. Nico. in xv. col. in. c. in preſentia: de probat. in glo. fi. per illaʒ glo. ⁊ per tex. in. d. §. ſed hoc preſenti: q2 quādo pia cauſa cōcurrit cum alia pia cauſa: concurrit priuilegium cū priuilegio. Unde conquaſſatis priuilegijs vtūtur iure cōmuni: arg. d. §. exceptis: ⁊ dicit ita eſſe tenendum: lʒ gloſ. in c. pontifices. xij. q. iij. hoc nō bene firmauerit. Dependet tamē hec dubitatio ab illo dubio quādo ſit ꝙ priuilegiatus vtatur priuilegio cōtra priuilegiatum: de quo ibi. d. Nico. plene tractat: vnde cogita q2 iſta pars videretur ſine dubio tenenda in trebel. Nam ſi Jo. an. ⁊ alij cum eo tenuerūt ꝙ trebel. deducatur de loco pio per prophanū qđ eſt magis difficile: lʒ de hoc ſint opi. vt. ē. tamen inter locum pium ⁊ pium videtur ꝙ ſine dubio illa opinio ſit tenenda: ex quo non eſt tanta ratio prohibitionis: ⁊ ideʒ videretur tenendum in falci. q2 lʒ detrahatur contra voluntatem defuncti: tamen heres defalcando non peccat q2 tutus eſt auctoritate iuris ciuilis quod factū eſt propter publicaʒ vtilitateʒ ſm Inno. in. c. q2 pleriqʒ: de imu. eccleſiarum: propter quod dictuʒ tenuit Bal. in auť. ad hec. C. de vſuris: in. viij. col. in princip. ꝙ heres qui vtitur falci. contra tacitam voluntatem defuncti: non poſſit denunciari denunciatione euangelica in curia epiſcopali: ⁊ ſic ſequitur ꝙ non peccet cauſa pia ſi vtitur falci. contra cauſam piam: ⁊ maxime q2 ceſſat tunc ratio finalis priuilegij ipſius cauſe pie: ex quo non concurrit cum prophana vt debeat ceſſare priuilegiuʒ: vt in. l. quod dicm. ff. de pactis. Verſatur ergo hinc inde cauſa pia: ⁊ ſic i pari cā videtur ꝙ ſit potior conditio heredis poſſidentis: vt nō. in regula in pari. ff. eod. libro. Alias cum hoc priuilegium fuerit conceſſum pie cauſe retorqueretur cōtra quod eē non debet: cum priuilegium non debeat redundare contra ipſum priuilegiatum: vt in. l. ſi ruffinus. C. de teſtamēto militis. ❡ In glo. in ver. verbis: in princi. Aduerte q2 in ſubſtitutionibus qui veniant appellatiōe liberorū vel filiorʒ eſt plene dictum. ē. in glo. in ver. liberis: ⁊ ibi multum notabiliter de hoc: ⁊ ibi etiam qui veniant appellatione heredum. Quibus adde pmo: qui veniant appellatione nepotum: dic ꝙ proprie comprehenduntur filij filiorʒ per lineam deſcendentem: vt. l. i. §. ij. ⁊ l. iij. in fi. ff. de gradibus. Ideo Fede. de ſenis in ſuo cōſilio. xxxviij. quod incipit: Viſo ⁊c. determinat ꝙ in ſtatutis vbi verba debent intelligi proprie: vt in. c. in noſtra. ē. de iniurijs appellatione nepotum non comprehenderetur niſi nepos ex filio ⁊ ſic per lineam deſcendentē: lʒ tex. in. l. ſi inſtituta. §. i. ff. de inoffi. teſta. dicat ꝙ ēt cōprehendať filius fratris: ⁊ ſic p lineaʒ tranſuerſalē. Pro quo etiaʒ bonus tex. in. c. i. circa prin. ē. de ſnia excom. eo. lib. Et bal. in. l. ſi auis. C. de

nuia.C.de ſucceſ.edic.alleg.ad hoc plures alios tex.⁊ p Jo.and.in.c.fundamenta.ē.de elect.eo.libro dicentem ita cōmuniter teneri: q2 opinio vulgi ⁊ cōmunis vſus lo/quendi ſic interpretatur qui ſequendus eſt:vt in.c.ex lit/teris:el pmo.ē.de ſponſalibus. Et hic nota ſi teſtator fe/cerit ſubſtitutionem:vt aliquo caſu bona reuertantur ad nepotes ſuos qui comprehēdi poſſunt. ¶ Scdo adde q veniant appellatiōe ſucceſſorum:⁊ dic ꝙ in dubio intel/ligitur de ſucceſſore vniuerſali non de particulari: vt eſt tex.nō.ſm Bal.ibi in.l.quedam.ff.de edendo:in prin.
¶ Tertio quid ſi teſtator dixerit ſi filius meus deceſſe/rit ſine ſobole bona mea reuertantur ad illos de ſobole mea qui contineantur appellatione ſobolis: Bald.hic remittit ad nō.in.l.fi.de bonis dānatoꝝ:vbi dī ꝙ nomen ſobolis importat idem quod nomen liberi: ⁊ ſic veniunt deſcendentes tam per lineam maſculinam q̄ ſemininaꝫ: facit.l.i.C.ne rei dominice vel temploꝝ: ⁊.l.i.⁊.iij.C.de naturalibus libe. vbi probaſ ꝙ ſub tali vocabulo veniūt etiam legitimati per oblationem curie:⁊ fortius p ingreſ ſuꝫ religionis:vt p Bal.in.l.i.circa fi.C.de ſacro ſanctis eccleſiis. ¶ Quarto qui veniant appellatiōe progenies vide in.l.fi.C.ō emancip.libe.vbi progenies appellatur filius:nepos:⁊ pronepos:⁊ ſimiles ſꝫ Bal.hic: vnde di cebat.d.Pet.in.c.vergentis.ē.eo.ibi probari ꝙ proge/nies ſumatur pro linea deſcēdentium. ¶ Quinto quid ſi fiat mētio de proſapia:puta ſi teſtator dixit ꝙ bona re/uertantur ad illos de proſapia mea:vide in.l.fi de ex cor pore:⁊ ibi p glo.C.ō murilegulis:lib.xi.⁊ in.l.cū ſatis: ⁊ l.ne diutius C.de agrico.⁊ cen.lib.xi.vbi dī ꝙ proſapia eſt generatio vel familia alicuius ſm Bald.hic: ⁊ ſic ve niunt illi qui ꝯtinentur appellatione generationis vel fa milie. ¶ Sexto quid ſi fiat mētio de generatione:dic vt in.l.iuriſcōſultus.§.poſteriore.ff.de gradibus:⁊ in.c.ſta/tutum:el.ij.ē ibi per glo.ſ.de hereti.eo.lib.vbi dī ꝙ ſunt deſcendentes per lineam maſculinam ſm Bal.hic:⁊ ibi etiam habetur qui dicantur eſſe de prima ⁊ ſecunda ge/neratiōne. Sed Pau.de caſt.in.l.i.C.de condi.inſertis refert ſe conſuluiſſe ꝙ nepos ex filia dicatur eſſe de ge/neratione recipientis emphiteoſim.⁊ alleg.Spe.in ti.de loca.§.nunc vo aliqua:ver.dv.ſecus in honoribus ⁊ imu nitatibus:vt in.l.liberos.ff.de ſenatoribus:⁊ facit.c.vbi/cunqꝫ.ſ.de penis:⁊.l.i.ff.de iure imunitatis. ¶ Septimo qui veniant appellatione poſterorum dic ꝙ in ſucceſſio/nibus ſeu ſubſtitutionibus comprehenduntur taꝫ nati p lineam maſculinam q̄ femininam:vt in.l.generaliter.C. de inſti.⁊ ſubſti.⁊ in.l.cum acutiſſimi.C.de fideicom. In priuilegiis vero comprehenduntur nati ex linea maſculi na non feminina:vt in.l.vacbatio.ff.de mu.⁊ hono.⁊ in.l. quod his verbis.ff.de leg.iij.⁊ in.l.i.in fi.ff.ō iure imuni. ⁊ in.c.i.de feudo marchie:⁊ ꝺ in fauorabilibus. In odio ſis vero vide in.c.vbicunqꝫ.ſ.de penis:⁊ per Dy.in regu la priuilegium.ſ.eo.lib.⁊ in.l.iiij.ff.de iure imu.⁊ in.l.ven ditor.ff.de religioſis:⁊ in.q.iiij.§.item peccato. ¶ Octa uo quid ſi per teſtatorem fiat mentio de ſuis cōſortibus: vide per Bal.in.l.ſi fundum.ff.de contrahen.emp.dicē tem ꝙ ſm cōem vſum loquendi appellantur oēs illi qui ſanguine coniuncti ſunt:⁊ hic protiſit appellantur etiam ſi ſanguine nō ſint cōiuncti:dūmodo tamen ſint de eadē domo ſeu caſata. ¶ Nono qui dicātur de domo vide p Bar.in.l.i.ff.ad ſilla.dicentem ꝙ illi qui veniunt appel/latione familie. Pro quo glo.nō.in.l.i.C.ſi quacūqꝫ pre ditus pote.⁊ in.l.cum vnus.ff.ō ali.leg.⁊ vide per Bar. in.l.tutelas.ff.de capi.dimi.⁊ in.d.l.pronunciatio.
¶ Decimo qui dicātur de familia:puta ſi teſtator dicat ꝙ bona reuērtantur ad illos qui ſunt de ſua familia: vi/de in.l.pronunciatio.§.familie.ff.de verbo.ſigni.⁊ in.l.fi. C.eo.ti.⁊ vtrobiqꝫ per Bar.⁊ Bal. ¶ Undecimo q dicantur de cippo domus:⁊ dic ꝙ dicūtur eſſe illi tantū qui p lineam maſculinā aſcendunt ſm.d.Pe.de Peru. facit qō nō.in.l.i.§.ſeruus.ff.ō ventre inſpiciendo: vbi dī ꝙ per agnatos ꝯſeruatur honor domus:⁊ etiam q2 ipſe femine nō poſſunt leuare faldam domus ⁊ caſate:vt per glo.in.c.iij.qui feuduꝫ dare poſſunt:⁊ per Ang.in.l.pro herede:in fi.ff.ō acqui.heredi. ¶ Duodecimo qd ſi te/ſtator dixerit redeant bona ad illos de gente mea: vide qō nō.in.l.i.ff.de probat.vbi dī ꝙ veniunt cognati ⁊ ſic ꝯſanguinei ex latere matris ſm Bal.hic:ſed ſm aliuꝫ in tellectum veniunt etiam agnati ⁊ ſic ex latere patris.
¶ Decimotertio qui ꝯtineantur appellatione generis ſeu dicantur eſſe de genere:glo.in.d.l.i.dicit ꝙ continenſ illi qui per lineam maſculinam deſcēdunt. Pro quo eſt bonus tex.in.l.i.in fi.ff.de iure imuni.ſꝫ bal.hic:qō tamē fallit fauore libertatis quo caſu comprehenduntur etiaꝫ deſcendentes per lineam maſculinam:vt.l.i.⁊.ij.ff.de lib. cauſa. ¶ Item comprehenditur frater:vt in.l.cuꝫ quid de interdic.⁊ relega. Item legitimati:vt.l.quoniam.C.ō naturalibus lib.ſm bal.ibi:non autem venirent baſtardi ſm bal.in.l.fi.eo.tit. ¶ Decimoquarto qui dicantur de prole:⁊ dic ꝙ illi qui veniunt appellatione liberoruꝫ vt eſt text.nō.in.l.diutius.C.de agri.⁊ cen.lib.xi.⁊ in.l.offi/ciales.C.de epiſco.⁊ cleri. Item comprehenduntur etiā legitimati:vt in.l.diui.C.de naturalibus libe. ¶ Deci/moquinto quid ſi dixerit teſtator ꝙ bona deueniant ad filios de antiquitate ſua: dicit hic bal.ꝙ antiquitas ideꝫ eſt qō ꝯſanguinitas:vt in.l.cum ſcimus:in fi.C.de agri.⁊ cenſi.lib.xi. ¶ Decimoſexto qui continentur appella/tione ſuorum:⁊ vſqꝫ ad queꝫ gradum:vide per glo.in.l. ſi feminam.C.ad turpil.dicentem ꝙ illi quorum iniuriaꝫ quis proſe qui poteſt ſꝫ bal.hic:⁊ facit tex.in.l.petitionēs in.§.egredientem.C.de aduoca.diuer.iudi.⁊ glo. inſti. de here.quali.⁊ diffe.§.i. ¶ Decimoſeptimo qui conti/nentur appellatione domeſticorum:puta ſi dixerit teſta tor ꝙ reſtituat bona ſuis domeſticis:⁊ dic ꝙ illi qui ſūt de familia ſm bar.in.l.i.ff.ad ſilla.de quo vide per glo.ſ §.fi.inſti.de teſta.⁊ in.l.preſcuti.C.de his qui ad eccle. confugi.⁊ nō.in.c.ij.ſ.de verbo.ſigni. ¶ Decimooctauo quid ſi fiat mentio per teſtatorem de homine:puta ſi filiꝰ meus deceſſerit ſine homine:dic ꝙ continenſ filij maſcu li:vt.l.hominis.ff.de verbo.ſignificat.ſm bal.hic:⁊ vide ibi an poſſint comprehendi femine. ¶ Decimonono qd ſi dixerit ſine natis:dic ꝙ continentur filij ⁊ nepotes: vt l.natorum.ff.de verbo.ſigni.ſm bald.hic. ¶ Uigeſimo quid ſi dixerit ſi deceſſerit ſine neceſſariis:qui continean tur appellatione neceſſariorum : vide in.l.fi.ff.de iuſtitia ⁊ iure:⁊ in.l.i.in fi.ff.de eo qui pro tutore: ⁊ in.l.impube/rem:in prin.ff.de ſuſpec.tuto.vbi probatur ꝙ ſunt cogna ti ⁊ ſic conſanguinei ex parte patris ſm bal.hic. Et ideꝫ ſi dixerit ſi filius meus deceſſerit ſine neceſſitudine: q2 hō verbum idem importat:vt in.l.in fideicōmiſſ.§.cuꝫ polli dius.ff.de vſuris ſm bald.hic. ¶ Uigeſimoprimo quid ſi teſtator dixerit bona mea deueniant ad propinquos meos qui contineantur appellatione propinquorum: cō cludit hic bal.ꝙ illi qui ſunt vltra liberos: licet ⁊ ipſi li/beri propinqui dicantur:vt nō.in.d.l.officiales : ⁊ p Cy. in.l.etiam.C.de teſtibus. Et vide tex.in.l.fi.C.de verbo. ſigni.probantem ꝙ de propria ſignificatiōe appellatio/ne propinquorum nō veniūt gener ⁊ nurus. Et vide etiā tex.nō.in.l.i.C.vnde vir ⁊ vxor:probantē ꝙ appellatio/ne propinquorum non venit vxor vel maritus:nec ēt aliī affines ex pte vxoris vel viri:qō ēt inducit ibi bar.⁊ bal.

ad ſtatuta ꝙ minores ſeu mulieres non poſſint ꝯtrahere
ſine ꝯſenſu propinquoꝝ: vel ꝙ cũ compromittant inter
ꝓpinquos: vt p̄dicti nõ cõprehendant: veniunt ḡ appel-
latõe ꝯiunctoꝝ alij ꝯſanguinei vt ꝓbat tex. in. c. quoniam. in
p̄n. ẽ. ꝺ teſti. ¶ XXij. qd ſi teſtõr dixit deueniãt bõa mea
ad ꝯiunctos meos: qui ꝯtineãtur appellatiõe ꝯiunctoꝝ:
⁊ dic ꝙ veniunt cõſanguinei: imo etiam venirent affines:
vt vĩ probare tex. in. l. ſed ⁊ hec: in prin. ff. de ꝓcura. ideo
eſt ꝙ venit tũc maritus ⁊ vxor: vt in. l. manifeſtiſſimis. §.
cũ aũt in conſinio. C. de furtis. Non tamen venirent filij
ſpurij vt voluit glo. in cle. i. de batiſmo: ⁊ Inno. in. c. nõ-
nulli: in fi. ẽ. de reſcrip. ⁊ Bal. in. l. id qd pauperibus. C.
de epiſco. ⁊ cleri. referens Dy. ita ꝯſuluiſſe. Quid aũt ſit
de filijs naturalibus tantũ: per Inno. in. c. nõnulli. ⁊ per
Imolã in. l. ex facto. §. ſi quis rogatus. ff. ad trebel.
¶ XXiij. quid ſi dicat teſtator reſtituantur bona mea
meis ꝯſanguineis: qui contineantur appellatione cõſan
guineorum: cõcludit hic Bal. ꝙ proprie loquẽdo conti
nentur fratres ⁊ illi qui ſunt ex latere tranſuerſali: vt i. l.
poſt cõſanguineos. ff. de ſuis ⁊ legi. ⁊ in. d. l. fideicõmiſſa
§. cum pollidius. Et adde ꝙ ꝯſanguinei dicũtur omnes
illi qui quoquo modo nobis ſanguine coniuncti ſunt: vt
in. c. nõ dꝫ: de ꝯſangui. ⁊ affini. Et ſic venirẽt etiã illi qui
ſunt ex latere materno: vt p glo. Bar. Bal. ⁊ Imol. in. l.
cũ quidam. §. qd dicitur. ff. de acqui. heredi. dicentes hec
maxime procedere ſm cõem vſum loquendi: de propria
tamẽ ſignificatiõe vocabuli ſecus eſſꝫ: vt. ẽ. vnde dicebat
ſing. Jo. an. in. c. ſciant. ẽ. de elect. eo. lib. ꝙ ſi conſtitutio
eſſet penalis appellatõe ꝯſanguineoꝝ nõ includerentur
affines: imo etiam dicebat Bal. in. d. l. fi. ꝙ de propria ſi
gnificatiõe non comprehenderetur mater ⁊ auia: lꝫ ſecus
ſit ſm cõem vſum loquẽdi: qui preferri dꝫ cuicunqꝫ pro-
prie ſignificationi: vt. l. labeo. ff. de ſupellectil. leg. cuꝫ ſi.
¶ XXiiij. quid ſi dicat teſtator: bona mea deueniant ad
affines meos de qbus intelligatur: vide in. l. nõ facile. §.
affines. ff. de gradibus: ⁊ p Bal. notabiliter in. d. l. fi. ⁊ vi
de tex. ⁊ doc. in. l. cum eoꝝ. §. affinitatis. ff. de poſtulando:
⁊ in. l. affinitatis. C. cõia de ſucceſ. ⁊ ibi notabiliter p bal.
⁊ in. d. l. i. C. vnde vir ⁊ vxor: ⁊ in. d. l. fi. ⁊ per glo. in. d. c.
non debet: ⁊ vide tex. in. l. nõ ideo C. de heredibus inſti.
¶ XXv. quid ſi dixit bona mea deueniãt ad meos parẽ
tes: ꝯcludit hic Bal. ꝙ de propria ſignificatiõe ꝯtinean
tur aſcendentes vſqꝫ ad tertiũ gradũ: ⁊ in. d. l. iuriſcõſul
tus. §. parentes: ſꝫ large loquẽdo ꝯtinent vſqꝫ in infinitũ
vt in. l. q litigãdi. §. i. ff. de in ius vo. ⁊ vide i. c. ij. ẽ. de v. ſig.
¶ XXvi. quid ſi dixerit volo ꝙ bona mea reſtituantur
meis deſcẽdentibus: ⁊ tunc dic ꝙ veniũt illi qui venirẽt
appellatiõe liberorũ: ⁊ an veniant tũc ſpurij vel natura-
les tantũ: dic vt. ẽ. ⁊ vide qd nõ. per doc. in. l. generaliter
§. cũ aũt. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ⁊ per glo. ſing. in. c. ſtatutum
el. ii. ẽ. de hereti. eo. lib. per docto. Per quã glo. etiã ibi
probatur ꝙ in materia non penali appellatiõe deſcẽden
tium includuntur deſcẽdentes: tam per lineam maſculi-
nam qꝫ femininam: ſecus ſi materia eſt penalis: qꝛ nõ in-
cluderẽtur p lineã femininã deſcendentes: de quo ibi p
Domi. Et adde ꝙ ſi ꝯcederetur priuilegiũ alicui ⁊ ſuis
deſcẽdẽtibus poſteris maſculis ⁊ feminis ꝙ nõ compre
henduntur femine niſi virgines aut vidue: nõ autem nu-
pte: vt voluit ſing. Bar. in. l. quoties. C. de priuilegiis
ſcolarium: lib. x. Et idem ſequitur, Lodo. de vrbe in. l. i.
ff. ad ſillanianum. vbi etiam vide de his per eum.
¶ XXvij. quid ſi dicat teſtator volo ꝙ bona mea rede-
ant ad proximos meos: dic ꝙ ꝯtinentur ꝯſanguinei: imo
etiã appellatiõe ꝓximoꝝ ꝯtinẽtur maritus ⁊ vxor: vt in
l. cum al. C. de agnatis: intellige tamẽ ſm ſubiectã mãm.

¶ XXviij. quid ſi dixerit teſtator volo ꝙ bona mea re-
ſtituantur illis de patrimonio meo: ⁊ dic ꝙ tunc compre
henduntur omnes illi qui comprehenderentur appella-
tione familie: vt voluit ſingulariter Ang. in. d. l. fi.
¶ XXviiij. quid ſi dixerit teſtator volo ꝙ bona mea de-
ueniãt ad illos de caſata mea: ſeu de caſato meo: ꝯcludit
Imola in. d. l. ex facto. §. ſi quis rogatus: in. xiij. col. ꝙ lꝫ
hoc vocabulũ ꝓprie nõ ſit inuentũ a iure: tñ vulgariter
⁊ ſm cõem vſum loquendi intelligitur de illis de domo
ſeu de agnatione: ⁊ ſic ꝯcludit idem eſſe dicenduꝫ in hoc
vocabulo qd eſt dictũ. ẽ. qñ per teſtatorẽ fieret mẽtio de
illos de domo ſua ſm Imol. ibi. ¶ XXX. quid ſi fiat mẽ
tio de agnatis vel cognatis: ꝯcludit hic Bal. ꝙ appella
tione agnatoꝝ veniant cõſanguinei ex latere paterno: vt
l. i. §. i. ff. de gradibus: ſed appellatiõe cognatoꝝ veniunt
ꝯſanguinei ex latere materno: vt. l. i. ⁊. ii. ff. de gradibus:
inſti. de ſucceſ. cognatoꝝ per totum: de cognatis vide no
tabiliter dicta in. c. vbicunqꝫ: in fi. de penis in. vi. ⁊ ibi per
Jo. an. ¶ XXXi. ⁊ vltimo: quid ſi per teſtatorẽ fiat mẽ-
tio de ſua ſtirpe: puta volo ꝙ bona mea reſtituantur illis
de ſtirpe mea vel meis ꝯſanguineis per ſtirpem meã de-
ſcendentibus: vide tex. ſingu. in. l. ſi quis ſuo: in prin. C. de
inoffi. teſta. Per quem Bal. ibi dicebat ꝙ intelligit tan
tum de ſuis deſcẽdentibus: qd ideo eſt ſm eum: qñ huic
dictioni adiungit nomen qd ſignificat generationem ſuã
ſicut cuꝫ dicit teſtator de ſtirpe mea progenitis: qd indu-
cit ad emphiteoſim qñ eſſet recepta pro ſe ⁊ alijs de ſtir-
pe ſua progenitis: vt intelligatur ſolũ de ſuis deſcẽdenti-
bus: qd nota: alias aũt dicebat idẽ Bal. in. l. peto. §. fra
tre. ff. de leg. ij. per vnã glo. ibi ꝙ paria ſunt ſi teſtator fa-
cit mẽtionẽ de ſtipite ſuo: vel de illis de ſtirpe ſua: ac ſi di
ceret de illis de domo meo: vel de caſato meo: ⁊ ſic ſequit
ꝙ nõ venirent tunc ꝯſanguinei ex parte matris: qꝛ illi nõ
dicuntur de ſtipite vel de ſtirpe: ⁊ idem qd Bal. ibi te-
nuit Imola in. d. §. fratre: in fi. vnde dicebat Ang. in. d. l.
fi. ꝙ ſi teſtõr legat ſtipiti domus ſue: vĩ legaſſe illis de ſti
pite ſuo: qd nota: qꝛ ſepius in facto ꝯtingit. Et ad predi
cta vide per Pe. de anch. in. c. vbicũqꝫ. ĩ. de penis: ⁊ per
Imolam in. d. §. ſi quis rogatus: ⁊ hic per Baldum.
¶ In glo. in ver. poſſit: in fi. patꝫ ergo ꝙ lꝫ legitima di-
catur debita a filio ipſi matri iure nature: vt dicit tex. hic:
tamẽ põt pater ſubſtituendo filio ſuo impuberi compen
dioſe quãdo ſubſtitutio valet iure directo priuare mr̃em
legitima filij: qꝛ talis ſubſtitutio filio decedente in pupil
lari etate trahitur ad omnia bona tam teſtatoris qꝫ pu-
pilli vndecunqꝫ queſita: ⁊ idem eſſet in expreſſa ſubſtõne
pupillari: vt inſti. de pupil. ſubſti. §. non ſolũ: ⁊ in. l. ſed ſi
plures. §. ad ſubſtitutos. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ latius eſt di-
ctum. ẽ. Priuatur ḡ tunc mater legitima filij ſui: vt in. l.
pap. §. ſed nec impuberis. C. de inoffi. teſta. ¶ Sed con
tra p̄dicta oppo. hic Archi. i ver. bona oia: de. c. fi. xvij. q.
vlt. vbi dĩ: Qui vult filiũ p̄uare legitiã ⁊ eccleſiã inſtitue
re heredem: alium querat queꝫ inſtituat qꝫ Auguſtinuꝫ:
⁊ deo ꝓpitio neminẽ inueniet. Et ſic vult ille tex. ꝙ nõ li
ceat trãſferre bona ad eccleſiaꝫ ⁊ priuare filium ſucceſſio
ne: cũ dicatur potius debita filio qꝫ eccleſie. Ita ergo nõ
debet poſſe mater priuari legitima filij ſui ex diſpoſitio-
ne teſtatoris: qꝛ non minus pie ipſis parentibus qꝫ libe-
ris relinqui debet: vt dicit tex. in. l. nam ⁊ ſi parẽtibus. ff.
de inoffi. teſta. Soluit Archid. ꝙ illud procedit de iure
poli: ſed tex. hic procedat de iure fori: ⁊ ſic vult Archi. ꝙ
lꝫ in foro iudiciali teſtator poſſit priuare matreꝫ legitima
ſui filij: tñ de iure poli ⁊ ſic i foro ꝯſciẽtie hoc nõ poſſit p
rõnẽ tex. d. c. fi. Ex quo infert ꝙ ſubſtitutus pupillaris i
foro ꝯſcie nõ poſſit retinere legitimã matris qd dictũ eſt

ſingulare

ſingulare ⁊ nouum dictuȝ: ⁊ ſatis videtur probari per ra
tionem tex. in. d. c. ii. ⁊. d. l. nam ⁊ ſi parentibus: ⁊ q̄ legi
tima dicit debita matri a filio iure nature: vt. ſ. ⁊ pro ma
tre faciunt notabiles rōnes quas adducit Bald. in. d. l.
precibus poſt prin. in ver. circa tertiū ⁊c̄. facit ēt q̄ lȝ ita
repiatur ſtatutū per leges ciuiles: ꝙ mater priuetur legi
tima filij ſui: tamē non vr̄ ꝙ propter hoc in foro ꝯſciētie
⁊ quō ad deum quis debeat eē tutus: vnde de iſtis. ll. ci
uilibus dixit Auguſtinus p̄ de libero arbitrio: Lex mqt
iſta que regendis ciuitatibus fertur multa ꝯcedit ac ipu
nita relinquit que per diuinaȝ prouidentiā vindicantur.
Sȝ in ꝯtrariuȝ facit primo qđ determinat ſanctus Tho
mas parte. ij. q. xcvi. ꝙ lex humana facta ab habente au
ctoritatem ſi nō nutrit peccatū ligat ēt in foro ꝯſcientie:
prout refert Jo. an. in. c. ij. ſ. de vſuris: eo. lib. ergo lex ciui
lis ita diſponēs ex quo nō nutrit peccatū: ſit ſeruanda ēt
in foro ꝯſcientie: niſi diceres ꝙ ſat Jnutriat peccatuȝ ex q̄
mater priuatur legitima filij ſui: vt in. d. c. ſi. ¶ Scđo cō
tra matrem adducitur notabile dictuȝ Inno. in. c. q̄ ple
riqȝ. ſ. de imu. eccle. vbi voluit ꝙ lȝ fal. detrahatur p he
redem cōtra tacitam voluntatem defuncti: vt in. l. q̄n de
bonis. ff. ad. l. fal. tamē heres defalcando legata nō pec
cat: q̄ ipſe heres eſt tutus auctoritate iuris ciuilis qđ fa
ctum eſt pp publicam vtilitatem ſm Inno. ⁊ ſic i foro cō
ſcientie eſt heres tūc tutus: ita ergo ſit tutus quo ad deū
ipſe ſubſtitutus: ex quo ipſa ſubſtitutio pupillaris fuit in
uenta pp publicam vtilitatem: vt. l. ij. in prin. ff. de vulg.
⁊ pupil. ¶ Tertio ꝯtra matrē adducitur text. in terminis
hic: vbi nō ſolum lex ciuilis: ſed ēt ipſe papa ⁊ ſic ipſa ec
cleſia approbat ⁊ ſtatuit ꝙ ſubſtitutus pupillaris exclu
dat matrem a legitima filij: ex quo ergo hoc eſt approba
tuȝ p ſacros canones vt eſt tex. hic: ſeqtur ꝙ ipſe ſubſti
tutus ſalua ꝯſcia ⁊ quo ad deuȝ poſſit retinere legitimā
filij debitam de iure non ipſi matri ipſa matre in totum
excluſa: nec poteſt dici ꝙ iſte tex. ꝓcedat de iur̄ fori ⁊ nō
de iure poli. Nam nō peccat qui aliquid facit auctorita
te legis ⁊ canonis: vt. xxiij. q. iiij. qui peccat: ⁊. l. gracbus
C. de adulterijs: ⁊ ſic nō eſt dicendū ꝙ papa hic ſic ſta
tuerit cum peccato. Dubiū tamen facit: q̄ legitima ſuc
cedit loco alimētoꝝ: ⁊ in alimētis non vr̄ ꝙ poſſit renū
ciari etiam cum iuramēto: vt in. c. cum quidam. ſ. de iure
iurando: ⁊ ſic ſi mater indigeret non vr̄ ꝙ ſalua conſcien
tia poſſit ſubſtitutus retinere legitimaȝ ⁊ alimenta debi
ta matri iure nature ſine peccato. Phi. Fran.

r **Eligioſus.** Officium exequtoris vl
timarū voluntatum re
ligioſus ſuſcipere vel exequi non poteſt: niſi ſui
ſuperioris licentia petita ⁊ obtēta. h. d. Et hȝ duas par
tes princi. Primo ponitur dictū: cuius rōnēȝ reddit ibi
cum velle. Scđo ibi: ſane diffinit caſum trimēbrem ⁊ ra
tionem reddit ibi ne voluntatj: ⁊ caſum excipit ibi niſi.
¶ Nō. primo ꝙ nō ſolum in teſtamēto: ſȝ etiā in quali
bet alia vltima volūtate pōt deputari religioſus vel ali
exequtor ſm Do. Pro quo ēt text. in cle. i. ſ. eo. lib. ⁊ ibi
per glo. in ver. cuiuſlibȝ: ⁊ q̄ tex. loquitur hic indiſtincte
ſequitur ꝙ nō ſolum ad pias cauſas: ſed etiā ad nō pias
cūs ad exequendam quālibet vltimā voluntatem defun
cti poterit eſſe exequtor: ⁊ ita tȝ. d. Nico. ⁊ doc. in. c. Jo
annes. ſ. eodem: petita ⁊ obtenta licētia ſuperioris: ⁊ vo
luit Specu. in ti. de inſtru. edic. §. nūc vero: in. i. col. ꝙ nō
refert quo noīe nuncupetur: an executor vel fideicōmiſſa
rius nec alio noīe: imo ēt voluit Bal. in. l. id qđ pauperi
bus: in prin. C. de epiſ. ⁊ cleri. ꝙ valeret deputatio etiā ſi
dicatur ꝯſtituo talem dilapidatorem meorū bonoꝝ ad
exequendū meum teſtm̄: ſicut in ſimili dr̄ p Inno. ⁊ doc.

in. c. petitio. ſ. de procu. quia cum habemus effectum pa
rum curamus de nomine: vt inſti. de leg. §. ſi quis in no
mine. ¶ Scđo tene mēti ibi nō poteſt: ꝙ acceptatio of
ficij exequtoris vel exequtio facta per religioſuȝ eſt ipſo
iure nulla: vt hic notabiliter probatur. Nā negatiua pre
cedens verbum poteſt prout eſt hic: reddit actuȝ de iure
impoſſibilem ⁊ neceſſitateȝ importat: vt voluit glo. ſing.
in ver. non poteſt: in regula. i. ſ. eo. lib. Pro quo ēt facit
d. cle. i. ¶ Tertio nō. ibi petita iuncto tex. ſ. ꝙ vbi in ali
quo actu reqritur licētia alicuius: tūc petitio ipſius licē
tie dȝ precedere actum: ideo eſt ꝙ hic religioſus non pōt
ſuſcipere iſtud officiuȝ niſi petita licentia: facit tex. ⁊ glo.
in. c. licȝ. ſ. de regularibus: ⁊ in cle. ſi. de elec. De alijs ve
ro ꝯſenſibus vide p Inno. in. c. cum ꝯſuetudinis. ſ. de cō
ſuetudine: ⁊ plenius q̄ȝ alibi per Jmolā in. c. iij. ſ. de his
que fiunt a prela. Nō ergo ſufficeret licentiā peti ex poſt
facto: ſed debet precedere ⁊ a principio peti: vt. ſ. ⁊ facit
aut. licentiaȝ. C. de epiſ. ⁊ cleri. ¶ Ultimo nō. ꝙ ad hoc
vt exequtor poſſit ſuſcipere officium exequtoris ⁊ exequi
requiritur ꝙ licentia ſit nō ſolum petita: ſed etiā obtenta
in ſpecie: vt pȝ hic in tex. ibi ſuper hoc: nec ſufficeret taci
ta: ſed debet eſſe expreſſa: vt dixit hic ſing. Jo. an. ⁊ Do.
vt voluit glo. in ver. obtenta: in. d. cle. i. facit etiā qđ nota
biliter voluit Archi. ⁊ Jo. an. in. c. ſi abbatem. ſ. de elec.
eo. lib. dicentes ꝙ vbi in aliquo actu requiritur licentia
alicuius nō ſufficeret tacitus ꝯſenſus: Parȝ ergo ex tex.
ꝙ vbi requiritur alicuius licentia dȝ eſſe obtenta: vt per
glo. in. d. c. licȝ: tamē dixit ibi ſing. Jo. an. ꝙ regulariter
licentia debȝ eſſe obtenta: niſi in caſibus in quibus in iu
re contrarium reperitur expreſſum quod nota.
¶ In glo. ii. in prin. nō. ex glo. ꝙ lȝ appellatione religio
ſorum veniant omnes qui profitentur tria ſubſtantialia
regule: tamē ſm ſubiectā rōnēȝ materie intelligit̄ de clau
ſtralibus tm̄: vt eſt in caſu iſtius decꝛ. ſm glo. Quādo ve
ro apponeretur dictio vniuerſalis: vt q̄ dicatur quicūqȝ
religioſi: ⁊ tunc veniunt religioſi largo modo ſumpti: lȝ
non profiteantur tria ſubſtantialia regule ſm glo. nō. in
cle. i. de decimis: ⁊ per glo. pe. in. c. quorūdam: de elect.
eo. lib. ¶ In ea. glo. ibi mendicand: intellige niſi ſint fra
tres minores: q̄ non poſſunt eſſe exequtores: vt in cle.
exiui. §. proinde: ⁊. §. verum etiaȝ: de verbo. ſigni. ſm Jo.
and. ⁊ per glo. in. d. cle. i. in ver. ſuſcipere. ¶ Sed quer
itur primo: an poſſint eſſe ꝯſiliarij in modo diſtribuendi:
⁊ dic ꝙ ſic: vt eſt tex. in. d. §. verū: vnde poterit facere te
ſtator ꝙ exequtor debeat exequi de conſilio cuiuſdā fra
tris minoris ſm Bal. in aut. ingreſſi. C. d̄ ſacro ſan. eccle.
¶ Secundo queritur an poſſit fratribus minoribus cō
mitti noīatio exequtorum dic ꝙ non: q̄ exequtores de
bent eſſe certi: vnde non ſolum fratribus minoribus: ſed
etiaȝ nec alijs fieri poſſet hec cōmiſſio. Pro quo glo. no
tabilis in ver. certe: in. c. ubi qui. ſ. de reſcrip. eo. lib. ⁊ vo
luit Jo. an. in. c. i. ſ. de procura. eo. lib. ſup glo. in ver. cer
ta: ⁊ idem tenet Barto. in. l. alio. ff. de ali. leg. ⁊ Jmola ⁊
Do. hic: ⁊ ita eſt tenendum: licet Jo. and. in addi. Spe.
in ti. de inſtru. edic. §. nunc aliqua: ⁊ Bal. in. l. id qđ pau
peribus. C. de epiſco. ⁊ cleri. aliud velit. ¶ Tertio que
ritur: an poſſit cōmitti electio pauperum: Bar. in ſua mi
norica tenet ꝙ ſic: cum poſſint eſſe conſiliarij. Sed Pe.
de ancha. in. d. cle. exiui tenet cōtra: ⁊ ideȝ ſequitur Bal.
in. l. id quod pauperibus. C. de epiſco. ⁊ cleri. ⁊ in. d. aut.
ingreſſi. Non ob. l. cum pater. §. hereditateȝ. ff. de leg. ij.
⁊. l. ex facto. §. ſi quis rogatus. ff. ad trebel. q̄ fratres mi
nores ſunt expreſſe prohibiti eligere ⁊ nominare paupe
res: ſȝ proprie ē officiuȝ exequtoris: ⁊ non reperitur eis
ꝑmiſſuȝ: ſed tm̄ preſtare ꝯſiliuȝ. Et aliud eſt eē in officio

aliud pro ɔſilio: de quo plene p Bal.in.d.auẗ.ingreſſi.
¶ Quarto queritur qd ſi teſtator dixit ꝙ exequtor de-
beat exequi cũ ɔſilio fratris minoris ⁊ eius ɔſenſu: alias
exequtio nõ valeat. Cy.in.d.auẗ.ingreſſi: tʒ ꝙ licʒ bonuʒ
ſit reqrere ɔſiliuʒ ⁊ ſequi: ſi tñ non requiraẗ vel ſequatur
ɔſiliũ valebit exequtio: ne ipſis fribus minorib⁹ vna via
ɔcedatur qd eſt eis generaľr probibitũ: arg.c.i.ẽ.de cle.
ɔiuga.eo.lib. alias dareẗ via ꝙ nihil poſſʒ fieri ſine eorũ
ɔſenſu qd intelligit Bal.in.d.auẗ.ingreſſi: qñ teſtõr ſim
pliciter iuſſit ɔſiliuʒ requiri ⁊ ſequi: aľs ſi vltra proceſſit
annullando: nõ valeret executio facta in ɔtrariũ: qꝛ i offi
cijs que non ſumunt formã a lege ſed ab hoie: dʒ ſeruari
diſpoſitio in ꝓpria forma vt in.l.ſi quis mihi bona: circa
fi.ff.de acqui.heredi. ⁊ idem ſeqtur Bal.in.d.l.id quod
pauperib⁹. ¶ In ea.glo.ibi de clauſtrali: vult ergo glo.
ꝙ religioſi nõ clauſtrales: vt q preſunt beneficijs perpe-
tuis poſſint acceptare officiũ exequtoris ⁊ exequi ſine li
centia ſuperioris: cũ iſti habeant velle ⁊ nolle ſm glo.in
c.de monacis.xvi.q.i. ⁊ in cle.religioſ.de procu.in pñn.
⁊ poſſunt in iudicio eſſe ſine licẽtia ſupioris: vt.ẽ.ð iudi.
cũ deputati: vnde in iſtis ceſſat rõ iſtius tex.ſm glo.hic:
⁊ idẽ ſeqtur Do. ¶ In ea.glo.i fi.nõ.glo.ꝙ minor.xxv.
annis ⁊ maior.xvii. ⁊ ciuiliter poſſunt eſſe exequtores: ⁊
de minore idẽ tʒ Spe.in.§.nũc vero: hic alleg.in ver.qd
de minore: nõ ſolũ de ɔſuetudine: ſed ẽt de iure p nõ.in.c.
qui generaliter hic alleg. Quid aũt ſit in pupillo: vide p
Bal.in.d.l.id qd pauperibus: vbi tenuit ꝙ nõ: in hijs in
qbus verſatur induſtria: vt i eligendo pauperes vel aľr:
ſecus vbi nõ verſatur induſtria: vt eſt in mittendo in poſ-
ſeſſionem vel aliter: qꝛ tunc poſſet ex quo eſt capax intel-
lectus: arg.l.i.§.ceterũ.ff.de acq.poſ. In muliere vero lʒ
glo.in.l.tutela.ff.de tutelis dixit ꝙ nõ põt eſſe exequtrix
tñ dicas ꝙ eſſe põt ẽt de iure: vt tenuit Spe.in.d.§.nũc
vero: ver.qd de muliere: ⁊ Bar.in.l.alio.ff.ð alimẽ.leg.
⁊ Bal.in.d.l.id qd pauperibus: vbi dicit hoc ꝓcedere
etiã in iudicijs ad pias cãs: vt ibi p eũ. ¶ In glo.in ver.
obtenta: in pñn.nõ.ex glo.iuncto text.ꝙ religioſus ſicut
por: põt pro vtilitate mõaſterij eſſe ex̃ clauſtruʒ: ita ⁊ pro
alio officio pio: dũmodo ſit cum licentia ſui ſuperioris.
Quis aũt intelligaẗ ſuperior: ⁊ dic ꝙ i mediatus: ⁊ ab il-
lo licẽtia petẽda ⁊ obtinẽda ẽ ſm Jo.an.qd ꝓcedit niſi
ɔſuetudo vľ ɔſtitutio eccleſie diſponeret ꝙ petaẗ ⁊ obti
neatur a ſupiore i mediato: vt nõ.in.c.cuʒ.J. ⁊ A.ẽ.de re
iudi. ¶ Quid aũt ſi ſupior mediatus a quo dicta licen-
tia eſt petẽda ſit mortuus Jo.mo.tʒ hic ꝙ papa dare po
terit hanc licentiã. Sed Archid.dicit ꝙ ẽt epm poterit:
arg.lxi.diſt.obitum: ⁊ iſta opi.Archi.cõiter approbatur
ſm Jo.de lig. Lapus vero hic tenuit ꝙ tũc capituli ɔuẽ
tus: vel adminiſtrator ſeu yconomus hec poterit: arg.c.
cũ oliʒ.ẽ.de ma. ⁊ obe. ⁊ in.c.pe. ⁊ fi.ẽ.de ſupp.negli. ⁊ ita
ſeqtur hic Do.qꝛ ſi dare hanc licẽtiam eſt iuriſdictionis:
tũc ſuccedit capľs: vt i.c.i.ẽ.ð ma. ⁊ obe.eo.li. Si võ ẽ de
adminiſtratiõe ſpũaliuʒ: ⁊ idẽ vt ꝓbãt iura.ẽ.alľ.p Lap.

Sane. Officiuʒ exequtoruʒ p alteri⁹ impotentiã
vel noluntatẽ nõ impeditur.h.d. ¶ Nõ.
primo poſſe deputari plures exequtores ad exequẽduʒ
de quo plene p Spe.in.ti.de inſtru.edi.§.nũc vero: ver.
ſʒ ſi alter: ⁊ ver.ſeq. ⁊ ver.ſed nunqd dʒ iurare: ⁊ hic per
Archi.dicẽtem ꝙ lʒ exequtores teneanẗ iurare ar.l.ſi qs
pro redẽptiõe.C.de dona.tñ nõ tenẽtur ſatiſdare: arg.l.
diuus.ff.ſi cui plus qȝ p.l.fal. ⁊ ita trãſit hic Jo.an. Bar.
tamẽ in.d.l.diuus limitat hoc ꝓcedere niſi poſt teſtm̃ ce
perint eſſe nõ ſoluẽdo: de quo ibi p doc. ¶ Scdo nota
ꝙ mora ⁊ abſentia remota equiperanẗ quo ad tribuẽdã
ptãtem pp impedimẽtum alterius: facit.c.ij.ẽ.de procu.
eo.lib. ¶ Tertio nõ.ibi nolẽte: ꝙ ſi vnus ex plurib⁹ exe
qutorib⁹ nolit exequi: alter exequi poterit: qd procedit
ẽt ſi nollet exequi poſt ſuſceptũ ſiue acceptatum: vt pʒ ex
rõne iſtius tex. ⁊ ſic acceptatio iſtius officij facta p alteꝝ
nõ facit ꝙ nõ poſſit fieri exequtio ſine eo qñ nõ vult: vel
nõ põt exeq ſʒ Archi.idẽ tenẽtẽ: lʒ prius tenuerit ɔtriuʒ
p.c.Joãnes.ẽ.eo.qd nõ ob.lʒ ibi dicatur qñ debeat cogi
exequtor ſm Archi. ⁊ Jo.an.qd nota: vnde inferẗ ex hoc
tex.ꝙ officiũ exequtoris ſit voluntarium ẽt poſt accepta
tionẽ qd intellige quo ad hunc effectũ.vt ſic alius exequ
tor poſſit exequi: vel qñ non acceptaſſʒ officiũ: alias poſt
acceptationẽ poſſʒ ad hoc cõpelli p epm: vt eſt tex.in.d.
c.Joãnes: ⁊ vide p doc.in.l.i.de leg.ij. ⁊ p Bal.i.l.fi.§.
ſʒ ⁊ ſi quis: in.iiij.col.C.cõia de leg. ⁊ i.d.l.nulli circa pñ.
⁊ idem ſi incepiſſʒ gerere poſito ꝙ aľs expreſſe nõ acce-
ptaſſet ſm Bal.in.d.l.nulli: circa pñ.dicẽs ꝙ exequtor
dr incepiſſe gerẽ qñ ſe imiſcuit exequtioni vt ibi p Bal.
¶ Quarto nõ.ibi ne volũtarij: nõ.ꝙ iura prouidẽt qñtũ
poſſunt: ne volũtates defunctoꝝ ipedianẗ vel differanẗ:
facit.c.nos qdem: ⁊.c.ſi heredes.ẽ.eo. Intereſt.n.reipu.
vt voluntates defunctorũ exequanẗ: vt in.l.vel negare.ff.
quẽad.teſta.ape. Ideo eſt hic ſtatutũ ꝙ ſi vnus de exe-
quutoribus nolit vel velit exequi: ſʒ nõ poſſit pp abſitum
vel aliud impedimẽtum ꝙ alter exequi poſſit: ⁊ hoc niſi
impedimẽtuʒ eẽt modici tpis: qꝛ tunc deberet ſocius ex
pectari: ar.huius tex.ſm Jo.an. facit.c.prudentiã.§.ad-
dicimus: de offi.deleg. ⁊.c.ſiſcitatus.ẽ.de reſcrip. ⁊ ita ſe-
quitur Bal.in.l.nulli: in fi.C.de epiſ. ⁊ cleri. ¶ Quinto
nõ.ibi libere: qꝛ poterit alter exequi nõ expectata reuer-
ſione abſentis vel voluntarie nolentis: vel ꝙ epus aliuʒ
ſubroget loco illius ſʒ Jo.an.ex qbus nõ.hic Do.ꝙ ver
bum libere importat vt nõ ſit neceſſaria alterius reqſitio
vel alteri⁹ ɔſenſus: facit glo.nõ.in ver.libere: in cle.dudũ
de ſepultu. ⁊ nõ.in.c.licet epiſcopus.ẽ.de preben.eo.lib.
¶ Sexto nõ.ibi alius: ꝙ lʒ eps poſſit ſupplere defectũ
vel negligẽtiam exequtoris: vt.d.c.Joãnes: ⁊.c.tua: ⁊.c.
nos quidẽ: eo.ti.tñ hoc procedit qñ non ſupeſtʒ alter de
exequtoribus: qꝛ quãdiu ſupeſt aliquis qui velit ⁊ poſſit
exequi: epus ſe nõ intromittit: lʒ alij ſint negligentes ſeu
nolunt vel nõ poſſunt exequi: non ẽ ſuccedit epus i locũ
nolentiũ vel morientiũ ſeu nõ potẽtiũ exequi: nec in locũ
taliũ põt alios ſubrogare ſm Jo.an. ⁊ Bal.in.d.l.nulli:
in fi.imo inter exequtores circa eoꝝ officiũ hʒ locum ius
accreſcẽdi niſi teſtator expreſſe prohibuerit vt hic in tex.
¶ Vltimo tene mẽti ſing.ꝙ pluribus exequtorib⁹ ſim-
pliciter datis: nõ videntur dati inſollidũ niſi teſtator vel
alius expreſſe hoc prouiderit: ⁊ ſic ſeqtur ꝙ qñ ſunt ſim-
pliciter dati nõ poſſit vnus exequi vel vẽdere: ſeu eligere
ſine altero: ⁊ ita tʒ Specu.in.d.§.nunc vero: ver.quid ſi
niſi alter nolit vel non poſſit: vt hic dicitur: qd videtur in
telligere Bal.in.d.l.nulli: in fi.quãdo diſtributio eſt cer
ta: quo caſu nõ requiritur arbitrium oium ſm ꝙ eis me-
lius videtur: ſed quãdo eſſet certa: vt qꝛ dixit tali paupe
ri relinquo decem: tunc vnus ſolus poſſet ſoluere ⁊ exeq
ſine altero ẽt ſi alter prohiberet: qꝛ nõ refert per quẽ fiat
mera exequtio facti: arg.l.ſi fuerit ita: ⁊ ibi per Dy.ff.de
manu.teſtã: ⁊ ideʒ ſeqtur Bal.in.l.cõſilio.ff.de crimine
furioſi. Quãdo vero eſſent dati inſollidũ: ⁊ tũc quilibet
põt exequi quod intelligit Bal.i.d.l.cõſilio: quãdo exe
qutio eſſet ſup certis: vel etiam ſuper incertis dũmodo
alter nõ prohibeat ſeu ɔtradicat: alias võ ſi alter ɔtradi
cat ⁊ executio eſt fienda ſuper incertis: tunc epus eſt diffi
nitor diſcordie ſm euʒ ibi: ⁊ ideʒ dixit in.d.l.fi.poſt pñn.
.C.cõia de le.qñ inter pares exequtores eẽt diſcordia: qꝛ
ad pias cãs epus: ⁊ in prophanis preſes loci ẽ diffinitor:

vbi enim

vbi enim executio eſt certa vel incerta ſemp pꝛefertur volens exequi: ⁊ impedimētū vel voluntas alterius nō curatur: vt hic in tex. Sʒ vbi executio eſſʒ incerta ⁊ quilibʒ vult exequi ſuo modo: tunc eſt ꝙ procedunt ſupꝛadicta. ¶ Sʒ q̄rit ſi executoꝛes ſunt plures q̄ꝫ duo puta ſūt. v. vel ſex: ⁊ diſcordāt vel ſi ipediti i numero pari vel diſpari an hēat locū iſte tex. vide ſing. p Fed. i ꝯſi. lxiiij. qͦ icip. pone ꝙ: ⁊ vi velle ꝓ ꝙ ſic: dicēs ꝙ ſiue ſint. iij. ſiue. iiij. nō in ſollidū deputati: tūc vnus ſolus ceteris ipeditis vel nolentibus exequi poterit: qꝛ ratio iſtius tex. ibi ne voluntatem teſtatoꝛis ⁊c. ꝯcludit generaliter i oībus caſibus. Itē ſi hoc nō eſſet: tex. hic nō dixiſſet pluribus. Itē eſſʒ multum arctare iſtuʒ tex. dicere ꝙ ſolū hēat locū in duobus executoꝛibus vel datis in pari numero: ſʒ qꝛ vt plurimuʒ dantur i numero diſpari: ideo nō dʒ reſtringi fauoꝛ iſtius tex. Non ob. verbū vnꝰ ⁊ verbū alius hic poſitū: qꝛ imo facit pꝛo. ſi ꝯſideretur verbū pluribus: ⁊ ſic ē ſenſus ꝙ ſi plures ſint executoꝛes in pari vł diſpari numero vnus ſolus poſſit exequi alijs nolētibus vel impeditis. Sed certe tex. hic dixiſſet alij: ſed qꝛ dicit alius in ſingulari vi: ꝙ tantū locū hēat in duobus executoꝛibus: nec eſt eadem ratio q̄ñ diſcoꝛdia eſſet in numero pari ſicut quādo i diſpari: vt in. c. ſi. ē. de re iudi. vi tamē ibi velle Fede. ꝙ idē ſit ēt in numero diſpari: vt ſic vno impedito: duo poſſint exequi: ⁊ ſatis opatur fauoꝛ in hoc: qꝛ de iure vno ex tribus ſimplr̄ datis impedito: duo nō poſſent procedere: vt in. c. vno delegatoꝝ. ē. de offi. delega. vnde cū iſta decj. ſit exoꝛbitans a iure cōi non ſunt amplianda verba: ⁊ graue vi: ꝙ ſi teſtatoꝛ fecit q̄nqꝫ executoꝛes ſimplr̄ ꝙ vnus ſolus poſſet: imo vi: hoc ꝯtra voluntatē teſtatoꝛis: cū plus ſit recedere a volūtate teſtatoꝛis hoc caſu q̄ꝫ quādo ſi ex duobꝰ impeditis vnus exequatur: facit qͦ nō. in glo. pe. in. c. ij. ē. de arbi. eo. lib. ¶ Tu aduerte qꝛ vi: tenendū vt iſte tex. locū hēat ēt in q̄nqꝫ vel pluribꝰ executoꝛibꝰ ēt in diſpari numero: vt vnus ſolus poſſit ceteris nolentibꝰ vł impeditis p rōnes iſtius tex. vt. ſ. etiā dicef. Debʒ tn̄ hoc itelligi ſm ea que dicta ſunt. ā. vt ſi executio ē certa ſemp pꝛeferaf volēs exequi ⁊ impedimentū vel nolūtas alioꝝ nō curaf. Si vero executio ē incerta: ⁊ idē qꝛ pꝛeferf volens exequi: ſʒ ſi oēs volūt exequi: ſʒ quilibʒ ſuo mō: tunc ſi ſunt in pari numero: Epus eſt diffinitoꝛ diſcoꝛdie: vt. ā. Si vͦ ſunt in numero diſpari: tūc vi: ꝙ maioꝛ pars pꝛeiudicet minoꝛi: ⁊ ita ē de mēte Bal. in. d. l. ſi. dū alleg. l. maioꝛem. ff. de pac. cogita tamē. ¶ In glo. in ver. ſimplr̄: in ſi. quid āt ſi teſtōꝛ dedit quatuoꝛ executoꝛes cū clauſula vt oēs vel maioꝛ pars ipſoꝝ diſtribueret: vna cuʒ Joāne qui erat de numero ipſoꝝ q̄tuoꝛ: poſtea moꝛtui ſunt duo ſupſtite Joāne ⁊ alio: an poterūt exequi: Jo. Cal. in cōſi. xlv. huius ti. tʒ ꝙ ſic p iſtum tex. qui lʒ loquatur in duobꝰ altero moꝛtuo: tn̄ ⁊ in pluribus locū hʒ q̄ñ maioꝛ ps deficeret per rōneʒ iſtius tex. ſm eū ibi: ⁊ ita ſeq̄tur hic Do. ¶ In glo. in ver. moꝛtuo: in pꝛin. idē voluit glo. in. d. l. tutela: qꝛ cōmiſſaria vel aliud officiū pſonale non tranſit ad heredes: vt ſatis pꝛobaf hic in tex. Onus vero burſale vel aliud bene trāſiret: vt in. l. a filio: ⁊ in. l. alimēta: hic alleg. ⁊ ita vi: hic velle Jo. an. ⁊ Spe. in. d. §. nūc vero: circa ſi. ver. inſuper: de quo p Bar. in. d. l. a filio: ⁊ p Bal. in. d. l. id qͦ pauperibus: vbi ꝯcludit ꝙ mera cōmiſſaria nō tranſit ad heredeʒ: ad hoc. l. cuius onus. ff. de crimine furioſi: etiam ſi ſit ad pias cās: ſecus in cōmiſſaria nō mera: puta ſi ſit legatarius nō merus executoꝛ: qꝛ hoc trāſiret ad heredem: vt in. l. ſi ſic. §. ſi. ff. de leg. pꝛimo.

¶ In ea. glo. ibi induſtria: ideo dicit hic Archid. ⁊ Jo. and. ꝙ executoꝛ debʒ adimplere p ſe nō per alium: vt in d. c. tua: facit. d. l. nulli ibi pꝛo ſua ꝯſcia: Ex quo infertur pꝛimo ꝙ executoꝛ nō poſſit alteri cōmittere executionē teſtamēti: ⁊ ita tenuit Oldra. in ꝯſi. xcv. qͦ intelligit hic Archi. ⁊ Jo. an. niſi cōmiſſio eēt certa ⁊ certe rei ⁊ certo loco: qꝛ tunc poſſʒ alteri cōmitti: ad hoc. c. is cui. ē. de offi. delega. eo. lib. ⁊ idem videtur tenere Bal. in. d. l. nulli. ¶ Scd̄o infertur ꝙ vbi aliquid fieri debʒ ſm ꝯſciaʒ alicuius: non poteſt tunc illa alteri cōmittere: de quo plene per Rotam in deciſ. cccclxi. que incipit: Item fuit dubitatum vtruʒ executoꝛ: ⁊ per Bal. in. l. ⁊ in epiſtola: in ſi. C. de fideicom. ¶ In glo. in ver. expꝛeſſerit: in pꝛin. nō. ex glo. ꝙ teſtōꝛ pōt ꝓhibere ius accreſcēdi iter executores: iō ſi teſtatoꝛ in ſuo teſtamēto dixit volo p tres meos executoꝛes vel duos ex eis in ſollidū ēt alio abſente vel irrequiſito vel defuncto fieri executionem: tunc moꝛtuis duobus vnus ſolus ſuperſtes exequi nō poterit: ⁊ ita ſʒ Lapum hic cōſuluit Jo. an. ¶ In ea. glo. ibi ſibi pꝛouidit illud ſeruabitur: tene mēti ex glo. ꝙ teſtatoꝛ in teſtō pōt ſubſtituere executoꝛi: ⁊ in eius locū alium deputare: ⁊ per hunc modū excluditur epus: qꝛ dʒ ſeruari i hoc voluntas teſtatoꝛis: vide. d. Nico. in. c. tua. ē. eo. ti. vbi tʒ ꝙ excluderetur etiā epus quādo teſtatoꝛ aſſignat certū terminuʒ ipſis executoꝛibus: qꝛ lʒ ꝯſtitutio epiſcopi diceret ꝙ poſt annum deuoluaf executio ad epiſcopū: tamē nō haberet locū ſi teſtatoꝛ largius tempus aſſignaſſʒ. Nam durante illo tpe epus ſe intromittere non pōt: ſm bald. in. l. cum quidā. §. ſi dies. ff. de vſuris: per illum tex. qͦ tene mēti. ¶ Aduerte qꝛ lʒ quando pp impedimentū vel voluntatem alterius executoꝛis accreſceret alteri officiū ſeu poteſtas: epus tunc nō poſſit ſe intromittere: quādiu eſt aliquis de executoꝛibus volens exequi vt. ā. eſt dictū. Tamē quādo duo vel plures executoꝛes ſunt dati i foꝛma: ita ꝙ vnus non pōt ſine alijs: tūc ſi vnus nolit vel nō poteſt exequi: ex quo tūc ceteri impediunf: ꝙ ſi teſtatoꝛ in hoc ſibi aliter nō pꝛouidit quid fiendū: tunc executio deuoluitur ad epum: vt vult glo. hic: quādo tamē vnus qui nollet pꝛopꝛius acceptaſſet officium: tūc poſſet cogi p epum ad exequēdum: vt in. d. c. Joānes: ⁊. ā. eſt dictū. Et pꝛedicta procedunt infra annum: poſt annuʒ vi indiſtincte deuoluta executio ad epiſcopum: vt in. d. c. ſi heredes: ⁊. c. nos quidem: intellige niſi i duobus caſibus ſupꝛadictis. ¶ In ea. glo. in ſi. idem videtur tenere Spe. in. d. §. nunc vͦ: ver. ſʒ quid erit in pꝛelato: ⁊ nō. ꝓ ex hac glo. ꝙ nudū miniſteriū alteri cōmiſſum ēt ſub noie dignitatis nunq̄ꝫ trāſit in ſucceſſoꝛem in dignitate q̄ñ appareret ꝙ fuit electa induſtria pſone: vel quādo ē pꝛeſcriptio ꝙ potius intuitu pſone q̄ꝫ dignitatis fuerit fcā cōmiſſio vt ēt nō. in. c. q̄m abbas hic allega. ⁊ in. l. ſi ſeruus: ⁊ ibi p Bar. ff. de ſtip. ſer. ⁊ per Bal. in. l. i. §. ne aūt. C. d̄ cadu. tollē. ¶ Scd̄o nota ex glo. ꝙ nō ſolū cōmiſſiōes iuriſdictionales facte ſub noie dignitatis trāſeunt in ſucceſſoꝛē in dignitate: vt in. d. c. q̄m abbas: ſed ēt cōmiſſio nudi miniſterij ſine iuriſdictione: vt pʒ hic in glo. ⁊ ita ēt tenuit Jo. an. in. c. ſi. de offi. deleg. ⁊ bar. in. l. a filio. ff. de ali. leg. ⁊ in. l. qui liberis. §. ſi. ff. de vulg. ⁊ pupil. dicens hoc procedere in caſu huius gloſe. ſ. in executoꝛibus vltimarum voluntatum fauoꝛe vltime voluntatis: Alias vero ſecus eſſet quando ſine iuriſdictione aliqua cōmiſſio facta eēt puta pꝛocuratio vel alia cōmiſſio: qꝛ non tranſiret ad ſucceſſoꝛē in dignitate vt i. l. mādatū diſtrahendoꝝ. ff. man. de quo ēt p bal. in. d. l. q liberis: ⁊ plene p doc. in. d. c. q̄m abbas. ¶ Tertio nō. ex hac glo. ꝙ non ſolum expꝛeſſio ꝓpꝛij noīs facta a parte opatur vt videaf electa iduſtria perſone: ſed etiā expꝛeſſio facta p circūlocutiōeʒ: ad hoc qͦ nō. in. c. licʒ ex quadam: de teſtibus: ⁊ in. c. tua: de conſangui. ⁊ affini. ſm Lapuʒ vt refert hic. d. Floꝛia. de quo

plenius in.d.c.quoniã abbas. ¶ In glo.in ver.adimple
re:in prin.nõ.iuncto tex. ꝙ exequtor tenetur pfecte adim
plere voluntatem defuncti ⁊ eius officium: ita ꝙ nihil re
maneat penes ipſum: vt in.c.tua:in fi.ẽ.eo.ti.ſumptus tñ
in litigãdo vel alio honeſto modo faciet de bonis ipſius
defuncti.ff.ð pactis.l.ſumptus:⁊.ẽ.de procura.cũ pro cã:
ſm Archi.⁊ Jo.an.⁊ vide plene p Bal.in.l.id qð pau-
peribus:i fi.vbi dicit ꝙ exequtor ad pias cauſas tenetur
reddere rationem epiſcopo:⁊ poſſet ad id compelli vſqꝫ
ad.xl.annos:⁊ vide ibi per bal.qualiter debeat reddi ra
tio:⁊ an ſtetur libro ipſi⁹ executoris. Et dixit hic Archi.
⁊ Jo.an.ꝙ lꝫ exequtores teneãt iurarẽ de fideliter exequẽ
do:arg.l.ſi quis pro redemptione.C.de donatã.tamẽ nõ
tenẽtur ſatiſdare:vt in.l.diuus.ff.ſi cui plus q̃ʒ per.l.fal.
quod tamen intelligit ibi Bar.niſi poſtea cepiſſent eſſe
non ſoluendo:de quo ibi per docto. Et vide hodie in cle.
prima eod.titu.ꝙ poteſt epiſcopus petere vt exequtores
religioſi etiam exempti reddant ſibi rationeꝫ de geſtis.
¶ In ea.glo.in fi.ↄclude generaliter ⁊ primo ꝙ in exe-
qutoribus teſtamẽtoꝝ prout eſt caſus hic in dubio nõ vi
dent dati inſolliduꝫ:⁊ vnus ſine alio exequi non põt:niſi
aliter eſſet expreſſum:niſi in caſibus de qbus.ẽ.eſt dictũ:
⁊ dixit hic Archi.ꝙ qñ exequtores ſunt plures: debent
tunc oẽs ſimul agere in iudicio:vel alium actũ explicare:
vt in regula qð oẽs:eo.lib.vel ↄſtituere vnuꝫ ꝓcuratorẽ
qui noĩe oĩum agat:vt.l.qui proprio cũ duabus ſeq.ff.de
procura. ¶ Scðo ꝙ plures iudices ordinarij quilibꝫ oĩ
hie iuriſdictioneꝫ inſollidum: vt in.l.i.ff.de offi.conſulis.
¶ Tertio qd ſit in pluribus iudicibus delegatis:an in-
telligantur hñe iuriſdictionẽ inſolliduꝫ: vide qð nõ.in.c.
amplioris.ẽ.de offi.delega.eo.lib.⁊ in.l.pomp.ãſe inci-
pit:ſi vni.ff.de re iudi.⁊ ibi plene per doc.i.c.vno delega
toꝝ:⁊ in.c.cũ in matrimonij.ẽ.de offi.deleg. ¶ Quarto
quid in pluribus tutoribus vel curatoribus:vide tex.i.l.
fi.C.de aucto.preſtan. Et quid in pluribus actoribus q-
bus nõ competit actio inſollidum niſi ſit dictum:vide qð
nõ.in.c.ſi duo.ẽ.de procu.eo.lib.⁊ in.l.ſi alicui.ff.de neg.
geſt. ¶ Quinto qd in pluribus ꝓcuratoribus: vide i.c.
ſi duo:⁊ in.l.pluribus.ff.ð procura.⁊ in.l.i.§.ſi plures.ff.
de exercitoria. ¶ Sexto q̃d in pluribus arbitris: vide i
l.parui.ff.de arbitris:⁊ in.c.ij.ẽ.de arbitris eo.lib.

¶ Extra glo.querit hic Archi.an diſpenſatio incertoꝝ
⁊ male ablatoꝝ pertineat ad epm tm̃:an vero poſſit teſta
tor ad hoc deputare ſuum exequtorem:⁊ ↄcludit ꝙ ſic p
hunc tex.ibi libere ⁊c̃. Cum ẽt ipſe teſtator hoc potuiſſet
vt in.c.cũ tu.ẽ.de vſuris:⁊.xiiij.q.v.c.pe.⁊ fi.⁊ in.c.tua.ẽ.
eo.vnde ↄcludit ꝙ epus non poſſit ſe intromittere niſi in
defectum qñ ad id exequtor nõ eſſet deputatus ſm Ar-
chidia.qui ideꝫ tenuit in.d.c.fi.pro quo facit: q: prouiſio
hoĩs tollit prouiſionẽ legis:vt in.l.maritus.C.de procu.
ergo ſi teſtõr prouidit ſibi de exequtore nõ dꝫ epus ſe in-
tromittere q eſt exequtor datus a lege: ⁊ ita ſequit̃ Inn.
in.c.q: pleriqꝫ.ẽ.de imu.eccle. Sed glo.ſingu.in.c.ij.ẽ.de
pniis tenuit ↄtrarium:dicens ꝙ iſte eſt caſus reſeruatus
ſoli epo:⁊ exequtor vel ẽt ſacerdos ſe intromittere nõ po
teſt:⁊ idem ſeqtur Hoſti.in.c.cuꝫ ſit.ẽ.de iudeis: p illum
tex.⁊ in.d.c.cum tu:⁊ in ſum.de pniis:in.§.fi. Et idem te-
nuit glo.in ver.alioꝝ:in cle.i.de priuile.⁊ Fede.in conſil.
xxiij.in prin.⁊ Pau.in cle.ij.in.§.huiuſmodi:in ver.a iu-
re:de ſepulturis:⁊ in.d.clem̃.i. Quare Jo.an.hic dicit ꝙ
vtraqꝫ opi.hꝫ equitatem:⁊ ante factum tenenda eſt opi.
Hoſti.vt ſic ceſſet omnis fraus:⁊ ꝙ equa ẽ ↄſtitutio epi
reſeruans ipſi epo diſtributionem ⁊ abſolutionem incer
toꝝ ⁊ male ablatoꝝ:non ſolum reſpectu peccati:ſed etiã
reſpectu ſatiſfactionis. Sed poſt factaꝫ reſtõnem proce
deret opi.Archi.vnde qui tenebatur reſtituere ſi ipſemet
reſtituit nõ eſt cauſa quare non ſit liberatus ſm Jo.an.⁊
cũ hac diſtinctiõe trãſit.d.Ant.in.d.c.cũ ſit.Sꝫ.d.Pe.
tꝫ ibi opi.Hoſti.⁊ idem Jo.de ligna.hic dicens e impro
cedere ð equitate:ſꝫ de rigore iuris procedit opi.Archi.
de quo articulo vide plene per Lap.in cle.i.ẽ.de peniten
tijs:⁊ p Bal.i.d.l.nulli:vbi dicit ꝙ ſi ipſemet qui extor-
ſit vel eius heres ſit exequtor poterit diſtribuere incerta
⁊ male ablata dũmodo epiſcopalis ↄſtitutio vel ſuſpitio
perſone nõ ſit in cõtrarium:⁊ ſic non ob.d.c.cuꝫ ſit: q: lo
quitur in iudeo qui erat ſuſpectus:merito auctoritas epi
requiritur. ¶ D.Nico.in.d.c.cũ ſit:dicit ꝙ non reperit
tex.dicens ꝙ diſtributio debeat fieri per epm: ideo ↄclu-
dit ꝙ debeat fieri per euꝫ qui extorſit:ſeu p eius heredẽ
vel exequtorem:ſed reqritur prouidentia ⁊ conſiliũ epi:
⁊ ita dicit eſſe tex.nõ.in.d.c.cum ſit. ¶ Tu aduerte q: te
nenda videtur opi.Archi.per iura ⁊ rõnes per eũ alleg.
Quibus non ob.d.c.cum ſit:q: loquitur in iudeo vt.ẽ.⁊
pro hac parte videtur tex.in.c.ſicut dignum.ẽ.de homici.
vbi non ſolum in hĩs in quibus transfertur dominiuꝫ in
poſſeſſorem ⁊ non competit repetitio: vt pꝫ in.d.c.ſi.ſed
etiam in hĩs in quibus non transfertur dominiũ ⁊ cõpe-
tit repetitio:vt pꝫ in.c.ex tranſmiſſa.ẽ.de decimis: prout
etiam eſt rapina:vt pꝫ in.d.§.eos:ꝙ ſi non extant illi vel
eorum heredes quibus debet fieri reſtitutio prodeſt reſti
tutio facta pauperibus per illum met qui extorſit: ⁊ hãc
partem ſequitur hic Do.de qua ẽt materia vide p Ang.
in ſua diſputatione que incipit: Aſtenſis miles. Quãdo
tamẽ in perſona que debꝫ reſtituere:vel in exequtore eẽt
ſuſpitio:tunc bene poſſꝫ epiſcopus curare ꝙ nulla fraus
cõmittatur:⁊ ita procedat.d.c.cum ſit:⁊ qð hic dicit Jo.
and.⁊ Bald.in.d.l.nulli. ¶ Sed an valeat conſtitutio
epiſcopi reſeruans ipſi epiſcopo abſolutioneꝫ ⁊ diſtribu
tionem incertoꝝ: Jo.an.ẽ.tenet ꝙ ſic:⁊ ideꝫ Bal.in.d.l.
nulli. Sed Pau.in.d.§.huiuſmodi:⁊ in.d.§.ad hec te-
nuit ꝙ lꝫ epiſcopus poſſit ſibi reſeruare abſolutioneꝫ:nõ
tamẽ diſpenſationem ⁊ diſtributionem:cũ talis conſtitu
tio tolleret iura alterius:⁊ ita tenuit Fede.ð ſchal.prout
refert ⁊ ſequitur Ang.in dicta diſputatione circa finẽ:de
quo etiam per.d.Nico.in.d.c.cum ſit:vbi ponit: an ſit ite
cõſtitutione epiſcopi ꝙ diſtributio male ablatorum non
poſſit fieri niſi per epm ſi teſtator mandat incerta ⁊ male
ablata diſtribui per ſuum exequtorem: an tunc pertineat
diſtributio ad epiſcopum. ¶ Ultimo querit hic Jo.an.
an epiſcopus talia incerta que veniũt diſtribuẽda a pau-
peribus:vt in.d.c.cum tu:⁊.d.c.cuꝫ ſit:poſſit conuertere
in reparationem eccleſie parrochialis:⁊ refert fuiſſe diſ-
putatuꝫ ⁊ concluſum ꝙ ſic:ſi eccleſia indigeat reparatio
ne:⁊ facultates eccleſie non ſufficiãt:alias non poſſꝫ ſm
Jo.an.⁊ ita tranſit hic Domi.⁊.d.Anto.in.d.c.cum ſit:
⁊.d.Pe.in.d.c.cum tu:⁊ Bal.in.l.ſi quis ad declinan-
dam.C.de epiſcopis ⁊ cleri.in fi.prin. Phi.Fran.

¶ Explicit ſollemnis Tractatus Eximij.J.U.Docto
ris domini Philippi Franchi de Peruſia: ſuper Rica
de Teſtamentis in.vi.nuper excerptus ex ipſo originali
manu ipſius doctoris ſcripto ⁊ emẽdato.

Tractatus de legitimatione
admoduz elegans atqz
vtilis domini Ludo
uici de Sardis:
cũ ſuo reper
torio.